

**GIÁO ÁN RÈN NHÂN CÁCH
LỚP NGŨ GIỚI - ĐỨC HIẾU SINH
TẬP 3**

Sách này chỉ kính biếu, không bán! Quý phật tử hay bạn đọc có nhu cầu thỉnh sách, xin vui lòng liên hệ Ban kinh sách của Tu Viện Chơn Như:

ĐT: (066) 389.2911 (Tu Viện Chơn Như)

098.809.4445 (Hà Nội)

Web: <http://chonnhu.net>

(Các thông tin đính chính có trên trang Web này)

Email: chonnhu2@gmail.com

Trưởng lão THÍCH THÔNG LẠC

**GIÁO ÁN
RÈN NHÂN CÁCH
LỚP NGŨ GIỚI
ĐỨC HIẾU SINH
TẬP III**

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

PL: 2556 - DL: 2012

LỜI NÓI ĐẦU

Mỗi bài học trong tập sách này đều là những hành động thân, miệng, ý nói lên đức hạnh nhân bản - nhân quả trong cuộc sống hằng ngày của con người. Chính nhờ những hành động đạo đức sống động này đã đem lại cho mọi người có một cuộc sống bình an, yên vui và hạnh phúc.

Hình ảnh cậu bé Brian đi bắt từng con sâu bỏ vào hang của chúng để tránh khỏi những em bé vô tình giẫm chết. Thật là cậu bé thực hiện đức hiếu sinh đa hướng tuyệt vời! Với một cậu bé mới 7 tuổi mà đã làm được những hành động đạo đức hiếu sinh mang đầy đủ tinh chất tình thương yêu cao cả. Như vậy, đức hiếu sinh của ông, bà, cô, bác, anh, chị, em, v.v.. chúng ta có sánh với cháu bé Brian này được chăng? Không ai dạy, thế mà cậu bé tự mình nghĩ ra và yêu thương những con sâu tội nghiệp, rồi ra công cứu giúp chúng với những hành động nhẹ nhàng mang một tình thương hồn nhiên trong trắng của tuổi thơ ngây.

Lại một hình ảnh của một cậu bé ăn nửa hộp kem, còn một nửa hộp kem bố thí cho ông cụ già và em bé ăn xin đứng trước cửa hàng cô bán kem. Hình ảnh bố thí nhìn ăn để cho người khác thật là tuyệt vời. Một hành động ban lòng yêu thương cao cả của một cậu bé thơ ngây không lấy gì so sánh được. Bố thí với một lòng thương yêu chân thật của cậu bé đối với những người bất hạnh trong xã hội thì không thể có ai ngờ được, mà cũng không hề có cha mẹ nào dạy cậu. Nếu cháu làm việc bố thí qua lời dạy của người lớn thì đâu có mang ý nghĩa thương yêu bố thí xuất phát từ trong trái tim. Đó chẳng qua là sự bắt buộc bố thí theo tiếng gọi

của các tổ chức từ thiện, của cha mẹ. Nó không không mang ý nghĩa của tình thương chân thật từ trong trái tim của mỗi người.

Hành động nhìn ăn nửa hộp kem để bố thí, đó là lòng thương yêu từ trong trái tim đã dạy cậu bé có những hành động hiếu sinh bố thí cao thượng mà trên đời này không lấy vật gì so sánh được. Phải không quý vị?

Lại còn một hình ảnh hiếu sinh nữa, một cậu bé ngây thơ ấy cứ ngỡ rằng cậu sẽ cho em gái hết tất cả máu của mình để cứu em, rồi cậu sẽ phải chết. Và cậu bé đã sẵn sàng để làm điều đó. Thật tuyệt vời, một tình thương cao cả, một người

anh tuổi còn thơ ngây trẻ con dám hy sinh sự sống của mình để cứu người em gái ruột thịt trong cơn bệnh ngặt nghèo. Thật không thể nào có bút mực diễn tả hết những hình ảnh đạo đức cao thượng mà chỉ có con người làm nên.

Trong tập sách còn biết bao hành động đạo đức khác, trông thì rất bình thường, nhưng thực sự rất cao cả như: Đức lễ, đức chấp nhận, tùy thuận, bằng lòng, v.v...

Mong rằng cuốn sách nhỏ này sẽ mang đến cho mọi người những sự thay đổi tốt đẹp trong cuộc sống hằng ngày, để cho tinh thần luôn luôn thanh thản, an lạc và vô sự.

Cuối cùng, chúng tôi xin thành

*kính tri ân tất cả các tác giả và
mọi người đã giúp chúng tôi hoàn
thành bộ sách đạo đức làm người,
để làm lợi ích cho loài người trên
hành tinh này.*

*Kính ghi
Tu Viện Chơn Như*

ĐỨC LỄ

“Tiên học lễ, hậu học văn”. Đọc lời dạy này, chúng ta thấy rất rõ người xưa đã quý trọng đạo đức như thế nào, trong nền giáo dục đào tạo con người.

Trong thời đại chúng ta, người ta ít quan tâm đến đạo đức, chỉ quan tâm đến nền khoa học công nghệ hóa thời đại để phục vụ đời sống vật chất. Vì thế đạo đức đang xuống cấp trầm trọng. Nếu ngay bây giờ, chúng ta không chấn chỉnh nền đạo đức thì tệ nạn xã hội sẽ đầy dẫy. Trong gia đình, con cái chẳng kể cha mẹ, chỉ mắng hỗn láo không chừa một ai. Dòng họ thân tộc, cô bác, con cháu chẳng còn coi ai ra gì, luôn luôn gọi cô bác bằng thằng này, thằng kia, con nọ. Một thời đại văn hoá vô đạo đức mà con người trở thành như loài cầm thú không có tôn ti trật tự, không biết phân biệt cô bác, người trên, kẻ dưới. Thật là đau lòng!

Bài 32:

CẬU BÉ BRIAN

*B*rian là một cậu bé bảy tuổi. Cậu là người hay mơ mộng và luôn làm cho cô giáo của mình tức giận. Cô giáo của cậu lại là một người rất nghiêm khắc.

Một hôm, Brian đến trường trễ một tiếng đồng hồ. Ngay khi cậu vừa đến lớp, cô giáo của cậu vội ra khỏi lớp học, xuống văn phòng trường và gọi điện thoại cho mẹ Brian. “Hôm nay Brian đi học trễ một tiếng đồng hồ”, cô giáo

nói. “Tôi gần như hết chịu nổi rồi!”.

Cả ngày hôm ấy, mẹ Brian hết sức lo lắng. Cuối cùng, Brian cũng về đến nhà.

- Brian, có chuyện gì xảy ra ở trường vậy con?

- Con đi học trễ. Cô giáo của con rất giận.

- Mẹ biết rồi. Cô ấy đã gọi điện cho mẹ. Mà chuyện gì đã xảy ra vậy con?

“Dạ”, Brian bắt đầu kể lại câu chuyện của mình: “Chắc trước đó trời có mưa, con thấy có rất nhiều sâu ở hai bên vỉa hè”. Cậu ngưng lại một lúc rồi nói tiếp: “Con biết các em nhỏ sẽ giậm lên chúng, nên con cố đem bỏ chúng lại vào trong những cái lỗ”.

Cậu ngược nhìn mẹ: “Con mất rất nhiều thời gian để làm việc đó, vì chúng không chịu đi mẹ ạ!”.

Người mẹ ôm cậu vào lòng và nói: “Mẹ yêu con lắm, Brian à!”.

Jay O’Callahan

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này nói về đức hiếu sinh của cậu bé Brian đối với loài sâu.

2- Phân đoạn:

Bài này chia làm 9 đoạn:

1- “*Brian là một cậu bé bảy tuổi. Cậu là người hay mơ mông và luôn làm cho cô giáo của mình tức giận”.* Câu này dạy đạo đức gì?

2- “*Cô giáo của cậu lại là một người rất ngghiêm khắc”.* Câu này dạy đạo đức gì?

3- “*Một hôm, Brian đến trường trễ một tiếng đồng hồ. Ngay khi cậu vừa đến lớp, cô giáo của cậu vội ra khỏi lớp học, xuống văn phòng trường và gọi điện thoại cho mẹ Brian. “Hôm nay Brian đi học trễ một tiếng đồng hồ”, cô giáo nói. “Tôi gần như hết chịu nổi rồi!”.* Câu này dạy đạo đức gì?

4- “*Cả ngày hôm ấy, mẹ Brian hết sức lo lắng. Cuối cùng, Brian cũng về đến nhà”.* Câu này dạy đạo đức gì?

5- “*Brian, có chuyện gì xảy ra ở trường vậy con?”.* Câu này dạy đạo đức gì?

6- “Con đi học trễ. Cô giáo của con rất giận”. Câu này dạy đạo đức gì?

7- “Mẹ biết rồi. Cô ấy đã gọi điện cho mẹ. Mà chuyên gì đã xảy ra vậy con?”. Câu này dạy đạo đức gì?

8- “Dạ”, Brian bắt đầu kể lại câu chuyện của mình: “Chắc trước đó trời có mưa, con thấy có rất nhiều sâu ở hai bên vỉa hè. Câu ngưng lại một lúc rồi nói tiếp: “Con biết các em nhỏ sẽ giẫm lên chúng, nên con cố đem bỏ chúng lại vào trong những cái lỗ”.

Câu ngược nhìn mẹ: “Con mất rất nhiều thời gian để làm việc đó, vì chúng không chịu đi, mẹ à!”. Câu này dạy đạo đức gì?

9- Người mẹ ôm cậu vào lòng và nói: “Mẹ yêu con lắm, Brian à!”. Câu này dạy đạo đức gì?

3- Đáp án:

Bài này có 9 đức hạnh:

1- Thiếu đức nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng ý hành.

2- Tính nghiêm khắc ý hành.

3- Thiếu đức nhẫn nhục ý hành, khẩu hành.

4- Thiếu đức nhân quả ý hành.

- 5- Đức điềm tĩnh ý hành.
- 6- Đức thành thật khẩu hành.
- 7- Đức tìm hiểu ái ngữ khẩu hành.
- 8- Đức hiếu sinh đa hướng khẩu hành.
- 9- Đức cảm thông lòng yêu thương.

4- Giải trình án:

**ĐỨC THỨ NHẤT
THIỆU ĐỨC NHẪN NHỤC,
TÙY THUẬN, BẰNG LÒNG Ý HÀNH**

*Đ*ức nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng ý hành là một đức hạnh nhân bản - nhân quả giúp cho mọi cá nhân con người diệt ngã, xả tâm, ly dục, ly ác pháp, tức là giúp cho mọi người không còn tức giận phiền muộn; không còn to tiếng la lối chửi mắng người khác; không còn dùng những lời nói tục tĩu, kém văn hóa, chửi thề, mạt sát, mạ lị, v.v.. làm mất ái ngữ đối với những người khác; không còn những hành động thô bạo, hung dữ, múa tay, múa chân, xía xói, chỉ vào mặt, v.v.. những người khác.

Đức nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng thường

đem lại cho chúng ta một sức bình tĩnh kỳ lạ khi đứng trước những lời mạ nhục, vu khống hoặc nói xấu, v.v.. của những người khác. Bởi đức nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng giúp tâm chúng ta bất động, thanh thản, an lạc và vô sự. Muốn tâm chúng ta được như vậy là nhờ vào phương pháp như lý tác ý.

Theo phương pháp như lý tác ý, khi chúng ta bị người khác vu khống, nói oan ức, nói lời mạ nhục, chửi mắng, xia xói, v.v.. thì chúng ta chỉ cần tác ý: *“Tâm bất động như đất, tất cả các pháp xảy ra là do nhân quả thiện ác, đều vô thường, không có pháp nào là ta, là của ta, là bản ngã của ta. Vậy ta hãy buông xuống, buông xuống cho thật sạch, chỉ còn tâm thanh thản, an lạc và vô sự mới thật là an vui giải thoát; mới thật sự cuộc sống có ý nghĩa làm người. Ngoài ra trên đời này không có pháp nào có ý nghĩa cao thượng không làm khổ mình, khổ người. Vì thế, không nên để pháp nào tác động vào tâm chúng ta được. Nếu để tác động vào tâm chúng ta là chúng ta ngu si, mê mờ vô minh, thiếu trí tuệ sáng suốt, thiếu chủ động, làm nô lệ, tay sai cho nhân quả”*. Khi tác ý như vậy, tâm chúng ta trở nên bình tĩnh, thản nhiên, không còn tức giận một cách lạ thường. Vì thế không một lời nói ác nào tác động vào tâm ta được. Cho nên chúng ta lúc nào cũng giữ gìn lời nói ôn tồn, nhẹ nhàng, nhã nhặn đầy ái ngữ tình yêu thương và

tha thứ.

Làm người nếu không sống với đức hạnh nhẫn nhục, tùy thuận và bằng lòng thì sự khổ đau sẽ không thể nào tránh khỏi, đời sống sẽ trở nên đen tối, thường sống trong cảnh địa ngục trần gian.

Đoạn văn trên đây dùng chữ mơ mộng để chỉ tính tình cậu bé Brian là không đúng. Vì cậu bé này không sống mơ mộng, mà sống bình đẳng với tình thương yêu trong sự sống của muôn loài. Tình yêu thương ấy cậu bé Brian đã thể hiện qua đức hạnh hiếu sinh đa hướng. Vì thế cậu thực hiện tình yêu thương ấy bằng đức dũng cảm. Mặc dù cậu biết rằng đi học trễ sẽ bị cô giáo tức giận, phạt, hay còn bị cô giáo đánh đòn và báo cho mẹ cậu biết, do điều này làm mẹ cậu buồn phiền, nhưng trước cảnh chết chóc của loài sâu, cậu không thể nào làm ngơ trước những con sâu bị các em bé giậm chết. Vì thế, cậu đi lượm từng con sâu bỏ vào trong những chiếc hang của chúng, để chúng khỏi chết. Một cậu bé mà có lòng yêu thương như vậy thì người lớn có sánh kịp chăng? Một cậu bé có lòng yêu thương như vậy không thể cho cậu là một đứa bé sống mơ mộng viễn vông.

Lòng yêu thương loài sâu bỏ qua hành động của cậu bé Brian đã dạy cho chúng ta một bài học đạo đức hiếu sinh vô giá, không lấy một vật

gì so sánh được, khiến cho chúng ta không bao giờ quên. Phải không quý vị?

Trong bài học học ấy toát lên được đức dũng cảm gan dạ phi thường, mà chỉ có lòng yêu thương chân thật từ trong trái tim mới dám làm.

Cô giáo là một người tính nóng nảy, thiếu đức trầm tĩnh, nên khi thấy cậu đi học trễ liền gọi điện thoại về báo cho mẹ cậu biết là cậu đi học trễ một giờ. Đó là hành động nông nổi, hấp tấp vội vàng làm phiền lòng người khác. Nếu cô giáo của cậu có đức trầm tĩnh, hỏi han: “*Brian, có sao em đi học trễ như vậy?*”. Khi hiểu ra sự việc, chắc cô giáo sẽ thương yêu người học trò nhỏ có lòng nhân ái mà trong đời này ít có người nào có đức nhân ái như vậy.

Trong đoạn này chúng ta rút ra được những bài học đức hạnh nhân bản - nhân quả rất cụ thể và rõ ràng:

- 1- Đức trầm tĩnh, không nóng nảy hấp tấp.
- 2- Đức ái ngữ, lời nói ôn tồn, nhã nhặn, êm dịu.
- 3- Đức nhân ái, hiền lành, thương yêu và tha thứ.

Nếu mọi người đều biết sống với ba đức này thì xã hội là Thiên Đàng, gia đình là nơi tổ ấm, bản thân đôn hậu sống không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh.

ĐỨC THỨ HAI

TÍNH NGHIÊM KHẮC Ý HÀNH

*T*ính nghiêm khắc là một tính hạnh khiến cho người khác không dám xem thường. Vì thế khi nghiêm khắc phải nghiêm khắc với những người đang theo học với mình. Bởi mình phải có trách nhiệm hướng dẫn họ vào đời sống bằng một sự thi hành theo mệnh lệnh, như luật của quân đội để họ không làm sai. Cho nên sự nghiêm khắc luôn luôn làm cho người ta sợ hãi hơn là cởi mở với lòng yêu thương.

Đoạn văn trên đây dùng chữ nghiêm khắc để chỉ cho tính nghiêm khắc của cô giáo rất đúng. Nhưng chúng ta cũng nên biết, tính nghiêm khắc luôn luôn thiếu lòng yêu thương và tha thứ, vì chữ nghiêm khắc có nghĩa là nghiêm nghị và khắc nghiệt. Người có tính nghiêm khắc là người hay tức giận, thường làm khổ mình, khổ người. Tính nghiêm khắc không bao giờ đi đôi với lòng thương yêu, tha thứ và sự cởi mở, vui vẻ để giúp cho mọi người có thiện cảm, gần gũi với mình nhiều hơn.

Tính nghiêm khắc khiến cho ai cũng cảm thấy có một sự cách biệt giữa người lớn và kẻ nhỏ; giữa giai cấp này và giai cấp khác; giữa người làm quan và kẻ làm dân; giữa người làm

thầy và kẻ làm học trò. Tính nghiêm khắc quá độ khiến cho dân và quan cách xa nhau; khiến cho học trò và thầy giáo không gần gũi nhau; khiến cho cha mẹ và con cái có một hàng rào ngăn cách không thể gần gũi trau dồi tình yêu thương chan hòa. Cho nên khi chúng ta sống với tính nghiêm khắc là tự chúng ta làm khổ mình, làm khổ người. Ngược lại, chúng ta sống với đức nghiêm nghị thì lại khác. Người nghiêm nghị không bao giờ nói đùa nói giỡn; không bao giờ cười cợt khiếm nhã; không bao giờ nói lời thô lỗ, hung dữ, cộc cằn; không bao giờ nói lời tục tĩu, chửi thề; không bao giờ to tiếng mắng chửi ai; không bao giờ xưng hô phách lối “mày, tao, mi, tớ...”; không bao giờ múa tay, múa chân, xia xối vào mặt người khác, v.v.. như muốn đánh họ.

Người có tính nghiêm nghị luôn luôn mang theo tình thương yêu và tha thứ, vì thế nghiêm nghị nhưng rất cởi mở và hoan hỷ, không cười cợt, nói đùa, nói giễu, nói châm biếm, nói những lời vô ích, v.v...

Người có tính nghiêm nghị luôn luôn nói lời thẳng thắn, chân thật, không bao giờ nói dối, nói lời xảo trá, nói lời khinh bỉ, chê bai hay chỉ trích, nói xấu, nói oan, nói vu khống người khác.

Người có đức nghiêm nghị hoan hỷ thì mới

để gần gũi mọi người, trong nghiêm nghị vui vẻ giao tiếp với mọi người nhưng lời nói lúc nào cũng chân thật, thẳng thắn, vì thế mọi người dễ cảm thông, nên mến thương nhau nhưng lại kính trọng nhau. Ngược lại, nghiêm nghị nhưng không hoan hỷ là tính nghiêm khắc. Tính nghiêm khắc khiến cho người ta xa nhau.

Người có đức nghiêm nghị nhưng biết lễ nghĩa cung kính tôn trọng mọi người bằng những lời nói khiêm tốn, khiến cho mọi người không thấy mình bị coi rẻ, nhất là những người thân trong gia đình. Do nghiêm nghị mà thiếu đức khiêm tốn thì nghiêm nghị trở thành tính nghiêm khắc và đang tỏ ra bản ngã. Đó là thị hiện bản ngã kẻ trên, người dưới. Còn ngược lại, nghiêm nghị khiêm tốn mới thật là đức nghiêm nghị diệt ngã, xả tâm. Nhờ có đức nghiêm nghị khiêm tốn thì trong xã hội loài người mới có đức lễ cung kính, tôn trọng lẫn nhau bằng sự sống bình đẳng trong cuộc đời này.

Muốn cho mọi người không khinh thường nhau thì phải nghiêm nghị trong lời nói, nhưng rất hoan hỷ tùy thuận trong mọi ý kiến của mọi người, và còn phải biết tỏ ra cung kính, tôn trọng những điều người ta nói thẳng, nói thật.

ĐỨC THỨ BA

THIỆU ĐỨC NHÃN NHỤC Ý HÀNH, KHẨU HÀNH

*Đ*ức nhẫn nhục là một đức hạnh giúp cho chúng ta vượt qua những ác pháp, khiến cho tâm chúng ta trở nên yên ổn và an lạc. Cho nên đức nhẫn nhục rất cần thiết cho những người mới tu tập xả tâm ly dục, ly ác. Vì nó khiến tâm chúng ta được bình tĩnh hơn; nhờ có tâm bình tĩnh chúng ta mới nhẫn nhục được trong các nghịch cảnh; nhờ nhẫn nhục được chúng ta mới tư duy quán sát từng ác pháp, nên mới ngăn và diệt được các ác pháp một cách rất dễ dàng; nhờ ngăn và diệt được ác pháp dễ dàng nên tâm chúng ta mới bất động. Nhờ tâm bất động chúng ta mới sống trong chân lí giải thoát của Phật giáo, TÂM THANH THẢN, AN LẠC VÀ VÔ SỰ. Đó là một trạng thái chân thật của thân tâm giải thoát hoàn toàn các ác pháp, vì thế trong trạng thái chân lí này nhân quả không còn chỗ đặt đứng.

Ở đây, cô giáo thiếu đức bình tĩnh nhẫn nhục, nên vừa thấy cậu bé Brian đi học trễ là vội vàng gọi điện thoại báo tin cho mẹ cậu bé biết. Đó là một điều rất dở của cô giáo. Là một cô giáo, người truyền đạt kiến thức văn hóa và đạo đức cho học trò, thì cô giáo phải mang tình thương

yêu đến với học trò của mình, giống như tình thương yêu của một người mẹ hiền.

Muốn được vậy thì cô giáo nên tập luyện đức bình tĩnh nhẫn nhục. Nhờ có đức bình tĩnh nhẫn nhục trong tình yêu thương học trò, cô giáo mới dễ tâm tìm hiểu lý do như thế nào mà cậu bé Brian đi học trễ. Đây là cô giáo mới thật sự xứng đáng là người dạy học, người truyền đạt tư tưởng văn hóa đạo đức; người trăm năm trồng người.

Khi biết rõ lý do đi học trễ của học trò mình, cô giáo mới khuyến khích hoặc khuyên dạy cậu bé Brian học tập tốt hơn. Trách nhiệm của một cô giáo là phải tìm hiểu người học trò của mình để an ủi và giúp đỡ, chớ không phải chỉ có biết phạt vạ, răn đe khiến cho học sinh mất sự cảm mến và yêu thương thầy cô giáo của mình. Và vì vậy, cô giáo và học trò dễ dàng xa cách, không cảm thông và gần gũi nhau thì khó giáo dục và truyền đạt những gì tốt đẹp cho học trò của mình.

Nhờ cô giáo có tình thương yêu như người mẹ thương con thì học trò và cô giáo rất gần gũi nhau. Nhờ có tình cảm gần gũi như người chị và các em, như người mẹ và các con thì sự truyền đạt văn hóa và đạo đức cho học trò mới dễ dàng tiếp thu, tiếp thu trong sự ham thích học hành của tình yêu thương, nhờ đó các em mới nâng

cao trình độ kiến thức văn hóa ngày một tiến lên. Bởi vậy, tình thương của cô giáo với học sinh phải giống như tình thương của cha mẹ thì học sinh mới học hành chăm chỉ, không còn biếng trễ.

Cho nên đức nhẫn nhục rất cần thiết cho mọi người. Nó mang lại cho mọi người một sức bình tĩnh to lớn để cùng nhau sống trong một gia đình, một xã hội mà có trật tự và an vui hạnh phúc và chia sẻ nhau trong những nỗi nhọc nhằn gian khổ của kiếp làm người. Con người sinh ra và lớn lên trong nhân quả, nên thọ chịu biết bao là đau khổ. Nhờ con người biết sống trong nền đạo đức nhân bản - nhân quả, nên đã chuyển nghiệp sống khổ đau thành nghiệp sống an vui và hạnh phúc. Bởi vậy, đạo đức nhân bản - nhân quả rất cần thiết cho loài người, nhờ đó mà loài người mới sống bình an, yên vui và hạnh phúc, với tâm hồn thanh thản, an lạc và vô sự.

Đức nhẫn nhục rất quan trọng như vậy, nếu bản thân nhẫn nhục được thì tâm sẽ dễ dàng bất động, và sự giải thoát của Phật giáo có ngay liền nơi đó.

Trong gia đình mà mọi người biết nhẫn nhục thì gia đình đó sẽ an vui vô cùng vô tận, không bao giờ có bạo lực gia đình. Nhẫn nhục là một đức hạnh rất cần thiết cho mọi người cùng chung sống nhau trong một gia đình. Chính

hạnh phúc gia đình có được là nhờ vào đức nhân
nhục, tùy thuận và vui lòng trước những cảnh
trái ý nghịch lòng.

Ngoài xã hội, mọi người biết sống với đức
nhân nhục, tùy thuận và bằng lòng thì xã hội
luôn luôn có trật tự, có sự an ổn và con người
không làm khổ cho nhau nữa.

ĐỨC THỨ TƯ THIỆU ĐỨC NHÂN QUẢ Ý HÀNH

*D*ạo đức nhân quả là mười điều thiện, nếu
ai sống đúng mười điều thiện thì làm gì nhân
quả tác động được, chỉ vì mọi người chưa sống
đúng mười điều lành của nhân quả, nên sân
giận, nên lo lắng và sợ hãi.

Khi nghe tin con đi học trễ, cô giáo tức giận,
thì người mẹ nào lại không lo lắng cho con, có
nhiều bà mẹ còn tức giận con, chờ con về la
mắng. Riêng mẹ của cậu bé Brian chỉ lo lắng
suốt ngày hôm ấy, vì tình mẹ thương con.

Đọc qua bài này, chúng ta thấy ít có người
mẹ nào như mẹ của cậu bé Brian, tuy lo lắng
cho con nhưng rất bình tĩnh, không hề tỏ ra một
chút giận dữ nào đối với con cả. Bà bình tĩnh

khi con về đến nhà, dùng lời nói ôn tồn, nhẹ nhàng nhưng đầy lòng yêu thương và âu yếm. Trên đời này thật hiếm có người mẹ nào có sự bình tĩnh như thế.

Như chúng ta đã biết, tất cả mọi sự việc trên đời này xảy ra đều do nhân quả, nếu một người am tường đạo đức nhân quả thì không bao giờ sợ hãi hay lo lắng một điều gì cả. Bởi vì mọi vật đều theo qui luật của nhân quả mà đến mà đi, dù cho có lo lắng thì cũng không sao tránh khỏi.

Đứng trước mọi sự việc xảy ra, người được trang bị kiến thức đạo đức nhân quả thì không bao giờ sợ hãi. Dù là bệnh đau hay cái chết trước mắt, tinh thần họ rất dũng cảm, không bao giờ nao núng. Cho nên, sự hiểu biết đạo đức nhân quả cho bản thân của mọi người rất cần thiết, vì đó là một loại kiến thức hiểu biết để trang bị sức bình tĩnh trước các ác pháp.

Người sống trong đạo đức nhân quả luôn luôn biết cung kính, tôn trọng mọi người, nên luôn dùng ái ngữ, lời nói ôn tồn nhã nhặn, từ tốn, khiêm hạ, do đó gia đình rất hạnh phúc yên vui, vì không ai làm nghịch ý, trái lòng nhau.

Người sống đúng đạo đức nhân quả thì chuyển được những tai nạn bệnh tật, những việc tranh tụng thua kiện, những sự tranh chấp hơn thua, những âm mưu giết hại lẫn nhau, tránh được những tai nạn giao thông và thoát khỏi

những kẻ trộm cắp cướp của giết người. Bởi vậy, đạo đức nhân quả rất cần thiết cho cuộc sống mọi người trong cộng đồng xã hội.

Chúng ta là những tu sĩ Phật giáo luôn luôn phải giữ gìn và sống đúng đạo đức nhân bản - nhân quả, thì tâm chúng ta sẽ bất động trước các pháp ác và các cảm thọ. Đó là sự giải thoát của Phật giáo, chứ không phải còn tu tập pháp môn nào khác nữa, nếu có pháp môn nào tu tập khác nữa đó là pháp môn của ngoại đạo, chứ Phật giáo chỉ khuyên mọi người nên sống với nền đạo đức nhân bản - nhân quả đã có sẵn từ lâu, từ trước khi đức Phật ra đời.

ĐỨC THỨ NĂM

ĐỨC ĐIỀM TĨNH ÁI NGŨ

KHẨU HÀNH

*N*gười nào biết sống với đức điềm tĩnh ái ngữ thì không bao giờ làm khổ người khác, vì lời nói nhẹ nhàng, êm dịu, ngọt ngào. Mẹ của cậu bé Brian thật là đầy đủ đức điềm tĩnh nên hỏi con một cách ngọt ngào. Lời nói đầy ái ngữ của bà với một tình yêu thương con trọn vẹn, rất xứng đáng là một người mẹ hiền nhân hậu: “*Brian, có chuyện gì xảy ra ở trường vậy*”

con?”. Chúng ta chỉ đọc câu hỏi này đã nhận thấy toát ra một tình yêu thương từ trong trái tim của người mẹ hiền nhân ái.

Trên đời này, nếu có ai làm sai một điều gì, hoặc làm chướng ngại tâm chúng ta, thì chúng ta nên luôn luôn giữ gìn đức điềm tĩnh ái ngữ, thì những đối tượng của chúng ta sẽ chuyển biến thay đổi những ác pháp khiến cho mọi người sẽ gần gũi và yêu thương nhau hơn. Do đó trong xã hội này đâu có ai sân giận chửi mắng, đánh nhau. Phải không quý vị?

Không còn có ai sân hận chửi mắng, đánh nhau thì xã hội sẽ có trật tự an ninh, người trên kính nhường kẻ dưới, kẻ dưới cung kính tôn trọng người trên. Và như vậy trong một xã hội con người biết tôn trọng cung kính lẫn nhau thì xã hội ấy là cõi Cực Lạc, Thiên Đàng. Lúc bấy giờ thế gian là cảnh giới Cực Lạc, Thiên Đàng, thì còn ai niệm Phật cầu vãng sinh nữa.

Nếu trong gia đình mọi người ai ai cũng đều giữ gìn đức điềm tĩnh ái ngữ thì làm sao có bạo lực gia đình; thì làm sao có cơm không lành canh không ngọt; thì làm sao có vợ chồng chửi mắng, đánh nhau, li dị nhau. Mọi người đều sống với đức điềm tĩnh ái ngữ thì gia đình bình an và hạnh phúc biết bao.

Về phần cá nhân mọi người phải siêng năng tập sống với đức điềm tĩnh ái ngữ, thì lời nói sẽ

không làm khổ mình, khổ người, luôn luôn đem lại sự bình an cho mình, cho người. Bởi vậy, đức khiêm tốn ái ngữ khẩu hành rất cần thiết cho mọi người. Làm người chúng ta nên quyết tâm sống cho bằng được với những đức hạnh này. Một đức hạnh rất tuyệt vời, đem lại sự sống chung nhau an lành trên hành tinh này. Một tình thương yêu hòa chan trong từng trái tim của mọi người.

ĐỨC THỨ SÁU

ĐỨC THÀNH THẬT KHẨU HÀNH

*T*rên đời này, người thành thật không bao giờ dối trá với một người nào hết, biết thì nói biết, không biết thì nói không biết, có làm lỗi thì thành thật nói lỗi mình ra. Nói lỗi mình ra đừng sợ ai cười chê. Người biết nói lỗi để sửa lỗi là người biết cầu tiên trên đường đạo đức để trở thành người toàn thiện. Người dám nói lỗi mình ra là người gan dạ, có đầy đủ dũng cảm. Người như vậy được mọi người đều quý trọng, thương yêu.

Khi nghe mẹ hỏi, cậu bé Brian thành thật nói cho mẹ biết, không giấu diếm tội lỗi của mình chút nào: *“Con đi học trễ, cô giáo con tức*

giận”. Lời nói quá thành thật, khiến cho người mẹ càng thương con mà không tức giận. Bởi vậy lời nói thành thật, không dối trá là lời vàng, lời ngọc. Chính lời nói chân thật làm cho mọi người đặt trọn lòng tin nơi mình hơn, nếu mình nói không thật thì còn ai tin mình nữa, phải không?

Đức thành thật khiến mọi người không nghi ngờ. Vợ hay chồng nghi ngờ nhau nên mới có sự ghen tuông. Nếu tin nhau thì làm sao có ghen tuông? Do dối xử nhau không thật nên có dấu hiệu gì là nghi ngờ nhau. Từ chỗ nghi ngờ, vợ hay chồng dễ đi đến chỗ cãi cọ đánh nhau, rồi ra tòa xin li dị không mấy khó khăn. Bởi vậy nói dối là một điều rất xấu xa, đem đến những sự đau khổ mãi mãi cho mình, cho người.

Đức thành thật là một đức hạnh luôn luôn bảo vệ gia đình, đem lại sự bình an cho mình và cho mọi người thân trong gia đình.

Đức Phật dạy: Một người không thành thật thì không một điều ác nào họ không làm được. Cho nên ngay từ lúc bây giờ, chúng ta nên giữ gìn đức thành thật, vì có thành thật thì không đánh mất giá trị con người.

Đức thành thật quan trọng như vậy đối với con người, nếu có thành thật thì mới tin tưởng nhau, còn không thành thật thì không tin tưởng nhau. Khi không tin tưởng nhau mà sống chung

nhau là cảnh sống địa ngục.

Một người dối trá là tự mình không tin nơi mình là người tốt. Không tin nơi mình là người tốt nên bất cứ điều ác nào mình cũng làm được. Vì thế mình không bao giờ chịu sửa những điều sai, do đó sự đau khổ ngày càng chồng chất cao lên ngút ngàn.

ĐỨC THỨ BẢY

ĐỨC TÌM HIỂU

ÁI NGŨ KHẨU HÀNH

*N*gười có đạo đức muốn tìm hiểu một điều gì thì cần nên dùng những câu hỏi mang tính ái ngữ giống như lời hỏi thăm, chứ không nên dùng lời cật vấn hăm dọa đòi đánh, đòi đá, đòi đập như các điều tra viên, thường hỏi vặn, hỏi vẹo để bắt bí người khác. Khi cật vấn điều tra hỏi han như vậy làm cho người khác sợ hãi, thì đó không còn là đạo đức ái ngữ tìm hiểu, mà là ác ngữ thiếu đạo đức. Trên cuộc sống chung nhau trong thế gian này, chúng ta nên dùng đức ái ngữ tìm hiểu để thực hiện tình người, tình yêu thương con người với con người. Vì chính con người sinh ra trên đời này không ai là không đau khổ, muốn làm giảm sự khổ đau ấy thì chỉ có

đức hiếu sinh, mà đức hiếu sinh thì trong ấy có đức tìm hiếu ái ngữ để hiếu nhau trong tình yêu thương, chứ không tìm hiếu nhau trong trong ác pháp, trong đau khổ. Cuộc đời vốn đau khổ mà lại làm gia tăng sự khổ đau, thay vì chúng ta nên làm giảm bớt sự đau khổ để đời sống được tươi đẹp hơn; được hạnh phúc, an vui hơn.

Để so sánh hai câu hỏi tìm hiếu. Một câu ác ngữ và một câu ái ngữ. Trên đây là câu nói của bà mẹ trong bài học đạo đức này mới thật chính là đức ái ngữ tìm hiếu: “*Mà chuyện gì đã xảy ra vậy con?*”. Câu hỏi tìm hiếu bằng lời nói ái ngữ nghe êm dịu và ngọt ngào làm sao, với lòng yêu thương và đầy tha thứ của một người mẹ dạy con. Nếu trên đời này ai cũng giống như bà mẹ của cậu bé Brian thì thế gian này là Thiên Đàng. Phải không quý vị?

Câu hỏi để tìm hiếu của bà mẹ Brian nghe sao mà chứa chan tình yêu thương mẹ con, thấm thía làm sao! Câu hỏi tìm hiếu nhưng chứa chan tình người, mang đầy đủ tính chất tình cảm với nhau thật là tuyệt vời. Nhờ câu hỏi ái ngữ tìm hiếu mà con người gần gũi nhau hơn, thương yêu nhau hơn. Chính nhờ đó mà cuộc sống tràn đầy niềm vui.

Ngược lại, câu hỏi tìm hiếu sau đây là ác ngữ: “*Tại sao mày đi học trễ?*”. Câu hỏi nghe không ngọt ngào, mà phách lối, cay cú, hung

dữ; không có tình người, mà thiếu đức hiếu sinh. Câu hỏi tìm hiểu này làm cho người ta rất sợ hãi. Vì thế, người không dối trá khi nghe câu hỏi này cũng sinh ra dối trá.

Đức ái ngữ tìm hiểu là một đạo đức làm cho mọi người ngày ngày trở nên đạo đức tốt đẹp hơn, trở nên những người tốt cho bản thân, cho gia đình và xã hội.

Đạo đức ái ngữ tìm hiểu rất quan trọng cho đời sống con người. Vì con người cần phải tìm hiểu nhau. Tìm hiểu nhau mà không biết dùng đức ái ngữ tìm hiểu thì cuộc sống của mọi người làm sao tin tưởng nhau được.

Tìm hiểu nhau được mới cảm thông nhau, mới yêu thương nhau chân thật, mới chia sẻ nhau những cay đắng ngọt bùi trên cuộc đời này. Người mẹ của Brian đã tìm hiểu được con mình nên bà không buồn phiền con, mà lại thương con nhiều hơn. Việc đi học trễ là một lỗi lầm rất lớn của các em học sinh, thế mà cậu bé Brian vì lòng thương yêu cao thượng giúp cho loài sâu thoát chết mà phạm lỗi đi trễ học. Lỗi đi học trễ để cứu loài sâu có đáng cho chúng ta phạt cậu bé Brian này không, thưa quý vị?

ĐỨC THỨ TÁM

ĐỨC HIẾU SINH ĐA HƯỚNG

KHẨU HÀNH

Cậu bé Brian thành thật trả lời cho mẹ biết tại sao mình đi học trễ, cậu bé không nói mình thương yêu loài sâu bọ, nhưng nói lên những hành động cậu đi bắt từng con sâu bỏ vào hang của chúng, để tránh các em bé khác đi giẫm lên, sẽ làm những con sâu phải chết. Những hành động nói lên lòng yêu thương loài vật tuyệt vời của một cậu bé mới bảy tuổi. Lòng yêu thương ấy đối với chúng ta, là những người lớn, mà so sánh đức hiếu sinh với cậu bé này thì không thể nào chúng ta hơn được. Khi hiểu biết rõ như vậy chúng ta phải cố gắng hơn, luôn luôn sống với tình yêu thương rộng lớn với mọi người, mọi loài vật. Và nhờ vậy tình yêu thương của chúng ta sẽ không thua kém chú bé Brian.

Chính cậu bé Brian đã dạy cho chúng ta một bài học đạo đức hiếu sinh về loài vật có một giá trị tình thương yêu cao thượng, nhất là cậu can đảm bỏ một giờ học, để làm một việc cao cả cứu sống biết bao nhiêu là con sâu. Tuy cậu biết rằng sẽ bị cô đánh hay bị phạt, và bị cô báo cho mẹ biết. Biết vậy, nhưng cậu không nỡ bỏ mặc cho những con sâu phải chết một cách thảm

thương dưới bước chân của các em bé. Thật là một tình thương cao cả, gan dạ, dám hy sinh mình cứu chúng sinh. Thật là tuyệt vời, không có lòng yêu thương nào hơn được!

Nghe cậu bé Brian thuật lại những hành động giúp đỡ loài sâu thoát chết cho mẹ nghe, làm chúng ta rất xúc động và tự nghĩ lòng thương yêu của mình còn kém xa đối với cậu bé này. Hiện chúng ta còn giết hại và ăn thịt chúng sinh, không một chút lòng thương xót khi loài vật giãy giụa trên dao dưới thớt. So sánh như vậy, đức hiếu sinh chúng ta có bằng cậu bé này không?

Với những con sâu nhỏ bé như vậy cậu còn thương yêu thay, huống là với những loài vật khác. Phải không quý vị?

Trên cuộc đời này, chỉ có đức hiếu sinh mới đem lại sự hòa bình cho loài người. Những điều

trước mắt chúng ta biết đức hiếu sinh sẽ đem lại sự bình an cho mình, cho mọi người và cho mọi loài vật trên hành tinh này. Ngoài đức hiếu sinh ra, không còn có đức hạnh nào hơn được. Chúng ta là con người thì phải lấy đức hiếu sinh làm đầu trong cuộc sống. Vì cuộc sống có bình yên, an vui và hạnh phúc đều nhờ vào đức hiếu sinh cả. Cho nên đức hiếu sinh rất quan trọng trong cuộc sống hằng ngày của con người đối với con người, và con người đối với các loài vật.

ĐỨC THỨ CHÍN
ĐỨC CẢM THÔNG
LÒNG YÊU THƯƠNG KHẨU HÀNH,
THÂN HÀNH

Có một đứa con biết thương yêu loài vật như vậy, làm sao người mẹ không ôm con vào lòng, tỏ ra một lòng yêu thương vô bờ bến. Con đi học trễ chỉ vì thực hiện lòng yêu thương, thì làm sao lại có người mẹ nào mắng con hay đánh con cho đành. Nếu cô giáo có đức điềm tĩnh, cặn kẽ hỏi cậu bé Brian; “*Sao hôm nay em đi học trễ như vậy?*”. Thì chắc chắn cô sẽ ngạc nhiên vô cùng. Khi đứng trước lòng từ ái yêu thương của cậu học trò mình, mới bảy tuổi mà

thể hiện lòng yêu như vậy khó có ai nghĩ đến. Hiếu được lòng yêu thương ấy thì cô giáo làm sao phạt hay rầy mắng người học trò thân thương của mình được. Phải không quý vị?

Bởi vậy, trên đời này đức cảm thông hiếu sinh rất cần thiết cho mọi người. Vì có cảm thông sự khổ đau của người khác, cho nên chúng ta mới thương yêu và tha thứ. Có thương yêu và tha thứ mà không có sự cảm thông thì sự thương yêu tha thứ ấy không thành thật. Cho nên đức cảm thông hiếu sinh rất cần thiết cho mọi người. Vì có thương yêu, cảm thông những nỗi đau khổ của người khác, thì chúng ta mới buông xả những điều chướng ngại trong tâm mình.

Có cảm thông những người thân trong gia đình thì gia đình mới có hạnh phúc và sự an vui chân thật. Không cảm thông nhau thì gia đình là địa ngục.

Trong xã hội, mọi người đều cảm thông nhau thì tệ nạn xã hội không có. Vì có cảm thông nhau chúng ta mới giúp đỡ tận tình. Giúp đỡ nhau tận tình bằng cách xóa đói giảm nghèo thì những tệ nạn xã hội đâu còn nữa. Vì thế, trong xã hội mọi người đều cảm thông nhau thì cuộc sống sẽ chan hòa tình yêu thương nhau, lá lành đùm bọc lá rách.

Bài 33:

HỘP KEM

- Chị ơi, xin lỗi chị, chị có thể đổi lại cho em hộp kem loại năm ngàn được không ạ?

Cô chủ quán lộ vẻ khó chịu khi đang định đặt hộp kem loại 10 ngàn xuống cho vị khách nhỏ.

Như không để ý đến ánh mắt xem thường của cô gái, chỉ sau một loáng, cậu bé đã ăn hết hộp kem. Tiến đến quầy trả tiền với tờ mười ngàn duy nhất trên tay, cậu bé nói nhỏ với cô gái:

- Chị vui lòng gởi phần tiền còn lại cho bác có đứa con nhỏ đang đứng trước cửa quán giúp

em nhé!

Cậu bé quay lưng đi, cô gái chột lặng người. Người đàn ông mù cầm cây đàn đang đứng cạnh đứa con gái bé nhỏ mà ít phút trước đó đã bị cô mời ra khỏi quán.

First News

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Đại ý bài này nói về đức hiếu sinh của một cậu bé giành một nửa hộp kem của mình cho một cụ già và em bé ăn xin. Hành động một cậu bé làm được như vậy thật là tuyệt vời, chỉ có những tâm hồn cao thượng.

2- Phân đoạn:

Bài này có 4 đoạn:

1- *Chị ơi, xin lỗi chị, chị có thể đổi lại cho em hộp kem loại năm ngàn được không ạ?*

2- *Cô chủ quán lộ vẻ khó chịu, khi đang định đặt hộp kem loại 10 ngàn xuống cho vị khách nhỏ.*

3- Như không để ý đến ánh mắt xem thường của cô gái, chỉ sau một loáng, cậu bé đã ăn hết hộp kem. Tiến đến quầy trả tiền với tờ mười ngàn duy nhất trên tay, cậu bé nói nhỏ với cô gái:

- Chị vui lòng gửi phần tiền còn lại cho bác có đứa con nhỏ đang đứng trước cửa quán giúp em nhé!

4- Cậu bé quay lưng đi, cô gái chột lẳng người. Người đàn ông mù cầm cây đàn đang đứng cạnh đứa con gái bé nhỏ mà ít phút trước đó đã bị cô mời ra khỏi quán.

3- Đáp án:

Bài này có 4 đức:

- 1- Đức lễ.
- 2- Thiếu đức bằng lòng.
- 3- Đức hiếu sinh bố thí.
- 4- Đức hồi hận.

4- Giải trình án:

ĐỨC THỨ NHẤT ĐỨC LỄ

Đạo đức giao tiếp và đối xử nhau duy chỉ có đức lễ là những hành động đẹp đẽ nhất của con người. Cậu bé trước tiên muốn đổi lại một hộp kem 10 đồng bằng hộp kem 5 đồng, cậu nói: “*Chị ơi, xin lỗi chị...*”. Lời nói rất lịch sự, nghe ngọt ngào dễ thương, v.v.. đó là đức lễ. Đức lễ là một hành động khẩu hành, lời nói rất êm dịu, ngọt ngào, lịch sự. Cho nên lời nói về đức lễ có rất nhiều như:

- 1- Lời nói xin lỗi.
- 2- Lời nói cảm ơn.
- 3- Thưa chú! Thưa bác!
- 4- Kính thưa quý vị!
- 5- Kính thưa các vị đại biểu!
- 6- Kính thưa chánh quyền các cấp!
- 7- Cháu vui lòng giúp bác một việc làm này được không?
- 8- Cảm ơn cháu đã giúp bác.
- 9- Ba mẹ cháu có mạnh khỏe không?

10- Chị ơi! Xin lỗi chị...

11- Mà chuyện gì xảy ra ở trường vậy con?

12- Thưa ba, thưa mẹ ăn cơm.

13- Xin mời bác xơi nước, v.v...

Tất cả những hành động trên đây thuộc về đức lễ. Người sống với đức lễ khiến cho chúng ta trở thành người lịch sự, có đạo đức biết tôn trọng và cung kính mọi người.

Đức lễ là sự tôn kính lẫn nhau, người này biết tôn kính người kia; người kia biết tôn kính người này. Chính sự tôn kính như vậy tức là tôn kính sự sống của nhau. Vì sự sống của mọi người và mọi loài vật trên hành tinh này đều có quyền sống bình đẳng như nhau, cho nên không có một người nào có quyền cướp sự sống của người khác, loài vật khác. Người biết tôn trọng sự sống của mình thì phải tôn trọng sự sống của người khác và của những loài vật khác.

Trên đời này chỉ vì mọi người không biết tôn trọng sự sống của nhau, nên mới cướp sự sống của người khác và những loài vật khác, do đó không hiểu đạo đức nhân bản - nhân quả sống của muôn loài, nên thường vì sự sống của mình mà mang lại cho nhau những nỗi thống khổ.

Người biết giữ gìn đức lễ không những đem lại sự bình an cho mình, cho người, mà còn có những hành động mà mọi người đều quý mến và

kính trọng.

Đức lễ thường mang lại sự an vui, hạnh phúc cho gia đình, vì chồng biết tôn kính vợ và vợ biết tôn kính chồng. Do sự tôn kính ấy, nên chồng không bao giờ đánh hay chửi mắng, nặng nhẹ vợ con. Và vợ cũng vậy, không bao giờ chửi bới, mạt sát chồng.

Bởi vậy, đức lễ rất cần thiết cho cuộc sống gia đình. Vợ hay chồng muốn có an vui, hạnh phúc thì đức lễ không thiếu được. Nó là bùa hộ mạng cho mỗi gia đình.

Đức lễ đối với xã hội rất cần thiết, vì xã hội có trật tự an ninh là do mọi người biết cung kính, tôn trọng lẫn nhau. Mọi người biết cung kính, tôn trọng lẫn nhau thì xã hội tự nhiên có trật tự an ninh. Vì biết cung kính, tôn trọng lẫn nhau thì không ai làm đau khổ cho ai.

Vì thế đức lễ cần phải được phổ biến rộng rãi đến với mọi người, mọi nơi.

Hai người bắt tay nhau hay chấp tay trước ngực rồi cúi đầu chào nhau, đó là họ đều sử dụng đức lễ. Hai người khi gặp nhau ôm nhau, hôn nhau tỏ lòng thương yêu nhau, đều là thực hiện đức lễ.

Khi đi đâu đều chấp tay cúi đầu và nói: “Thưa ba mẹ, con đi với bạn con”, hay: “Thưa ba mẹ, chúng con đi Thành phố”, v.v... Khi trở

về nhà đến gặp cha hay mẹ đều chấp tay cúi đầu chào và nói: “Thưa ba mẹ chúng con mới về”.

Còn người lớn giữ gìn đức lễ thì sao?

Khi cha hay mẹ muốn đi đâu liền đến gặp các con và nói: “Ba mẹ đi thành phố các con ạ!”, hoặc: “Ba đi ra công sở các con ạ!”

Khi người chồng muốn đi đâu đều đến gặp vợ và nói: “Anh đi làm em ạ!”, đầu hơi cúi chào vợ. Người vợ cũng vậy: “Em đi chợ anh ạ!”, và cũng hơi cúi đầu chào chồng.

Đó là đức lễ mà mọi người cần phải học tập để trở thành một thói quen rất tốt đẹp của một người có văn hóa đạo đức, nhất là người Việt Nam. Người Á đông chịu ảnh hưởng một nền đạo đức lễ nghĩa của nho giáo rất tuyệt vời, mà không có một dân tộc nào hơn Việt Nam.

Khi có người mang quà biếu cho chúng ta,

chúng ta liền nói lời cảm ơn; hoặc có người giúp mình làm công việc gì, khi làm xong chúng ta nói lời cảm ơn. Đó cũng là đức lễ trong lời nói đẹp đẽ, lịch sự, có văn hóa và đạo đức, không còn ai dám chê được.

Khi chúng ta mang quà biếu cho người khác và nói: “Con kính gửi biếu bác bộ sách đạo đức, để có dịp rảnh bác nghiên cứu”, hoặc: “Con xin gửi biếu cô một ít trái cây ăn lấy thảo với ba mẹ con”. Đó cũng là đức lễ trong hành động và lời nói có lịch sự, văn hoá và đạo đức, trong sự cung kính, tôn trọng lẫn nhau.

Nếu làm người mà không thực hiện đức lễ như vậy thì đó là một người kém văn hóa và đạo đức. Người kém văn hóa đạo đức là người thô lỗ, là người ít ai muốn thân cận.

Khi bước chân vào một khu áp văn hóa mà còn thấy nhiều người mở miệng nói ra những lời chửi thề thô tục, bản thủ, thì biết rằng áp văn hóa đó chỉ ở trên bảng đề, trên giấy trắng mực đen mà thôi.

Văn hóa và đạo đức phải thực hiện ra hành động và lời nói của mọi người, chứ không thể văn hóa và đạo đức chỉ trên sách vở, bài học hoặc trên bảng đề **ÁP VĂN HÓA**, mà người dân ở đó có văn hóa được sao? Nói văn hóa, đạo đức là nói đến những người trong áp đó phải có những hành động biết cung kính và tôn trọng lẫn

nhau.

Về vấn đề văn hóa và đạo đức thì chúng ta không nên đổ lỗi cho gia đình, mà cũng đừng đổ lỗi cho xã hội. Còn gia đình và xã hội phải có trách nhiệm và bổn phận giáo dục mọi người có văn hoá và đạo đức.

Trẻ em còn nhỏ từ 3 đến 8 tuổi thì gia đình chịu trách nhiệm hoàn toàn, vì tuổi này trẻ em sống gần gũi những người thân trong gia đình nên chịu ảnh hưởng gia đình rất nhiều. Nếu gia đình có văn hóa đạo đức thì các em có văn hóa đạo đức. Nếu gia đình thiếu văn hóa đạo đức thì các em thiếu văn hóa đạo đức. Khi các em từ 8 đến 17 là tuổi học trò, nên học đường chịu trách nhiệm, vì tuổi này các em thường xuyên học tập trong nhà trường, gần gũi bạn bè, thầy cô giáo, nên chịu ảnh hưởng giáo dục của trường học. Nếu nhà trường dạy văn hóa và đạo đức thì các em trở thành những người có văn hóa và có đạo đức; bằng ngược lại thì các em thiếu văn hoá và đạo đức. Từ 18 tuổi trở lên, các em thường tiếp xúc với nhiều thành phần trong xã hội, khi đi làm trong các nhà máy, xí nghiệp hay trong các cơ quan văn phòng. Nếu xã hội có văn hóa, có đạo đức thì các em trở thành những người có văn hóa, có đạo đức. Bằng ngược lại, xã hội mọi người thiếu văn hóa, thiếu đạo đức thì các em sẽ chịu ảnh hưởng xấu đó mà trở thành những người thiếu văn hóa và đạo đức. Cho nên gia

đình, học đường và xã hội phải thấy trách nhiệm của mình, chứ không được đổ trút cho gia đình: “Ông bà mẫu mực con cháu thảo hiền”, đó là sai. Vì ông bà mẫu mực đối với con cháu từ 3 đến 8 tuổi, đó là tuổi trẻ em còn ở trong gia đình. Còn khi đến trường học, thì đây là trách nhiệm của trường học, vì các em tiếp xúc môi trường mới đó là trường học. Còn các em từ 18 tuổi trở lên thì xã hội chịu trách nhiệm, vì các em thường tiếp xúc với mọi người trong xã hội, nên dễ chịu ảnh hưởng xấu hay tốt của xã hội.

Làm người sống trong xã hội, ai cũng muốn bản thân, gia đình và xã hội đều có văn hóa đạo đức tốt đẹp, để bản thân được yên vui, gia đình được hạnh phúc và xã hội được có trật tự, an ninh.

ĐỨC THỨ HAI

THIỆU ĐỨC BẰNG LÒNG

*B*ằng lòng là một đức hạnh đi sau đức nhẫn nhục và tùy thuận. Muốn bằng lòng một điều trái ý nghịch lòng thì phải biết nhẫn nhục, tùy thuận. Nếu không biết nhẫn nhục, tùy thuận, thì không thể bằng lòng được. Không bằng lòng được mọi ác pháp thì sẽ làm khổ mình, khổ

người. Thầy giáo Kaplan nói câu nói rất tuyệt vời: *“Người nào không biết cách chấp nhận sẽ làm tổn thương đến người khác, cũng như đến chính mình”*. Khi nhà trường sa thải, ông rời trường học với một tư cách ung dung, thông dong không có một chút nào sợ hãi và hối tiếc. Đúng là một vị thầy đầy đủ đức tùy thuận, bằng lòng. Đức tùy thuận, bằng lòng thật là cao thượng, mà thầy Kaplan đã thực hiện. Cô chủ quán bán kem thiếu đức tùy thuận nên lộ vẻ khó chịu khi đặt hộp kem 5 ngàn. Bởi cô chủ quán bán kem thiếu đức tùy thuận, bằng lòng, nên tự làm khổ mình. Tuy sự khổ đau không có gì đáng kể, nhưng không chủ động được tâm mà tạo cho cô những phút giây khó chịu. Đó là một sự vô minh, không sáng suốt thật tội nghiệp. Người không sống với đức tùy thuận, bằng lòng, nên mới chịu lấy những sự khổ đau như vậy, thật đáng thương!

Với bản thân người biết sống với đức tùy thuận, bằng lòng, khi đứng trước các ác pháp, các đối tượng bất thiện và các hoàn cảnh nghịch ý, trái lòng, thì người ấy tâm luôn luôn bất động, thanh thản, an lạc và vô sự. Tại sao vậy? Tại vì, nhờ biết sống tùy thuận, bằng lòng, nên tâm mới an vui, thanh thản như vậy. Cho nên đức tùy thuận bằng lòng thật là tuyệt vời, nó luôn luôn đem lại sự bình an, yên vui và hạnh phúc cho mình, cho người.

Đức tùy thuận, bằng lòng rất cần thiết cho mọi người cùng sống chung nhau trong một gia đình, trong một xã hội. Nó thường mang lại cho mọi người một tình thương yêu chan hòa từ người trên đến kẻ dưới; từ người già tuổi cao tác lớn, đến các cháu bé trẻ thơ không bao giờ chống trái nhau; không bao giờ giận hờn chửi mắng nhau. Nó mang lại cho mọi người một cuộc sống chung hòa hợp đoàn kết yêu thương không bao có trái ý nghịch lòng; không bao giờ chia rẽ li gián, ganh tỵ hơn thua. Chỉ cần sống với đức tùy thuận, bằng lòng là chúng ta cảm thấy hạnh phúc vô cùng.

Trong xã hội loài người, nếu ai ai cũng biết sống với đức tùy thuận bằng lòng thì xã hội đó là Thiên Đàng, Cực Lạc, không còn ai tranh hơn, tranh thua nhau nữa.

Vì thế, trên đời này nếu ai ai cũng sống với đức tùy thuận, bằng lòng thì cuộc sống này sẽ được an vui và hạnh phúc, không còn có ai làm khổ cho ai. Có đúng vậy không quý vị?

Đức tùy thuận, bằng lòng, nói thì dễ, nhưng làm được thì rất khó, nên ít ai làm được. Muốn sống được với những đức hạnh này thì người ấy phải có đủ sức bình tĩnh; nhờ có đủ sức bình tĩnh chúng ta mới lìa xa những ác pháp trong tâm; nhờ lìa xa những ác pháp trong tâm chúng ta mới tùy thuận, bằng lòng được những chướng

ngại pháp xung quanh chúng ta.

Biết tùy thuận, bằng lòng nhưng không bị lôi cuốn vào ác pháp. Muốn hiểu rõ điều này, chúng tôi xin đem một vài ví dụ để quý vị dễ hiểu.

Ví dụ 1: Có một người bạn mời chúng ta uống rượu, nhưng rượu là một chất độc và trong giới luật Phật cấm uống rượu, vì uống rượu rất tai hại cho mình và cho người khác. Nên nếu tùy thuận, bằng lòng uống rượu theo người khác tức là chúng ta bị lôi cuốn trong ác pháp. Trước nghịch cảnh như vậy, chúng ta chọn cách tùy thuận nhưng không bị lôi cuốn trong ác pháp, đó là vui lòng nhận ngồi chung với các bạn, nhưng từ chối uống rượu vì lý do bệnh phải kiêng cử rượu. Khi chúng ta bảo phải kiêng cử rượu vì bệnh thì không còn ai mời chúng ta uống nữa. Phải vậy không quý vị?

Ví dụ 2: Nhà có cúng giỗ ông bà hay ngày tư, ngày Tết, mọi người đều thắp hương cúng và lạy, riêng chúng ta tùy thuận bằng lòng nhưng không bị lôi cuốn vào ác pháp mê tín phí tiền vô ích, bằng cách chúng ta chấp tay và quỳ lạy, nhưng không mua hoa tươi đem cúng, hoặc thắp hương hoặc đốt tiền vàng mã v.v... Đó là việc làm tùy thuận nhưng không bị lôi cuốn vào ác pháp.

Cho nên biết tùy thuận, bằng lòng nhưng không để bị lôi cuốn vào ác pháp, đó là một

phương cách sống rất thiện xảo hết sức để giữ gìn những đức hạnh cho trọn vẹn, nhờ đó mới đem lại sự bình an cho mình, cho người; nhờ đó chúng ta mới mong dẫn dắt mọi người vào thiện pháp, mới mong thực hiện đức chấp nhận, tùy thuận, bằng lòng trong muôn vàn ác pháp và những hoàn cảnh khó khăn vô cùng.

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC HIẾU SINH BỐ THÍ

Bố thí là một đức hiếu sinh thương người, nhưng bố thí có nhiều cách như:

- 1- Bố thí công sức.
- 2- Bố thí tiền của.
- 3- Bố thí thực phẩm.
- 4- Bố thí lời nói.
- 5- Bố thí pháp.

Ở đây, cậu bé này bố thí tiền bằng cách nhịn ăn một nửa hộp kem mười ngàn, còn lại năm ngàn để cho ông già và con bé ăn xin. Nhịn ăn để bố thí cho người khác, khi chỉ là một cậu bé tí tẹo thì thật là tuyệt vời.

Dắt một bà cụ đi qua đường cũng là đức hiếu sinh bố thí ra công đưa người qua đường. Nhường chỗ ngồi trên xe bus cho bà cụ già hay cho một người phụ nữ có con còn nhỏ đều là đức hạnh hiếu sinh bố thí. Nhường phần lợi cho người, nhận phần ít về mình cũng là đức bố thí, như Khổng Dung nhường lê. Nhường đường cho người khác đi cũng là đức bố thí. Dỡ dành một em bé đang khóc, làm cho em không khóc nữa cũng là bố thí tình thương yêu. Giúp người xách hay mang, hoặc gánh những vật nặng đỡ cho người khác cũng đều là đức bố thí. Cho nên bố thí rất nhiều mặt. Cậu bé bố thí bằng lời nói nhỏ nhẹ, ngọt ngào, khiến cho cô gái bán kem phải lạng người: *“Chị ơi! Chị vui lòng gửi phần tiền còn lại cho bác có đưa con nhỏ đang đứng trước cửa quán giúp em nhé!”*. Cậu nói sao mà lễ độ, nhẹ nhàng êm ái, nghe qua ai mà không nhận ra tình thương của cậu bé đã gửi gắm trọn

trong lời nói ấy, khiến nó trở thành một bài học đạo đức cho tất cả mọi người, chứ không riêng gì cho cô gái bán kem, phải không quý vị?

Bố thí có rất nhiều cách, nhưng mỗi cách thức đều mang theo tính chất đạo đức hiếu sinh. Từ lòng yêu thương chân thật chúng ta mới bố thí tất cả công sức, tiền của, lời khuyên và sự an ủi của mình đến với mọi người.

Đức bố thí giúp chúng ta mở rộng tâm lòng, buông xả vật chất, sống không còn ích kỷ, bòn xén, hà tiện, keo kiệt, v.v...

Đức bố thí giúp chúng ta không còn coi trọng tiền của vật chất, luôn luôn nghĩ đến nỗi bất hạnh của người khác. Do đó thường tăng trưởng lòng yêu thương người khác nhiều hơn nữa. Vì cuộc đời còn nhiều người đau khổ. Đau khổ vì cơm ăn áo mặc; đau khổ vì nhà hư dột nát; đau khổ vì bệnh tật; đau khổ vì thua kém những người khác. Chương trình xóa đói giảm nghèo của Nhà nước, bố thí giúp vốn cho những người nghèo khó vươn lên để có cuộc sống không còn đói cơm khát nước nữa, đó cũng là nói lên được tình yêu thương lá lành đùm lá rách.

Trong đức bố thí đều có đầy đủ đức hiếu sinh. Chứ nếu không có đức hiếu sinh thì làm việc bố thí chỉ là một thủ đoạn làm danh làm lợi. Cho nên bố thí phải xuất phát từ lòng thương yêu, ngoài lòng yêu thương mà bố thí thì không

có ý nghĩa từ thiện.

Bởi vậy trên thế gian này có rất nhiều nhà từ thiện, mà từ thiện vì lòng yêu thương đối với những người bất hạnh trong xã hội thì đó là việc làm từ thiện tốt, nhưng lại có những nhà làm từ thiện để mưu cầu danh và lợi. Số đó không phải là ít. Cho nên, không phải tất cả những nhà từ thiện đều trong sạch, đều thiện cả.

ĐỨC THỨ TƯ ĐỨC HỐI HẬN

*N*gười làm sai mà biết hối hận là người biết sửa sai, sửa lại những lỗi lầm của mình. Hối hận là một đức hạnh tuyệt vời, nó luôn luôn tự khắc phục những điều làm ác của mình, để trở thành con người không làm những điều ác nữa. Vì vậy, nó còn được gọi là ĐỨC HẠNH BIẾT SỬA MÌNH.

Người không biết hối hận là người không biết sửa sai những lỗi lầm của mình. Người ấy đã làm cho mình khổ, người khác khổ hoặc những loài vật khác khổ. Người không biết hối hận là người không biết cải thiện đời sống của mình, không biết làm cho đời sống của mình đẹp đẽ và an vui hơn. Muốn biết cụ thể vấn đề

này, chúng tôi cho một vài ví dụ thì quý vị sẽ thấy phần đông ít ai quan tâm đến đức hồi hận biết sửa mình.

Ví dụ 1: Một người giết hại và ăn thịt chúng sinh, nhưng khi đã học đạo đức hiếu sinh, biết rõ sự sống phải bình đẳng như nhau, không ai có quyền cướp sự sống của nhau. Thế mà cứ vẫn giết hại và ăn thịt chúng sinh, thì đó là người không có đức hồi hận. Người không có đức hồi hận là người không biết sửa sai những lỗi lầm của mình. Người không biết sửa sai những lỗi lầm của mình thì đời sống của họ lúc nào cũng đen tối và đầy những sự đau khổ.

Ví dụ 2: Một người hay nói dối mà không biết hồi hận, sửa sai những lỗi lầm nói dối không thành thật của mình, thì người ấy không bao giờ trở thành người tốt, người thành thật. Người không thành thật là người không còn ai tin tưởng, lời nói của họ chẳng có giá trị.

Ví dụ 3: Một người hay la lối, to tiếng hung dữ, nói lời kém văn hóa, chửi thề, văng tục... mà không biết hồi hận với những lời nói làm khổ mình, khổ người như vậy, thì thật là một người đáng trách. Một người có lời nói kém văn hóa thiếu đạo đức mà không chịu hồi hận, khắc phục sửa sai những lỗi lầm ấy thật là người rất tệ, rất đáng thương.

Ví dụ 4: Một người làm sai và có thể đi đến

những điều thất bại, khi được người thân chỉ cho biết đó là việc làm sẽ thất bại, nhưng người ấy cố gắng bào chữa sự sai của mình, chớ không chịu hối hận sửa sai. Đó là những người cố chấp. Họ không đáng ghét, chỉ vì tính quá cố chấp nên thật đáng thương.

Trên đời này không ai mà không có lỗi lầm, nhưng có lỗi lầm thì phải biết hối hận; biết hối hận thì phải biết cố gắng khắc phục sửa sai và từ bỏ, không dám làm những điều sai đó nữa, thì người ấy là người tốt, người biết chuyên mình trở thành người có đạo đức và văn hóa tốt đẹp hơn.

Khi lỡ lời nói không thật thì chúng ta phải biết hối hận, vì nói dối là một hành động xấu, là một hành động làm mất lòng tin của mình với những người khác. Người biết hối hận về sự nói dối của mình là người sẽ không bao giờ còn nói dối nữa. Chỉ có những người không biết hối hận nên mới nói dối mãi, và như vậy là những con người ấy không bao giờ tiến bộ trên nền đạo đức nhân bản - nhân quả. Cuộc đời họ phải chịu muôn vàn sự khổ đau, lời nói của họ không có giá trị, không còn ai tin tưởng nữa.

Người lỡ nói lời thô lỗ, cộc cằn hoặc chửi thề, la lối lớn tiếng với những người khác mà biết hối hận, thì người ấy không còn nói lời thô lỗ, cộc cằn, la lối lớn tiếng, chửi thề nữa. Người

ấy sẽ trở thành người có đạo đức tốt, người biết sống không làm khổ mình, khổ người. Người ấy là người thật đáng khen, đáng mến. Vì người ấy là người biết phục thiện để chuyển mình trở thành người tốt, người có đức hạnh. Và như vậy nhờ đức hồi hận, người ấy sẽ trở thành người toàn thiện, người sống không làm khổ mình, khổ người và không làm khổ tất cả chúng sinh.

Trong cuộc sống hằng ngày của chúng ta, còn biết bao nhiêu điều làm cho chúng ta hối hận, nhưng khi biết hối hận là biết sửa sai. Biết sửa sai là biết chuyển mình trở thành người có đạo đức, người tốt. Cho nên hối hận là một đức hạnh rất cần thiết cho mọi người để chấn chỉnh sửa sai, khiến cho gia đình hạnh phúc và xã hội đều được an ninh, trật tự.

Người lỡ nói xấu, vu khống người khác mà biết xấu hổ thì không bao giờ nói xấu hay vu khống người khác nữa, đó là người biết hối hận.

Một người có lòng ganh tị với người khác mà không biết hối hận sửa sai thì người ấy phải chịu khổ đau, đêm nằm không ngủ được.

Một người xả rác làm cho môi trường sống ô nhiễm, gây ra nhiều thứ bệnh khổ cho mọi người mà không biết hối hận sửa sai, cứ ung dung tự tại làm mất vệ sinh như vậy thì thật là con người đáng trách.

Chúng ta hãy nghe câu chuyện của cháu bé

gái 6 tuổi đã thực hiện đức vệ sinh tuyệt vời, nó là một bài học sống động cho những ai không biết giữ vệ sinh chung trong môi trường sống của hành tinh, cứ làm sai mà không biết hối hận sửa sai thì thật là xấu hổ. Hình ảnh cháu bé giữ gìn vệ sinh là một bài học cho những ai sống bừa bãi thiếu đức hạnh vệ sinh. Họ nên lấy đó làm một bài học để xấu hổ và hối hận với cháu bé 6 tuổi. Bởi vì mình là người lớn mà không bằng cháu bé. Và lại, chúng ta là con người chứ không phải là con thú vật, đùng đâu xả rác đó. Phải vậy không quý vị?

Nhất là tu sinh tại tu viện Chơn Như hãy giữ gìn đức vệ sinh môi trường sống xung quanh tu viện, cũng như xung quanh thất của mình ở. Có bọc ni lông, có hộp xốp bằng nhựa, có những bao nhựa đựng xi măng rải tung tóe bừa bãi trông rất dơ bẩn, mất vệ sinh, hãy thu góp nhặt lại có nơi, có chỗ để thiêu đốt, làm cho sạch đẹp môi trường sống thì mới được gọi là nơi tu hành có văn hóa văn minh. Ăn ở thiếu đức vệ sinh thì đâu được gọi là tu sinh của tu viện Chơn Như. Tu sinh tu viện Chơn Như phải làm gương đức hạnh vệ sinh cho mọi người, chứ đâu xả rác làm dơ bẩn như người ở ngoài đời. Khi về thăm tu viện mà thấy bao bọc ni lông tung tóe khắp nơi thì thầy biết ngay là các con không noi theo gương hạnh của đức Phật. Thật là đáng trách!

Đây là câu chuyện đức vệ sinh mà một ông

câu thuật lại đưa cháu gái của mình sống ở Hong Kong, nghỉ hè được về Việt Nam chơi:

Người cậu dắt cháu đi dạo ở trung tâm Sài Gòn và mua cho mấy cái kẹo. Khi bỏ viên kẹo vào miệng rồi, cháu cứ cầm mãi cái vỏ kẹo. Người cậu giục quăng đi, cháu nhìn quanh rồi phụng phịu: “Không thấy thùng rác nào gần đây đâu, cậu ạ!”. Cứ thế, cháu nắm chặt cái vỏ kẹo trong tay, cho đến khi tìm được thùng rác thì bàn tay đã ướt đầm mồ hôi. Ở nước ta, hình như các lớp mẫu giáo cũng dạy thiếu nhi giữ gìn vệ sinh công cộng, nhưng người lớn xả rác bừa bãi thì trẻ con làm sao noi gương?

Những người xả rác hãy noi theo gương hạnh đạo đức vệ sinh của cháu bé này mà hối hận sửa sai. Thử hỏi quý vị xả rác có bằng cháu bé này không? Chiếc vỏ kẹo cầm trên tay không bao giờ bỏ bậy, chờ đến thùng rác mới chịu bỏ. Một hành động đạo đức vệ sinh của cháu bé thật tuyệt vời! Một bài học sống động cho những ai còn sống xả rác dơ bẩn, thiếu đức vệ sinh giống như con thú vật đung đâu bài tiết đó.

Bước vào thôn, xóm, ấp, thỉnh thoảng có nơi đề bảng áp văn hóa to tướng, mà hai bên lề đường và xung quanh nhà dân, ngay cả bảng đề **ÁP VĂN HÓA** mà bọc ni lông đựng đầy rác bẩn quăng ném tứ tung, trông bản thủ ghê gớm. Vậy mà đăng ký áp văn hóa là văn hoá ở chỗ nào?

Làm sao gọi là áp văn hóa được phải không, thừa quý vị?

Có dịp đi du ngoạn ra bãi biển Long Hải để nghỉ ngơi và tắm biển, hít thở không khí trong lành, nhưng không ngờ, những bọc ni lông đựng thực phẩm ôi thối đã ăn xong lại ném bừa bãi dưới cội phi lao và dọc theo bờ biển, trông rất bẩn thỉu, hết muốn tắm và nghỉ mát nơi đây.

Thời đại văn minh, con người tiến bộ hơn về khoa học công nghệ kỹ thuật, nhưng đạo đức lại xuống cấp, văn hóa đồi trụy đưa con người đi đến chỗ tha hóa hư hỏng. Vì thế trong mỗi gia đình, ai có con cái thì cần phải lưu ý cảnh giác, để giúp cho con cháu mình trở thành người có đạo đức, người tốt. Đừng nên giao phó hết cho nhà trường, cho xã hội, mà phải thấy trách nhiệm, bổn phận của mình trong việc dạy dỗ con cái.

Khi thấy một việc làm sai, một việc làm khổ mình, khổ người thì phải hối hận, ăn năn chừa bỏ, không nên lập lại những điều sai đó nữa.

Đây là câu chuyện thứ hai:

Về nhà, người cậu khen đứa cháu gái 6 tuổi ngay trước mặt đứa cháu trai 7 tuổi: “Bé là thần tượng của cậu về ý thức bảo vệ môi trường!”. Không ngờ thằng cháu trai không được khen nên giận, không thèm nói chuyện với người chú suốt cả buổi chiều. Sáng hôm sau,

thằng cháu vừa gặp chú đã nhe răng cười: “Cháu không ghét chú nữa!”. Người chú hỏi tại sao, không ganh tị nữa à? Thằng cháu lắc đầu: “Ghét chú làm đêm qua cháu khó ngủ quá. Ghét người ta thì mình cũng mệt lắm. Từ nay cháu không ghét ai nữa...”. Thú thật, người chú không thể ngờ lại nhận được hai bài học thấm thía nơi hai đứa cháu nhỏ dại.

Qua lời nói của đứa cháu trai 7 tuổi, chúng ta biết rõ cậu bé nhỏ dại mà còn biết hối hận sửa sai khi sinh tâm ganh tị với đứa em gái 6 tuổi của mình, bởi như vậy là tự làm khổ. Thì chúng ta là những người lớn, chúng ta nghĩ sao? Hay cứ để tự mình làm đau khổ cho mình. Người tự làm mình đau khổ và làm cho người khác đau khổ mà không biết hối hận sửa sai những điều làm đau khổ đó là người quá tệ, quá vô minh, tức là người không sáng suốt. Họ tự làm ra mọi sự khổ đau và phải gánh chịu mọi khổ đau ấy, thật là đáng trách!

Bài 34:

CÒN AI NÓI LỜI CẢM ƠN

*C*âu chuyện của một người vợ, ngày nọ, chỉ chợt nhớ ra lâu nay mình đã quên nói lời cảm ơn chồng... Đó là vấn đề của một người hay của nhiều người chồng, người vợ?

Bảy năm rồi, tôi vẫn nhớ rõ gương mặt hơn hờ của người chồng, như trẻ con được quà, hôm

anh vào viện đón hai mẹ con về nhà. Bó hoa tươi thắm chuyển vào tay tôi: “Cám ơn em đã sinh cho anh đứa con xinh xắn!”

Ngày bụng tôi kên càng, tuần nào anh cũng mua cua, kỳ cạnh về già để “em ăn cho con cứng xương”... Bao năm qua, anh vẫn nói lời cảm ơn vợ khi nhờ tôi đón con hoặc mua thứ này, thứ khác... Còn tôi quá kiệm lời cảm ơn với chồng.

Chẳng phải tôi không cảm động trước những việc anh đã làm cho tôi, cho gia đình. Chỉ là thấy quá quen nhau rồi nên đâu cần phải cảm ơn. Thậm chí tôi còn nghĩ lời cảm ơn có vẻ khách sáo xa cách lắm... Bạn tôi cũng bảo: nhiều lúc nói lời cảm ơn trực tiếp với vợ khi vợ tặng quà, chăm sóc, nhưng sao thấy khó thể. đành phải dùng điện thoại nhắn tin cảm ơn vợ. “Tớ nghĩ người lạ mới cần cảm ơn. Người trong nhà với nhau đâu cần cầu kỳ thế. Đến bố mẹ tớ còn chẳng cảm ơn bao giờ mà”.

Tôi còn nhớ ngày 8-3 năm nào, chồng hót hải chạy về cho kịp giờ cơm, bó hoa trên tay xơ xác tặng hai mẹ con ngày lễ. Anh thanh minh: “Xếp hàng mãi mới mua được hoa. Mà ngày hôm nay đông thật đấy!”. Tôi chỉ cần nhả: “Về thì muộn, mua hoa làm gì cho đắt...” Rồi một 8-3 năm khác, chồng tặng tôi phong bì, trong là hóa đơn điện thoại đã được thanh toán có dòng

chữ nắn nót: “Tặng em, chúc em luôn vui vẻ và mặt không được ủ rũ”. Tôi phì cười nói: “Hâm quá, ngày này tặng hoa quà chứ ai tặng thứ này!”

Có lần về quê, tôi chợt giật mình khi nghe mẹ chồng nhẹ nhàng cảm ơn bố chồng với việc giúp đỡ rất nhỏ. Thấy mẹ chồng giật sợi dây lạt từ xe đạp không nổi, bố chồng liền cầm ra cái dao, bảo: “Bà cầm dao mà cắt giật thế bao giờ ra”. “Vâng, tôi cảm ơn ông”. Chính điều này làm tôi giật mình. Một người văn hóa đại học, sống ở thành phố lớn như tôi mà không cảm ơn chồng vì những việc vặt như thế bao giờ.

Hằng ngày, tôi vẫn dạy con phải biết nói “cảm ơn”, “xin lỗi”, mà bản thân lại quên xử dụng chúng với chính chồng mình. Tôi thường bắt con cảm ơn khi tôi lấy hộ quyển truyện, đồ chơi, và con tôi nghiêm chỉnh chấp hành. Vậy mà những lời cảm ơn chồng trong hàng ngàn việc anh giúp mình, tôi lại chẳng thốt ra được!

Lục vấn lại, thấy văn hóa cảm ơn của tôi vẫn có và vẫn thể hiện hằng ngày, nhưng là với... người dung! Đi chợ người ta cho thêm cọng hành nấu canh, buột miệng cảm ơn ngay. Hay chủ quán nước lấy hộ cái ghế ân cần, cảm ơn rất nhanh và thoải mái. Người đi đường nhắc cái chân chống xe chưa gạt, cũng với theo cảm ơn. Sao những lời cảm ơn như thế lại nói dễ vậy?

Có phải là do suy nghĩ đối với người lạ dễ cảm ơn hơn và cần phải thể hiện văn hóa hơn? Còn với người thân, với vợ, với chồng, quá văn hóa thì không... gần gũi? Lời cảm ơn sao khó nói với người mình thương yêu thế, nhưng lời cần đáng thì lại quá dài dàu! Những lần chồng về muộn, những buổi lỡ hẹn làm tôi phải chờ con đi chơi một mình, chuyện quần áo bữa bãi, chuyện bóng đèn chưa thay...

Ngày tôi 20 tuổi, bà ngoại bảo vợ chồng là phải “tương kính như tân” - lúc nào cũng kính trọng nhau như những ngày đầu thì cuộc sống mới lâu bền, dễ chịu. Ngày đó tôi đã phì cười cho là bà cổ lỗ... Nhưng nhìn cảnh mẹ chồng tôi mới hiểu: lời cảm ơn đâu chỉ tỏ lòng biết ơn, mà còn là bày tỏ tình yêu dành cho nhau.

Đừng đổ lỗi cho cuộc sống hối hả khi ta quên cảm ơn chồng, vợ. Đừng quên cảm ơn người thân khi vẫn còn cơ hội. Bạn kể tôi nghe một kỷ niệm ân hận, day dứt tận bây giờ. Trời hôm đó mưa to lắm, sáng bạn quên không mang áo mưa. Vợ bạn đi xe ô tô tới, đem cho bạn áo mưa vì sợ chiều về chồng bị ướt. Bạn cần nhớ: “Mưa thế đến làm gì cho ướt hết người. Khổ quá, sao mà lẩn thẩn thế!”. Rồi ngày vợ bạn mất vì bệnh ung thư, bạn thì thâm bên vợ đâu còn nghe thấy!

Vợ, chồng làm việc tốt cho nhau vì tình yêu thương, chẳng hề mong nhận lại lời cảm ơn.

Cảm ơn vợ chồng chẳng bao giờ là lời khách sáo. Đó là sự thể hiện lòng biết ơn, tôn trọng người bạn đời của mình. Khi cuộc sống gia đình thiếu sự tôn trọng lẫn nhau, sự bền vững chỉ còn đếm bằng giờ.

Biết cảm ơn bạn sẽ nhận được nhiều thứ hơn cả vàng bạc...

Vân Khánh

Báo Tuổi Trẻ, Chủ Nhật 17/02/2008

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này đại ý nói về đức lễ “LỜI CẢM ƠN” với những người thân trong gia đình sao khó quá.

2- Phân đoạn:

Bài này có 13 đoạn:

1- *Bảy năm rồi, tôi vẫn nhớ rõ gương mặt hớn hở của người chồng, như trẻ con được quà, hôm anh vào viện đón hai mẹ con về nhà. Bó hoa tươi thắm chuyển vào tay tôi và nói: “Cảm ơn em đã sinh cho anh đứa con xinh xắn!”*

2- Ngày bụng tôi kênh càng, tuần nào anh cũng mua cua, kỳ cách về già để “em ăn cho con cứng xương”...

3- Bao năm qua, anh vẫn nói lời cảm ơn vợ khi nhờ tôi đón con hoặc mua thứ này, thứ khác... Còn tôi quá kiệm lời cảm ơn với chồng.

4- Chẳng phải tôi không cảm động trước những việc anh đã làm cho tôi, cho gia đình. Chỉ là thấy quá quen nhau rồi nên đâu cần phải cảm ơn. Thậm chí tôi còn nghĩ lời cảm ơn có vẻ khách sáo xa cách lắm... Bạn tôi cũng bảo: nhiều lúc nói lời cảm ơn trực tiếp với vợ khi vợ tặng quà, chăm sóc, nhưng sao thấy khó thể. Đành phải dùng điện thoại nhắn tin cảm ơn vợ. “Tớ nghĩ người lạ mới cần cảm ơn. Người trong nhà với nhau đâu cần cầu kỳ thế. Đến bố mẹ tớ còn chẳng cảm ơn bao giờ mà”.

5- Tôi còn nhớ ngày 8-3 năm nào, chồng hốt hải chạy về cho kịp giờ cơm, bó hoa trên tay xơ xác tặng hai mẹ con ngày lễ. Anh thanh minh: “Xếp hàng mãi mới mua được hoa. Mà ngày hôm nay đông thật đấy!” Tôi chỉ cần nhắn: “Về thì muộn, mua hoa làm gì cho đắt...” Rồi một 8-3 năm khác, chồng tặng tôi phong bì, trong là hóa đơn điện thoại đã được thanh toán có dòng chữ nắn nót: “Tặng em, chúc em luôn vui vẻ và mặt không được ủ rũ”. Tôi phì cười nói: “Hâm quá, ngày này tặng hoa quà chứ ai

tặng thứ này!”.

6- Có lần về quê, tôi chợt giật mình khi nghe mẹ chồng nhẹ nhàng cảm ơn bố chồng với việc giúp đỡ rất nhỏ. Thấy mẹ chồng giật sợi dây lạt từ xe đạp không nổi, bố chồng liền cầm ra cái dao, bảo: “Bà cầm dao mà cắt giật thế bao giờ ra”. “Vâng, tôi cảm ơn ông”.

7- Chính điều này làm tôi giật mình. Một người văn hóa đại học, sống ở thành phố lớn như tôi mà không cảm ơn chồng vì những việc vặt như thế bao giờ.

8- Hằng ngày, tôi vẫn dạy con phải biết nói “cảm ơn”, “xin lỗi”, mà bản thân lại quên xử dụng chúng với chính chồng mình. Tôi thường bắt con cảm ơn khi tôi lấy hộ quyển truyện, đồ chơi, và con tôi nghiêm chỉnh chấp hành. Vậy mà những lời cảm ơn chồng trong hàng ngàn việc anh giúp mình, tôi lại chẳng thốt ra được!

9- Lục vấn lại, thấy văn hóa cảm ơn của tôi vẫn có và vẫn thể hiện hằng ngày, nhưng là với... người dung! Đi chợ người ta cho thêm cọng hành nấu canh, buột miệng cảm ơn ngay. Hay chủ quán nước lấy hộ cái ghé ân cần, cảm ơn rất nhanh và thoải mái. Người đi đường nhắc cái chân chống xe chưa gạt, cũng với theo cảm ơn. Sao những lời cảm ơn như thế lại nói dễ vậy?

10- Có phải là do suy nghĩ đối với người lạ.

đễ cảm ơn hơn và cần phải thể hiện văn hóa hơn? Còn với người thân, với vợ, với chồng quá văn hóa thì không... gần gũi? Lời cảm ơn sao khó nói với người mình thương yêu thế, nhưng lời cảm ơn thì lại quá dồi dào! Những lần chồng về muộn, những buổi lỡ hẹn làm tôi phải chờ con đi chơi một mình, chuyện quần áo bừa bãi, chuyện bóng đèn chưa thay...

11- Ngày tôi 20 tuổi, bà ngoại bảo vợ chồng là phải "tương kính như tân" - lúc nào cũng kính trọng nhau như những ngày đầu thì cuộc sống mới lâu bền, dễ chịu. Ngày đó tôi đã phì cười cho là bà cổ lỗ... Nhưng nhìn cảnh mẹ chồng tôi mới hiểu: Lời cảm ơn đâu chỉ tỏ lòng biết ơn, mà còn là bày tỏ tình yêu dành cho nhau.

12- Đừng đổ lỗi cho cuộc sống hời hả khi ta quên cảm ơn chồng, vợ. Đừng quên cảm ơn người thân khi vẫn còn cơ hội. Bạn kể tôi nghe một kỷ niệm ân hận, day dứt tận bây giờ. Trời hôm đó mưa to lắm, sáng bạn quên không mang áo mưa. Vợ bạn đi xe ôm tới, đem cho bạn áo mưa vì sợ chiều về chồng bị ướt. Bạn cần nhớ: "Mưa thế đến làm gì cho ướt hết người. Khó quá, sao mà lẩn thân thế!". Rồi ngày vợ bạn mất vì bệnh ung thư, bạn thì thâm bên vợ đâu còn nghe thấy!

13- Vợ, chồng làm việc tốt cho nhau vì tình

yêu thương, chẳng hề mong nhận lại lời cảm ơn. Cảm ơn vợ chồng chẳng bao giờ là lời khách sáo. Đó là sự thể hiện lòng biết ơn, tôn trọng người bạn đời của mình. Khi cuộc sống gia đình thiếu sự tôn trọng lẫn nhau, sự bền vững chỉ còn đếm bằng giờ.

Biết cảm ơn bạn sẽ nhận được nhiều thứ hơn cả vàng bạc...

3- Đáp án:

Bài này có 13 đức:

- 1- Đức cảm ơn khẩu hành.
- 2- Đức chăm sóc thân hành.
- 3- Thiếu đức cảm ơn khẩu hành.
- 4- Quen mặt xem thường, thiếu đức cảm ơn khẩu hành.
- 5- Thiếu đức cảm ơn khẩu hành.
- 6- Đức cảm ơn khẩu hành.
- 7- Đức hồi hận ý hành.
- 8- Thiếu đức lễ cung kính, tôn trọng khẩu hành.
- 9- Quen mặt thiếu đức cung kính cảm ơn.
- 10- Thiếu đức cung kính, tôn trọng khẩu hành.

11- Đức cảm ơn, bao gồm đức cung kính hiếu sinh.

12- Đức hối hận khẩu hành, ý hành.

13- Đức lễ cung kính và tôn trọng.

4- Giải trình án:

ĐỨC THỨ NHẤT ĐỨC CẢM ƠN KHẨU HÀNH

*L*ời cảm ơn là một đức hạnh nói lên được sự cung kính, tôn trọng và thân thương đến với mọi người, vì thế lời nói cảm ơn rất cần thiết cho cuộc sống hằng ngày của chúng ta với mọi người, nhất là những người thân trong gia đình.

Mỗi khi có ai giúp đỡ chúng ta những việc làm nặng hay nhẹ, chúng ta đều cảm ơn họ. Cũng như mỗi khi có ai tặng một món quà gì, dù ít, dù nhiều, nhưng tượng trưng tình người, nó đều nói lên được lòng yêu thương quý mến của những người khác với chúng ta. Vì thế, chúng ta phải nói lời cảm ơn, vì lời nói cảm ơn là một lời nói hết sức lịch sự và đầy đủ ý nghĩa biết ơn và yêu thương, nhưng trong lời nói cảm ơn ấy còn có sự tôn trọng và cung kính nhau.

Người chồng vì biết cung kính tôn trọng vợ, biết thương yêu nên tỏ ra những hành động cung kính tôn trọng và thương yêu của mình bằng những bó hoa tươi thắm, bằng những lời nói cảm ơn. Chúng ta hãy đọc lại đoạn văn này: *“Bảy năm rồi, tôi vẫn nhớ rõ gương mặt hớn hở của người chồng, như trẻ con được quà, hôm anh vào viện đón hai mẹ con về nhà. Bó hoa tươi thắm chuyển vào tay tôi và nói: “Cám ơn em đã sinh cho anh đứa con xinh xắn!”*. Lời nói tuy đơn giản, mộc mạc, nhưng đầy đủ ý nghĩa tình thương và biết ơn.

Trong gia đình mọi người đều phải biết cung kính và tôn trọng lẫn nhau, thì lời nói cảm ơn với những người thân trong gia đình lại giúp mọi người gần gũi và tình yêu thương gắn bó nhiều hơn. Nhất là lời nói cảm ơn lại giúp mọi người tỏ ra lòng tôn kính và quý trọng lẫn nhau một cách cụ thể rõ ràng.

Bài này đã xác định rất rõ do mọi người trong gia đình vì quá quen mặt, thân thuộc nên thiếu sự cung kính tôn trọng lẫn nhau, vì thế lời nói cảm ơn rất gượng gạo, khó nói. Còn trẻ con dễ nói lời cảm ơn là vì cha mẹ dạy sao nói vậy. Nhất là trẻ con tính chất còn thơ ngây, chưa biết chấp bản ngã nên sự cung kính và tôn trọng với người lớn, cũng như với những đứa trẻ khác bằng tuổi hoặc nhỏ hơn vẫn thực hiện một cách trôi chảy mà không thấy có gì khó khăn và trở

ngại cả.

Với những người thân, người lớn tuổi như ông bà, cha mẹ thì nói lời cảm ơn rất dễ dàng, còn với chồng, với vợ là những người ngang nhau, hoặc con cái trong gia đình là những người nhỏ hơn nên nói lời cảm ơn rất khó, vì đó là mang tính chất chấp ngã, xem như mình là người lớn.

Trong những hành động đạo đức nào cũng vậy, chỉ nên hằng ngày tập luyện để trở thành những thói quen, những thói quen tốt, những thói quen sống không làm khổ mình, khổ người, đó là những thói quen sống đem lại sự bình an cho mình, cho người và cho muôn vật.

ĐỨC THỨ HAI

ĐỨC CHĂM SÓC THÂN HÀNH

*H*ành động chăm sóc giúp đỡ cho người khác là đức hiếu sinh chăm sóc, nếu chăm sóc cho người để lấy tiền thì không phải là hành động đạo đức hiếu sinh chăm sóc.

Đức hiếu sinh chăm sóc là đem công sức mình ra làm giúp đỡ cho người khác mà không tính tiền, tính công cán, như cha hay mẹ chăm

sóc con cái; như con cái chăm sóc nuôi dưỡng cha mẹ. Những hành động chăm sóc đó đều gọi là đức hiếu sinh chăm sóc.

Người vợ lo làm bữa ăn hoặc may vá quần áo cho chồng, con là đức hiếu sinh chăm sóc. Người chồng đi làm về cùng làm phụ với vợ, dọn cơm và thực phẩm hay lau nhà, rửa bát, chén, đĩa. Những hành động đó là đạo đức hiếu sinh chăm sóc.

Như đoạn văn này: *“Ngày bụng tôi kênh càng, tuần nào anh cũng mua cua, kỳ cạnh về già để “em ăn cho con cứng xương”*. Đó là người chồng chăm sóc sức khỏe khi người vợ mang thai. Hành động làm như vậy là đạo đức hiếu sinh chăm sóc. Nhưng nếu người vợ là người có đạo đức, lễ nghĩa thì liền nói: *“Cảm ơn anh đã chăm sóc cho em”*. Lời nói nghe đơn giản mà lại gieo vào lòng người một tình yêu thương chan chứa của hai người, khiến cho tình yêu thương càng bền chặt nhiều hơn, càng thêm

khăng khít khó quên.

Đạo đức quá xuống cấp, người vợ thật tẻ, vì quá quen mặt, nên sự tôn kính lẫn nhau đã quên mất, vì vậy người vợ không thốt ra lời nói cảm ơn chồng.

Cuộc sống hằng ngày của chúng ta luôn luôn phải thực hiện đạo đức hiếu sinh chăm sóc lẫn nhau cho những người thân trong gia đình, có như vậy gia đình mới yên vui và hạnh phúc.

Những hành động đạo đức thường gắn liền trong cuộc sống không có phút nào lơ lửng, nếu lơ lửng không sống trong đạo đức thì khổ đau sẽ đến ngay liền. Bởi vậy, chỉ có đạo đức mới đem lại sự bình an cho mình và cho người, nếu chúng ta quên đi chỉ trong một phút giây không đạo đức là chúng ta gặp ngay sự đau khổ không những trong tâm, mà còn bản thân phải thọ lấy vô cùng đau khổ, bệnh tật hay tai nạn này, tai nạn khác, hoặc nói nặng lời nhau gây ra nhiều điều phiền não.

Những hành động chăm sóc cho nhau là những hành động đạo đức mà người ở đời cần nên có. Nhưng chăm sóc không đúng cách như mua rượu hay thuốc lá cho chồng con uống hay hút là những hành động sai, đó không phải đạo đức chăm sóc mà là hành động hại chồng con, khiến cho họ nghiện ngập trở thành người bệnh tật.

Hành động biết nhường nhịn nhau từng lời nói, không nói những lời gay gắt, không nói những lời dữ dằn, cộc cằn khiến cho những người thân trong gia đình buồn phiền. Đó là những lời nói thiếu đức hiếu sinh chăm sóc cho nhau.

Chăm sóc hiếu sinh không phải ở hành động làm việc này, việc khác giúp nhau, mà chăm sóc hiếu sinh còn là lời nói. Lời nói đem lại sự an vui cho mình, cho người là lời nói đạo đức hiếu sinh chăm sóc cho nhau.

Cho nên hành động đạo đức hiếu sinh chăm sóc cần phải cẩn thận, không khéo sẽ trở thành người thiếu đạo đức hiếu sinh chăm sóc. Chăm sóc như thế nào đúng và như thế nào sai, xin quý vị lưu ý và còn phải học hiểu nhiều hơn.

Trong cuộc đời, biết sống có đạo đức hiếu sinh chăm sóc từ hành động việc làm đến hành động lời nói thì con người trên hành tinh này không bao giờ khổ đau.

ĐỨC THỨ BA

THIẾU ĐỨC CẢM ƠN KHẨU HÀNH

*C*ảm ơn là một đức lễ tuyệt vời, vì nó luôn

luôn gắn liền với đời sống của con người, nên khi mới lớn lên, cha mẹ đã dạy chúng ta cảm ơn mỗi khi có ai cho một cái gì, làm giúp một điều gì thì câu cảm ơn phải thực hiện ngay liền, chứ không phải làm thỉnh nhận quà biếu mà không nói lời nào thì thật là đạo đức văn hóa quá kém khuyết, quá dở tệ, đáng trách là người biết ăn mà không biết nói.

Câu nói cảm ơn rất gần gũi với con người, nên khi có người hỏi thăm sức khoẻ của cha hay mẹ:

- Ba mẹ con có khỏe không?

- Dạ, cảm ơn bác, ba mẹ con vẫn khỏe mạnh.

Người thiếu đức cảm ơn là người thiếu lòng cung kính, tôn trọng và biết ơn người khác.

Ví dụ như người vợ trong gia đình này, họ kiệm lời cảm ơn với chồng tức là họ giảm sự cung kính tôn trọng chồng. Cho nên, người vợ không nói lời cảm ơn với chồng được, họ xem như lời nói cảm ơn với chồng con đó là lời khách sáo ngoài đầu môi chót lưỡi, không thành thật. Dù có nói ra cũng đầy vẻ gượng gạo khó nói: *“Còn tôi quá kiệm lời cảm ơn với chồng”*. Như trên đã nói: khó nói lời cảm ơn tức là đã giảm lòng cung kính và tôn trọng chồng.

Người chồng biết ơn và cung kính tôn trọng vợ, nên thường thấy vợ làm giúp cho mình một

việc gì trong gia đình thì người chồng cảm ơn vợ ngay liền: *“Bao năm qua, anh vẫn nói lời cảm ơn vợ khi nhờ tôi đón con hoặc mua thứ này, thứ khác...”* Lời nói cảm ơn của người chồng tỏ ra người chồng rất thương yêu và tôn trọng vợ, không coi thường vợ, đúng là người chồng gương mẫu, trong xã hội ngày nay khó tìm ra một người chồng như vậy.

Vợ chồng có tôn trọng và cung kính lẫn nhau thì lời nói cảm ơn lúc nào cũng thể hiện trong mọi thời gian, nếu có dịp thì bộc lộ ngay liền, khiến cho gia đình càng thương mến yêu nhau hơn và càng ngày càng thêm khăng khít, luôn luôn không muốn lìa nhau, vì những người thân của mình lịch sự, lễ độ, sống có văn hóa đạo đức, khiến ai nghe thấy được cũng phải trầm trồ mong muốn có đời sống gia đình như vậy.

Chúng ta là những con người được sinh ra trong giai đoạn đạo đức của loài người đang xuống cấp trầm trọng, nhưng lại có người ra công dựng lại nền đạo đức nhân bản - nhân quả, đem ánh sáng đạo đức cho bình an cho loài người thì đó là một điều may mắn hết sức. Vì thế chúng ta phải nỗ lực thực hiện đạo đức làm người sống không làm khổ mình, khổ người, để xứng đáng công ơn với những người làm nên trang sử đạo đức nhân bản - nhân quả. Bởi vậy ơn nghĩa ấy chúng ta làm sao quên được. Muốn không quên được ơn nghĩa ấy thì chúng ta phải

luôn luôn sống trong đạo đức nhân bản - nhân quả để không phụ ơn nghĩa của bậc ân nhân nhân loại.

ĐỨC THỨ TƯ

QUEN MẶT XEM THƯỜNG, THIỆU ĐỨC CẢM ƠN KHẨU HÀNH

Cái sai của con người là vì quá quen mặt nên quên đạo đức cảm ơn, do sự sống chung nhau sinh ra lờn mặt nên không thực hiện hành động đạo đức cảm ơn. Không thực hiện đạo đức cảm ơn đối với những người thân của mình là một điều đáng trách. Nhất là điều đáng trách, đáng chê hơn nữa là tự mình dối mình bằng những lý luận để che đậy những hành động thiếu đạo đức của mình đối với người thân của mình: *“quá quen, đâu cần phải cảm ơn, lời cảm ơn có vẻ khách sáo xa cách lắm, người trong nhà với nhau đâu cần cầu kỳ thế”*. Lời nói trên đây là lời lý luận để khéo che đậy bản ngã của mình; lời nói trên đây chính là mình đã xem thường và không còn kính trọng những người thân trong gia đình của mình nữa. Tuy những lời nói rất chân tình, đúng là tâm trạng của mọi người hiện nay đang thiếu đạo đức nhân bản -

nhân quả trong gia đình.

Đó là một sự thật, khi đạo đức xuống cấp thì mọi người khi sống thiếu đạo đức thường dùng mọi lời lẽ để bào chữa những cái sai, để sống theo những thói quen thiếu đạo đức. Trong khi sống thiếu đạo đức thì chịu biết bao sự đau khổ phiền não nhưng có mấy ai đã lưu ý, họ chỉ cho những sự đau khổ phiền não đó là tự nhiên. Trong khi mọi sự đau khổ phiền não trên cuộc đời này chỉ vì sống thiếu đạo đức.

Chúng ta hãy đọc đoạn văn sau đây thì sẽ rõ con người hiện nay đang sống thiếu đạo đức, nhất là đức lễ cung kính và tôn trọng lẫn nhau. Vì thế gia đình nào cũng có những sự việc xảy ra đều đau khổ, nhất là đạo đức về lời nói cảm ơn không thực hiện được đối với những người thân: *“Chẳng phải tôi không cảm động trước những việc anh đã làm cho tôi, cho gia đình. Chỉ là thấy quá quen nhau rồi nên đâu cần phải cảm ơn. Thậm chí tôi còn nghĩ lời cảm ơn có vẻ khách sáo xa cách lắm... Bạn tôi cũng bảo: nhiều lúc nói lời cảm ơn trực tiếp với vợ khi vợ tặng quà, chăm sóc, nhưng sao thấy khó thê. Đành phải dùng điện thoại nhắn tin cảm ơn vợ. “Tớ nghĩ người lạ mới cần cảm ơn. Người trong nhà với nhau đâu cần cầu kỳ thế. Đến bố mẹ tớ còn chẳng cảm ơn bao giờ mà”.*

Đọc đoạn văn này chúng ta thấy rõ ràng con

người hiện nay đang sống thiếu đạo đức lễ nghĩa, vì thế sự cung kính và tôn trọng lẫn nhau một cách chân thật không còn, chỉ còn một hình thức lễ nghĩa xã giao mà thôi, chứ trong thâm tâm của họ thật sự cung kính và tôn trọng người khác thì không còn nữa. Vì thế, trong xã hội thường xảy ra những con người dám giết con người, chỉ vì một vài chỉ vàng; chỉ vì một vài tấc đất; chỉ vì hơn thua một vài lời nói là có thể đánh nhau và giết nhau, ngay cả những người thân trong gia đình cũng có thể giết nhau mà không chút xót thương. Đạo đức xuống cấp đến như vậy thì con người là ác quỷ.

Gia đình không có hạnh phúc, xã hội không có trật tự an ninh là do con người thiếu đạo đức. Bởi vậy những ai là người lãnh đạo đất nước thì hãy sáng suốt đem nền đạo đức nhân bản - nhân quả đến với mọi người, bằng cách đưa vào chương trình giáo dục văn hóa từ thấp đến cao học.

Sự sống rất quý, mất đi sự sống là mất đi tất cả, vậy mà mọi người sao lại không quý trọng sự sống, lại chà đạp lên sự sống của nhau, không biết cung kính và tôn trọng sự sống, lại hời hợt xem nhẹ với những hành động đạo đức cung kính và tôn trọng. Nhất là những người thân trong gia đình lại còn xem nhẹ lời nói cảm ơn, khi chia vui xẻ buồn; khi kê vai cùng gánh nặng nhẹ có nhau sao mọi người lại không nói lời

cảm ơn. Vì thế lời cảm ơn họ cũng tiết kiệm, không dám nói ra. Thật đáng trách thay! Đáng buồn thay!

ĐỨC THỨ NĂM

THIỆU ĐỨC CẢM ƠN KHẨU HÀNH

Vì thiếu đức cảm ơn nên sự tôn trọng và cung kính sự sống của nhau không còn nữa. Cuộc sống hiện nay mọi người xem thường không thực hiện đức lễ, vì thế tự làm khổ mình, khổ người và khổ cả hai.

Lời cảm ơn từ xưa đến nay có ai nghĩ rằng nó là đạo đức hiếu sinh cung kính, tôn trọng đâu? Và cũng có ai nghĩ rằng đó là đạo đức thành thật biết ơn đâu? Người ta chỉ nghĩ rằng nó là lời nói khéo léo xã giao với mọi người trong xã hội. Và lại còn có người cho rằng đó là lời khách sáo ngoài đầu môi chót lưỡi, chứ lời nói cảm ơn đâu có nghĩa lý gì?

Hiểu lời nói cảm ơn như vậy là sai, vì lời cảm ơn nói lên được tình thương và biết ơn người cho mình vật gì hay giúp mình làm việc gì. Lời nói cảm ơn là đức hạnh thật sự cung kính tôn trọng người khác. Khi nói ra lời cảm ơn đối với người khác nghe nhẹ nhàng, êm ái, chan hòa

một thứ tình thương yêu quý mến và tôn trọng lẫn nhau, làm cho người được cảm ơn cũng hẳn hoan vui về đón nhận một cách chân tình, khiến cho mọi người trong gia đình vốn gần gũi nhau lại càng gần gũi nhau hơn.

Người không nói lên được lời cảm ơn tức là không hiểu tình thương của người khác đang đem đến cho mình. Người ta có quý trọng thương mình thì mới đem biếu cho mình vật này vật kia, nếu không thương mến mình thì ai đem vật dụng cho mình làm chi, có thương mới quà biếu, quà biếu là tượng trưng cho lòng thương yêu. Chúng ta hãy đọc đoạn văn dưới đây: *“Tôi còn nhớ ngày 8-3 năm nào, chồng hốt hải chạy về cho kịp giờ cơm, bó hoa trên tay xơ xác tặng hai mẹ con ngày lễ. Anh thanh minh: “Xếp hàng mãi mới mua được hoa. Mà ngày hôm nay đông thật đấy!” Tôi chỉ cần nhằn: “Về thì muộn, mua hoa làm gì cho đắt...” Rồi một 8-3 năm khác, chồng tặng tôi phong bì, trong là hóa đơn điện thoại đã được thanh toán có dòng chữ nắn nót: “Tặng em, chúc em luôn vui vẻ và mặt không được ử rữ”. Tôi phì cười nói: “Hâm quá, ngày này tặng hoa quà chứ ai tặng thứ này!”* Đọc đoạn văn này, chúng ta thấy rất rõ người vợ không nghĩ đến công lao khó nhọc của người chồng phải xếp hàng mua hoa về tặng vợ, người vợ không một lời nói cảm ơn chồng mà còn cần nhằn, thật là một người vợ thiếu đức hạnh cung

kính và tôn trọng đối với người chồng. Nhưng người chồng một mực yêu thương và cung kính tôn trọng vợ, tuy bị vợ cần nắn nhưng không một lời trách mắng vợ, nhất là lòng yêu thương của người chồng chứng tỏ qua bó hoa xơ xác.

Một gia đình thiếu đạo đức này là một điển hình cho bao nhiêu gia đình khác đang sống thiếu đạo đức trong xã hội, nhất là đức lễ, đức cảm ơn. Họ không biết tri ân người đã ban tình thương cho mình. Bó hoa là tượng trưng cho tình thương của người chồng, quý vị có biết không?

ĐỨC THỨ SÁU

ĐỨC CẢM ƠN KHẨU HÀNH

*C*ảm ơn là một hành động đạo đức tuyệt vời. Nó nâng cao giá trị con người một cách rõ ràng, dù là người ít học, một nông dân chất phác tay lấm chân bùn, nhưng biết thực hiện đạo đức thì còn hơn một người có bằng cao học. Dù có bằng tiến sĩ hay thạc sĩ, mà không có hành động đạo đức thì giá trị làm người cũng chẳng bằng ai.

Một con người mà thiếu đạo đức nhân bản thì có khác nào là con thú vật, dù người đó có

học vị cao. Học vị cao mà thiếu đạo đức thì có khác nào là con vật thông minh, cho nên đạo đức sẽ nâng cao giá trị từ một loài động vật mới trở thành con người. Bởi vậy, chỉ có lấy đạo đức làm tiêu chuẩn xác định con người hay con thú. Đòi vô đạo đức thì con người là con thú vật, là ác quỷ. Mà con thú vật và ác quỷ thì luôn tự mình làm khổ mình, làm khổ người và làm khổ tất cả chúng sinh, đôi khi họ còn làm khổ cả hai, cả nhiều người, nhiều vật.

Các bạn hãy đọc đoạn văn dưới đây mà tự so sánh lại mình với những bà mẹ quê ở nông thôn tay lấm chân bùn, không có trình độ học thức cao mà vẫn sống có đạo đức trong gia đình rất tuyệt vời: *“Có lần về quê, tôi chợt giật mình khi nghe mẹ chồng nhẹ nhàng cảm ơn bố chồng với việc giúp đỡ rất nhỏ. Thấy mẹ chồng giật sợi dây lạt từ xe đạp không nói, bố chồng liền cầm ra cái dao, bảo: “Bà cầm dao mà cắt giạt thế bao giờ ra”. “Vâng, tôi cảm ơn ông”.*

Đây là một bài học cho những ai xem thường đạo đức. Đạo đức không cần phải có trình độ học thức cao. Trong gia đình chỉ có mọi người sống có đạo đức thì mới đem lại hạnh phúc an vui cho nhau. Học thức cao mà thiếu đạo đức thì chỉ tạo cho con người cống cao ngã mạn, khinh dễ mọi người mà thôi.

Học thức cao, một cụ già 75 tuổi, ông

Nguyễn Văn Ân có bằng thạc sĩ, từng dạy tại các trường ĐH ở TP HCM và nhiều tỉnh thành khác mà còn có bồ nhí tuổi 15 đáng cháu, chít, thì còn gì đạo đức trong xã hội này nữa. Cho nên quý vị đừng nghĩ rằng có học thức cao là có đạo đức. Điều này không đúng quý vị ạ!

Chương trình giáo dục đào tạo văn hóa và nghề nghiệp, Bộ Giáo Dục Đào Tạo đã quên đi vấn đề giáo dục đào tạo rèn luyện nhân cách đạo đức nhân bản - nhân quả của con người, nên ngày nay xã hội con người đạo đức đang xuống cấp trầm trọng, vì thế tệ nạn xã hội và tai nạn giao thông càng ngày càng gia tăng, nạn bạo lực gia đình ngày càng thêm chứ không thấy bớt. Vợ chồng cãi nhau như cơm bữa, thật là đau xót vô cùng!

ĐỨC THỨ BẢY

ĐỨC HỐI HẬN Ý HÀNH

*K*hi làm sai một điều gì khiến cho mình buồn khổ hay cho người khác buồn khổ, hoặc cướp mạng sống của loài vật làm thực phẩm để ăn uống thì nên hối hận những việc làm ác ấy và từ bỏ. Người biết hối hận từ bỏ không làm khổ mình, khổ người và khổ chúng sinh là người có

đạo đức hiếu sinh hồi hận.

Người làm những điều ác, như tức giận la lối, chửi mắng; như nói dối không thật; như tham lam lấy của không cho; như không chung tình, chung thủy, ngoại tình gian dối người này, người khác; như rượu chè say sưa, hút chích, bài bạc, cá cược; như giết hại chúng sinh và ăn thịt v.v.. mà không biết hồi hận thì thật là đáng trách.

Làm con người phải biết hồi hận ăn năn trong những việc làm ác của mình thì con người ấy sẽ tiến bộ trên đường đạo đức. Bởi đức hồi hận ăn năn giúp chúng ta sửa sai để không còn lầm lỗi nữa.

Khi nghe người mẹ chồng cảm ơn bố chồng khiến cho người vợ trẻ này hồi hận. Với một trình độ văn hóa kiến thức đại học, sống giữa thành phố lớn như Hà Nội mà đạo đức không bằng một bà già ở thôn quê đối với chồng, khi chồng đưa cái dao để cắt sợi dây. *“Vâng, tôi cảm ơn ông”*. Lời cảm ơn của một bà nhà quê đối với chồng thật là tuyệt vời. Chính hành động đạo đức cảm ơn này đã làm cho cô gái thành phố có học thức phải giật mình.

Vậy quý vị hãy đọc lại đoạn văn này thì rõ: *“Chính điều này làm tôi giật mình. Một người văn hóa đại học, sống ở thành phố lớn như tôi mà không cảm ơn chồng vì những việc vặt như*

thế bao giờ”. Cho nên đâu phải học cao mà có đạo đức. Học cao mà không có đạo đức là do chương trình giáo dục đào tạo văn hóa không quan tâm đến đạo đức. Vì thế, những người học cao vẫn thiếu đạo đức. Hiện giờ biết bao nhiêu sinh viên tốt nghiệp đại học các ngành nghề kỹ sư, kiến trúc sư, luật sư, bác sĩ, tiến sĩ, thạc sĩ sư phạm ra trường, nhưng đạo đức vẫn không thông suốt, nhất là ngành y, ngành sư phạm. Do đó, những thế hệ trẻ sau này làm sao sống có đạo đức được.

Bởi vậy đạo đức rất cần thiết cho con người, nhất là đạo đức hồi hận, nhờ có đạo đức hồi hận con người mới ăn năn, sám hối sửa sai; nhờ có sửa sai nên con người mới trở nên tốt đẹp hơn; mới trở nên sống không làm khổ mình, khổ người.

Giải trình án về đạo đức hồi hận này, chúng tôi mong rằng mọi người khi có lỗi làm sai một điều gì thì nên hồi hận ăn năn, cố gắng khắc phục đừng để làm sai nữa, vì làm sai sẽ làm khổ mình, khổ người, và như vậy cuộc đời sẽ thêm u ám và đen tối hơn.

ĐỨC THỨ TÁM

THIỆU ĐỨC LỄ CUNG KÍNH, TÔN TRỌNG KHẨU HÀNH

*N*gười thiếu đức lễ là thiếu lời cảm ơn. Ví như cha mẹ sinh và nuôi dưỡng chúng ta lớn khôn nên người, thì công ơn ấy như trời biển, không thể lấy gì sánh được. Vậy mà từ khi chúng ta lớn lên nên người, nhưng chưa bao giờ chúng ta nhắc đến để tỏ lời cảm ơn ấy với cha mẹ. Chúng ta thật là quá tệ, quá đáng trách. Biết ơn thì biết, nhưng nói lời cảm ơn với cha mẹ sao mà khó nói quá! Phải không quý vị?

Đó là vì chúng ta quá quen thân nên nói lời cảm ơn giống như người xa lạ, khách sáo, cầu kỳ, kiểu cách mất vẻ thân thiện.

Tại sao đối với người xa lạ chúng ta nói lời cảm ơn rất dễ dàng. Lời cảm ơn đối với người xa lạ rất dễ dàng, là do chúng ta có một thói quen hay nói lời cảm ơn là để tỏ ra mình là người lịch sự, biết xã giao, chứ trong thâm tâm chúng ta chưa hẳn cung kính, tôn trọng hay biết ơn người ấy một cách chân thành. Vì thế lời cảm ơn chỉ ở ngoài đầu môi chót lưỡi mà thôi, nói rồi như gió thổi ngoài tai, như nước chảy qua cầu. Lời cảm ơn đâu còn lưu lại trong tâm người khác nữa.

Nghĩ như vậy là sai, khi chúng ta mang một vật gì đến cho một người khác, đó là chúng ta có cảm tình thương mến người đó. Do thương mến người đó chúng ta mới đem cho, nếu không thương mến làm gì chúng ta đem cho. Phải không quý vị? Do cảm tình thương mến, người khác mới nhận và cảm ơn chúng ta. Lời cảm ơn ấy xuất phát từ tâm thương mến cung kính, tôn trọng và biết ơn chân thật, chứ không phải là lời nói cảm ơn ngoài đầu môi chót lưỡi, đẩy đưa cho qua chuyện như người ta đã nghĩ. Cho nên lời nói cảm ơn xuất phát từ tình thương yêu chân thật trong trái tim của con người đối với con người, chứ không thể cho lời nói cảm ơn là lời khách sáo, xã giao trong giao tiếp. Hiểu như vậy là những người chưa học đạo đức, chưa biết đạo đức. Vì đạo đức nào cũng xuất phát từ đức hiếu sinh, nếu không có đức hiếu sinh thì ai đem cho mình vật này, vật kia; nếu không đức hiếu sinh thì ai nhận quà của người khác. Khi nhận quà của người khác là chúng ta đã có tình thương mến giữa hai người, cho nên lời cảm ơn cũng xuất phát từ tình thương mến.

Đạo đức đang xuống cấp trầm trọng là người ta không hiểu biết đạo đức, chứ không phải người ta không muốn sống trong đạo đức.

Chúng ta hãy đọc đoạn văn này, người mẹ dạy con “cảm ơn và xin lỗi”, nhưng người mẹ không bao giờ cảm ơn và xin lỗi chồng, khi

người chồng luôn luôn cảm ơn và xin lỗi vợ: *“Hằng ngày, tôi vẫn dạy con phải biết nói “cảm ơn” và “xin lỗi”, mà bản thân lại quên sử dụng chúng với chính chồng mình. Tôi thường bắt con cảm ơn khi tôi lấy hộ quyển truyện, đồ chơi, và con tôi nghiêm chỉnh chấp hành. Vậy mà những lời cảm ơn chồng trong hàng ngàn việc anh giúp mình, tôi lại chẳng thốt ra được!”*. Đọc qua đoạn văn này, chúng ta biết ngay người vợ vẫn nhận ra lỗi mình thiếu đức lễ cung kính và tôn trọng chồng, nên không nói lời cảm ơn với chồng được.

Khi biết mình sai thì cố gắng khắc phục sửa sai, đừng để mình trở thành người vô đạo đức, người vô đạo đức là con thú vật. Cho nên con người thì phải sống sao cho ra con người, chứ không thể con người là con thú vật.

Xã hội đạo đức đang xuống cấp, tệ nạn xã hội đang dấy đầy thì do con người thiếu đạo đức. Vì thiếu đạo đức nên con người có khác gì con thú. Muốn con người thật là con người thì con người phải sống đúng đạo đức nhân bản - nhân quả để không làm khổ mình, khổ người và khổ cả hai, thì đó mới là con người.

Đạo đức rất cần thiết cho cuộc sống loài người, vì đạo đức sẽ đem lại cho loài người một cuộc sống bình an, yên vui và hạnh phúc. Cuộc sống con người vô đạo đức thì con người phải

chịu khổ vô cùng, vô tận.

Muốn bản thân, gia đình và xã hội có đạo đức, thì Bộ Giáo Dục phải đưa bộ môn đạo đức nhân bản - nhân quả vào chương trình giáo dục đào tạo văn hóa và nghề nghiệp cho học sinh từ Tiểu học, Trung học và Đại học. Có giáo dục như vậy thì con người sẽ không thành những con thú vật, sẽ không thành những loài ác quỷ, nhờ đó tệ nạn xã hội sẽ chấm dứt và tai nạn giao thông sẽ không còn xảy ra nữa.

ĐỨC THỨ CHÍN QUEN MẶT THIỆU ĐỨC CUNG KÍNH CẢM ƠN

Như trên đã nói, quen mặt, lờn mặt nói lời cảm ơn rất khó, nhưng người ta không thấy do quen mặt, lờn mặt người ta không còn cung kính và tôn trọng nhau, vì vậy nói lời cảm ơn rất khó.

Tại sao người lạ lại nói lời cảm ơn dễ dàng, đây là tâm sự của tác giả bài này: *“Lục vấn lại, thấy văn hóa cảm ơn của tôi vẫn có và vẫn thể hiện hằng ngày, nhưng là với... người dung! Đi chợ người ta cho thêm cọng hành nấu canh, buột miệng cảm ơn ngay. Hay chủ quán nước*

láy hộ cái ghé ân cần, cảm ơn rất nhanh và thoải mái. Người đi đường nhắc cái chân chống xe chưa gạt, cũng vội theo cảm ơn. Sao những lời cảm ơn như thế lại nói dễ vậy?”

Với người lạ nói lời cảm ơn dễ dàng là vì lịch sự xã giao, chứ trong thâm tâm chưa hẳn chúng ta đã cung kính tôn trọng họ. Bởi vậy, khi đức cảm ơn thực hiện qua lời nói thì phải có đầy đủ lòng yêu thương, đức lễ cung kính và tôn trọng, thì mới thật sự đó là đức cảm ơn, còn thiếu một phần nào thì không thể gọi là đức cảm ơn được.

Một người biết xử dụng đức cảm ơn từ trong trái tim lưu xuất thì đó là đạo đức nhân bản. Trẻ con cảm ơn là do cha mẹ bắt buộc, chứ thực tâm nó cũng chẳng biết gì về đạo đức cảm ơn cả. Chính người lớn dạy nó cảm ơn còn không hiểu nghĩa trọn vẹn của đạo đức này.

Đối với đạo đức nhân bản - nhân quả, khi chúng ta áp dụng thực hiện vào đời sống hằng ngày thì phải thông suốt những hành động đạo đức đó, nó xuất phát từ trong tâm hồn yêu thương chân thật của chúng ta, nên mỗi hành động hay lời nói đạo đức không có sự bắt buộc hay giả dối bằng những hành động đạo đức đầu môi chót lưỡi.

Cũng một lời nói cảm ơn, mà lời nói có đạo đức và lời nói không đạo đức. Ví dụ như có một

người bác mang đến cho cháu bé một bộ quần áo mới, người mẹ bảo con: “Cám ơn bác đi con!”. Đứa bé nói lời cảm ơn nhưng trong đầu nó chẳng có gì là biết ơn cả; chẳng có gì là cung kính tôn trọng bác cả. Cháu bé nói lời cảm ơn như con chim học nói tiếng người.

Về đạo đức nhân bản - nhân quả, nó xuất phát từ sự hiểu biết bằng ý thức, nên biết phải làm gì và không nên làm gì.

Hành động đạo đức nhân bản - nhân quả được điều khiển bằng ý thức của chúng ta, vì vậy mỗi khi làm một điều gì gọi là đạo đức thì nó kiểm tra rất chặt chẽ, chứ không phải làm theo thói quen làm lấy có. Cho nên khi đạo đức nhân bản - nhân quả được thực hiện thì người lạ cũng như người quen, không có gì mà khó khăn cả. Bởi vì đạo đức là một hành động chân thật, nếu hành động giả dối thì làm sao gọi là đạo đức cho được. Phải không quý vị?

ĐỨC THỨ MƯỜI THIỆU ĐỨC CUNG KÍNH, TÔN TRỌNG KHẨU HÀNH

*T*rong gia đình, vợ chồng thường hay cãi

đáng nhau đều do không tôn trọng và cung kính nhau.

Ngày mới về nhà chồng, vợ chồng còn cung kính và tôn trọng nhau nên lời nói nhẹ nhàng, ôn tồn nhã nhặn, xưng hô anh hay em ngọt ngào như đường phèn, nhưng khi đã quen mặt nhau rồi thì không còn xưng hô anh và em nữa. Đôi khi tức giận thì xưng hô mày tao, mi tớ một cách vô văn hóa như trẻ con. Cho nên ông bà xưa dạy con cháu: vợ chồng phải đối xử với nhau như lúc mới về nhà chồng “TUƠNG KÍNH NHƯ TÂN”. Vì mới về nhà chồng, vợ chồng còn xa lạ nên khéo giữ lễ độ cung kính và tôn trọng nhau, nên không bao giờ cần nhẫn cãi cọ. Khi vợ chồng không còn cung kính và tôn trọng nhau thì gia đình mới có lục đục, mới có sự đau khổ.

Vì thế, đức lễ cung kính và tôn trọng nhau rất cần cho mỗi gia đình và xã hội, vì đức lễ sẽ mang đến cho gia đình có một cuộc sống hạnh phúc an vui và xã hội có trật tự an ninh. Gia đình và xã hội được như vậy là vì ai ai cũng biết cung kính và tôn trọng lẫn nhau.

Chúng ta hãy lắng nghe tác giả bài này tâm sự: *“Có phải là do suy nghĩ đối với người lạ dễ cảm ơn hơn và cần phải thể hiện văn hóa hơn? Còn với người thân, với vợ, với chồng, quá văn hóa thì không... gần gũi? Lời cảm ơn sao khó*

*nói với người mình thương yêu thế, nhưng lời
cẩn đắng thì lại quá dồi dào! Những lần chồng
về muộn, những buổi lỡ hẹn làm tôi phải chờ
con đi chơi một mình, chuyện quần áo bữa bãi,
chuyện bóng đèn chưa thay...”*

Có sự tư duy suy nghĩ mà tác giả không nhận ra nguyên nhân là vì tác giả không nhận ra mình chưa thông suốt đạo đức nhân bản - nhân quả, nên tác giả không thể kết luận bài này một cách đúng đắn.

Những điều khó khăn và những tệ nạn của xã hội, cũng như những điều khó khăn của gia đình và những bạo lực gia đình thường xảy ra là do con người sống thiếu đạo đức nhân bản - nhân quả. Vì thế có nhiều nhà xã hội và nhiều nhà lãnh đạo đất nước họ đau đầu không biết phải làm cách nào để đem lại sự bình an cho nhân dân, cho mọi gia đình. Họ đã tốn hao biết bao nhiêu giấy mực để soạn thảo những đạo luật này và những đạo luật khác để ngăn chặn những tệ nạn xã hội và những bạo lực gia đình, nhưng không bao giờ thấy giảm mà còn có thể gia tăng.

Tại sao các nhà xã hội và các nhà lãnh đạo đất nước không nghĩ đến nền đạo đức nhân bản - nhân quả?

Có lẽ họ cũng chẳng bao giờ nghe đến tên của nền đạo đức này, huống là thông hiểu từng hành động đạo đức của nó. Hôm nay các tu sinh

tại tu viện Chơn Như có đủ duyên mới được học hiểu, nhưng chỉ mới bắt đầu, chứ chưa có ai đã am tường nền đạo đức này. Hiện giờ quý tu sinh được học tới đâu thì hiểu biết đến đó.

Nền đạo đức nhân bản - nhân quả nó sâu rộng bao la không cùng tận, mỗi hành động của con người là mỗi hành động đạo đức. Nó mang lại cho con người niềm an vui hạnh phúc chân thật. Còn ngược lại, những hành động thiếu đạo đức thì sẽ làm khổ cho nhau.

Nền đạo đức nhân bản - nhân quả này dễ nhận ra. Nếu mọi người còn khổ là mọi người còn sống thiếu đạo đức. Nếu mọi người hết khổ là mọi người đang sống trong nền đạo đức.

Bởi vậy sống giữa thế gian loài người, đức cung kính và tôn trọng luôn luôn phải thực hiện. Có được như vậy thì loài người sống trong thế gian này là cõi Cực Lạc, Thiên Đàng hay Niết Bàn.

ĐỨC THỨ MƯỜI MỘT
ĐỨC CẢM ƠN,
BAO GỒM ĐỨC CUNG KÍNH
HIẾU SINH

Như trên đã nói, đức cảm ơn bao gồm đức cung kính tôn trọng và thương yêu. Tác giả đã tự nhắc nhở mình qua đoạn văn dưới đây: *“Ngày tôi 20 tuổi, bà ngoại bảo vợ chồng là phải “trưng kính như tân” - lúc nào cũng kính trọng nhau như những ngày đầu thì cuộc sống mới lâu bền, dễ chịu. Ngày đó tôi đã phì cười cho là bà cổ lỗ... Nhưng nhìn cảnh mẹ chồng tôi mới hiểu: lời cảm ơn đâu chỉ tỏ lòng biết ơn, mà còn là bày tỏ tình yêu dành cho nhau”*. Đúng vậy, lời cảm ơn đâu phải chỉ có biết cảm ơn, mà còn tỏ ra lòng thương yêu nhau trong sự cung kính và tôn trọng nhau.

Nếu ai cũng hiểu được đạo đức nhân bản - nhân quả như vậy thì sự sống của loài người an vui và hạnh phúc biết bao.

Qua bài này, chúng ta rút ra được một bài học đạo đức rất thâm thúy trong cuộc sống của con người.

ĐỨC THỨ MƯỜI HAI

ĐỨC HỐI HẬN KHẨU HÀNH, Ý HÀNH

*Đ*ức hối hận đã có dịp chúng tôi dạy ở trên, xin quý vị hãy lật lại những bài học cũ.

Đức hối hận là một hành động biết sửa sai những lỗi lầm của mình. Đó là một đức hạnh sẽ giúp chúng ta làm thay đổi từ con người xấu để trở thành những con người tốt. Trên đời này không ai muốn cho mình là một người xấu ác, một người vô đạo đức. Có đúng như vậy không quý vị?

Ai cũng muốn mình là con người tốt, con người thiện, con người sống có đạo đức, nhưng làm con người thì làm sao tránh khỏi những điều sai sót, những điều thiếu đạo đức. Nhưng khi đã lỡ làm sai, làm những điều tội lỗi, những điều làm khổ mình, khổ người thì phải hối hận, ăn năn sám hối, cố gắng khắc phục sửa sai. Thường người ta làm lỗi mà không hối hận ăn năn, lại đổ lỗi cho người khác. Đó là phần đông những người trong xã hội hiện nay. Chúng tôi xin thuật lại một câu chuyện để quý vị lấy đó làm bài học đừng đổ lỗi cho ai cả: *“Tôi gặp gia đình của Jane White khi tôi bước vào năm đầu tiên của đời sinh viên. Tôi và cô ấy học chung một lớp.*

Lần đầu tiên tôi đến nhà Jane, tôi đã cảm thấy không khí ấm áp như ở nhà mình, dù gia đình họ hoàn toàn chẳng có chút gì giống gia đình tôi.

Trong gia đình tôi, khi có bất cứ chuyện gì không hay xảy ra, điều đầu tiên và quan trọng nhất cần làm là tìm ra người nào phạm lỗi.

“Đứa nào bày ra như thế này?”. Mẹ tôi sẽ hỏi ngay như vậy khi thấy nhà bếp bẽ bộn ngổn ngang.

“Cái này chắc là tại Catherine hết đây!”. Cha tôi sẽ khẳng định như vậy khi chiếc xe hơi bị hư hay máy rửa chén ngừng chạy.

Ngay từ hồi còn nhỏ, mấy chị em tôi đã quen việc mách tội của nhau. Chúng tôi đã dành hẳn một chỗ cho việc đổ lỗi tại bàn ăn.

Nhưng gia đình họ White này thì không như vậy. Họ chẳng quan tâm đến việc ai phạm sai lầm gì. Họ lướt qua những lỗi lầm của nhau và vẫn vui vẻ tiếp tục sống. Vẻ đẹp đáng quý ấy đã thấm vào trong tôi vào cái mùa hè mà Jane chia tay cuộc sống.

Gia đình White có sáu người con: 3 trai và 3 gái. Một người con trai đã chết yểu từ bé, có lẽ chính vì thế mà năm anh em còn lại rất gần gũi nhau.

Đó là một ngày tháng 7, mấy chị em của

Jane và tôi quyết định lái xe lên New York chơi. Từ Florida, nơi họ ở, đến New York khá xa. Lúc ấy, Amy, con gái út trong nhà, mới tròn 16 tuổi. Cô bé mới lấy được bằng lái xe nên rất hãnh diện và hào hứng khi được lái xe trên đường đi. Amy vui vẻ khoe tấm bằng của mình với mọi người nó gặp.

Ban đầu chị Sarah và Jane thay nhau xem chừng Amy lái, nhưng đến những quãng đường vắng vẻ, họ đã để Amy tự lái một mình. Chúng tôi dừng lại ăn trưa. Sau đó, Amy tiếp tục cầm lái. Đến một giao lộ, khi đèn đỏ bật lên, chẳng biết do bối rối hay lơ đãng không trông thấy, Amy vẫn tiếp tục chạy qua. Một chiếc xe tải đã đâm sầm vào xe chúng tôi.

Jane chết ngay tức khắc. Tôi chỉ bị xây xát nhẹ. Và điều khó khăn nhất mà tôi phải làm lúc ấy là gọi về nhà Jane để báo tin dữ. Mất một người bạn, tôi đã thấy đau đớn lắm rồi, với bố mẹ Jane, chẳng biết họ sẽ khó khăn đến dường nào.

Khi hai ông bà đến bệnh viện, thấy ba chúng tôi nằm chung phòng, họ đã ôm chúng tôi mà khóc, vừa đau đớn vừa mừng. Mừng vì Sarah và Amy còn sống. Sarah bị thương ở đầu còn Amy thì bị gãy chân. Họ lau nước mắt cho hai cô con gái, và còn chọc Amy vài câu khi trông cô bé tập mang cây nạng.

Họ chỉ nói đi nói lại với hai cô con gái, và đặc biệt với Amy đơn giản rằng: “Các con còn sống là ba mẹ mừng rồi!”

Tôi thật ngạc nhiên. Chẳng một lời trách móc hay buộc tội nào!

Sau này, có một lần tôi hỏi mẹ Jane tại sao họ không bao giờ đả động gì đến việc Amy lái xe vượt đèn đỏ, bà ngậm ngùi trả lời rằng:

- Jane đã đi rồi, bác nhớ nó vô cùng. Có nói gì cũng chẳng mang nó về lại được. Còn Amy có cả một quãng đời phía trước. Làm sao nó sống vui vẻ và hạnh phúc được, khi nó cứ mang nặng cảm giác tội lỗi là chính nó đã gây ra cái chết cho chị mình?

Bà nói đúng. Giờ đây, Amy đã tốt nghiệp đại học và đã lập gia đình. Amy làm giáo viên cho một trường khuyết tật và hiện đang là mẹ của hai cô con gái nhỏ, đứa con đầu lòng cũng mang tên Jane.

Tôi đã học được bài học từ gia đình Jane rằng việc đổ lỗi cho ai vì bất cứ chuyện gì là không quan trọng. Đôi khi, nó chẳng có tác dụng gì”. Khi đọc xong câu chuyện trên khiến tôi xúc động vô cùng, nhưng nó là một bài học cho mỗi người trong chúng ta.

Người ta ở đời thường hay đổ lỗi và vạch lỗi nhau, không ai dám thấn thắng nhận lỗi của

mình. Đã không nhận lỗi của mình thì làm gì có hối hận, không hối hận thì làm sao mà sửa sai. Như vậy con người xấu ác sẽ trở thành con người xấu ác và xấu ác mãi mãi. Lời nói của đức Phật từ ngàn xưa còn vang mãi bên tai chúng ta: “THẤY LỖI MÌNH ĐỪNG THẤY LỖI NGƯỜI”. Lời dạy này tuyệt vời! Nếu mọi người đều thấy lỗi mình thì còn có người nào vạch lỗi người khác nữa không? Thì còn có ai đổ lỗi cho người khác nữa không?

Có điều gì xảy ra và làm cho bất an trong gia đình thì thường đổ lỗi cho người này, người kia hoặc đổ lỗi cho hoàn cảnh. Đó là một điều thiếu đạo đức hết sức, một điều đáng trách.

Người vợ sợ trời mưa chồng đi làm về bị ướt nên mang áo mưa đến trao cho chồng, nhưng người chồng thiếu đạo đức hiếu sinh cung kính, tôn trọng cảm ơn vợ, nên dùng lời lẽ cần thận. Người vợ làm thình thui thui ra về, về mặt buồn dầu dầu. Thật là tội nghiệp. Chúng ta hãy đọc đoạn văn dưới đây thì sẽ rõ: *“Đừng đổ lỗi cho cuộc sống hối hả, khi ta quên cảm ơn chồng, vợ. Đừng quên cảm ơn người thân khi vẫn còn cơ hội. Bạn kể tôi nghe một kỷ niệm ân hận, dạy dứt tận bây giờ. Trời hôm đó mưa to lắm, sáng bạn quên không mang áo mưa. Vợ bạn đi xe ôm tới, đem cho bạn áo mưa vì sợ chiều về chồng bị ướt. Bạn cần thận: “Mưa thế đến làm gì cho ướt hết người. Khổ quá, sao mà lẩn thẩn thế!”*

Rồi ngày vợ bạn mất vì bệnh ung thư, bạn thì thăm bên vợ đâu còn nghe thấy!”

Qua những câu chuyện trên đây đều ghi đậm một dấu ấn trong tâm hồn chúng ta. Một tai nạn giao thông xảy ra do sự bất cẩn thiếu đạo đức hiếu sinh cẩn thận giao thông, làm cho một người chị chết mà cả gia đình không đổ lỗi, mà còn tránh không nói những lời làm đổ, để cho người làm lỗi không quá hối hận. Sự đối xử nhau như vậy thật là tuyệt vời, mang đầy đủ ý nghĩa đạo đức nhân bản - nhân quả “thấy lỗi mình không thấy lỗi người” như lời đức Phật đã dạy. Trong cuộc đời này, mọi người đừng vạch lỗi của nhau mà tự nhận thấy lỗi mình để sửa thì đời tốt đẹp biết bao.

Còn câu chuyện thứ hai, nếu người chồng có đức cảm ơn, biết tôn trọng vợ thì đâu có hối hận trong tâm khi người vợ mất. Một sự hối hận trong tâm biết bao giờ phai mờ. Bởi vậy, lời nói cảm ơn là một hành động đạo đức tuyệt vời, nó mang lại cho chúng ta đầy đủ ý nghĩa lòng yêu thương chân thật, cung kính và tôn trọng lẫn nhau đối với những người thân trong gia đình.

Nếu mọi người trong gia đình đều thực hiện đức cảm ơn được như vậy thì gia đình trong ấm ngoài êm, trên dưới hòa thuận nhau, hạnh phúc gia đình luôn luôn bền vững, không ai lay chuyển được. Nếu gia đình mọi người đều thực

hiện đức cảm ơn thì không bao giờ có bạo lực gia đình.

ĐỨC THỨ MƯỜI BA

ĐỨC LỄ CUNG KÍNH

VÀ TÔN TRỌNG

*T*ình yêu thương giữa vợ và chồng mà biết thực hiện đạo đức thì lời cảm ơn không bao giờ là lời khách sáo, mà đó là sự thực hiện lòng yêu thương, cung kính và tôn trọng lẫn nhau. Vợ chồng biết tôn trọng và cung kính nhau thì vợ chồng không bao giờ to tiếng cần nhằn lời qua, tiếng lại, cãi cọ, giận hờn, ghen tuông, v.v... Bạo lực gia đình cũng từ rượu chè, bài bạc, ghen tuông mới xảy ra.

Trong cuộc sống hằng ngày, nếu chỉ sống một mình thì không có điều gì phải nói cả, nhưng khi hai người cùng sống chung nhau thì có hai tư tưởng khác nhau. Hai tư tưởng khác nhau mà muốn hòa hợp sống chung nhau thì phải biết nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng. Muốn nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng mà không cung kính, tôn trọng nhau thì làm sao nhẫn nhục được.

Đức cung kính, tôn trọng rất cần thiết cho

nhiều người cùng sống chung nhau, nhờ đó mà mọi người mới có đoàn kết và yêu thương nhau. Nhưng thể hiện đức cung kính, tôn trọng nhau bằng cách gặp nhau chào hỏi thì chưa đủ. Cho nên, mỗi khi có ai giúp đỡ mình hoặc cho mình một vật gì, thì lời cảm ơn nó thì hiện lòng cung kính, tôn trọng và biết ơn.

Đức cảm ơn khi thực hiện đối với những người lạ, cũng như những người thân trong gia đình thì chúng ta đừng nghĩ rằng lời nói cảm ơn là lời nói khách sáo. Không đâu quý vị ạ! Nó không có nghĩa khách sáo, mà lời nói cảm ơn là nói từ trong trái tim thật tình cung kính, tôn trọng người khác. Chúng ta hãy đọc đoạn kết của bài này, để thấy tác giả cũng có một tâm niệm như chúng ta: *“Vợ, chồng làm việc tốt cho nhau vì tình yêu thương, chẳng hề mong nhận lại lời cảm ơn. Cảm ơn vợ, chồng chẳng bao giờ là lời khách sáo. Đó là sự thể hiện lòng biết ơn, tôn trọng người bạn đời của mình. Khi cuộc sống gia đình thiếu sự tôn trọng lẫn nhau, sự bền vững chỉ còn đếm bằng giờ.*

Biết cảm ơn bạn sẽ nhận được nhiều thứ hơn cả vàng bạc...”

Lời cảm ơn là tỏ lòng biết ơn và tôn trọng những người thân trong gia đình của mình. Người sống có đạo đức như vậy thì dù đem vàng bạc, châu báu cũng không đổi được.

Bởi vậy, bản thân có đạo đức thì tâm hồn mới thanh thản, an vui, và gia đình mới thương yêu, gắn bó, chia sẻ ngọt bùi, cay đắng có nhau.

Lời cảm ơn tuy rất đơn giản, nhưng mang đầy đủ ý nghĩa hành động đạo đức thương yêu chan hòa tình người. Trên đời này, chính vì người ta không lưu ý đến những hành động đạo đức sống hằng ngày, nên xem thường lời nói cảm ơn là một lời khách sáo ngoài đầu môi chót lưỡi. Nhưng với những người sống đạo đức thật sự, thì họ xem lời nói cảm ơn là một hành động thương yêu có đầy đủ lòng cung kính và tôn trọng, nhất là sự biết ơn.

Vì thế, đạo đức cảm ơn là một hành động ngôn ngữ đối xử nhau mang tình yêu thương đến với mọi người thật là tuyệt vời, mà không có hành động đạo đức nào hơn được. Vì nó là những hành động rất gần gũi của mọi người, nên chúng ta đừng e ngại nó là lời nói khách sáo ngoài đầu môi chót lưỡi. Không đâu quý vị ạ! Người giả dối xử dụng đức cảm ơn là lời nói khách sáo ngoài đầu môi chót lưỡi. Ngược lại, người có đạo đức nhân bản thì lời nói cảm ơn là thể hiện một tình thương yêu chân thật.

Bài 35:

LỜI CẢM ƠN MUỘN MÀNG

*K*hi Mark, con trai tôi, đang học lớp ba, nó đã biết để dành tất cả tiền quà của mình suốt hơn hai tháng để mua quà giáng sinh cho những người mà nó yêu mến. Nó tích góp được tổng cộng hai mươi đô la. Vào ngày thứ Bảy của tuần thứ ba, cả nhà cho rằng nó đã lên danh sách những người mà nó sẽ tặng quà.

Tôi lái xe chở con đến cửa hàng tạp hóa nằm trong thị trấn, một kiểu cửa hàng hiện đại mà trước đây chúng tôi thường gọi là “cửa hàng năm và mười xu”. Mark cầm lấy một cái giỏ và

tự mình đi thẳng vào cửa hàng, trong khi tôi kiên nhẫn đọc một quyển sách chờ thằng bé ở bên ngoài. Phải mất hơn 45 phút, Mark mới chọn xong những món quà mà chắc hẳn nó rất tâm đắc.

Nó tiến đến quầy tính tiền với nụ cười thật hân hoan trên gương mặt. Nhân viên thu ngân lần lượt cầm những món hàng Mark mua đưa qua máy tính tiền. Mark đã cố gắng chọn mua những thứ có giá trị vừa đủ với số tiền của mình, nó cho tay vào túi quần lấy tiền ra trả. Không còn xu nào trong túi cả! Túi quần của thằng bé bị thủng một lỗ và tiền mất hết, không còn lấy một xu.

Mark bối rối đứng giữa quầy với giỏ hàng trên tay, nước mắt lăn dài xuống má. Cả người thằng bé rung lên cùng với những tiếng nấc. Tôi không biết phải xử trí thế nào, vì trong túi tôi chỉ có vài đồng. Tôi bối rối vô cùng. Lúc đó, một điều thật ngạc nhiên đã xảy ra. Một vị khách trong cửa hàng tiến về phía Mark.

Cô ấy quỳ xuống thấp ngang tầm với Mark, dịu dàng ôm thằng bé vào lòng và nói: “Cô sẽ rất vui, nếu con để cô giúp con trả tiền những món hàng này. Đó sẽ là món quà tuyệt vời nhất mà con có thể tặng cho cô. Cô chỉ mong rằng, một ngày nào đó, con cũng sẽ làm được điều tương tự. Một ngày nào đó, khi con lớn khôn, cô

mong con sẽ tiếp tục giúp đỡ người khác như cô đối với con bây giờ vậy. Khi con giúp đỡ người khác, cô chắc rằng con sẽ cảm thấy vui vẻ như chính cô đang cảm nhận lúc này”.

Mark rụt rè nhận lấy số tiền, cố lau nước mắt và cảm ơn người phụ nữ tốt bụng, rồi chạy thật nhanh đến quầy tính tiền. Giáng sinh năm đó, tất cả chúng tôi đều rất vui khi nhận được những món quà từ Mark. Niềm vui đó cũng nhiều như chính niềm vui của Mark khi trao những món quà ấy cho chúng tôi.

Còn tôi muốn được nói lời cảm ơn đến người phụ nữ tuyệt vời ấy. Tôi muốn kể cho cô ấy nghe rằng, bốn năm sau lần gặp gỡ đó, Mark vẫn luôn nhớ đến cô, và nó đã đi đến từng nhà để quyên góp chăn mền, quần áo cho những nạn nhân của trận hoả hoạn thảm khốc ở Oakland. Cũng như Mark, tôi thường nghĩ về cô mỗi lần đem thức ăn đến cho những gia đình vô gia cư. Và tôi muốn hứa với cô ấy rằng, Mark và tôi sẽ không bao giờ quên tiếp tục thực hiện những điều tốt đẹp này với nhiều người khác nữa.

Laurie Pines

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này nói về hành động cảm ơn thiết thực của Mark bằng việc làm đi quyên góp, bố thí giúp cho những người bất hạnh trong xã hội.

2- Phân đoạn:

Bài này có 4 đoạn:

1- *Khi Mark, con trai tôi, đang học lớp ba, nó đã biết để dành tất cả tiền quà của mình suốt hơn hai tháng để mua quà giáng sinh cho những người mà nó yêu mến.*

2- *Nó tích góp được tổng cộng hai mươi đô la. Vào ngày thứ Bảy của tuần thứ ba, cả nhà cho rằng nó đã lên danh sách những người mà nó sẽ tặng quà.*

Tôi lái xe chở con đến cửa hàng tạp hóa nằm trong thị trấn, một kiểu cửa hàng hiện đại mà trước đây chúng tôi thường gọi là “cửa hàng năm và mười xu”. Mark cầm lấy một cái giỏ và tự mình đi thẳng vào cửa hàng, trong khi tôi kiên nhẫn đọc một quyển sách chờ thằng bé ở bên ngoài. Phải mất hơn 45 phút, Mark mới chọn xong những món quà mà chắc hẳn nó rất tâm đắc.

Nó tiến đến quầy tính tiền với nụ cười thật hân hoan trên gương mặt. Nhân viên thu ngân lần lượt cầm những món hàng Mark mua đưa qua máy tính tiền. Mark đã cố gắng chọn mua những thứ có giá trị vừa đủ với số tiền của mình, nó cho tay vào túi quần lấy tiền ra trả. Không còn xu nào trong túi cả! Túi quần của thằng bé bị thủng một lỗ và tiền mất hết, không còn lấy một xu.

3- Mark bối rối đứng giữa quầy với giỏ hàng trên tay, nước mắt lăn dài xuống má. Cả người thằng bé rung lên cùng với những tiếng nấc. Tôi không biết phải xử trí thế nào, vì trong túi tôi chỉ có vài đồng. Tôi bối rối vô cùng. Lúc đó, một điều thật ngạc nhiên đã xảy ra. Một vị khách trong cửa hàng tiến về phía Mark.

Cô ấy quỳ xuống thấp ngang tầm với Mark, dịu dàng ôm thằng bé vào lòng và nói: “Cô sẽ rất vui, nếu con để cô giúp con trả tiền những món hàng này. Đó sẽ là món quà tuyệt vời nhất mà con có thể tặng cho cô. Cô chỉ mong rằng, một ngày nào đó, con cũng sẽ làm được điều tương tự. Một ngày nào đó, khi con lớn khôn, cô mong con sẽ tiếp tục giúp đỡ người khác như cô đối với con bây giờ vậy. Khi con giúp đỡ người khác, cô chắc rằng con sẽ cảm thấy vui vẻ như chính cô đang cảm nhận lúc này”.

4- Mark rụt rè nhận lấy số tiền, cố lau nước

mắt và cảm ơn người phụ nữ tốt bụng, rồi chạy thật nhanh đến quầy tính tiền. Giáng sinh năm đó, tất cả chúng tôi đều rất vui khi nhận được những món quà từ Mark. Niềm vui đó cũng nhiều như chính niềm vui của Mark khi trao những món quà ấy cho chúng tôi.

Còn tôi muốn được nói lời cảm ơn đến người phụ nữ tuyệt vời ấy. Tôi muốn kể cho cô ấy nghe rằng, bốn năm sau lần gặp gỡ đó, Mark vẫn luôn nhớ đến cô, và nó đã đi đến từng nhà để quyên góp chặn mìn, quần áo cho những nạn nhân của trận hoả hoạn thảm khốc ở Oakland. Cũng như Mark, tôi thường nghĩ về cô mỗi lần đem thức ăn đến cho những gia đình vô gia cư. Và tôi muốn hứa với cô ấy rằng, Mark và tôi sẽ không bao giờ quên tiếp tục thực hiện những điều tốt đẹp này với nhiều người khác nữa.

3- Đáp án:

Bài này có 4 đức:

- 1- Đức hiếu sinh quà tặng thân hành.
- 2- Thiếu đức cẩn thận kiểm tra ý hành, thân hành.
- 3- Đức hiếu sinh khẩu hành cao thượng.
- 4- Đức cảm ơn bằng sự quyên góp, bố thí thân hành.

4- Giải trình án:

**ĐỨC THỨ NHẤT
ĐỨC HIẾU SINH QUÀ TẶNG
THÂN HÀNH**

Đem một món quà tặng cho người khác là đem tình thương đến cho người, món quà tuy không là bao nhiêu, nhưng tình thương thấm thía đối với người mình tặng. Lời nói yêu thương không bằng một bó hoa, một cuốn sách, một cái bánh, một trái cây mang đến biểu cho người tuy không nói lời yêu thương, nhưng món quà đã xác định lòng yêu thương rất cụ thể, rõ ràng.

Nếu chúng ta nói lời yêu thương thì nó trừu tượng, không cụ thể. Một người mẹ nói lời yêu con nhưng cụ thể nhất là người mẹ ôm con hôn. Hành động hôn con là thương con bằng hành động, cho nên người mang quà tặng cho người khác là đem tình thương. Mark thương bạn bè nên nhịn ăn quà dành tiền mua quà giáng sinh biếu cho những người bạn thương mến. Đó là đức hiếu sinh quà tặng thân hành, tức là hành động yêu thương cụ thể như đoạn văn dưới đây: *“Khi Mark, con trai tôi, đang học lớp ba, nó đã biết để dành tất cả tiền quà của mình suốt hơn*

hai tháng để mua quà giáng sinh cho những người mà nó yêu mến”.

Một hành động đơn giản, nhưng nói lên được tình thương yêu thắm thía vô cùng. Nếu trong gia đình, thỉnh thoảng chồng biếu cho vợ hoặc vợ biếu cho chồng một bó hoa, một cái bánh hay một ít trái cây mà vợ hay chồng ưa thích, điều này nói lên tình yêu thương trong gia đình thật là ấm cúng.

Nếu một người biết sống để đem lại an vui cho mình, cho người, thì những hành động đạo đức không thể nào thiếu được. Nhiều khi người sống trong những hành động đạo đức hằng ngày đối xử nhau mà họ không biết mình đang sống trong đạo đức. Ví như lời nói cảm ơn, đem quà biếu tặng cho người khác, cẩn thận trong việc làm, trong những bước chân đi, giữ gìn tâm nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng trước mọi việc, mọi hoàn cảnh để tâm thanh thản, an lạc và vô sự, thì đó là những hành động đạo đức.

Đạo đức là những hành động sống đem lại sự bình an cho mình, cho người thiết thực, cụ thể. Cho nên làm người mà không biết sống với những hành động đạo đức là tự mình làm khổ mình, khổ người và khổ cả hai. Thật là đáng trách, đáng chê! Chúng ta là con người, mà con người thì ai là những người không muốn sống đạo đức. Phải không quý vị?

Đạo đức ai cũng muốn sống, nhưng vốn không hiểu biết đạo đức thì làm sao biết đâu mà sống.

Đạo đức có học mới hiểu, không học làm sao hiểu. Vậy học đạo đức ở đâu?

Những môn đạo đức từ xưa được để lại cho nhiều thế hệ sau này. Nhưng nó lỗi thời, không còn thích ứng theo kịp thời đại khoa học phát triển công kỹ nghệ hiện đại hóa con người.

Vì thế tìm một ngôi trường, một ông thầy dạy đạo đức nhân bản - nhân quả trong thời đại này không phải dễ. Và lại ít có ai hiểu biết đến nền đạo đức này, nên sự quan tâm giáo dục đào tạo con người có đạo đức thì dường như không có.

Trên cả hành tinh này, chỉ có tu viện Chơn Như đang triển khai nền đạo đức này, và đang biên soạn những bộ sách đạo đức nhân bản - nhân quả, nhất là đang mở ra các trường lớp học đạo đức, giúp cho mọi người có duyên học tập để trở thành những người sống không làm khổ mình, khổ người.

Trong xã hội hiện nay, đạo đức rất cần thiết cho sự sống của con người như cơm ăn, áo mặc. Vì không thể thiếu nó được, thiếu nó con người sẽ khổ đau vô cùng, vô tận.

ĐỨC THỨ HAI

THIỆU ĐỨC CẢN THẬN KIỂM TRA Ý HÀNH, THÂN HÀNH

Cản thận là một đạo đức mà mọi người cần phải thực hiện trong cuộc sống hằng ngày, vì chính đức cẩn thận sẽ mang lại sự bình an cho mình và cho mọi người. Ví dụ như về giao thông đường bộ, mọi người đều giữ gìn đức cẩn thận giao thông thì không bao giờ xảy ra tai nạn giao thông, do đó làm sao có sự mất mát đau lòng xót dạ. Phải không quý vị?

Nếu mọi người biết giữ gìn đức cẩn thận từng bước đi thì không bao giờ bị vấp ngã, bị đập miếng chai, gai góc hoặc đập nhầm rắn độc, bò cạp, rít và các loại côn trùng khác, v.v... Nếu biết giữ gìn đức cẩn thận trong công việc làm thì việc làm nào cũng dễ thành công, không bao giờ gặp thất bại. Nếu biết giữ gìn đức cẩn thận, đề cao cảnh giác thì không bao giờ bị người khác lừa đảo, lường gạt mình được, không bao giờ bị kẻ trộm cắp móc túi, chôn chĩa và cũng không bao giờ bị kẻ khác hãm hại mình được.

Có người ta bảo rằng cẩn thận cảnh giác là có tâm nghi ngờ, mà có tâm nghi ngờ thì không thể gọi là đức hạnh được. Vì nghi ngờ là một tâm ác trong ngũ triền cái, nó thuộc về ác pháp

thứ năm. Ác pháp thứ năm này thường làm cho người ta đau khổ nhiều nhất. Vì thế cẩn thận không phải là đức hạnh, mà là một hành động nghi ngờ làm cho mình khổ và nghi oan cho kẻ khác, đó là một hành động tội lỗi. Cho nên Phật dạy phải lìa xa tâm ngũ triền cái mới có giải thoát.

Người hiểu như vậy là hiểu sai. Cẩn thận là một hành động chánh niệm tỉnh giác. Vì cẩn thận từng hành động của mình nên mới có sức tỉnh giác. Nhờ sức tỉnh giác chúng ta mới phân biệt được pháp nào thiện, pháp nào ác, người nào tốt người nào xấu, chứ không phải chúng ta nghi ngờ ai cả. Nhờ có sức tỉnh giác chúng ta mới không làm sai, làm đau khổ cho mình cho người. Nhờ có tỉnh giác nên không ai lường gạt chúng ta được. Mà tỉnh giác là do sự cẩn thận. Vì vậy, sự cẩn thận thường mang đến sự bình an cho mình, cho người và cho tất cả loài vật đang sống chung quanh chúng ta. Nên nó là đạo đức nhân bản - nhân quả của con người.

Ở đây, cậu bé vì thiếu đức cẩn thận nên không kiểm lại tiền bạc trước khi vào siêu thị mua hàng hóa. Khi hàng hóa đã được tính tiền xong, cậu bé mới vỡ lẽ túi bị thủng tiền mất sạch. Đó cũng là một bài học cho những ai thiếu đức cẩn thận. Nếu cậu bé cẩn thận thì sự việc đâu có xảy ra như vậy: *“Nó cho tay vào túi*

quần lấy tiền ra trả. Không còn xu nào trong túi cả! Túi quần của thằng bé bị thủng một lỗ và tiền mất hết, không còn lấy một xu". Nếu cậu bé cẩn thận thì đâu có đau khổ tận cùng đứng giữa bao nhiêu người trong gian hàng buôn bán tạp hóa: *"Mark bối rối đứng giữa quầy với giỏ hàng trên tay, nước mắt lăn dài xuống má. Cả người thằng bé rung lên cùng với những tiếng nấc".* Thiếu đức cẩn thận, cậu bé phải chịu khổ một mình. Quý vị có thấy không?

Chỉ sơ sót một chút, thiếu đức cẩn thận mà tai họa giáng lên đầu. Vậy sự đau khổ này do ai, có phải do tự mình thiếu đức cẩn thận mà tự mình làm khổ mình.

Đức cẩn thận rất cần thiết cho cuộc sống hằng ngày của chúng ta. Vì vậy chúng ta không bao giờ được lìa xa đức hạnh này. Nó là hành động sống để nuôi dưỡng tinh thần thanh thản, an lạc và vô sự của chúng ta hằng ngày như cơm ăn áo mặc. Nên chúng ta không thể lìa xa những hành động đạo đức này trong phút giây nào cả.

Muốn có đức cẩn thận thì hằng ngày chúng ta phải tập luyện chánh niệm tỉnh giác. Nhờ có chánh niệm tỉnh giác chúng ta mới sống cẩn thận. Sống cẩn thận tức là sống không làm khổ mình, khổ người. Quý vị nên nhớ lời dạy này: "Đức cẩn thận là một hành động thương mình, thương người tuyệt vời".

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC HIẾU SINH KHẨU HÀNH

CAO THƯỢNG

Lòng yêu thương cao thượng của một cậu bé xông vào lửa đỏ để cứu thoát một em bé trong cơn hoả hoạn; một người mẹ hy sinh cứu con trong lửa đỏ để lại một vết sẹo trên mặt suốt đời; một cô bé hy sinh mình ở lại trên tàu đang đắm dần xuống biển để hai mẹ con đoàn tụ trên tàu cứu hộ, v.v... Những hành động đạo đức dám hy sinh mình để cứu sống người khác thật tuyệt vời.

Trong cuộc đời này, còn biết bao gương hạnh đầy lòng yêu thương cao thượng của con người đối với con người, mà không có lời ca ngợi nào nói hết vẻ đẹp tuyệt vời của những hành động đạo đức cao cả con người ban tặng cho nhau.

Dưới đây là một hành động cao thượng của một người khách đi mua hàng đã cảm thông được nỗi xót xa mất tiền của cậu bé, nên cô quỳ xuống ôm cậu bé vào lòng như ôm con mình, một tình thương chan hòa qua một hành động thương yêu chân thật từ trong trái tim của một người phụ nữ xa lạ: *“Lúc đó, một điều thật ngạc nhiên đã xảy ra. Một vị khách trong cửa hàng tiến về phía Mark.*

Cô ấy quỳ xuống thấp ngang tầm với Mark, dịu dàng ôm thẳng bé vào lòng và nói: “Cô sẽ rất vui nếu con để cô giúp con trả tiền những món hàng này. Đó sẽ là món quà tuyệt vời nhất mà con có thể tặng cho cô. Cô chỉ mong rằng, một ngày nào đó, con cũng sẽ làm được điều tương tự như vậy. Một ngày nào đó, khi con lớn khôn, cô mong con sẽ tiếp tục giúp đỡ người khác như cô đối với con bây giờ vậy. Khi con giúp đỡ người khác, cô chắc rằng con sẽ cảm thấy vui vẻ như chính cô đang cảm nhận lúc này”.

Lời nói và hành động thương yêu của cô mua hàng trong siêu thị thể hiện trọn vẹn một tâm hồn cao thượng, nhất là hành động cô ôm cậu bé đang khóc nức nở, khiến cho ai nấy đọc đến đoạn này cũng phải cảm xúc rơi lệ. Đứng trước lòng yêu thương của một tâm hồn cao cả, ai mà không kính mến và tôn trọng. Phải vậy không quý vị?

Đức hiếu sinh nhân quả thiện sao mà tuyệt vời, khi người nào sống thiện mà gặp khổ đau là có người lành đến giúp đỡ và an ủi ngay liền. Lịch sử loài người từ Đông sang Tây, từ Nam sang Bắc đã có biết bao nhiêu sách vở ghi lại những gương anh hùng dũng cảm hiếu sinh đã xông pha vào những nơi đầu sôi lửa bỏng để giúp người thoát chết trong gang tấc.

Đạo đức nhân bản - nhân quả luôn luôn lúc nào cũng lấy đức hiếu sinh là ngọn đuốc soi đường cho mọi người đi, nhờ đó mà cuộc đời này bớt khổ đau; nhờ đó mà con người mới chân thật gần gũi nhau hơn. Nếu không có đức hiếu sinh thì con người là ác quỷ hung hăng, dữ tợn, luôn luôn lúc nào cũng muốn ăn tươi nuốt sống người khác. Chỉ vì chấp ngã mà sẵn sàng giết hại người để phục vụ cho cá nhân mình mà thôi.

Trên đời này, nếu đức hiếu sinh không có thì trái đất sẽ khô cằn và con người sống trong cảnh lầm than khổ đau vô cùng vô tận. Sự sống trên hành tinh này sẽ như một bãi chiến trường sơ xác, vạn vật tiêu điều.

Con người có mặt trên trái đất này đều do tình thương sinh ra và trưởng thành cũng do tình thương nuôi lớn. Nên con người không ai mà không có tình thương. Nhưng tình thương ấy là tình thương của nhân quả nghiệp báo, chứ không phải do học thức và trau dồi trong nền đạo đức nhân bản - nhân quả. Vì thế, mọi người tuy chưa học đạo đức hiếu sinh nhưng vẫn có thể thực hiện đạo đức hiếu sinh một cách tuyệt vời.

Khi mọi người đã được học tập đạo đức hiếu sinh thì tự con người đã biến hành tinh sống này trở thành một cõi Thiên Đàng, Cực Lạc.

ĐỨC THỨ TƯ ĐỨC CẢM ƠN BẰNG SỰ QUYÊN GÓP, BỒ THÍ THÂN HÀNH

Đây là một bài học đạo đức hiếu sinh cao thượng tuyệt diệu, làm sao chúng ta quên được từ hành động yêu thương đến ngôn ngữ lời nói của cô mua hàng thật là tuyệt vời. Muốn cho cậu bé nhận tiền giúp đỡ của mình, cô đã dạy không riêng cho cậu bé, mà cho cả tất cả chúng ta một bài học đạo đức hiếu sinh làm người mà không có một thứ vàng bạc hay châu báu nào đem sánh được. Khi đọc bài này, chúng ta ghi khắc mãi trong tim những lời dạy quý báu vô giá; lời dạy đạo đức của cô mua hàng sao mà thấm thía tình thương vô cùng vô tận từ người này đến người khác: *“Một ngày nào đó, khi con lớn khôn, cô mong con sẽ tiếp tục giúp đỡ người khác như cô đối với con bây giờ vậy. Khi con giúp đỡ người khác, cô chắc rằng con sẽ cảm thấy vui vẻ như chính cô đang cảm nhận lúc này”*.

Đức hiếu sinh không thể lấy một thứ đạo đức nào so sánh hơn được. Chúng ta thử bỏ ra ngoài tất cả vật chất, của cải, tiền bạc, ngọc ngà, châu báu, danh lợi, v.v.. thì chúng ta chỉ còn lại một thứ tốt đẹp nhất, đó là đức hiếu sinh, tức lòng

yêu thương. Nếu trên đời này mọi người đều sống trong tình yêu thương bằng đạo đức nhân bản - nhân quả hiếu sinh, sống không làm khổ mình, khổ người và khổ muôn loài chúng sinh, thì muôn loài sống trên thế gian này sẽ có một sự sống bình an, yên vui và hạnh phúc tuyệt vời, không có ngôn ngữ nào, bút mực nào diễn tả được.

Hành động giúp tiền cho cậu bé Mark mua quà giáng sinh biếu bạn bằng lời nói mang đầy đủ tình yêu thương, khiến cho cậu bé nhận tiền mà không thấy mặc cảm: *“Cô ấy quỳ xuống thấp ngang tầm với Mark, dịu dàng ôm thẳng bé vào lòng và nói: “Cô sẽ rất vui nếu con để cô giúp con trả tiền những món hàng này. Đó sẽ là món quà tuyệt vời nhất mà con có thể tặng cho cô”*. Giúp tiền cho người khác mà lời nói ưu ái thật tuyệt vời, không làm mất giá trị của người nhận tiền. Mỗi khi chúng ta muốn cho ai một điều gì, thì chúng ta nên nhớ lời nói rất đạo đức của người phụ nữ mua hàng này.

Một việc làm bổ thí đầy lòng yêu thương của cô mua hàng đã chuyển hóa hai mẹ con của Mark trở thành những nhà từ thiện. Tuy còn bé nhỏ, nhưng cậu bé mãi mãi nhớ ơn cô mua hàng, người phụ nữ phúc hậu đã giúp cậu ngày đó, nên cậu bé đi vận động xin chăn mền, quần áo cho những người bất hạnh, nạn nhân của trận hỏa hoạn ở Oakland và mang thực phẩm đến

giúp cho những gia đình nghèo khó. Nhớ gương hạnh hiếu sinh của người phụ nữ mua hàng, hai mẹ con của Mark luôn luôn tích cực tham gia vào việc từ thiện để xứng đáng nói nên lời cảm ơn với lòng yêu thương người phụ nữ mua hàng xa lạ năm xưa: *“Còn tôi muốn được nói lời cảm ơn đến người phụ nữ tuyệt vời ấy. Tôi muốn kể cho cô ấy nghe rằng, bốn năm sau lần gặp gỡ đó, Mark vẫn luôn nhớ đến cô, và nó đã đi đến từng nhà để quyên góp chăn mền, quần áo cho những nạn nhân của trận hoả hoạn thảm khốc ở Oakland. Cũng như Mark, tôi thường nghĩ về cô mỗi lần đem thức ăn đến cho những gia đình vô gia cư. Và tôi muốn hứa với cô ấy rằng, Mark và tôi sẽ không bao giờ quên tiếp tục thực hiện những điều tốt đẹp này với nhiều người khác nữa”*.

Đức hiếu sinh rất tuyệt vời, nếu chúng ta biết bỏ thí tiền bạc, vật chất và ái ngữ bằng một tình thương chân thật từ trong trái tim xuất phát ra thì mọi người sẽ trở thành người tốt trong xã hội.

Bài 36:

**CÓ PHẢI
CHÁU SẼ CHẾT
NGAY BÂY GIỜ KHÔNG?**

*M*ột bé gái mắc phải một bệnh rất hiếm gặp. Để có cơ hội được cứu sống, cô bé cần được truyền máu của cậu anh trai năm tuổi - cũng mắc phải căn bệnh ấy nhưng lại sống được, nhờ cơ thể cậu bé có thể tự sản sinh được một loại kháng thể.

Bác sĩ giải thích điều đó với anh trai của cô bé, và hỏi cậu có sẵn sàng cho máu để cứu em gái mình không. Cậu bé do dự một lát, cậu hít thở sâu và nói: “Cháu sẽ đồng ý, nếu điều đó giúp em cháu có thể khoẻ lại được!”.

Khi đang truyền máu, hai anh em nằm trên hai giường gần nhau. Cậu bé mỉm cười khi nhìn thấy đôi má em gái mình bắt đầu lấy lại được sắc hồng. Rồi gương mặt cậu anh tái đi và nụ cười tắt dần. Cậu nhìn bác sĩ, run run hỏi: “Cháu sắp chết rồi phải không bác! Bác cố gắng cứu sống em cháu nhé!”.

Cậu bé ngây thơ ấy cứ ngỡ rằng, cậu sẽ cho em gái hết tất cả máu của mình để cứu em, rồi cậu sẽ phải chết. Và cậu bé đã sẵn sàng để làm điều đó.

Tuệ Nương

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Tình thương em của một cậu bé trai năm tuổi tuyệt vời. Cậu dám hy sinh thân mình để cứu đứa em gái.

2- Phân đoạn:

Bài này có 6 đoạn:

1- Một bé gái mắc phải một bệnh rất hiếm gặp.

2- Để có cơ hội được cứu sống, cô bé cần được truyền máu của cậu anh trai năm tuổi - cũng mắc phải căn bệnh ấy nhưng lại sống được, nhờ cơ thể cậu bé có thể tự sản sinh được một loại kháng thể.

3- Bác sĩ giải thích điều đó với anh trai của cô bé, và hỏi cậu có sẵn sàng cho máu để cứu em gái mình không. Cậu bé do dự một lát, cậu hít thở sâu và nói: “Cháu sẽ đồng ý, nếu điều đó giúp em cháu có thể khoẻ lại được!”.

4- Khi đang truyền máu, hai anh em nằm trên hai giường gần nhau. Cậu bé mỉm cười khi nhìn thấy đôi má em gái mình bắt đầu lấy lại được sắc hồng.

5- Rồi gương mặt cậu anh tái đi và nụ cười tắt dần. Cậu nhìn bác sĩ run run hỏi: “Cháu sắp chết rồi phải không bác! Bác cố gắng cứu sống em cháu nhé!”.

6- Cậu bé ngây thơ ấy cứ ngỡ rằng, cậu sẽ cho em gái hết tất cả máu của mình để cứu em, rồi cậu sẽ phải chết. Và cậu bé đã sẵn sàng để làm điều đó.

3- Đáp án:

Bài này có 6 đức:

- 1- Thiếu đức nhân quả thiện.
- 2- Đức nhân quả thiện chuyển nghiệp.
- 3- Đức bố thí hiếu sinh.
- 4- Đức hân hoan thân hành.
- 5- Đức hiếu sinh khẩu hành.
- 6- Đức hy sinh thân hành.

4- Giải trình án:

ĐỨC THỨ NHẤT THIẾU ĐỨC NHÂN QUẢ THIỆN

*N*gười không sống trong thiện pháp, luôn làm điều ác thì trong ba thời hiện tại, quá khứ và vị lai đều gặp nhiều tai nạn khổ ách. Đó là theo qui luật nhân quả: làm ác thì phải gặt lấy quả khổ đau, làm lành thì hưởng những điều may mắn. Cháu bé gái mắc phải bệnh hiểm nghèo cũng là do nhân quả đời trước, nên đời sống hiện tại của cháu vừa mở mắt chào đời là phải trả quả báo. Thật là tội nghiệp, vì sự vô minh

không hiểu biết luật nhân quả nên vô tình lại nợ nhân quả trả vay, vay trả đời này sang đời khác.

Vì vậy chúng ta hãy đề cao cảnh giác từng hành động của mình, nếu hành động ác không sao tránh tai ương nạn khổ. Luật nhân quả không tha thứ một ai, dù một hành động ác nhỏ nó cũng không bỏ qua.

Vì hiểu rõ luật nhân quả, nên đức Phật dạy chúng ta hằng ngày nên ngăn ác, diệt ác pháp, sinh thiện, tăng trưởng thiện pháp. Pháp môn tu tập như vậy gọi là Tứ Chánh Cần. Tứ Chánh Cần có nghĩa là bốn việc cần phải siêng năng làm, tức là ngăn và diệt ác pháp hằng ngày trong cuộc sống, từ ngày này sang ngày khác, chứ không phải chỉ có tu tập một lúc mà thôi. Nhờ sống tu tập Tứ Chánh Cần như vậy mà cuộc sống của chúng ta chuyển từ quả khổ đau thành quả an vui và hạnh phúc.

Được sinh ra làm người, được gặp chánh pháp của Phật là một điều may mắn nhất trên đời. Vì gặp được chánh pháp của Phật sẽ làm thay đổi cuộc sống, từ cuộc sống đau khổ của thế gian và đẩy đẩy ác pháp được thay thế vào cuộc sống thiện pháp, luôn luôn không làm những điều ác, thường làm những điều thiện. Đó là sống không làm khổ mình, khổ người và làm khổ chúng sinh. Vì thế mà cuộc sống không còn mình, người và chúng sinh khổ đau nữa.

Trong cuộc sống trên thế gian này, nếu ai cũng sống trong thiện pháp, làm những điều thiện, không còn ai làm khổ cho ai thì thế gian là Thiên Đường, Cực Lạc; thì thế gian này làm gì còn có những tệ nạn xã hội, còn có những tai nạn giao thông, còn có sự cướp của giết người nữa, v.v...

Người sống trong hiện tại làm việc thiện thì quả quá khứ và tương lai đều tốt đẹp, đều được an lành. Người sống trong hiện tại làm nhiều điều ác thì quả quá khứ và vị lai đều xấu, đều bất an.

Bởi vậy, đứng trong luật nhân quả mà suy xét, thì cứ ngay trong nhân và quả hiện tại của mọi người mà xét thì không bao giờ xét sai ai cả. Cứ lấy sự sống trong hiện tại mà xét quá khứ và vị lai. Nếu thấy quả hiện tại an vui, bình an, yên ổn thì biết quá khứ đã gieo nhân thiện. Nếu quả hiện tại đau khổ, bệnh tật, phiền não lo sợ, v.v.. thì biết nhân quá khứ làm những điều ác. Cũng nên xét nhân hiện tại thì biết quả tương lai. Nếu nhân hiện tại làm điều thiện thì quả tương lai sẽ hưởng phước báu an lành. Nếu nhân hiện tại làm điều ác thì quả tương lai sẽ thọ lấy quả khổ đau. Đó là qui luật của nhân quả rất công bằng và công lý. Không thể làm thay đổi định luật này được.

Vì định luật nhân quả công minh chính trực

không thể thay đổi, vì thế một người làm thiện thì luôn luôn sống trong cảnh yên vui và hạnh phúc, còn người làm ác thì phải thọ chịu những quả khổ đau từ đời này đến đời khác.

Luật nhân quả là một đạo luật vận hành trong vũ trụ, không riêng ở hành tinh sống của chúng ta, mà tất cả vô lượng, vô biên những hành tinh khác cũng đang vận hành theo qui luật nhân quả. Dù bất cứ một hành tinh nào đang vận hành theo quỹ đạo thái dương hệ của nó, nhưng vẫn không ra ngoài qui luật nhân quả. Luật nhân quả vận hành điều khiển không sai một hào li nào cả. Nếu sai một hào li thì tai nạn giao thông trong vũ trụ này sẽ xảy ra giữa hành tinh này và hành tinh khác. Cho nên luật nhân quả giao thông của những hành tinh trong không gian thật là tuyệt vời. Bởi vì những hành tinh và ngôi sao trên trời nhiều hơn xe trong thành phố Hồ Chí Minh, thế mà thành phố kẹt xe liên tục còn trong vũ trụ không bao giờ có hành tinh nào bị kẹt. Bởi vậy luật giao thông của con người không bằng luật giao thông của nhân quả. Do sự suy tư này, chúng ta thấy rất rõ luật nhân quả vận hành trong vũ trụ thật là tuyệt vời, với đầu óc của con người không thể điều hành được những điều đó. Dù có thông minh đến đâu cũng không thể điều khiển công bằng và công lý như vậy được.

ĐỨC THỨ HAI

ĐỨC NHÂN QUẢ THIỆN

CHUYÊN NGHIỆP

*C*on người sinh ra trong đời là do nghiệp thiện ác của nhân quả đời trước. Như cháu bé gái trên đây được sinh ra đã mang một chứng bệnh hiểm nghèo không thuốc trị. Nếu không có dòng máu kháng thể của người anh trai năm tuổi thì cháu bé gái không thể sống thêm được. Đây cũng là duyên nhân quả. Cùng một dòng máu của cha mẹ sinh ra, nhưng cháu bé trai có dòng máu kháng thể nên vượt qua bệnh hiểm nghèo. Nhờ dòng máu đó mới chuyển đổi được nhân quả của cháu bé gái.

Bởi vậy mọi người cần phải thông hiểu về đạo đức nhân quả. Đạo đức nhân quả là những hành động thân, khẩu, ý của con người sống trong thiện pháp, không sống trong ác pháp. Nhờ con người sống trong thiện pháp nên làm chuyển biến thay đổi cuộc sống từ khổ đau, bệnh tật, tai nạn, bất hạnh trở thành cuộc sống bình an, yên vui và hạnh phúc.

Kính thưa quý vị! Quý vị đừng hiểu rằng con người sinh ra là do SỐ MỆNH đã định sẵn. Tin vào thuyết SỐ MỆNH đã định sẵn là sai. Thuyết này do một số người tiêu cực, mất sức tự chủ,

không tự lực chuyển đổi cuộc sống của mình; chấp nhận cuộc sống như thế nào thì đành chịu, không tự lực vươn lên, nên dựa vào tha lực Trời, Phật, Tiên, Thánh, Thần, quỷ, ma, v.v... Những hạng người này thường cúng tế, cầu cạnh để an ủi tinh thần khi bị suy sụp.

Hầu hết những người vô minh không thông hiểu biết về đạo đức nhân quả nên tự đặt ra SỐ MỆNH để an ủi thân phận của mình. Còn thuyết THIÊN MỆNH cũng do con người tự đặt ra, khi có những việc đau khổ buồn hay vui đều cho rằng là do TRỜI ĐỊNH. Thuyết này cũng mơ hồ không đúng sự thật. Trời là ai mà định số mệnh của con người? Ngọc Hoàng Thượng Đế ư? Không đúng! Các vị này ở đâu? Khi chúng tôi tu hành có Tam Minh, dùng Thiên Nhân Minh quan sát vũ trụ thì không thấy nơi đâu có các vị này. Cho nên thuyết THIÊN MỆNH và thuyết ĐỊNH MỆNH là do ảo tưởng của con người. Vì những người này họ không hiểu qui luật nhân quả nên mới sản xuất định luật SỐ MỆNH và THIÊN MỆNH. Từ đó truyền thừa từ đời này đến đời khác nên đã ăn sâu vào tư tưởng của con người hơn mấy ngàn năm.

Khi đã thông hiểu đạo đức nhân quả thì mỗi người nên sống thiện, làm điều thiện. Đó là sự tích lũy những điều thiện trong hiện tại, tương lai và quá khứ, thì cuộc sống hằng ngày của quý vị sẽ không làm khổ mình, khổ người và khổ

đau tất cả chúng sinh nữa. Nhờ đó cuộc sống của quý vị sẽ được bình an, yên vui và hạnh phúc.

Ngay trong hiện tại, chúng ta sống với đức hiếu sinh thương yêu và giúp đỡ cho mọi người trong khi họ đang lâm nạn. Nhờ đó chúng ta xa lìa những điều làm ác. Nhờ xa lìa không làm những điều ác, chúng ta tích lũy những điều lành, những điều tốt, những điều không làm khổ người khác và tất cả các loài khác. Do vậy khi chúng ta sinh ra làm người đều gặp nhiều điều may mắn.

Cháu bé gái trong kiếp quá khứ đã khéo vun trồng điều lành, nên người anh trai tuy mới năm tuổi đầu mà biết thương em gái mình, dám hy sinh sự sống của mình để cứu em mình trong cơn bệnh ngặt nghèo hiểm nguy.

Một cậu bé năm tuổi gan dạ dám hy sinh mình để cứu đứa em gái bé bỏng. Thật là gan dạ vô cùng! Cậu chấp nhận lời của bác sĩ để lấy máu mình truyền cho đứa em gái và trong đầu cậu nghĩ, nếu cho máu em mình xong là mình phải chết, nhưng chết mà cứu em mình được sống là một niềm vui vô cùng. Bởi vậy, cậu bé sẵn sàng cho em máu mà không hề hối tiếc. Từ khi sinh ra và lớn lên, cậu chỉ có hai anh em mà thôi, thà cậu chết mà em gái cậu được sống thì cậu mãn nguyện lắm rồi. Làm

được việc này chính là lòng yêu thương của con người, lòng yêu thương ấy thật là cao quý tuyệt vời. Chỉ có con người mới có mà thôi.

Thường trên đời này anh em ruột thịt một cha, một mẹ, sống chung nhau một nhà, lúc bé thơ một nửa cái bánh còn cần chia nhau ăn. Nhưng khi lớn lên, lòng tham lam phát triển nên nghĩ đến cá nhân mình nhiều hơn, vì thế anh em ít ai nghĩ đến nhau như lúc còn bé. Khi có gia đình riêng tư, anh em thường tranh giành của cải tài sản của cha mẹ. Đôi khi vì danh lợi riêng tư có thể anh em cãi cọ nhau, đặt ra nhiều điều nói xấu nhau, bêu riếu mặt sát khắp nơi để anh mình hay em mình không còn nhìn mặt ai được nữa. Đôi khi còn thậm tệ hơn nữa là đánh đập, chửi mắng nhau hoặc thừa kiện, có khi giết hại nhau. Thật là tương tàn, nôi da xáo thịt, trên đời này chẳng có ai khen, họ còn chê trách.

Nhân quả nghiệp báo ai có thân cũng có bệnh. Bệnh do duyên giết hại và ăn thịt chúng sinh. Do đó, nhìn mọi người đang sống quanh chúng ta, người nào cũng có bệnh, không ai là không bệnh, không bệnh này thì cũng bệnh khác. Đó chính là do đời trước đã tạo nhiều duyên ác giết hại và ăn thịt chúng sinh. Giết hại và ăn thịt nhiều thì bệnh càng nặng và hiểm nghèo nan y, còn giết hại và ăn thịt ít thì bệnh nhẹ, bệnh sơ sài, bệnh không quan trọng.

Nếu ai muốn thân này không bệnh khổ thì nên ngay từ lúc này, phải nuôi sống thân mạng bằng ăn thực phẩm thực vật, tránh ăn thực phẩm động vật, tránh giết hại chúng sinh và luôn luôn khỏi lòng yêu thương sự sống của mình, của mọi người và của mọi loài vật. Dù là con kiến, con trùng, con sâu, con bọ, con rầy, v.v.. chúng ta cũng không nên giết. Phải thương yêu chúng như chính bản thân chúng ta. Cháu bé gái mới sinh, một hai tuổi làm gì nên tội mà mắc con bệnh ngặt nghèo rất hiếm. Chúng ta hãy đọc lại đoạn văn này sẽ rõ nhân quả, và như vậy sẽ không ai trốn thoát qui luật này: *“Một bé gái mắc phải một bệnh rất hiếm gặp. Để có cơ hội được cứu sống, cô bé cần được truyền máu của cậu anh trai năm tuổi - cũng mắc phải căn bệnh ấy nhưng lại sống được, nhờ cơ thể cậu bé có thể tự sản sinh được một loại kháng thể”*.

Đây không phải là duyên nhân quả thiện trong kiếp quá khứ sao? Nên nay trong kiếp hiện tại vẫn gặp may mắn có người anh năm tuổi có dòng máu kháng thể để cứu thoát một bệnh tật hiếm gặp.

Làm ác phải trả quả khổ, dù bất cứ trong đời nào: quá khứ, vị lai hay hiện tại, hễ đủ duyên thì không bao giờ tránh khỏi quả khổ đau. Còn ngược lại, làm thiện thì trong thời nào: quá khứ, vị lai hay hiện tại cũng gặp may mắn vượt qua những khổ ách. Bằng chứng cụ thể cháu bé gái

trong bài học hôm nay.

Câu chuyện đức hiếu sinh của cháu bé trai tuy đơn sơ, nhưng nói lên được đức hy sinh để thực hiện lòng yêu thương đưa em gái bé bỏng của mình. Câu chuyện đáng nói ở đây là một câu bé năm tuổi mà lòng thương em của mình, người lớn đầy đủ trí tuệ tư duy chưa chắc dám hy sinh mạng sống để cứu những người thân ruột thịt của mình. Phải không thưa quý vị?

Một người mẹ dám hy sinh hai vành tai cho con mình, cho đến khi qua phần người con mới biết.

Một vết sẹo trên mặt suốt đời của một người mẹ dám hy sinh cứu con trong dầu sôi lửa bỏng. Thật đáng cho chúng ta khâm phục!

Đó là những lòng yêu thương con của một người mẹ. Còn ở đây là một cậu bé mới năm tuổi, đâu có hiểu biết gì về lòng yêu thương, nhưng lại hy sinh máu của mình để cứu đưa em gái. Trong trí non nớt của cậu bé nghĩ rằng: “Cho hết máu của mình để em mình sống, còn mình sẽ phải chết”. Thật là đức hiếu sinh tuyệt vời! Trong đức hiếu sinh có sự hy sinh, vậy sự hy sinh có làm đau mình hay không? Đã dám hy sinh cho người khác, chết còn không sợ huống là khổ đau. Khi tinh thần dám hy sinh thì không còn sợ hãi, không còn sợ đau khổ. Chứ còn sợ đau khổ, còn sợ chết thì không dám hy sinh.

Phải không quý vị? Cho nên mới gọi là đức hiếu sinh tuyệt vời.

Cậu bé năm tuổi chưa bao giờ học đức hiếu sinh mà vẫn thực hiện đức hiếu sinh một cách tuyệt vời. Như vậy chúng tỏ đức hiếu sinh trong mỗi con người đều có, chúng ta chỉ có phát triển cho nó ngày một lớn mạnh hơn.

Ở đây có nhiều người cho rằng: “Hy sinh không phải là đức hiếu sinh, vì hy sinh là làm khổ mình”. Sự hiểu biết đức hiếu sinh như vậy là hiểu biết về hình thức, còn nông cạn, chứ họ chưa hiểu đức hiếu sinh về tinh thần. Hiểu biết đức hiếu sinh về tinh thần mới thâm sâu. Một người dám hy sinh cứu người khác để mình chịu chết hay chịu khổ thì tinh thần của họ rất hân hoan vui sướng vì đã làm một việc nghĩa vĩ đại. Như vậy họ có khổ không? Cái khổ của cơ thể chỉ như hạt cát đối với tinh thần. Phải không quý vị?

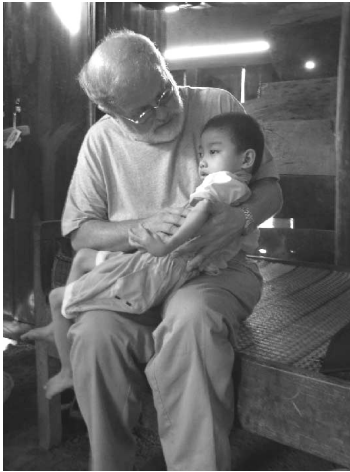
Khi tinh thần hân hoan vui sướng thì cái khổ của cơ thể đâu còn nữa, cho nên đức hy sinh mang đầy đủ đức hiếu sinh là đúng. Quý vị cứ suy ngẫm có đúng như vậy không?

Đức hiếu sinh không ranh giới, không phân biệt chủng tộc, không phân biệt nước này nước khác. Chúng tôi xin kể lại một câu chuyện xảy ra trên đất nước Việt Nam, trong cuộc chiến tranh giữ gìn đất nước quê hương mà những

người lính Mỹ đã trực tiếp tham gia trong cuộc chiến tranh này. Những hình ảnh chết chóc đau thương của dân tộc Việt Nam là một dấu ấn xót xa cho những người lính Mỹ có lòng nhân đạo, không bao giờ quên được.

Trước khi chết, ông Rick Bradshaw di chúc: “Khi ông chết nên đem thiêu hài cốt, lấy năm tro tàn rải trên thượng nguồn sông Thu Bồn để ông cùng chia sẻ những nỗi đau thương với dân tộc Việt Nam. Đây, chúng ta hãy đọc đoạn văn này, chúng tôi đã trích trong báo Thanh Niên số 121 ngày 30/4/2008, do phóng viên Trương Điện Thắng viết:

“Trong những chuyến trở lại Việt Nam, giáo sư Hermann đã đưa các sinh viên Mỹ đến thấp hương ở nhiều nghĩa trang liệt sĩ ở miền Trung Việt Nam - “nơi yên nghỉ của những kẻ thù hôm qua, đã chiến đấu để bảo vệ quê hương họ”, thăm những người dân quê từng trải qua những đau khổ của chiến tranh mà ông và đồng đội từng góp phần gây ra. Câu chuyện cảm động nhất là khi ông mang tro hài cốt của một cựu binh tên Rick Bradshaw - chết tại Mỹ vì di chứng chiến tranh ở Việt Nam - rải trên thượng nguồn sông Thu Bồn, theo di chúc của anh, trong sự ngậm ngùi của những sinh viên Mỹ lẫn người dân Việt Nam chứng kiến.

(Giáo sư Kenneth Hermann và một em bé
nạn nhân chất độc da cam ở Đà Nẵng)

*Bài thơ của Rick Bradshaw để lại như một di
chức mà giáo sư Hermann đã đọc lại vào phút
ấy có những câu cảm động:*

“Một mai khi tôi chết

Tôi muốn tro tàn xác thân tôi

*Theo gió núi rải đi khắp cao nguyên Trung
phần Việt Nam*

Từ nơi này tâm hồn tôi

Sẽ dõi nhìn vẻ đẹp cuộc đời

Và dòng nước của trời sẽ gọt rửa tâm hồn tôi

Mang đến những thửa ruộng bậc thang

Mọc lên bên sườn đồi...

Tôi sẽ sống ở đây mãi mãi...

*Để mỗi ngày sẽ trôi lên trong những cánh
hoa rùng...*

Những gì đã theo tôi đến mảnh đất này

*Đến cái nơi mà tôi không thể nào dứt bỏ
khỏi trái tim tôi..."*

T.D.T

Đọc bài thơ của một người Mỹ - ông Rick Bradshaw, tình yêu thương dân tộc Việt Nam của ông sao mà thấm thía vô cùng, khiến cho mọi người đọc đoạn văn trên phải ngậm ngùi xúc động.

Đúng vậy, đức hiếu sinh không phân biệt màu da thứ tóc, không phân biệt nước này nước khác, chỉ biết thương yêu sự sống bình đẳng như nhau, như con một nhà, như con một cha, một mẹ, v.v... Thật là chỉ có tình thương yêu mới tuyệt vời như vậy, mới phá vỡ hàng rào ngăn cách của lòng người.

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC BỐ THÍ HIẾU SINH

*B*ố thí là một hành động đạo đức giúp cho

những người khác trong khi họ gặp những nỗi đau thương, khó khăn trong đời sống.

Bố thí là làm một việc gì mà không tính công lao, không tính tiền bạc, không tính của cải, nhà cửa ruộng vườn. Bố thí cao nhất là bố thí thân mạng. Một người xông pha vào lửa đỏ để cứu một em bé thoát chết, đó là bố thí thân mạng.

Một cậu bé năm tuổi sẵn sàng cho máu để cứu sống em mình. Trong đầu cậu nghĩ khi cho hết máu rồi thì mình chết. Biết mình chết mà dám cho máu em mình thì đó là đức bố thí cao cả. Cho nên đức bố thí thật là tuyệt vời: *“Bác sĩ giải thích điều đó với anh trai của cô bé, và hỏi cậu có sẵn sàng cho máu để cứu em gái mình không. Cậu bé do dự một lát, cậu hít thở sâu và nói: “Cháu sẽ đồng ý, nếu điều đó giúp em cháu có thể khoẻ lại được!”*

Đâu có ai nghĩ rằng đức bố thí lại là đức hy sinh cao cả vô cùng. Cô bé Enveni bố thí thân mạng để cho hai mẹ con người kia sống sum họp trên chiếc tàu cứu hộ, còn riêng mình, vị thuyền trưởng và con tàu từ từ chìm xuống đáy biển. Thật là cao thượng thay đức bố thí thân mạng cứu người.

Cho nên đức bố thí từ một lời nói, một hành động, một bát cơm, một đồng bạc đến thân mạng của mình để giúp người khác thật là hành động bố thí vĩ đại. Thật đáng mọi người ca ngợi

và mãi mãi nhớ công ơn bố thí ấy khó quên.

Ngày xưa, trong một kiếp quá khứ, khi chưa tu chứng đạo, đức Phật nhìn thấy cảnh đói khát của đàn cọp con, Ngài không nở ngồi nhìn, nên đã bố thí thân mạng cho cọp ăn. Thật là lòng yêu chúng sinh của đức Phật tuyệt vời! Ngày xưa, đức Phật thí thân mạng mình cho chúng sinh ăn. Còn ngày nay, con người lại đi bắt chúng sinh giết và ăn thịt một cách tàn nhẫn không chút lòng thương xót, trước những tiếng kêu la giã giụa của loài vật. Thật là đáng chê trách. Lòng thương yêu sự sống của loài người ngày nay chỉ còn là số “không”. Những hành động ác của loài người ngày nay thật đáng nhắc nhở cho chúng ta lưu ý: “Đây là những con người hay là những ác thú...???”. Những con thú mang mặt người khiến cho chúng ta cần phải cảnh giác nhiều hơn, cần phải đề phòng nhiều hơn, vì những người này họ đã mất nhân tính, giết loài vật ăn thịt được thì giết người không khó khăn. Chỉ vì con người không giết nhau ăn thịt là nhờ có pháp luật của các nhà lãnh đạo trong các nước trên thế giới đặt ra.

Có người cho rằng, đức bố thí thân mạng để cứu người là không có đức hiếu sinh, vì đức hiếu sinh không làm khổ mình mà hy sinh thân mạng là làm khổ mình. Ý nghĩ này chúng tôi đã trả lời qua đức hy sinh, vì bố thí thân mạng là hy sinh thân mạng mình, cho nên đức bố thí thân

mạng là đức hy sinh. Vậy quý vị hãy đọc lại đức hy sinh thì sẽ rõ. Trong đức hy sinh có mang theo một mục đích to lớn vì tổ quốc, vì sự sống của người khác, chứ không phải vì danh vì lợi tầm thường của thế gian, biết chỉ phục vụ cho cá nhân mình thì ở đây không có nghĩa là đức hy sinh.

ĐỨC THỨ TƯ

ĐỨC HÂN HOAN THÂN HÀNH

*H*ân hoan là một sự vui mừng khi mình làm nên một việc gì có lợi ích cho mình, cho người. Niềm hân hoan của chúng ta là đem lại sự bình an cho mình, cho người khác, tức là những hành động, lời nói đem lại sự che chở khiến cho người khác không còn lo sợ, không còn buồn rầu, không còn đau khổ, không còn giận hờn phiền não. Niềm hân hoan là một đức hạnh giúp cho mình yêu đời hơn, vì đời sống con người trong thế gian này không có gì cho chúng ta đáng trách. Bởi vạn pháp trong thế gian đều do qui luật nhân quả tác thành thì mọi người, mọi vật phải theo đó mà sống, mà vui, mà khổ đau, mà ham muốn chạy theo dục vọng. Họ còn biết cách nào làm khác hơn. Hiểu biết

được như vậy thì chúng ta lại thương yêu và tha thứ mọi người, mọi vật. Mọi người, mọi vật có chủ động trong cuộc sống này không?

Chủ động sao? Có ai bao giờ muốn cho thân mình bệnh tật, thế mà bệnh tật không sao tránh khỏi?

Có ai bao giờ muốn cho mình chết. Phải không quý vị? Thế mà mọi người đều phải chết, không ai làm chủ trước cái chết được. Cho nên trong cuộc sống này không ai làm chủ mình được.

Vì không làm chủ được cuộc sống và hiểu biết rõ qui luật nhân quả điều khiển mọi vật vận hành trong vũ trụ nên chúng ta hân hoan đón nhận bất cứ một việc gì, dù thuận duyên hay nghịch duyên với một niềm vui thương yêu và tha thứ. Chính nhờ thế, chúng ta mới làm cho mình vững vàng trong cuộc sống hơn.

Một người hân hoan lúc nào trong lòng cũng vui vẻ, lạc hoan yêu đời. Họ nhìn đời như một buổi bình minh tươi sáng.

Cậu bé hân hoan khi nhìn thấy em mình đã phục hồi sự sống bằng những dòng máu của mình: *“Khi đang truyền máu, hai anh em nằm trên hai giường gần nhau. Cậu bé mỉm cười khi nhìn thấy đôi má em gái mình bắt đầu lấy lại được sắc hồng”*. Làm người mà đã giúp đỡ hay làm một điều gì có lợi ích, có sự an vui, có sự

binh an cho mọi người thì người ấy phải hân hoan vô cùng.

Hân hoan là một đức hạnh giúp cho cơ thể khỏe mạnh hơn, giúp cho tinh thần sáng khoái dễ chịu hơn. Dù trước mắt có nhiều chông gai, khó khăn gian khổ, nhưng đức hân hoan khiến cho chúng ta không bao giờ chùn bước, không bao giờ đầu hàng trước nghịch cảnh, luôn luôn thẳng tiến, quyết tâm làm đến nơi đến chốn, nguyện sẽ thành công trong niềm hân hoan với những việc làm lợi ích mình, lợi ích người.

Trước những hoàn cảnh khó khăn, nhưng chúng ta luôn luôn sẵn sàng hân hoan đón nhận mà không chút phiền hà trong lòng, đây cũng là những đức tính cao thượng vì lợi ích mình, lợi ích người, mà mọi người trong chúng ta ai cũng cần nên học tập và trau dồi rèn luyện hằng ngày.

ĐỨC THỨ NĂM

ĐỨC HIẾU SINH KHẨU HÀNH

*Đ*ức hiếu sinh là một đức hạnh rất tuyệt vời, nếu ai biết sử dụng đức hiếu sinh trong mọi trường hợp nó sẽ đem lại sự bình an cho mình, cho người. Nhưng ở đây, bài học nói về một cậu bé mới có năm tuổi, với tuổi này chưa có ý thức

như người lớn, thì làm sao hiểu được đức hiếu sinh. Vậy mà cậu bé năm tuổi đã thực hiện đức hiếu sinh bằng một tình thương em mình chân thật tự trong trái tim. Như vậy, đức hiếu sinh sẵn có trong mỗi con người.

Nghe nói đến cái chết thì trẻ em nào không sợ, chính người lớn còn sợ thay huống là trẻ em, phải không quý vị? Vậy mà cậu bé này khi nghe bác sĩ giải thích truyền máu của mình để cứu sống em gái thì cậu bé nghĩ rằng nếu lấy hết máu của mình thì mình phải chết, nên cậu do dự một lúc, nhưng rồi cậu sẵn sàng chấp nhận chết để cứu em mình. Sự suy nghĩ nông cạn của một đứa bé và sự chấp nhận hy sinh mạng sống của mình để cứu em gái thật là tuyệt vời: *“Bác sĩ giải thích điều đó với anh trai của cô bé, và hỏi cậu có sẵn sàng cho máu để cứu em gái mình không? Cậu bé do dự một lát, cậu hít thở sâu và nói: “Cháu sẽ đồng ý, nếu điều đó giúp em cháu có thể khoẻ lại được!”*

Với trí suy nghĩ hiểu biết non nớt của cậu bé mà dám hy sinh thân mạng mình để cứu đứa em, thật là một việc làm vĩ đại rất đáng khen. Nếu là một người khác hiểu như vậy, chắc không ai dám hy sinh.

Do tình thương mà người ta dám hy sinh mạng sống cứu người khác. Khi có một sự việc xảy ra bất cập, thì người ta xông vào lửa đờ

nước sôi để cứu người, chứ ít ai nghĩ rằng do động lực lòng yêu thương người mà họ không sợ chết. Nghe tiếng kêu cứu trong ngôi nhà đang cháy mà ai nữ lòng nào đứng nhìn. Do không nữ lòng nào là đức hiếu sinh.

Như trên đã nói, đức hiếu sinh sẵn có trong mỗi người, chỉ cần chúng ta hằng ngày triển khai rèn luyện thì đức hiếu sinh luôn luôn sẽ ở trong mỗi hành động thân, khẩu, ý. Nhờ có đức hiếu sinh nên không có một ác pháp nào dám bén mảng vào tâm chúng ta được.

Bởi vậy đức hiếu sinh ngăn ác, diệt ác pháp rất tài tình mà không có một pháp môn nào xả tâm ly dục, ly ác pháp hơn được.

Đức xả tâm ly dục, ly ác pháp của Phật giáo chỉ có đức hiếu sinh. Đức hiếu sinh là giới pháp đầu tiên trong năm giới cấm của người con Phật (giới sát sinh). Cho nên, người đệ tử Phật không phân biệt tu sĩ hay cư sĩ đều phải giữ gìn và sống đúng giới đức này thì cuộc sống mới có bình an, yên vui và hạnh phúc.

ĐỨC THỨ SÁU ĐỨC HY SINH THÂN HÀNH

H sinh là một đức hạnh cần thiết cho mọi người, vì có hy sinh công sức mới giúp nhau tận tình; vì có hy sinh tiền bạc, của cải mới giúp người trong cảnh đói khát làm than; vì có hy sinh mới đem sinh mạng mình cứu giúp người trong cơn hoạn nạn hiểm nguy; vì có hy sinh mình mới cứu người trong lửa đỏ; vì có hy sinh mình cứu thoát 13 người đắm thuyền trên sông.

Cậu bé rất tội nghiệp, thương em nên quyết cứu em mình sống, nhưng khi nghĩ đến mình cho máu hết chắc phải chết. Là con người ai cũng sợ chết, nên khi nghĩ đến cái chết cậu bé run sợ và nụ cười tắt dần, nhưng tình thương em của cậu rất mãnh liệt và tha thiết, nên cậu vượt qua sợ hãi và nói với bác sĩ: *“Cháu sắp chết rồi phải không bác! Bác cố gắng cứu sống em cháu nhé!”*. Cậu nói đầy lòng yêu thương như lời trời của người sắp chết đến nơi, khiến cho ai đọc đến đây cũng xúc động trước tình thương cao cả của người anh trai bé bỏng.

Đến khi sắp chết, cậu vẫn mong muốn và gửi gắm em mình được sống. Tình thương em của cậu bé này thật là tuyệt vời, khó có người anh trai nào dám liều chết hy sinh cho em mình sống

như thế. Thật đáng khen!

Một cậu bé năm tuổi có những hành động đạo đức cao thượng, đó là một tấm gương sáng cho mọi người soi. “Anh em như thể tay chân, từ trong bác mẹ một lòng mà ra”.

Đức hy sinh là một hành động thực hiện lòng yêu thương của mình đối với người khác. Một nhà từ thiện vì lòng yêu thương những người bất hạnh trong xã hội nên đã đem của cải tài sản ra giúp đỡ cho người khác trong cơn hoạn nạn nghèo đói. Bỏ công sức của mình ra giúp đỡ cho người khác cũng là đức hy sinh. Đức hy sinh trong đức bố thí, người không có đức hy sinh thì không dám bố thí. Bởi vậy, trong đức bố thí vẫn đầy đủ đức hy sinh, nhưng trong đức hy sinh vẫn có đầy đủ đức bố thí.

Nhưng chúng ta cần phải hiểu rõ hơn về đức hạnh: “Nếu con người không có đức hiếu sinh thì không bao giờ có đức hy sinh. Đức hy sinh không có thì không làm sao có đức bố thí”. Cho nên, nói về đạo đức là nói đến một chuỗi then chuyên đạo đức. Ở đây nên hiểu đức hiếu sinh là gốc, từ gốc mới sinh ra đức hy sinh và đức bố thí, v.v...

Một người lính xông pha vào trận mạc chiến đấu với giặc để bảo vệ tổ quốc, chẳng may anh đã chết giữa sa trường, đó là đức hy sinh mình vì tổ quốc.

Một cháu bé chần trâu bên bờ sông đã hy sinh mình cứu sống 13 người chết đuối trên chiếc tàu đò, và cứu thoát người cuối cùng thì sức cùng lực kiệt, cháu bị nước cuốn trôi đi và đã chết trên dòng sông. Đó là đức hy sinh mình cứu người.

Vì sự sống của người khác mà chúng ta dám xông vào chỗ chết để cứu họ, không kể đến mạng sống của mình, đó là đức hy sinh. Đức hy sinh cao thượng hơn tất cả các đức hạnh khác.

Xin nhắc lại, dám xông pha vào chỗ chết để cứu người đó là đức hy sinh. Dám nhận cái chết về mình để người khác được sống. Cậu bé Duy Duyệt nhường chỗ trên tàu cứu hộ để cháu gái Maria về đoàn tụ với gia đình. Cháu gái Enveni nhường chỗ trên tàu cứu hộ cho hai mẹ con cô Lyskey sum họp. Cháu Cricot chạy ôm bà chịu lưỡi dao oan nghiệt của bọn cướp. Cháu Encrico đứng lên nhận lỗi thay cho bạn mình, v.v... Tất cả những gương hạnh trên đây đều là những người sống với đức hy sinh. Đức hy sinh thật là cao thượng khiến cho chúng ta càng trân trọng hơn.

Bài 37:

NGƯỜI TẠO DỰNG NIỀM TIN

*N*ăm mười bốn tuổi, tôi chẳng làm được trò trống gì, ngoại trừ việc quậy phá nổi tiếng trong trường. Tôi thường bỏ dở giữa chừng các môn học mà chẳng thèm quan tâm đến việc có bị cấm túc, kỷ luật hay bị đuổi học hay không.

Tất cả những điều đó hoàn toàn thay đổi khi tôi được học với thầy Kaplan. Trẻ tuổi đẹp trai, thầy đứng dựa vào tấm bảng, áo sơ mi cổ bé, tay đút trong túi quần jeans, như thể chẳng quan tâm đến bất cứ thứ gì trên đời này. Dưới mái tóc vàng mềm mại, đôi mắt ánh lên màu xanh thép đầy cương nghị của thầy lại nói lên điều ngược lại. Ông thầy có dáng vẻ “ngầu đời” này có cái nhìn như muốn nói: “Đừng có mà lộn xộn với tôi đây!”. Hơi thích thú và phần e dè, tôi nghĩ có lẽ là phải đang hoang trong lớp học này.

“Chào các em”, thầy lên tiếng và bước dọc theo lối đi giữa hai hàng ghế, “tôi tên là Kaplan, và chúng ta sẽ cùng nhau thực hiện một chuyến đi dài.”

Có cái gì đó cồn lên trong bụng, tôi tự hỏi không biết mình bị sao nữa, và rồi chợt nhận ra đó là cảm giác thích thú. Thầy bước nhanh quay lại bàn làm việc. Tôi mỉm cười hy vọng rằng đây sẽ là một môn học hấp dẫn.

Đột nhiên, thầy nhảy phắt lên đứng trên bàn.

“Các em nghe đây!”, thầy nói với cả lớp bằng một giọng đầy nhiệt huyết, “tôi không nói về trường học. Đây là việc học tập và niềm vui trong công việc, nếu các em tìm thấy niềm vui trong học tập chắc chắn các em sẽ học tốt”.

“Tôi nói các em đây”, thầy tiếp tục nhảy từ trên bàn xuống đất, nhẹ nhàng như một con báo.

“Và em nữa”, thầy vừa nói, vừa chỉ vào từng học sinh và lặp lại những từ này.

Khi ngón tay của thầy chỉ đến tôi, tôi chợt thấy tim ngừng lại một nhịp. Xưa nay tôi chưa bao giờ cho rằng học là một niềm vui. Và cũng chưa bao giờ nghĩ rằng tôi có thể học được.

Và rồi bằng một giọng thì thầm, thầy nói tiếp: “Lịch sử là một điều bí mật, và chúng ta là một phần trong bí mật đó”.

Lớp học im lặng như tờ, thậm chí có thể nghe được tiếng vỗ cánh của một con ruồi khi nó bay ngang qua.

“Chúng ta sẽ không ngồi đây hôm nay nếu tổ tiên chúng ta không chiến đấu cho niềm tin của họ, cho độc lập của quốc gia. Chắc chắn chúng ta sẽ không phải là những con người tự do”. Thầy tuyên bố bằng một giọng nói nghiêm túc đến mức tôi cảm thấy có nghĩa vụ phải lắng nghe thầy.

Thầy nắm chặt bàn tay giơ lên trước mặt, giọng rền vang: “Tất cả các em đều có một lịch sử. Chúng ta có trách nhiệm ghi nhớ những gì đã xảy ra và phải rút ra được bài học từ trong lịch sử”.

Tôi phải kềm chế lắm mới khỏi hô to lên “quá đã!”

“Bây giờ tôi sẽ đưa các em đi cùng tôi trong

chuyến du hành dài ngày này. Các em đã sẵn sàng chưa? Nếu có đủ can đảm, hãy đứng dậy và đẩy hết bàn ghế ra hai bên”.

Đó là một lời thách thức. Thầy yêu cầu chúng tôi phải tích cực tham gia vào bài học, không đơn giản ngồi chờ cho hết giờ. Chỉ trong vài phút, lớp học đã được dọn trống.

“Được rồi”, thầy nói, “giờ các em hãy nằm xuống đất và nhớ là phải nằm thật sát vào nhau”.

Lớp học này giờ im lặng, giờ đây vang đầy những tiếng cười khúc khích khi chúng tôi loay hoay nằm xuống bên nhau trên nền nhà. Tay đưa này đụng vào người đưa kia, thậm chí có đưa còn đụng đầu nhau côm cốp, nhưng rồi cuối cùng cũng nằm thành một đám hỗn độn trên sàn nhà.

Thầy xoa cằm nhìn chúng tôi, như thể đang ngắm nhìn tác phẩm điêu khắc mới nhất của mình rồi nói: “Tốt lắm, các em hãy nhích sát vào nhau chút nữa”.

Chúng tôi lại vừa rúc rích cười vừa nhích sát vào nhau hơn. Mặc dù khá thích thú, nhưng rồi chúng tôi bắt đầu cảm thấy khó chịu vì chật chội và nóng bức, mồ hôi bắt đầu tuôn chảy trên người và không khí có vẻ ngọt ngọt hơn khi cả đám chen chúc sát vào nhau trên sàn nhà.

“Tốt”, thầy vừa nói vừa đi quanh chúng tôi, “bây giờ các em hãy tưởng tượng rằng mình đang bị xích vào nhau trong một căn phòng mà hầu như không thể đứng lên được, với một khuôn cửa sổ bé tí xíu. Nhiệt độ nóng bức và không khí ngột ngạt đến nỗi không thể thở được. Hãy tưởng tượng các em chỉ được cho ăn những thứ chỉ để dùng nuôi súc vật vào cuối mỗi ngày, nếu lúc đó chưa bị chết vì nóng, vì mùi hôi thúi và sự đánh đập dã man. Hãy tưởng tượng rằng các em phải ngủ chồng lên nhau trên nền đất cứng, tệ hơn rất nhiều với những gì mà các em đang phải chịu đựng”.

“Hãy tưởng tượng về cơn ác mộng đó”, thầy nói tiếp, đôi mắt ánh lên những tia căm phẫn.

Và thầy nói bằng giọng nói của một người như đang trong cơn hấp hối: “Đó là tình cảnh của những người Phi Châu bị chôn dưới hầm tàu sang Mỹ. Để rồi khi đến nơi, họ bị đem bán giữa chợ như một bầy súc vật, và sẽ phải làm việc cho đến kiệt sức, chết đi trên các đồn điền. Các em đang diễn lại trong lớp này. Được rồi, các em đứng lên đi. Đây chỉ là màn khởi đầu cho cơn ác mộng nô lệ triển miên trong lịch sử”.

Tôi chợt hiểu ra: Thầy Kaplan đang giảng cho chúng tôi bài học về lịch sử bằng cách của riêng thầy, không phải bằng những cuốn sách dày cộp với câu chữ khô khan lạnh lùng; không

phải bằng những lời rao giảng triền miên, sáo rỗng. Thầy đã thổi hồn vào bài học này, làm cho nó trở nên sinh động và rất dễ tiếp thu. Chúng tôi đã cùng thầy bước vào cuộc hành trình tìm về cội nguồn lịch sử bằng một chuyến đi vô cùng hấp dẫn. Và đó chỉ là ngày đầu tiên.

Cứ như vậy hết ngày này sang ngày khác, tuần này sang tuần khác, chúng tôi đã tìm ra đủ mọi cách để tái hiện lịch sử: Khi thì biến bàn ghế thành con tàu Nina, Pinta và Santa Maria để cùng Christophe Columbus băng qua những cơn sóng dữ tìm đến Châu Mỹ, khi thì cả lớp chia thành hai đạo quân Nam - Bắc để đánh nhau trong cuộc nội chiến bằng những khẩu súng giấy do chúng tôi tự chế tạo. Một hôm khác, chúng tôi hoá trang thành những nghị sĩ để soạn thảo và ký tên vào bản tuyên ngôn độc lập, và tôi rất hãnh diện khi được đóng vai John Adams.

Tôi đã học được rất nhiều điều trong môn của Thầy. Chúng tôi cũng phải đọc được một số sách và làm bài kiểm tra, nhưng vì tôi quá thích thú môn học này, nên đã cố gắng làm tốt những việc mà trước đây tôi không hề làm. Tôi luôn trông chờ để được học môn này, không phải vì Thầy Kaplan trẻ tuổi, đẹp trai và “rất ngẫu đời”, mà vì thầy thật sự là một giáo viên xuất sắc, biết tạo sự say mê học tập cho học sinh của mình. Tôi tôn trọng những lời dạy của thầy, và khi thầy nói rằng mọi môn học đều quan trọng trong

hành trình của cuộc sống, tôi đã cố gắng đi học đầy đủ các môn khác. Và mỗi ngày tôi đều háo hức chờ đến giờ đi học.

Khỏi phải nói bạn cũng biết cha mẹ tôi mừng đến mức nào. Họ tự hỏi không biết ông thầy giáo đó có ma lực gì mà khiến cho một đứa con gái ương ngạnh như tôi trở thành một học sinh gương mẫu. Tất cả phụ huynh học sinh và đồng nghiệp trong trường đều yêu mến thầy Kaplan. Đặc biệt là tôi.

Do đó, khi có tin đồn thầy bị nhà trường sa thải đã không một ai tin. Thầy Kaplan là giáo viên giỏi nhất ở trường chúng tôi. Tại sao người ta lại sa thải một giáo viên chỉ vì đã làm cho môn lịch sử trở thành một môn học vô cùng sống động và dễ nhớ đối với học sinh; một giáo viên đã làm cho học sinh ngày càng say mê học tập hơn?

Tôi càng thất vọng hơn khi biết tin đồn này là có thật. Thầy Kaplan bị sa thải do đã không chịu đi theo lối mòn cứng nhắc. Điều quan trọng đối với hội đồng nhà trường không phải là chất lượng giảng dạy, mà phương pháp của thầy không mang tính chính thống nên không được chấp nhận.

Là một người luôn lạc quan, thầy Kaplan chấp nhận việc này một cách rất bình tĩnh. Thầy khuyên chúng tôi phải “chấp nhận thay đổi”. Vì

theo thầy, người nào không biết cách chấp nhận sẽ làm tổn thương đến người khác cũng như đến chính mình. Dù những lời thầy nói là đúng, nhưng chúng tôi cũng không cam tâm ngồi nhìn thầy ra đi. Suy cho cùng, chính thầy đã dạy rằng tổ tiên chúng tôi biết chiến đấu để giữ vững niềm tin của mình. Do đó, chúng tôi đã bàn định kế hoạch biểu tình vào ngày thầy Kaplan ra đi. Những người tham gia đều phải hứa giữ bí mật. Nhưng rồi tin tức cũng lộ ra, và thầy hiệu trưởng cũng thông báo trên loa phóng thanh rằng học sinh nào tham gia vào cuộc biểu tình sẽ bị đuổi học.

Cuối cùng thì ngày đó cũng đến, khi chuông báo hết giờ vang lên, đám học sinh chúng tôi khoác tay nhau bước ra cổng trường và tập hợp thành hàng ở đó, học sinh các lớp dưới cũng tham gia. Thoáng chốc, ngôi trường gần như không còn bóng một học sinh nào. Thầy Kaplan đã truyền cho chúng tôi lòng dũng cảm chấp nhận mọi việc để chiến đấu cho niềm tin của mình. Bất chấp những lời đe dọa, chúng tôi đồng thanh hô vang: “Không được để thầy Kaplan ra đi! Hãy giữ thầy ở lại”.

Các bậc phụ huynh sau đó cũng kéo đến và thay vì la mắng con, họ đã cùng nắm tay nhau, tạo thành một hàng rào bao xung quanh và cùng hô vang theo chúng tôi. Thầy Kaplan xuất hiện ở cửa sổ, nước mắt tuôn trào trên gương mặt,

thầy vẫy tay chào chúng tôi và nói: “Cảm ơn các em”, rồi bước khuất vào bên trong.

Bất chấp những nỗ lực của chúng tôi, thầy Kaplan vẫn bị sa thải. Nhưng nhờ sự ủng hộ nhiệt tình của phụ huynh và giới báo chí, nên không học sinh nào trong trường bị đuổi học.

Thầy đến dạy trong một trường tư ở một tiểu bang khác. Những trường học loại này ngày nay rất nổi tiếng. Khi nghe nói về một ngôi trường nào như thế. Tôi nghĩ ngay đến thầy Kaplan. Và tôi vô cùng biết ơn người thầy phi thường, tận tụy đã chấp nhận rủi ro sử dụng mọi kiến thức, sự sáng tạo và tính hài hước để mang đến cho những học sinh vốn thờ ơ với việc học như tôi món quà quý nhất của đời học sinh: “Niềm vui thích và say mê trong học tập”.

Người Thắp Sáng Ước Mơ - Kỳ Thư
Tổng hợp & biên dịch

ĐẠI Ý:

Bài này nói về đức chấp nhận trách nhiệm của một giảng viên truyền đạt tư tưởng văn hóa, lịch sử, đạo đức, v.v.. rất sống động, cụ thể, thực tế, khiến cho học viên tiếp thu một cách dễ dàng.

HƯỚNG DẪN:

Muốn phân đoạn thì nên gạch đứt những từ quan trọng chỉ những hành động đạo đức trong bài. Khi gạch đứt xong, quý vị xem những từ nào chỉ cho đức hạnh hay thiếu đức hạnh thì quý vị nên xác định đức hạnh ấy rõ ràng.

Ví dụ: Như trong bài này, quý vị nên gạch đứt những từ sau đây: quậy phá nổi tiếng, thường bỏ dờ giữa chừng các môn học, có khi bị cấm túc, kỷ luật hay bị đuổi học, thì quý vị biết ngay người học sinh lười biếng, không chăm chỉ học hành. Vì thế phân đoạn này là đoạn thứ nhất và đáp án là Thiếu Đức Hiếu Học Ý Hành.

BÀI LÀM

1- Phân đoạn:

Bài này có 11 đoạn:

1- Năm mười bốn tuổi, tôi chẳng làm được trò trống gì, ngoại trừ việc quậy phá nổi tiếng trong trường. Tôi thường bỏ dờ giữa chừng các môn học, mà chẳng thèm quan tâm đến việc có bị cấm túc, kỷ luật hay bị đuổi học hay không.

2- Tất cả những điều đó hoàn toàn thay đổi

khi tôi được học với thầy Kaplan. Trẻ tuổi đẹp trai, thầy đứng dựa vào tấm bảng, áo sơ mi cổ bẻ, tay đút trong túi quần jeans, như thể chẳng quan tâm đến bất cứ thứ gì trên đời này. Dưới mái tóc vàng mềm mại, đôi mắt ánh lên màu xanh thép đầy cương nghị của thầy lại nói lên điều ngược lại. Ông thầy có dáng vẻ “ngầu đời” này có cái nhìn như muốn nói: “Đừng có mà lộn xôn với tôi đây!”.

3- Hơi thích thú và phần e dè, tôi nghĩ có lẽ là phải đang hoang trong lớp học này.

“Chào các em”, thầy lên tiếng và bước dọc theo lối đi giữa hai hàng ghế, “tôi tên là Kaplan, và chúng ta sẽ cùng nhau thực hiện một chuyến đi dài”.

Có cái gì đó còn lên trong bụng, tôi tự hỏi không biết mình bị sao nữa, và rồi chợt nhận ra đó là cảm giác thích thú. Thầy bước nhanh quay lại bàn làm việc. Tôi mỉm cười hy vọng rằng đây sẽ là một môn học hấp dẫn.

Đột nhiên, thầy nhảy phắt lên đứng trên bàn.

“Các em nghe đây!”, thầy nói với cả lớp bằng một giọng đầy nhiệt huyết, “tôi không nói về trường học. Đây là việc học tập và niềm vui trong công việc, nếu các em tìm thấy niềm vui trong học tập, chắc chắn các em sẽ học tốt”.

4- “Tôi nói các em đây”, thầy tiếp tục nhảy

từ trên bàn xuống đất, nhẹ nhàng như một con báo. “Và em nữa”, thầy vừa nói, vừa chỉ vào từng học sinh và lập lại những từ này.

Khi ngón tay của Thầy chỉ đến tôi, tôi chợt thấy tim ngừng lại một nhịp. Xưa nay tôi chưa bao giờ cho rằng học là một niềm vui. Và cũng chưa bao giờ nghĩ rằng tôi có thể học được.

Và rồi bằng một giọng thì thầm, Thầy nói tiếp: “Lịch sử là một điều bí mật, và chúng ta là một phần trong bí mật đó”.

Lớp học im lặng như tờ, thậm chí có thể nghe được tiếng vỗ cánh của một con ruồi khi nó bay ngang qua.

“Chúng ta sẽ không ngồi đây hôm nay, nếu tổ tiên chúng ta không chiến đấu cho niềm tin của họ, cho độc lập của quốc gia. Chắc chắn chúng ta sẽ không phải là những con người tự do”. Thầy tuyên bố bằng một giọng nói nghiêm túc đến mức tôi cảm thấy có nghĩa vụ phải lắng nghe thầy.

Thầy nắm chặt bàn tay giơ lên trước mặt, giọng rền vang: “Tất cả các em đều có một lịch sử. Chúng ta có trách nhiệm ghi nhớ những gì đã xảy ra, và phải rút ra được bài học từ trong lịch sử”. Tôi phải kèm chế lẩm nhẩm mới khỏi hô to lên “quá đã!”

5- “Bây giờ tôi sẽ đưa các em đi cùng tôi

trong chuyến du hành dài ngày này. Các em đã sẵn sàng chưa? Nếu có đủ can đảm, hãy đứng dậy và đẩy hết bàn ghế ra hai bên”.

Đó là một lời thách thức. Thầy yêu cầu chúng tôi phải tích cực tham gia vào bài học, không đơn giản ngồi chờ cho hết giờ. Chỉ trong vài phút, lớp học đã được dọn trống.

“Được rồi”, thầy nói, “giờ các em hãy nằm xuống đất, và nhớ là phải nằm thật sát vào nhau”.

Lớp học này giờ im lặng, giờ đây vang đầy những tiếng cười khúc khích khi chúng tôi loay hoay nằm xuống bên nhau trên nền nhà. Tay đưa này đụng vào người đưa kia, thậm chí có đưa còn đụng đầu nhau côm cốp, nhưng rồi cuối cùng cũng nằm thành một đám hỗn độn trên sàn nhà.

Thầy xoa cằm nhìn chúng tôi, như thể đang ngắm nhìn tác phẩm điêu khắc mới nhất của mình rồi nói: “Tốt lắm, các em hãy nhích sát vào nhau chút nữa”.

Chúng tôi lại vừa rúc rích cười vừa nhích sát vào nhau hơn. Mặc dù khá thích thú, nhưng rồi chúng tôi bắt đầu cảm thấy khó chịu vì chật chội và nóng bức, mồ hôi bắt đầu tuôn chảy trên người và không khí có vẻ ngột ngạt hơn khi cả đám chen chúc sát vào nhau trên sàn nhà.

“Tốt”, thầy vừa nói vừa đi quanh chúng tôi, “bây giờ các em hãy tưởng tượng rằng mình đang bị xích vào nhau trong một căn phòng mà hầu như không thể đứng lên được, với một khuôn cửa sổ bé tí xíu. Nhiệt độ nóng bức và không khí ngột ngạt đến nỗi không thể thở được. Hãy tưởng tượng các em chỉ được cho ăn những thứ chỉ để dùng nuôi súc vật vào cuối mỗi ngày, nếu lúc đó chưa bị chết vì nóng, vì mùi hôi thúi và sự đánh đập dã man. Hãy tưởng tượng rằng các em phải ngủ chông lên nhau trên nền đất cứng, tệ hơn rất nhiều với những gì mà các em đang phải chịu đựng”.

“Hãy tưởng tượng về cơn ác mộng đó”, thầy nói tiếp, đôi mắt ánh lên những tia căm phẫn.

Và thầy nói bằng giọng nói của một người như đang trong cơn hấp hối: “Đó là tình cảnh của những người Phi Châu bị chửi dưới hầm tàu sang Mỹ. Để rồi khi đến nơi, họ bị đem bán giữa chợ như một bầy súc vật, và sẽ phải làm việc cho đến kiệt sức, chết đi trên các đòan điện. Các em đang diễn lại trong lớp này. Được rồi, các em đứng lên đi. Đây chỉ là màn khởi đầu cho cơn ác mộng nô lệ triền miên trong lịch sử.

6- Tôi chợt hiểu ra: Thầy Kaplan đang giảng cho chúng tôi bài học về lịch sử bằng cách của riêng thầy, không phải bằng những cuốn sách dày cộp với câu chữ khô khan lạnh

lùng; không phải bằng những lời rao giảng triền miên, sáo rỗng. Thầy đã thổi hồn vào bài học này, làm cho nó trở nên sinh động và rất dễ tiếp thu. Chúng tôi đã cùng thầy bước vào cuộc hành trình tìm về cội nguồn lịch sử, bằng một chuyến đi vô cùng hấp dẫn. Và đó chỉ là ngày đầu tiên.

Cứ như vậy hết ngày này sang ngày khác, tuần này sang tuần khác, chúng tôi đã tìm ra đủ mọi cách để tái hiện lịch sử: Khi thì biến bàn ghế thành con tàu Nina, Pinta và Santa Maria để cùng Christophe Columbus băng qua những cơn sóng dữ tìm đến Châu Mỹ, khi thì cả lớp chia thành hai đạo quân Nam - Bắc để đánh nhau trong cuộc nội chiến bằng những khẩu súng giấy do chúng tôi tự chế tạo. Một hôm khác, chúng tôi hoá trang thành những nghị sĩ để soạn thảo và ký tên vào bản tuyên ngôn độc lập, và tôi rất hãnh diện khi được đóng vai John Adams.

7- Tôi đã học được rất nhiều điều trong môn của Thầy. Chúng tôi cũng phải đọc được một số sách và làm bài kiểm tra, nhưng vì tôi quá thích thú môn học này nên đã cố gắng làm tốt những việc mà trước đây tôi không hề làm. Tôi luôn trông chờ để được học môn này, không phải vì thầy Kaplan trẻ tuổi, đẹp trai và “rất ngẫu đời”, mà vì thầy thật sự là một giáo viên xuất sắc, biết tạo sự say mê học tập cho học

sinh của mình. Tôi tôn trọng những lời dạy của thầy, và khi thầy nói rằng mọi môn học đều quan trọng trong hành trình của cuộc sống, tôi đã cố gắng đi học đầy đủ các môn khác. Và mỗi ngày, tôi đều háo hức chờ đến giờ đi học.

Khỏi phải nói bạn cũng biết cha mẹ tôi mừng đến mức nào. Họ tự hỏi không biết ông thầy giáo đó có ma lực gì mà khiến cho một đứa con gái ương ngạnh như tôi trở thành một học sinh gương mẫu. Tất cả phụ huynh học sinh và đồng nghiệp trong trường đều yêu mến thầy Kaplan. Đặc biệt là tôi.

8- Do đó, khi có tin đồn thầy bị nhà trường sa thải đã không một ai tin. Thầy Kaplan là giáo viên giỏi nhất ở trường chúng tôi. Tại sao người ta lại sa thải một giáo viên chỉ vì đã làm cho môn lịch sử trở thành một môn học vô cùng sống động và dễ nhớ đối với học sinh; một giáo viên đã làm cho học sinh ngày càng say mê học tập hơn?

Tôi càng thất vọng hơn khi biết tin đồn này là có thật. Thầy Kaplan bị sa thải do đã không chịu đi theo lối mòn cứng nhắc. Điều quan trọng đối với hội đồng nhà trường không phải là chất lượng giảng dạy, mà phương pháp của thầy không mang tính chính thống nên không được chấp nhận.

9- Là một người luôn lạc quan, thầy

Kaplan chấp nhận việc này một cách rất bình tĩnh. Thầy khuyên chúng tôi phải "chấp nhận thay đổi". Vì theo thầy, người nào không biết cách chấp nhận sẽ làm tổn thương đến người khác, cũng như đến chính mình.

10- Dù những lời thầy nói là đúng, nhưng chúng tôi cũng không can tâm ngồi nhìn thầy ra đi. Suy cho cùng, chính thầy đã dạy rằng tổ tiên chúng tôi biết chiến đấu để giữ vững niềm tin của mình. Do đó, chúng tôi đã bàn định kế hoạch biểu tình vào ngày thầy Kaplan ra đi. Những người tham gia đều phải hứa giữ bí mật. Nhưng rồi tin tức cũng lộ ra, và thầy hiệu trưởng cũng thông báo trên loa phóng thanh rằng học sinh nào tham gia vào cuộc biểu tình sẽ bị đuổi học.

Cuối cùng thì ngày đó cũng đến, khi chuông báo hết giờ vang lên, đám học sinh chúng tôi khoác tay nhau bước ra cổng trường và tập hợp thành hàng ở đó, học sinh các lớp dưới cũng tham gia. Thoáng chốc, ngôi trường gần như không còn bóng một học sinh nào. Thầy Kaplan đã truyền cho chúng tôi lòng dũng cảm chấp nhận mọi việc để chiến đấu cho niềm tin của mình. Bất chấp những lời đe dọa, chúng tôi đồng thanh hô vang: "Không được để thầy Kaplan ra đi! Hãy giữ thầy ở lại".

Các bậc phụ huynh sau đó cũng kéo đến và

thay vì la mắng con, họ đã cùng nắm tay nhau, tạo thành một hàng rào bao xung quanh và cùng hô vang theo chúng tôi. Thầy Kaplan xuất hiện ở cửa sổ, nước mắt tuôn trào trên gương mặt, thầy vẫy tay chào chúng tôi và nói: “Cảm ơn các em”, rồi bước khuất vào bên trong.

Bất chấp những nỗ lực của chúng tôi, thầy Kaplan vẫn bị sa thải. Nhưng nhờ sự ủng hộ nhiệt tình của phụ huynh và giới báo chí, nên không học sinh nào trong trường bị đuổi học.

11- Thầy đến dạy trong một trường tư ở một tiểu bang khác. Những trường học loại này ngày nay rất nổi tiếng. Khi nghe nói về một ngôi trường nào như thế. Tôi nghĩ ngay đến thầy Kaplan. Và tôi vô cùng biết ơn người Thầy phi thường, tận tụy đã chấp nhận rủi ro sử dụng mọi kiến thức, sự sáng tạo và tính hài hước để mang đến cho những học sinh vốn thờ ơ với việc học như tôi món quà quý nhất của đời học sinh: Niềm vui thích và say mê trong học tập.

2- Đáp án:

Bài này có 11 đức:

- 1- Thiếu đức hiếu học ý hành.
- 2- Đức nghiêm nghị thân hành, ý hành.
- 3- Đức khuyến học khẩu hành.

- 4- Đức tri ân tổ quốc khẩu hành.
- 5- Đức truyền đạt tư tưởng môn sử học thân hành, ý hành.
- 6- Đức truyền đạt bài học vào cuộc sống.
- 7- Đức chăm học ý hành, thân hành.
- 8- Thiếu đức sáng tạo truyền đạt bài học sống động.
- 9- Đức chấp nhận tùy thuận khẩu hành.
- 10- Đức dũng cảm thân hành, khẩu hành.
- 11- Đức tri ân ý hành.

3- Giải trình án:

ĐỨC THỨ NHẤT THiếu ĐỨC HIẾU HỌC Ý HÀNH

*T*rẻ em chưa nhận thức sự học là để bồi dưỡng tri thức hiểu biết của các em có một tầm sâu rộng và quan trọng về đời sống làm người. Và chính nhờ có học các môn học thì sự hiểu biết mới rộng rãi, và nhất là môn học đạo đức, nó mang lại một sự lợi ích rất lớn cho cuộc sống con người. Đó là sự bình an, yên vui và hạnh phúc cho bản thân, cho mọi người trong gia đình và cho cộng đồng mọi người

trong xã hội ở hiện tại và ngày mai.

Chúng ta ai cũng biết, trẻ em ham chơi hơn ham học. Vì cơ thể của trẻ em đang phát triển nên hay năng động, thường quậy phá, khiến cho người lớn bực mình. Tuổi học trò là tuổi vô tư, thích hoạt động chạy nhảy tung tăng quậy phá cái này, cái khác. Cho nên chúng không thể ngồi yên lại học tập, nếu không có sự bắt buộc và gò bó. Vì thế, thầy, cô giáo và cha mẹ thường cho các em là những đứa trẻ lười biếng. Cho các em lười biếng là không đúng, vì các em không thích học. Bài học quá khô khan, không bằng đi hái trộm trái mận của bà hàng xóm, chọc ghẹo bà ta chửi cho một trận còn khoái hơn.

Hiểu được tâm lý năng động của các em, cha mẹ, thầy, cô giáo không xem chúng là những đứa trẻ lười biếng học, luôn luôn tìm cách khơi nguồn cảm hứng đúng tâm lý của các em hướng về những môn học. Muốn được vậy, cha mẹ, thầy và cô giáo phải tạo ra sự thích thú trong các môn học, nhất là đạo đức hiếu sinh. Về đạo đức hiếu sinh, cha mẹ, thầy và cô giáo phải làm gương cho các em, tức là cha mẹ, thầy và cô giáo phải biết thương yêu các em, ban tặng cho chúng những tình thương ấm áp, xem chúng như con. Đừng mắng chửi, đừng phạt dọa, đừng đánh đập chúng, v.v... Lúc nào cũng sáng suốt, nhẫn nại cố gắng tìm hiểu những học trò hay quậy phá; những học trò có điểm học kém;

những học trò có hoàn cảnh không may mắn. Nhờ đó mới hiểu rõ tâm lý của các em; mới tận tâm giúp đỡ, khích lệ và sách tấn các em bằng tình yêu thương, bằng sự ban cho tình thương của một người mẹ, người cha, người thầy, người cô giáo.

Nhờ mang tình thương đến với các em như vậy, nên các em mới thấy mình không bị bỏ rơi, nên cố gắng học tập.

Chúng ta ai cũng biết tuổi trẻ của các em siêng năng học tập là nhờ tình thương của cha mẹ, của thầy cô giáo, chứ các em có ý thức sự học tập có là gì đâu. Các em xem sự học tập là sự gò bó trói buộc, là sự làm khổ các em.

Cho nên những bậc cha mẹ, thầy và cô giáo muốn cho các em siêng năng học tập thì không gì hơn là mang tình thương yêu đến với các em. Chứ không nên bắt buộc các em phải học tập như thế này, như thế khác, mà hãy để tự các em thích thú siêng năng trong học tập. Vì chỗ nương tựa sự học tập của các em bằng tình thương yêu; bằng những hành động ngọt ngào, êm dịu của cha mẹ, thầy và cô giáo, chứ không phải bằng những hành động phạt dọa, đánh đập, roi vọt, chửi mắng “đồ hư, đồ thói, đồ tồi, đồ mất dạy, v.v...”

Lời giáo dục con cái ngày xưa: “*Thương con cho roi cho vọt, ghét con cho ngọt cho ngào*”.

Lỗi giáo dục con cái như vậy không đúng với tinh thần từ bi bình đẳng trong sự sống của Phật giáo, vì Phật giáo có nền đạo đức nhân bản - nhân quả nên luôn luôn dùng chánh ngữ, chánh nghiệp. Vì chánh ngữ là những lời khuyên dạy nhẹ nhàng, êm dịu, ôn tồn, nhã nhặn, khen tặng, khích lệ, v.v.. chứ không được mắng chửi các em, nạt nộ, hù dọa, la lối với những lời hung dữ thô lỗ. Nhất là cách xưng hô, không được phách lối: “Mày, tao, mi, tớ, thằng, con hoặc gọi là đồ dốt nát, đồ mất dạy, đồ thiếu văn hóa, đạo đức, v.v...”.

Chánh nghiệp là những hành động nhẹ nhàng, êm ái, xoa dịu những vết thương lòng của các em, khi các em bị mất mát. Cha mẹ, thầy và cô giáo chỉ dạy một cách tận tình, rõ ràng, cụ thể để các em tiếp thu bài học không có khó khăn trong tình yêu thương của thầy, cô giáo cùng cha mẹ.

Người thầy, cô giáo dạy học phải có tình thương như cha, như mẹ thì học trò mới siêng năng học hành. Chứ cứ roi vọt, răn đe phạt dọa làm cho các em vừa sợ hãi, vừa chán ghét sự học tập. Và như vậy, các em sẽ học đến một mức độ nào thì bỏ học.

Chúng ta hãy theo dõi một câu chuyện thật xảy ra trong ngành giáo dục, hiện nay vẫn có thầy, cô giáo thiếu đạo đức hiếu sinh và thiếu

đạo đức bình đẳng về sự sống với những học trò của mình: “Bệnh viện đa khoa Lâm Đồng vừa tiếp nhận bệnh nhân đa chấn thương do bị thầy giáo đánh.

Sự việc xảy ra lúc 18h40 ngày 05/4, khi em Nguyễn Hoàng Long, ngụ tại 21B đường Bạch Đằng, P7 Đà Lạt (Lâm Đồng), là học sinh lớp 9A4 trường trung học Đống Đa (Đà Lạt), đến học thêm tại nhà thầy Trương Trần Văn Sơn, ngụ tại 42 Đinh Công Thắng, P7 Đà Lạt, hiện là giáo viên môn toán của trường trung học Ngô Gia Tự (tức trường THPT bán công Dran cũ), huyện Đơn Dương (Lâm Đồng). Khi Long vừa bước vào nhà, thầy Sơn hỏi lý do tại sao không chép bài và còn đi học trễ. Long trả lời em để quên vở ở nhà và bị mệt, nên không thể chép bài được. Liên sau đó, thầy Sơn gọi Long lên nhà trên, chốt chặt cửa rồi dùng cây roi mây dài hơn một mét quất tới tấp vào lưng, đầu và tay em Long. Đánh xong, thầy Sơn bảo Long về gọi cha mẹ đến nói chuyện. Long cố gắng về đến nhà báo cho cha mẹ xong thì ngất xỉu, và được gia đình đưa vào bệnh viện cấp cứu.

Chú ruột của Long là Nguyễn Văn Quang bức xúc: Sau khi cởi áo của cháu ra, tôi hoảng hồn vì thấy vết thương rướm máu đầy khắp người cháu. Tôi chạy qua hỏi thầy Sơn thì thầy và chị của thầy còn nói này kia. Tôi mời công an đến lập biên bản và thu tang vật.

Chị Trương Thị Minh Xuân (mẹ của em Long) cho biết, từ khi cháu Long học lớp 7, gia đình đã nhờ thầy quản lý việc học và dạy kèm toán, lý, hóa cho cháu vào ban đêm. Sự việc vừa xảy ra quá bất ngờ và ngoài sức tưởng tượng của gia đình, cô Nguyễn Thị Hoàng Yên, giáo viên chủ nhiệm của em Long cho biết. Chiều cùng ngày, Long đi học thêm môn Anh văn của cô nhưng để quên vở ở nhà và vào lớp trễ 20 phút. Trước đó 2 buổi học, tại trường Long không chép bài nên bị giáo viên bộ môn văn ghi vào sổ đầu bài, cô Yên đã gọi điện thông báo cho thầy Sơn (người nhận quản lý em Long) biết và nhắc nhở, nhưng không ngờ thầy lại đánh Long. Cô Yên còn lo lắng: Chỉ còn 20 ngày nữa là thi học kỳ 2, sau đó là xét tuyển tốt nghiệp rồi thi vào lớp 10, không biết Long sẽ thế nào!

Theo kết quả chẩn đoán của khoa ngoại - Bệnh viện đa khoa Lâm Đồng thì Long bị đa chấn thương phần mềm ở đầu, lưng và hai tay. Cụ thể sưng bầm ở vùng đầu, lưng và hai tay. Thế nhưng theo người nhà của Long cho biết, dù đã gây hậu quả như vậy, nhưng đến trưa ngày 06/4 chỉ có chị của thầy Sơn đến thăm, còn thầy Sơn vẫn chưa đến thăm hoặc hỏi han gì. Hiện công an phường 7 đã vào cuộc điều tra làm rõ vụ việc.

LV - G.B

(Hàng loạt vết thương trên người em Long)

Nếu đứng theo phương diện đạo đức nhân bản về sự sống của muôn loài thì phải có một đạo đức biết tôn trọng sự sống của nhau, không riêng sự sống của con người đối với con người, mà còn phải đối với sự sống của muôn loài vật. Ở đây, hành động của thầy Sơn là phi đạo đức nhân bản. Con người mà đánh con người mang thương tích bầm mình khắp người. Chúng tôi xin hỏi thầy Sơn, khi thầy bị người khác đánh như vậy thầy có thấy đau đớn không thưa thầy?

Trong khi mình cũng biết đau, sao lại nhẫn tâm đánh người học trò như con của mình như vậy?

Đúng, chúng tôi chấp nhận thầy thương em Long, nhưng thương cho roi cho vọt như ông bà ta ngày xưa thì lòng thương ấy là phi đạo đức thầy ạ! Lòng yêu thương ấy chưa đúng. Ý mình

là thầy, là người lớn, nên đánh em Long tới tấp và còn nghĩ rằng em Long là học trò, là con nít. Hiểu như vậy là sai. Lòng thương yêu ấy vi phạm đến quyền sống của người khác, vì thế lòng yêu thương ấy không phải là lòng yêu thương, mà là con tức giận của thầy Sơn trút đổ lên đầu người học trò của mình. Nhưng lúc ấy, thầy cho rằng đó là bổn phận trách nhiệm của thầy, vì thầy là chủ nhiệm của em Long nên thầy có quyền đánh đập để dạy dỗ em.

Khi đánh đập em Long, thầy phải hiểu: mặc dù Long là một học trò của thầy, nhưng thầy phải biết sự sống của Long và sự sống của thầy đều bình đẳng như nhau, không ai có quyền xâm phạm đến sự sống của nhau. Sao thầy lại dùng roi mây đánh em Long lẫn dọc lẫn ngang tan nát mình mẩy, đầu cổ tay chân mà không chút lòng xót thương?

Cho nên dùng lời nạt nộ, mắng chửi, mạt sát, đánh đập là xâm phạm đến quyền sống của người khác. Những hành động như vậy là phi đạo đức nhân bản - nhân quả. Những hành động như vậy là phi nhân tính. Đó là những hành động của loài động vật chứ con người thì không thể có những hành động và ngôn ngữ như vậy. Con người phải là con người thì con người phải sống đúng năm đức nhân bản của con người mà ngày xưa đức Phật đã dạy rất rõ

ràng:

- 1- Đức thứ nhất là đức hiếu sinh.
- 2- Đức thứ hai là đức ly tham.
- 3- Đức thứ ba là đức chung thủy.
- 4- Đức thứ tư là đức thành thật.
- 5- Đức thứ năm là đức minh mẫn.

Năm đức hạnh này mới xác định được con người thật là con người nhân bản của Phật giáo. Ngoài năm đức này ra, con người chưa được gọi là nhân bản.

Người xưa nói: “Thương con cho roi cho vọt, ghét con cho ngọt cho ngào”. Lời dạy này có đúng không? Trước khi trả lời câu hỏi này, chúng ta xác định: “Đâu phải những gì của người xưa dạy đều là đúng cả”. Chúng ta là con người đều có trí suy tư, có đầu óc biết phân minh tốt xấu, trắng đen; biết cái thiện, cái ác; biết cái đúng, cái sai, chứ đâu như những kẻ mù rờ voi, ai nói sao nghe vậy, chẳng phân biệt trái phải.

Dù người xưa là tổ tiên của chúng ta, nhưng cái sai thì chúng ta nên nói sai, còn cái đúng là chúng ta nói đúng. Cái sai thì chúng ta dẹp bỏ, còn cái đúng thì dựng lại cho con cháu của chúng ta học tập sống không làm khổ mình, khổ người. Đó là trách nhiệm, bổn phận của chúng ta, của loài người. Nên chúng ta phải gạn lọc

những phong tục tập quán mê tín, lạc hậu thì dẹp bỏ, và những điều dạy phi đạo đức nhân bản như lời dạy trên thì dẹp sạch. Cầm roi đánh con cái của mình mà gọi là dạy, đem cái đau vào thân con cái của mình mà gọi là giáo dục thì thật là đau lòng. Chúng tôi có một người anh bà con ham chơi bỏ học, nên sự học mất căn bản rồi trốn học. Cậu chúng tôi biết việc này, nên bắt người anh ấy đánh cho mấy roi mây lằn dọc lằn ngang trên mông, nhưng người anh ấy vẫn bỏ học và đi làm công cho những người khác. Cho nên giáo dục con cái không thể đánh chúng mà chúng nghe theo, chỉ có đem tình thương thì chúng mới nghe theo mà thôi.

Quý vị nên đọc lại đoạn văn này, nghe cô học sinh tâm sự: *“Năm mười bốn tuổi, tôi chẳng làm được trò trống gì, ngoại trừ việc quậy phá nổi tiếng trong trường. Tôi thường bỏ dở giữa chừng các môn học mà chẳng thèm quan tâm đến việc có bị cấm túc, kỷ luật hay bị đuổi học hay không”*. Không sợ bị cấm túc, không sợ bị phạt, bị đuổi học lâm lâm, lì lì quậy phá không ai chịu nổi. Đó không phải là lỗi của cô bé này, mà lỗi của cha mẹ, của thầy và cô giáo.

Cha mẹ, thầy và cô giáo không chịu lắng nghe và tìm hiểu con cái và học trò mình, chỉ biết la mắng, phạt dọa, đánh đập, v.v... Cách dạy dỗ như vậy làm sao các em hiểu biết được, mà còn oán trách và căm ghét sự học nhiều hơn.

Các em làm sao có sự hiểu biết như người lớn, cho nên càng ráng ép bắt buộc chúng học tập mà không có phương pháp dạy dỗ, không có tình thương ban cho chúng thì làm cho chúng bất mãn sự học. Rầy la, mắng chửi, đánh đập càng làm cho chúng ngày càng trở thành lì lợm, chẳng sợ ai, chẳng sợ bị cấm túc, chẳng sợ bị phạt mà cũng không sợ bị đuổi học.

Bậc làm cha mẹ và thầy cô giáo phải giáo dục trẻ em bằng tình thương, chứ không nên giáo dục theo uy quyền của người lớn bắt nạt hành hạ trẻ em, mà phải xem trẻ em như người bạn, như những người ngang hàng bằng mình. Phải có lời ngọt ngào, ôn tồn, phải có sự tôn trọng quyền sống của các em, nhưng phải hướng dẫn các em không nên đi quá xa quyền sống, không nên vi phạm vào đạo đức nhân bản.

Giáo dục trẻ em là một việc làm uốn nắn, như người khéo tay uốn tre, chứ không phải sức mạnh đàn áp bắt buộc phải làm theo như thế này, như thế khác. Lối giáo dục như vậy là lối giáo dục theo phong kiến: “Quân bảo thần tử, thần bắt tử, bắt trung...”. Chúng ta hiện đang ở vào thời đại đạo đức nhân bản - nhân quả của Phật giáo, chứ không phải ở trong thời đại Tam cương, Ngũ thường của Nho giáo. Cho nên sự giáo dục trẻ em không ai có quyền cho roi cho vọt (đánh đập trẻ em). Vì đạo đức nhân bản - nhân quả nên không ai có quyền chạm đến sự

sống của chúng, dù là cha mẹ, người sinh chúng ra nhưng lại càng không được đánh đập, chửi mắng chúng.

ĐỨC THỨ HAI

ĐỨC NGHIÊM NGHỊ THÂN HÀNH, Ý HÀNH

*K*hi giáo dục các em, cha mẹ và thầy, cô giáo cần phải có đức nghiêm nghị. Đức nghiêm nghị là không nên cười cợt đùa giỡn với trẻ em, lời nói ôn tồn, nhã nhặn, vui vẻ nhưng nghiêm nghị, chứ không phải nghiêm nghị là nói lời khô cứng, cộc lốc và còn có thái độ tỏ ra “ta đây” là người lớn. Những điều nghiêm nghị trên đây thể hiện qua hành động của thầy giáo Kaplan đã khiến cho các học sinh không dám xem thường thầy. Hành động của thầy giáo Kaplan ngay từ buổi học đầu tiên đã khéo ngăn chặn những hành động quậy phá của học sinh. Người ta thường nói: “Nhất quý, nhì ma, thứ ba học trò”. Nếu ngay từ giờ phút đầu tiên gặp các em mà thiếu đức nghiêm nghị thì một năm học không thể ngồi yên với các em được. Chúng ta hãy đọc lại đoạn văn sau đây sẽ thấy cách hành xử của thầy giáo Kaplan với những học trò mới của

mình: *“Tất cả những điều đó hoàn toàn thay đổi khi tôi được học với thầy Kaplan. Trẻ tuổi đẹp trai, thầy đứng dựa vào tấm bảng, áo sơ mi cổ bé, tay đút trong túi quần jeans, như thể chẳng quan tâm đến bất kỳ thứ gì trên đời này. Dưới mái tóc vàng mềm mại, đôi mắt ánh lên màu xanh thép đầy cương nghị của thầy lại nói lên điều ngược lại. Ông thầy có dáng vẻ “ngầu đời” này có cái nhìn như muốn nói: “Đừng có mà lộn xôn với tôi đấy!”*. Đúng vậy, nếu không nghiêm nghị mà cười cợt với học sinh thì không còn giáo dục học sinh được nữa.

Cha mẹ sinh con ra, thương các con là đúng nghĩa, là bổn phận, là trách nhiệm, nhưng thương con cái như thế nào cho đúng cách. Thương con mà con cái đòi cái gì cũng làm theo ý muốn của chúng, thì đó là lòng thương con mà hại con. Bằng ngược lại, mỗi chút mỗi đánh con cũng là làm hại con. Cho nên thương con phải biết dạy con. Nhưng dạy con là phải biết ngăn chặn khi con cái đòi ăn cái này, hoặc đòi mặc cái kia chạy theo thời trang ăn mặc hở hang khiêu dâm gợi dục, chạy theo dục lạc thế gian ăn chơi đòi trụy.

Làm cha mẹ không thể từ bỏ trách nhiệm và bổn phận lòng yêu thương con cái, có công sinh đẻ thì phải có công nuôi dưỡng. Thế mà trong xã hội hiện nay lại có những hạng người biết sinh con, đẻ con nhưng lại chối bỏ trách nhiệm bổn

phận làm cha, làm mẹ. Nhân tính họ đã mất nên tình thương yêu con cái không còn. Họ quăng ném con cái vào đời, thiếu tất cả tình thương yêu cha lẫn mẹ, sống bơ vơ trong những trại mồ côi với tình thương yêu của những người xa lạ. Thật là đau thương!

Một bằng chứng hiển nhiên là tình trạng móc thai, nạo thai, ném bỏ thai nhi một cách vô đạo đức nhân bản. Thật đáng lên án những hạng người này. Phải theo pháp luật trừng trị tội giết người. Hiện nay, hằng ngày một số lượng thai nhi bị móc bỏ không phải nhỏ trong các bệnh viện lớn ở thành phố. Cha mẹ tự giết con cái còn trứng nước của mình mà không một chút lòng xót thương. Thật đáng kinh khủng!

Đối với trẻ em dễ lừa dối, khi người lớn như cha mẹ, thầy và cô giáo sống không nghiêm nghị, thường đùa giỡn cười cợt với chúng. Nhưng khi các em lừa dối thì người lớn rất khó dạy bảo chúng. Cho nên, bản phận làm cha mẹ và thầy, cô giáo thì phải nghiêm nghị, không được đùa giỡn cười cợt với trẻ em. Nhờ có nghiêm nghị và lời nói phải đúng như thật, không dối gạt các em, nói một là phải một, không được nói một là hai, nói đâu ra đó, nói đúng không sai. Người có làm được như vậy mới giáo dục trẻ em, còn nếu không làm được như vậy thì đừng mong giáo dục con cái.

Đức nghiêm nghị không có nghĩa là không có tình thương yêu. Nghiêm nghị trong ánh mắt, trong cử chỉ, nhưng lòng yêu thương thể hiện qua những hành động xoa dịu, an ủi, khuyến khích, khen tặng. Khi con cái bất an, gặp những khó khăn thì tìm cách an ủi, giúp đỡ. Khi học trò không hiểu bài, làm bài không được thì tìm mọi cách giúp chúng hiểu bài và làm bài một cách dễ dàng.

Thấy con mình học dốt quá, người thợ cày mới bảo con: “Ba sẽ cùng học với con”. Lời nói sao mà thân thương và gần gũi của một người cha. Đúng là một người cha hiền, một người cha có trách nhiệm với con cái của mình. Kể từ đó, ông kiểm tra lại bài học của con và thấy con mình học mất căn bản, nên ông hướng dẫn con học trở lại chỗ thấp nhất để con dễ tiếp thu. Cuối cùng, con ông thi vào đại học một cách dễ dàng.

(Thầy giáo... thợ cày Hoàng Văn Nam ở làng Đại Lâm, Tam Đa, Bắc Ninh, đã “vực” được lực

học của đứa con trai tưởng như thất học trở thành bác sỹ Y khoa; con gái thành cô giáo dạy Toán tương lai và “tiếp sức” cho 18 học sinh khác trong thôn, ngoài làng bước chân vào giảng đường Cao đẳng, Đại học - theo báo Tuần Việt Nam)

Bởi vậy, giáo dục con cái không phải chỗ roi vọt, chửi mắng, mà chỗ tình thương; mà chỗ cảm thông. Nhờ chỗ tình thương ban cho con mình; nhờ chỗ cảm thông con cái nên cha mẹ hay thầy, cô giáo giúp cho con mình hay học trò của mình đều vượt qua những khó khăn trong việc học cũng như mọi công việc làm. Trong đời này, nếu con cái có được người cha như vậy thật là hạnh phúc vô cùng.

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC KHUYẾN HỌC KHẨU HÀNH

*T*rách nhiệm, bổn phận làm cha mẹ hay thầy, cô giáo là phải yêu thương con cái và học trò của mình. Nhưng yêu thương con cái và học trò của mình thì phải biết sáng tạo lối giáo dục như thế nào cho phù hợp đúng thời đại của con cái hay học trò của mình để chúng dễ tiếp thu những đức hạnh nhân bản - nhân quả; để chúng dễ tiếp thu những bài học văn hóa, lịch sử, toán,

lý, hóa, v.v...

Cho nên, làm cha mẹ và thầy, cô giáo luôn luôn phải nghiêm nghị với con cái và học trò của mình, nhưng nghiêm nghị phải gắn liền với tình yêu thương như trên đã nói. Bậc làm cha mẹ, thầy cô giáo thì phải luôn luôn gần gũi và thường trao đổi những cái đúng, cái sai của con cái mình. Không nên cố chấp những cái của mình đều đúng, còn cái ý của con cái và học trò của mình là sai. Nhiều khi mình là những bậc làm cha mẹ, thầy cô giáo đều có cái sai, chứ đâu phải người lớn là đúng hết sao. Cho nên những bậc làm cha mẹ, thầy và cô giáo đều phải biết lắng nghe và tư duy chín chắn mọi việc, rồi mới khuyên dạy con cái cũng như học trò của mình cho chúng thấy rõ ràng cái sai sẽ mang đến hậu quả thất bại và đau khổ như thế nào, và cái đúng sẽ mang lại những kết quả tốt đẹp ra sao.

Cái đúng của con cái và học trò của mình đều được tán dương, ca ngợi, đó là một sự khích lệ rất lớn đối với các em mà những bậc làm cha mẹ, thầy và cô giáo đừng bỏ qua. Đối với con cái hay học trò của mình nên khích lệ cho chúng làm một việc tốt như chăm học, làm bài giỏi. Dạy như vậy chưa đủ, mà còn khuyến khích chúng tự tay làm những việc thiện giúp đỡ cho những người bất hạnh trong xã hội. Khi chúng đã làm được những điều đó, thì chúng ta hãy dành cho chúng những lời khen hay những quà

tặng đúng ý nghĩa của những hành động thiện chúng đã làm.

Một hành động nhỏ như lời khuyên con cái và học sinh của mình: “Các con không nên sát hại con kiến, con sâu, con trùng, con dế, v.v... Vì giết hại những loài vật ấy rất tội nghiệp, nếu chúng chết bỏ lại con cái của chúng không ai chăm sóc; nếu lỡ chồng hay vợ của chúng bị giết hại thì chúng sẽ đau khổ biết đường nào. Phải không các con? Cũng như chúng ta mất cha mất mẹ, bơ vơ trong cuộc đời thật là khổ đau vô cùng. Đây, chúng ta hãy nhìn bức tranh minh họa với tựa đề:

“CHA MẸ OI MAU VỀ VỚI CON!”

Nhìn bức ảnh minh họa mà chúng tôi không cảm được nước mắt. Trong bức ảnh: một con

đường quanh co thăm thẳm không biết đi về đâu. Một bé gái chừng bảy tuổi ẵm một em bé ba tuổi đang bước đi trên con đường vô tận ấy bằng tiếng nấc trong tim: “Cha mẹ ơi, mau về với con!”

Tại sao người ta lại ly dị với nhau để con cái mình bơ vơ thiếu tình thương cha mẹ? Tại sao người ta lại làm những chuyện phạm pháp như giết người cướp của, hay buôn bán thuốc phiện lậu để vào tù, ra khám, rồi con cái của mình sẽ ra sao?

Làm cha mẹ khi sinh con ra là phải có trọng trách nuôi dạy con cái của mình trong tình thương của cha mẹ, bằng những hành động đạo đức nhân bản - nhân quả để con cái của mình không bơ vơ, không thiếu thốn mọi tình yêu thương như bao đứa trẻ khác có đủ cha mẹ và còn thầy cô giáo nữa.

Khi thấy chúng an ủi một con vật bị thương thì chúng ta khen và tặng quà biếu khích lệ. Khi chúng giết một con vật thì chúng ta giải thích cho chúng hiểu sự đau khổ của con vật trước khi chết đau khổ như thế nào.

Mỗi mỗi hành động sống hàng ngày của con cái, chúng ta đều lấy đó làm những bài học đạo đức. Chúng ta nên áp dụng dạy chúng, khuyên chúng đừng bỏ sót những hành động nhỏ nhặt nào. Nhờ đó khi lớn lên, chúng mới trở thành

những người có đạo đức.

Thầy Kaplan nghiêm nghị tự giới thiệu, lời nói tràn đầy tình thương yêu các em: *“Chào các em”, thầy lên tiếng và bước dọc theo lối đi giữa hai hàng ghế, “Tôi tên là Kaplan và chúng ta sẽ cùng nhau thực hiện một chuyến đi dài. Phải không các em?”*

“Các em nghe đây!”, thầy nói với cả lớp bằng một giọng đầy nhiệt huyết, *“tôi không nói về trường học. Đây là việc học tập và niềm vui trong công việc. Nếu các em tìm thấy niềm vui trong học tập chắc chắn các em sẽ học tốt”*.

Lời nói êm ái, nhẹ nhàng khiến cho tình thầy trò gần gũi trong một năm dài đằng đẵng, càng thêm khăng khít nhau hơn.

Một thầy giáo giỏi không phải ở tài dạy học, mà ở chỗ biết ban tình yêu thương của mình đến với các em học sinh. Thầy trò có thương mến nhau thì sự truyền đạt các môn học cho các em thì các em mới dễ tiếp nhận.

Một thầy giáo giỏi trước tiên phải làm sao nhiếp phục được lòng yêu thương của các em học sinh của mình. Muốn được các em yêu thương thì thầy phải ban tặng lòng yêu thương của thầy đến với các em trước. Vì thầy trò sẽ sống và cùng học với nhau suốt một năm, cho nên tình thương yêu là khởi điểm cho niên học mới. Lời nói yêu thương của thầy là một hành

động khuyến bảo các em học tập, có một giá trị khích lệ to lớn trong những bài học sắp tới.

Khích lệ học tập bằng tình thương là đúng phương pháp dạy dỗ con cái và các em học sinh của thời đại đạo đức nhân bản - nhân quả hiếu sinh. Còn nếu giáo dục và hướng dẫn con cái và các em học sinh bằng roi vọt, bằng hành động phạt vạ, bằng chửi mắng hoặc dùng những quyền uy bắt buộc con cái và các em học sinh phải học bằng cách này hoặc bằng cách khác là không hợp thời. Đôi khi cha mẹ và thầy cô giáo còn dùng những danh từ thô lỗ, kém văn hóa đối với các em thì đó là lối giáo dục phi nhân bản, phi đạo đức, phi nhân quả. Vì thế, những bậc làm cha mẹ và thầy cô giáo hãy chấm dứt ngay lối giáo dục vô đạo đức mà từ xưa đến nay ông bà chúng ta thường áp dụng, lấy lớn đàn áp nhỏ; lấy mạnh đàn áp yếu. Đó là lối giáo dục phi nhân bản bình đẳng sự sống.

Cho nên đức hiếu sinh khuyến học là một đức hạnh tuyệt vời dùng để giáo dục con cái và các em học sinh. Vì vậy, những bậc phụ huynh và thầy cô giáo cần phải luôn luôn áp dụng đạo đức này trong lúc dạy dỗ con cái và các em học sinh, thì mới mong các em sẽ trở thành những NHÂN TÀI của đất nước. Bởi vì người có tài mà không đức thì không được gọi là NHÂN TÀI. Người có tài mà có đức mới được gọi là NHÂN TÀI. Chương trình giáo dục đào tạo NHÂN TÀI

của nhà nước mà quên giáo dục đạo đức nhân bản - nhân quả là một điều thiếu sót rất lớn trong ngành giáo dục. Vậy chúng tôi xin đề nghị Bộ Giáo Dục hãy quan tâm, lưu ý môn học đạo đức NHÂN BẢN - NHÂN QUẢ.

Muốn ngăn chặn sự xung đột và chiến tranh thì chỉ có đạo đức nhân bản - nhân quả mới chấm dứt. Muốn được vậy thì ngay từ bây giờ, trách nhiệm của Bộ Giáo Dục Đào Tạo phải soạn thảo bộ sách giáo khoa đạo đức nhân bản - nhân quả từ Tiểu học, Trung học và Đại học. Nhờ đó thế giới mới chấm dứt chiến tranh, con người mới sống được bình an, yên vui và hạnh phúc.

ĐỨC THỨ TƯ ĐỨC BIẾT ÂN TỔ QUỐC KHẨU HÀNH

*B*iết ân tổ quốc là biết ân tổ tiên của chúng ta. Tổ tiên của chúng ta là những người đã đem xương máu bảo vệ đất nước, là những người khai sinh ra đất nước này, có công dựng nước và giữ gìn đất nước.

Tổ tiên của chúng ta bắt đầu từ vua Hùng cho

đến ngày nay. Thời đại bác Hồ, Chủ tịch Hồ Chí Minh đều là những người có công lao rất lớn với đất nước Việt Nam.

Tổ tiên của chúng ta đã đổ biết bao xương máu trên mảnh đất này mới có ngày nay. Ngày mà đất nước độc lập hoàn toàn; ngày mà đất nước có chủ quyền trong tay của toàn dân. Một đất nước muốn độc lập, tự do thì toàn dân phải đứng lên chiến đấu chống giặc ngoại xâm, nếu không chiến đấu chống ngoại xâm thì toàn dân nước đó sẽ bị nô lệ dưới gót giày ngoại bang. Muốn giữ gìn một đất nước được độc lập tự do thì máu xương của tổ tiên chúng ta đã đổ trên mảnh đất quê hương này chồng chất lên nhau trùng trùng lớp lớp.

Cho nên biết ân tổ quốc là phải biết giữ gìn quê hương tổ quốc, biết hy sinh giọt máu cuối cùng để bảo vệ tổ quốc quê hương, không để giặc xâm chiếm cai trị đất nước, bắt dân tộc chúng ta làm nô lệ. Đó là biết ân tổ quốc.

Mỗi một thời đại chống giặc ngoại xâm đều được ghi lại những nét vàng son trong lịch sử dân tộc, nhưng cũng có những thời đại vua chúa bán nước cho giặc ngoại xâm, ngồi trên ngai vàng như bù nhìn. Thật là đau lòng, thật là nhục nhã. Những thời đại ấy là những thời đại đen tối nhất của dân tộc. Nhà vua tham đắm ngai vàng, tham quyền cố vị, đem bán đứng dân tộc cho

giặc thì thật đáng nguyên rủa, thật đáng phỉ nhổ. Thời đại ấy là những thời đại có tội với nhân dân, có tội với tổ quốc quê hương. Một thời đại hèn hạ nhút nhát đáng cho dân tộc lên án với những trang sử nhục nhã nhất của đất nước, của dân tộc anh hùng bất khuất Việt Nam.

Chúng ta hãy nghe thầy Kaplan dạy môn sử học tuyệt vời: *“Bằng một giọng thì thầm, thầy nói tiếp: “Lịch sử là một điều bí mật, và chúng ta là một phần trong bí mật đó”.*

Lớp học im lặng như tờ, thậm chí có thể nghe được tiếng vỗ cánh của một con ruồi khi nó bay ngang qua.

“Chúng ta sẽ không ngồi đây hôm nay nếu tổ tiên chúng ta không chiến đấu cho niềm tin của họ, cho độc lập của quốc gia. Chắc chắn chúng ta sẽ không phải là những con người tự do”. Thầy tuyên bố bằng một giọng nói nghiêm túc đến mức tôi cảm thấy có nghĩa vụ phải lắng nghe thầy.

Thầy nắm chặt bàn tay giơ lên trước mặt, giọng rền vang: “Tất cả các em đều có một lịch sử. Chúng ta có trách nhiệm ghi nhớ những gì đã xảy ra và phải rút ra được bài học từ trong lịch sử”. Tôi phải kèm chế lẩm mới khỏi hô to lên “quá đã!”

Đúng vậy, một thầy giáo biết sáng tạo ra phương pháp dạy học, để học sinh dễ tiếp thu

những môn học, nhất là những môn học lịch sử của đất nước, phải làm cho môn học này linh động sáng tỏ. Thầy giáo hay cô giáo dạy các em như thế nào để gây lòng căm phẫn đối với giặc xâm lăng cướp nước. Thầy và cô giáo dạy được như vậy là làm cho môn học lịch sử sống động thật là tuyệt vời. Thầy giáo Kaplan đã làm được việc đó. Thật đáng ca ngợi, xứng đáng là một thầy giáo giỏi.

Dạy học là làm cho các em động não. Một bài học có thể giải thích nhiều cách khác nhau, nhiều góc độ khác nhau khiến cho các em càng học càng thích thú các môn học. Nhờ có thích thú các em mới ham học. Ngược lại, thầy và cô giáo dạy học theo kiểu học từ chương, nghĩa lý khô khan thì các em khó tiếp nhận. Từ đó các em bỏ học hay trốn học đều do khả năng sư phạm của thầy và cô giáo chưa đủ sức sáng tạo môn học sống động gây thích thú cho các em.

Cho nên đức biết ơn tổ quốc là một đạo đức rất cần thiết cho mỗi công dân trong một nước độc lập. Trẻ em cần phải học tập, cần phải trau dồi đạo đức từ cấp Tiểu học, Trung học và Đại học để thấm nhuần ơn nghĩa tổ tiên có công dựng nước và giữ nước mãi mãi là một nước độc lập.

ĐỨC THỨ NĂM

ĐỨC TRUYỀN ĐẠT TƯ TƯỞNG

MÔN SỬ HỌC THÂN HÀNH,

KHẨU HÀNH

*Làm một giảng viên không phải đứng lớp dạy học bằng cách thuyết giảng chữ nghĩa suông cho học viên là xong trách nhiệm. Đó là lối học từ chương mà những thầy đồ ngày xưa đã dạy. Và như vậy khiến cho bài học khô khan cằn cỗi, không sống động. Cho nên Thầy giáo Kaplan đã sáng tạo bài học rất linh động khiến cho học sinh tiếp nhận bài học lịch sử thích thú, biến các em thành những chiến sĩ xông pha trận mạc chống giặc ngoại xâm: “*Bây giờ tôi sẽ đưa các em đi cùng tôi trong chuyến du hành dài ngày này. Các em đã sẵn sàng chưa? Nếu có đủ can đảm, hãy đứng dậy và đẩy hết bàn ghế ra hai bên*”.*

Đó là một lời thách thức. Thầy yêu cầu chúng tôi phải tích cực tham gia vào bài học, không đơn giản ngồi chờ cho hết giờ. Chỉ trong vài phút, lớp học đã được dọn trống.

“Được rồi”, thầy nói, “giờ các em hãy nằm xuống đất và nhớ là phải nằm thật sát vào nhau”.

Lớp học nãy giờ im lặng, giờ đây vang đầy những tiếng cười khúc khích khi chúng tôi loay hoay nằm xuống bên nhau trên nền nhà. Tay đưa này đụng vào người đưa kia, thậm chí có đưa còn đụng đầu nhau côm cốp, nhưng rồi cuối cùng cũng nằm thành một đám hỗn độn trên sàn nhà.

Thầy xoa cằm nhìn chúng tôi, như thể đang ngắm nhìn tác phẩm điêu khắc mới nhất của mình rồi nói: “Tốt lắm, các em hãy nhích sát vào nhau chút nữa”.

Chúng tôi lại vừa rúc rích cười vừa nhích sát vào nhau hơn. Mặc dù khá thích thú, nhưng rồi chúng tôi bắt đầu cảm thấy khó chịu vì chật chội và nóng bức, mồ hôi bắt đầu tuôn chảy trên người và không khí có vẻ ngột ngạt hơn khi cả đám chen chúc sát vào nhau trên sàn nhà.

“Tốt”, thầy vừa nói vừa đi quanh chúng tôi, “bây giờ các em hãy tưởng tượng rằng mình đang bị xích vào nhau trong một căn phòng mà hầu như không thể đứng lên được, với một khuôn cửa sổ bé tí xíu. Nhiệt độ nóng bức và không khí ngột ngạt đến nỗi không thể thở được. Hãy tưởng tượng các em chỉ được cho ăn những thứ chỉ để dùng nuôi súc vật vào cuối mỗi ngày, nếu lúc đó chưa bị chết vì nóng, vì mùi hôi thúi và sự đánh đập dã man. Hãy tưởng tượng rằng các em phải ngủ chồng lên nhau

trên nền đất cứng, tệ hơn rất nhiều với những gì mà các em đang phải chịu đựng”.

“Hãy tưởng tượng về cơn ác mộng đó”, thầy nói tiếp, đôi mắt ánh lên những tia căm phẫn.

Và Thầy nói bằng giọng nói của một người như đang trong cơn hấp hối: “Đó là tình cảnh của những người Phi Châu bị chở dưới hầm tàu sang Mỹ. Để rồi khi đến nơi, họ bị đem bán giữa chợ như một bầy súc vật, và sẽ phải làm việc cho đến kiệt sức, chết đi trên các đồn điền. Các em đang diễn lại trong lớp này. Được rồi, các em đứng lên đi. Đây chỉ là màn khởi đầu cho cơn ác mộng nô lệ triền miên trong lịch sử”.

Bài học lịch sử như thế này mới thực tế và cụ thể, khiến cho các em càng sôi sục tâm can, cảm thấy như các em đang bị áp bức nô lệ của giặc ngoại xâm. Bài học vừa rồi khiến cho các em nhớ mãi, nhớ mãi không bao giờ quên. Do sự khéo léo sáng tạo cách thức dạy học, các em dễ tiếp thu mà không cần phải học thuộc lòng từng câu, từng chữ. Thật là lối giảng dạy sống động tuyệt vời.

Khi nói hai chữ “nô lệ” đã hiện lên trong đầu các em những hành động dã man tàn ác của giặc xâm lăng mà người dân bị nô lệ chịu muôn vàn sự khổ đau. Chúng bóc lột công sức bằng mọi cách: cướp của, đất đai, ruộng vườn, vàng bạc,

ngọc ngà, châu báu, v.v... Chúng còn cướp sức lao động của những người dân nước nô lệ. Khi làm không vừa ý, chúng bắt bỏ tù giam cầm, tra khảo, giết chóc, sát hại, hiếp dâm, v.v... Nghĩ đến những điều đó là các em vùng dậy đứng lên chiến đấu bảo vệ quê hương tổ quốc, không để dân mình làm nô lệ cho giặc ngoại xâm.

ĐỨC THỨ SÁU

ĐỨC TRUYỀN ĐẠT BÀI HỌC

VÀO CUỘC SỐNG

*M*ột bài học trong các môn học của chương trình giáo dục đào tạo được giảng dạy trong các lớp học từ Tiểu học, Trung học và Đại học. Muốn cho bài học sống động, thực tế, cụ thể để các em dễ tiếp nhận, nhất là bài học có một tầm quan trọng lợi ích lớn cho mọi người trong xã hội, thì thầy và cô giáo phải biết cách áp dụng bài học đó vào thực tế đời sống hằng ngày của mọi người, mọi gia đình và xã hội.

Đây, chúng ta hãy đọc lại đoạn văn dưới đây để thấy thầy giáo Kaplan đưa bài học lịch sử vào đời sống một cách thực tế và cụ thể: *“Tôi chợt hiểu ra: Thầy Kaplan đang giảng cho chúng tôi bài học về lịch sử bằng cách của riêng thầy,*

không phải bằng những cuốn sách dày cộp với câu chữ khô khan lạnh lùng; không phải bằng những lời rao giảng triền miên, sáo rỗng. Thầy đã thổi hồn vào bài học này, làm cho nó trở nên sinh động và rất dễ tiếp thu. Chúng tôi đã cùng thầy bước vào cuộc hành trình tìm về cội nguồn lịch sử bằng một chuyến đi vô cùng hấp dẫn. Và đó chỉ là ngày đầu tiên.

Cứ như vậy hết ngày này sang ngày khác, tuần này sang tuần khác, chúng tôi đã tìm ra đủ mọi cách để tái hiện lịch sử: khi thì biến bàn ghế thành con tàu Nina, Pinta và Santa Maria để cùng Christophe Columbus băng qua những cơn sóng dữ tìm đến Châu Mỹ, khi thì cả lớp chia thành hai đạo quân Nam - Bắc để đánh nhau trong cuộc nội chiến bằng những khẩu súng giấy do chúng tôi tự chế tạo. Một hôm khác, chúng tôi hoá trang thành những nghị sĩ để soạn thảo và ký tên vào bản tuyên ngôn độc lập, và tôi rất hãnh diện khi được đóng vai John Adams”. Đây là sự giảng dạy rất mới mẻ mà thầy Kaplan đã thực hiện những trang sử sinh động vô cùng.

Những môn học khác, nếu chúng ta biết áp dụng giảng dạy vào đời sống hằng ngày thì cũng không kém phần linh động, thực tế và cụ thể. Bài học đem lại cho các em một sự hiểu biết lợi ích thiết thực về tinh thần cũng như vật chất. Chính nhờ đó mà các em dễ tiếp thu và thích thú

siêng năng học tập nhiều hơn.

Chúng ta hãy đọc thêm một đoạn báo Tuổi Trẻ ra ngày 23/01/2008:

*Thầy giáo... Người thợ cày, Hoàng Văn Nam.
“HỌC LÀ ĐỘNG NÃO”*

Để dạy các con, ông đọc sách rồi vận dụng những kiến thức mình đã học ngày trước và áp dụng: *“Tôi mở sách toán lớp 10, 11, 12 và giải từng bài trong đó. Có bài tôi xoay được ba cách giải khác nhau. Tôi phải luôn đi trước các con tôi mười bước, nhưng biết rằng kiến thức mình rồi cũng có hạn, tới lúc nào đó chúng sẽ vượt qua, nên tôi dạy các con phương pháp học!”*, ông kể.

Phương pháp của ông Nam là không “nén” kiến thức vào đầu con, vì “như thế sẽ chỉ biến con mình thành... một tủ sách”. Do vậy, ông dạy con phải biết động não, sáng tạo, tìm tòi phát hiện và phản biện. Mỗi khi đêm về, sau khi các con ôn bài ở lớp, cha mở sách ra dạy con những kiến thức mới và cùng trao đổi, tranh luận. Có những đêm khuya quá, người vợ phải trở dậy tắt đèn, bắt ba cha con đi ngủ.

Sau “sự kiện” hai người con Thành và Duyên thi đỗ vào hai trường Đại học lớn ở Hà Nội. (Thành đỗ vào trường Đại học Y và Duyên thi đỗ vào khoa toán, Đại học Sư Phạm Hà Nội 1). Nhờ đó danh tiếng anh thợ cày Hoàng vẫn

Nam nổi danh khắp xã. Hàng xóm dắt con đến năn nỉ nhờ ông... dạy học cho con họ, với lời gửi gắm mộc mạc rằng giúp các cháu giỏi giang như thằng Thành, cái Duyên ấy. “Còn mấy sào ruộng thì được bà con tranh nhau làm giúp để tôi có thời gian bảo ban các cháu”, ông cười nói.

Một nông dân cày ruộng tay lấm chân bùn, vì thương con nên đã “CÙNG HỌC” với con và cuối cùng hai đứa con, một trai, một gái đều đỗ vào Đại học.

Đây là tấm gương đạo đức hiếu sinh của người cha. Người phải chịu cực nhọc tự học tập để dạy con mình. Thật là một tấm gương sáng, đáng ca ngợi trong đời này.

Nếu trên đời này, cha mẹ và thầy, cô giáo biết thương con cái và học sinh của mình như vậy, thì nên lấy gương “Thầy giáo... Người thợ cày Hoàng văn Nam” mà giáo dục con cái của mình. Chắc chắn con cái của mình sẽ thành đạt không mấy khó khăn.

ĐỨC THỨ BẢY

ĐỨC CHĂM HỌC Ý HÀNH, THÂN HÀNH

*M*ột khi đã thích thú học tập thì không có môn học nào còn khó khăn, nên các em siêng năng học tập lại càng siêng học tập hơn. Những gương siêng năng chăm chỉ học hành trong nước ta không phải ít như: Lê Quý Đôn, Đặng Trần Côn, v.v...

Muốn con cái mình chăm học, ngoan hiền thì chỉ có dùng tình thương mà dạy con cái, nhất là tìm cách nào cho con cái của mình hiểu bài và làm bài đúng, giải trình nhiều cách khiến cho bài học nghĩa lý rõ ràng, nhờ đó các em mới thích thú trong bài học; mới động não vận dụng trí óc của mình xây ra nhiều hướng để đáp án, làm cho môn học càng gần gũi và lợi ích cho đời sống con người, bản thân, gia đình và xã hội.

Các em siêng năng học tập là nhờ hiểu bài, biết phương pháp làm bài, nhất là những môn đạo đức nhân bản - nhân quả khiến cho các em biết cách tương quan giao tiếp với mọi người mà không làm khổ mình, khổ người và tất cả muôn loài thú vật.

Chúng ta hãy lắng nghe em học trò của thầy Kaplan tâm sự: *“Tôi đã học được rất nhiều điều*

trong môn của Thầy. Chúng tôi cũng phải đọc được một số sách và làm bài kiểm tra, nhưng vì tôi quá thích thú môn học này nên đã cố gắng làm tốt những việc mà trước đây tôi không hề làm. Tôi luôn trông chờ để được học môn này, không phải vì thầy Kaplan trẻ tuổi, đẹp trai và “rất ngẫu đời”, mà vì thầy thật sự là một giáo viên xuất sắc, biết tạo sự say mê học tập cho học sinh của mình. Tôi tôn trọng những lời dạy của thầy, và khi thầy nói rằng mọi môn học đều quan trọng trong hành trình của cuộc sống, tôi đã cố gắng đi học đầy đủ các môn khác. Và mỗi ngày, tôi đều háo hức chờ đến giờ đi học.

Khỏi phải nói, bạn cũng biết cha mẹ tôi mừng đến mức nào. Họ tự hỏi, không biết ông thầy giáo đó có ma lực gì mà khiến cho một đứa con gái ương ngạnh như tôi trở thành một học sinh gương mẫu. Tất cả phụ huynh học sinh và đồng nghiệp trong trường đều yêu mến thầy Kaplan. Đặc biệt là tôi”.

Chúng ta biết rằng: trách nhiệm của cha mẹ, thầy và cô giáo là dạy con cái hay học trò của mình là dạy như thế nào để các em dễ hiểu và thích thú trong những môn học mà các em đang học.

Báo Tuổi Trẻ, trang Giáo Dục có bài viết: *“CẢM ƠN CÔ GIÁO” của Trinh Thơ (Phan Thiết, Bình Thuận):*

“Tuần rồi đi họp phụ huynh. Giáo viên chủ nhiệm sau khi thông báo tình hình học tập của học sinh và việc chuẩn bị cho kỳ thi học kỳ 2, cô xin phép phụ huynh học sinh cho cô đọc lên những ý kiến của học sinh lớp mình.

Chẳng là cứ đến tiết sinh hoạt lớp, cô đều dành 20 phút để học sinh tự bạch. Các em cứ thoải mái viết ra giấy tâm sự nguyện vọng của mình mà không cần ghi tên người viết, rồi nộp lên cho cô. Và cô “thu hoạch” được khá nhiều những suy nghĩ, quan niệm của học sinh để hiểu và gần gũi hơn với các em, đồng thời cũng là một cách phối hợp giáo dục giữa nhà trường và gia đình.

Có em viết: “Em muốn đi học nhưng gia đình quá khó khăn, không biết em còn ngồi trên ghế nhà trường năm học sau nữa hay không?”, hay: “Ba mẹ em thường cãi nhau. Em chẳng còn tâm trí để học bài, làm bài”; “giáo viên dạy toán giảng bài mau quá, đôi khi chúng em theo không kịp”... Và giáo viên chủ nhiệm lưu ý phụ huynh nên quan tâm đến con em mình nhiều hơn nữa để kịp thời uốn nắn, phát hiện, nhất là các em ở tuổi dậy thì, lứa tuổi rất dễ “nổi loạn”.

Nghe cô giáo đọc, tôi và các phụ huynh khác có lẽ cũng tự giật mình. Bấy lâu nay cùng mang tiếng là lo đến việc ăn, việc học của con đấy,

nhưng hiếm khi để ý đến tâm tư, nguyện vọng của con mình. Cảm ơn cô giáo nhiều lắm!”

Đọc qua bài báo này, chúng ta rút ra được một kinh nghiệm biết lắng nghe ý kiến của các em học sinh. Nhờ đó mới biết hoàn cảnh gia đình của các em, mới biết các em học với giáo viên nào dạy hiểu bài và với giáo viên nào dạy không hiểu bài, v.v... Hiểu như vậy để làm gì?

Hiểu như vậy để chúng ta giúp cho các em vượt khó. Hiểu như vậy để chúng ta chia sẻ những nỗi mất mát đau thương của các em. Hiểu như vậy để chúng ta sáng tạo phương pháp truyền đạt môn học cho các em dễ tiếp thu và thích thú học hành.

Các em tuổi còn trẻ thơ, chưa hiểu biết đời khổ là gì nên chỉ biết vui chơi mà thôi. Vì thế, các em đều phải nhờ vào cha mẹ, thầy và cô giáo hướng dẫn, dạy bảo từng bước đi vào đời. Do đó cha mẹ, thầy và cô giáo phải cảm thông được tâm tư, hoàn cảnh và nguyện vọng của các em, thì mới mong đưa đường, dẫn lối các em đến nơi an toàn của cuộc sống. Nhất là cách thức hướng dẫn các em rèn luyện nhân cách để sau này sẽ trở thành những nhân tài của đất nước, quê hương.

Điều cần thiết là giúp cho các em thích thú các môn học. Nhờ có thích thú các em mới nỗ lực chăm chỉ học hành. Chúng ta ai cũng biết

các em tuổi trẻ ham chơi hơn ham học. Nhờ chúng ta biết sáng tạo các môn học trở thành những trò chơi, trò chơi mà lại học tập, học tập mà lại trò chơi, chính chỗ đó mới giúp các em siêng năng cố gắng học hành. Còn nếu không thích thú các em sẽ lười biếng và bỏ học.

Muốn được vậy, cha mẹ, thầy và cô giáo cần phải biết cách sáng tạo giảng dạy bài học ứng dụng vào đời sống thực tế, cụ thể bằng một tình thương yêu trao tặng cho con cái và các em học sinh.

Trên đời này chỉ có tình yêu thương mới đem lại sự bình an cho mọi người; chỉ có giáo dục tình yêu thương thì con cái của chúng ta mới trở thành những con người tốt, những con người sống trong thiện pháp. Và chúng ta nên nhớ những điều này. Những điều này rất quan trọng với tương lai của con cái chúng ta.

ĐỨC THỨ TÁM

THIỆU ĐỨC SÁNG TẠO

TRUYỀN ĐẠT BÀI HỌC SỐNG ĐỘNG

*T*rong đời người, nếu cái gì thuộc về tinh thần cứ lập đi lập lại mãi nhiều lần thì dễ trở

thành một thói quen. Thói quen cũng có cái tốt, cái xấu, cái đúng, cái sai, cái thiện, cái ác, cái không thiện không ác, v.v... Nhưng đã thành thói quen thì rất khó bỏ. Nếu thói quen đó tiếp tục từ cha truyền con nối, từ đời này sang đời khác thì nó trở thành một phong tục tập quán văn hóa ăn sâu vào lòng dân tộc.

Ví dụ: sự cúng bái, tế lễ, cầu siêu, cầu an, đốt tiền vàng mã, xem ngày giờ tốt xấu, xin xăm, bói quẻ, v.v.. đó là những phong tục tập quán văn hóa mê tín, lạc hậu lỗi thời, nhưng đã thành một phong tục tập quán truyền thống, nên mọi người vẫn chấp chặt không bao giờ bỏ được, để rồi người dân phải tốn hao tiền tỷ hàng năm. Tuy mọi người biết rằng những việc làm đó là mê tín lạc hậu; là hao tốn tiền của không đúng cách, phi khoa học, không lợi ích thiết thực, nhưng muốn bỏ những phong tục ấy thì không đủ gan dạ buông bỏ. Buông bỏ sợ tâm mình và dư luận lên án cho rằng: “Chúng ta ngày nay theo khoa học vô thần, quên tục lệ của tổ tông ông bà, quên cội nguồn, quên gốc gác văn hóa của dân tộc Việt Nam, nay lai căng theo kiểu Nga, Tàu, Mỹ, Nhật, Đức, Ý, v.v...”.

Ngày xưa khi đức Phật ra đời, Ngài tu chứng đạo thấy biết các pháp như thật nên Ngài đã tuyên bố: “Thế giới siêu hình là thế giới của tưởng tri”. (Ba mươi ba cõi trời, cõi ma, quỷ, linh hồn người chết là tưởng tri). Lời nói ấy còn

ghi lại trong kinh sách nguyên thủy, nhưng đến giờ này mọi người trên hành tinh vẫn tin có thể giới siêu hình, nên sự cúng tế cầu khẩn, đốt tiền vàng mã, xin xăm, bói quẻ, cúng sao giải hạn vẫn còn duy trì. Cái thực trạng đau lòng nhất là kinh sách phát triển đại thừa gọi là Phật giáo. Ngay trong kinh sách phát triển đại thừa ấy đã xây dựng một thế giới siêu hình tâm linh vĩ đại.

Hiện giờ chúng ta biết rằng: “Ngay cả lời nói của đức Phật mà người ta còn không tin, huống là lời nói của chúng ta thì còn có giá trị gì”. Khi người ta đã mù quáng, mê tín lạc hậu thì chúng ta chỉ còn biết nhìn họ mà đáng thương và tội nghiệp, chứ không làm sao được cả.

Thầy giáo Kaplan biết sáng tạo môn sử học một cách linh động để học sinh dễ tiếp thu và thích thú, nhưng không theo lối dạy từ chương từ xưa đến nay nên thầy phải chịu Ban Giám Hiệu nhà trường sa thải. Một thói quen dạy học xưa cũ mà cứ ôm mãi không ai dám buông bỏ, hễ thấy ai làm cái gì mới mẻ có khoa học hơn thì lại tìm ngay mọi cách để dim xuống. Chúng ta hãy đọc lại đoạn văn này sẽ thấy một thầy giáo dạy giỏi, dạy cho các em học sinh dễ hiểu và thích thú với môn sử học mà bị sa thải, thật là đáng thương thay: *“Do đó, khi có tin đồn thầy bị nhà trường sa thải đã không một ai tin. Thầy Kaplan là giáo viên giỏi nhất ở trường chúng tôi. Tại sao người ta lại sa thải một giáo viên*

chỉ vì đã làm cho môn lịch sử trở thành một môn học vô cùng sống động và dễ nhớ đối với học sinh; một giáo viên đã làm cho học sinh ngày càng say mê học tập hơn?

Tôi càng thất vọng hơn khi biết tin đồn này là có thật. Thầy Kaplan bị sa thải do đã không chịu đi theo lối mòn cứng nhắc. Điều quan trọng đối với hội đồng nhà trường không phải là chất lượng giảng dạy, mà phương pháp của thầy không mang tính chính thống nên không được chấp nhận”.

Người ta không nhận ra phương pháp giảng dạy sáng tạo của một thầy, cô giáo có trình độ sư phạm không theo lề lối giảng dạy cũ mà đành chấp nhận phải ra đi. Nhưng sự ra đi ấy để lại trong lòng các em học sinh và phụ huynh một nỗi lòng thương kính.

Bất cứ một việc làm gì trong cuộc đời này chúng ta cần phải có sáng kiến để xây dựng cho mình một phát triển mới mẻ để mang lại những kết quả tốt hơn và không phí nhiều sức lực.

Làm người mỗi ngày cần phải học để có một sự hiểu biết mới mẻ và tiến bộ hơn; để giúp mình trong cuộc sống với tâm hồn an vui, thanh thản hơn. Chứ không nên bảo thủ cố chấp những điều lạc hậu, mê tín, những phong tục hủ lậu thường làm hao tổn công sức và tiền của một cách phi lý, một cách không ích lợi.

Sự tiên bộ của con người là do những người biết tiếp thu những sáng tạo mới mẻ của khoa học công kỹ nghệ hiện đại hóa đời sống; biết tiếp thu những nền văn hóa đạo đức nhân bản - nhân quả trong cuộc sống hằng ngày, nên nó đem lại lợi ích thiết thực cụ thể cho mọi người một đời sống an lành.

Đức sáng tạo biến những môn học linh động khéo léo thiện xảo trong sự giáo dục truyền đạt tư tưởng đạo đức nhân bản - nhân quả, tư tưởng toán học, sử học, vật lý học, v.v.. khiến học sinh thông hiểu dễ dàng và thích thú những môn học ấy. Vì những môn học ấy sẽ đem lại lợi ích cho đời sống con người một cách thiết thực cụ thể hơn.

Cho nên đức sáng tạo những bài học sống động rất cần thiết cho nền giáo dục của con người. Vì thế, những nhà sư phạm nên lưu ý như lời Bác Hồ đã dạy: “Mười năm trồng cây, trăm năm trồng người”. Đó là một điều hết sức quan trọng trong vấn đề giáo dục con người.

ĐỨC THỨ CHÍN

ĐỨC CHẤP NHẬN TÙY THUẬN

KHẨU HÀNH

*Đ*ức chấp nhận tùy thuận là một đức hạnh tuyệt vời, nó sẽ giúp chúng ta không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh. Người biết tùy thuận chấp nhận là người biết làm vui lòng người và vui lòng mình; là người không bao giờ muốn chống đối với một ý kiến gì của ai. Nhưng tùy thuận chấp nhận để làm vui lòng người, lòng mình, chứ không tùy thuận chấp nhận để bị lôi vào ác pháp.

Ví dụ 1: Có một người muốn mời chúng ta uống rượu, chúng ta vui vẻ nhận ly rượu, rồi đặt xuống bàn không uống nhưng nói lời cảm ơn. Khi người ấy mời chúng ta cụng ly, chúng ta cũng nâng ly rượu lên và cụng ly với người bạn nhưng không uống, và xin lỗi người bạn vì mình không quen uống rượu. Đó là tùy thuận chấp nhận nhưng không bị lôi cuốn vào ác pháp.

Ví dụ 2: Chúng ta, những tu sĩ giữ gìn giới luật nên không ăn phi thời, sáng sớm có người mời chúng ta ăn sáng hoặc mang đến cho chúng ta một ly sữa, chúng ta vui vẻ nhận nhưng không uống. Đó là tùy thuận nhưng không bị lôi cuốn vào phạm giới.

Cho nên tùy thuận là không chống trái với bất cứ một ý tưởng nào của người khác, nhưng rất khéo léo thiện xảo làm vui lòng người mà mình không bị chướng ngại trong tâm.

Thầy giáo Kaplan bị sa thải vì biết sáng tạo phương pháp dạy học mới mẻ khiến học sinh thích thú ham học. Nhưng ngược lại, Ban Giám Hiệu nhà trường do lòng hẹp hòi không thấy xa, không thấy lỗi dạy từ chương là lỗi thời nên mới mời thầy ra khỏi trường: *“Do đó, khi có tin đồn thầy bị nhà trường sa thải đã không một ai tin. Thầy Kaplan là giáo viên giỏi nhất ở trường chúng tôi. Tại sao người ta lại sa thải một giáo viên chỉ vì đã làm cho môn lịch sử trở thành một môn học vô cùng sống động và dễ nhớ đối với học sinh; một giáo viên đã làm cho học sinh ngày càng say mê học tập hơn?”*

Tôi càng thất vọng hơn khi biết tin đồn này là có thật. Thầy Kaplan bị sa thải do đã không chịu đi theo lối mòn cứng nhắc. Điều quan trọng đối với hội đồng nhà trường không phải là chất lượng giảng dạy, mà phương pháp của thầy không mang tính chính thống nên không được chấp nhận”.

Cuộc đời này ghê gớm thật, hễ ai có sáng kiến phát minh ra một cái gì mới mẻ thì tìm mọi cách đim nhau, hại nhau. Thật là ích kỷ, ti tiện, hèn hạ v.v...

Đúng là Ban Giám Hiệu cố chấp, thiếu trí sáng suốt, không nhận ra sự sáng tạo giảng dạy của thầy giáo Kaplan là tuyệt vời. Lẽ ra Ban Giám Hiệu phải khen tặng, khích lệ với những thầy và cô giáo có khả năng giảng dạy làm sống động môn học như vậy, đó mới là những thầy và cô giáo giỏi.

Đây là ý kiến của độc giả báo Tuổi Trẻ, Chủ nhật ngày 27/01/2008, tác giả Đỗ Xuân Hòa:

*“THẦY GIÁO CÓ TẮM LÒNG
CỦA NGƯỜI CHA”*

“Thầy và cô giáo đâu cần phải có tấm bằng sư phạm, đâu cần đứng trên bục giảng tiện nghi, trường lớp khang trang. Người thầy đúng nghĩa là sau những bài giảng của mình còn phải trăn trở cho hoàn cảnh và những khó khăn của mỗi học sinh, như một người cha trăn trở về tương lai của con, và “người đưa đò” luôn tìm cách để “cứu vớt” kịp thời những ai lỡ sẩy chân trên “chuyến đò” của mình”.

Ý kiến của độc giả Đỗ Xuân Hòa rất hay, “thầy và cô giáo phải có tấm lòng của người cha hay của người mẹ”. Nếu tất cả thầy và cô giáo đang dạy các trường khắp trong nước mà có lương tâm giáo dục học sinh như vậy thì làm sao các em bỏ học; làm sao các em trở thành những học sinh biếng nhác, lười học. Phải không quý vị?

ĐỨC THỨ MƯỜI

ĐỨC DŨNG CẢM THÂN HÀNH, KHẨU HÀNH

*D*ũng cảm là một đức hạnh giúp chúng ta vượt qua mọi gian nan thử thách, dũng cảm giúp chúng ta vượt qua những hoàn cảnh khó khăn; dũng cảm giúp chúng ta cứu người trong nước sôi, lửa bỏng. Bởi vậy, dũng cảm là một đức hạnh mà mọi người cần phải có, vì nó đem lại sự lợi ích rất lớn cho mình, cho người.

Người nào đứng trước mọi người dám chấp nhận, nói rõ những việc làm sai trái của mình, đó là những người dũng cảm, tự giác, gan dạ; đó là những người biết khắc phục sửa sai những lỗi của mình. Những người như vậy là những người đáng khen, đáng ca ngợi, xứng đáng làm gương hạnh tự nguyện, tự giác sửa sai những lỗi lầm của mình. Hầu hết mọi người đều thấy cái sai của người khác chứ ít ai thấy cái sai của mình. Và nếu biết mình làm sai thì cũng không dám công nhận mình làm sai, thường làm sai đều tìm mọi cách lý luận để che đậy.

Ở đây, thầy giáo Kaplan dạy học rất đúng đắn, truyền đạt tư tưởng sử học cho các em học sinh dễ hiểu và thích thú môn học. Trong khi các thầy cô giáo khác chưa giáo dục truyền đạt được

như vậy. Một nhân tài của sư phạm biết khéo léo sáng tạo môn học, biết tùy thuận chấp nhận, thật đáng cho chúng ta mến phục và kính trọng.

Đây là một hành động tùy thuận chấp nhận của thầy khiến cho mọi người đều tán phục. Khi Ban Giám Hiệu nhà trường sa thải, thầy vẫn ung dung chấp nhận ra đi không hề có lời chống đối phải trái với bất cứ một người nào. Mặc dù các em học sinh và những phụ huynh học sinh biểu tình chống đối, không chấp nhận việc Ban Giám Hiệu sa thải thầy. Chúng ta hãy đọc kỹ lại đoạn văn dưới đây để thấy đức tùy thuận chấp nhận qua lời nói của thầy thật tuyệt vời: *“Là một người luôn lạc quan, thầy Kaplan chấp nhận việc này một cách rất bình tĩnh. Thầy khuyên chúng tôi phải “chấp nhận thay đổi”. Vì theo thầy, người nào không biết cách chấp nhận sẽ làm tổn thương đến người khác cũng như đến chính mình.*

Dù những lời thầy nói là đúng, nhưng chúng tôi cũng không cam tâm ngồi nhìn thầy ra đi. Suy cho cùng, chính thầy đã dạy rằng, tổ tiên chúng tôi biết chiến đấu để giữ vững niềm tin của mình. Do đó, chúng tôi đã bàn định kế hoạch biểu tình vào ngày thầy Kaplan ra đi. Những người tham gia đều phải hứa giữa bí mật. Nhưng rồi tin tức cũng lộ ra, và thầy hiệu trưởng cũng thông báo trên loa phóng thanh rằng học sinh nào tham gia vào cuộc biểu tình

sẽ bị đuổi học.

Cuối cùng thì ngày đó cũng đến, khi chuông báo hết giờ vang lên, đám học sinh chúng tôi khoác tay nhau bước ra cổng trường và tập hợp thành hàng ở đó, học sinh các lớp dưới cũng tham gia. Thoáng chốc, ngôi trường gần như không còn bóng một học sinh nào. Thầy Kaplan đã truyền cho chúng tôi lòng dũng cảm chấp nhận mọi việc để chiến đấu cho niềm tin của mình. Bất chấp những lời đe dọa, chúng tôi đồng thanh hô vang: “Không được để thầy Kaplan ra đi! Hãy giữ thầy ở lại”.

Các bậc phụ huynh sau đó cũng kéo đến và thay vì la mắng con, họ đã cùng nắm tay nhau, tạo thành một hàng rào bao xung quanh và cùng hô vang theo chúng tôi. Thầy Kaplan xuất hiện ở cửa sổ, nước mắt tuôn trào trên gương mặt, thầy vẫy tay chào chúng tôi và nói: “Cảm ơn các em”, rồi bước khuất vào bên trong.

Bất chấp những nỗ lực của chúng tôi, thầy Kaplan vẫn bị sa thải. Nhưng nhờ sự ủng hộ nhiệt tình của phụ huynh và giới báo chí, nên không học sinh nào trong trường bị đuổi học”.

Trong cuộc sống chung đụng với mọi người, chúng ta cần phải biết “tùy thuận chấp nhận những sự thay đổi”. Vì không biết cách tùy thuận chấp nhận thay đổi sẽ làm tổn thương đến người khác cũng như đến chính mình.

ĐỨC THỨ MƯỜI MỘT **ĐỨC BIẾT ƠN Ý HÀNH**

*Đ*ức biết ơn là một hành động cung kính tôn trọng người khác; một hành động mà trong đức lễ không bao giờ thiếu được. Khi nói đến đức lễ là nói đến sự tôn trọng và cung kính.

Từ một hành động nhỏ nhất giúp người; từ một lời giảng nói khiến cho người khác sống có đạo đức không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh; từ một món quà nhỏ như: một trái cây, một cái bánh, một cành hoa, một cái khăn, một cây kim, một sợi chỉ, v.v... Tất cả những món quà ấy đều nói lên tình thương yêu. Do đó, khi chúng ta nhận những món quà ấy thì chúng ta phải có những hành động biết ơn. Hành động biết ơn đầu tiên là lời nói “CẢM ƠN”.

Hành động thứ hai là sự tư duy suy nghĩ của chúng ta: “Người ấy mang tình thương đến chúng ta, chúng ta phải làm sao cho xứng đáng với tình thương ấy?”

Hành động thứ ba là chúng ta sẵn sàng có thể làm bất cứ một việc gì hoặc mang một món quà do tự tay mình làm ra đem cho người ấy. Cho lại người ấy không có nghĩa là “bánh sáp đi bánh qui trở lại”. Ở đây không có nghĩa trao đổi, mà có nghĩa sống với tình làng nghĩa xóm. Tình

làng nghĩa xóm có nghĩa giúp nhau bằng tình thương yêu. Chúng ta hãy nghe cô bé học sinh nhớ đến công ơn của thầy Kaplan:

“Thầy đến dạy trong một trường tư ở một tiểu bang khác. Những trường học loại này ngày nay rất nổi tiếng. Khi nghe nói về một ngôi trường nào như thế, tôi nghĩ ngay đến thầy Kaplan. Và tôi vô cùng biết ơn người Thầy phi thường, tận tụy đã chấp nhận rủi ro, sử dụng mọi kiến thức, sự sáng tạo và tính hài hước để mang đến cho những học sinh vốn thờ ơ với việc học như tôi món quà quý nhất của đời học sinh: Niềm vui thích và say mê trong học tập”. Đúng vậy, thầy là một người thầy giáo biết sử dụng mọi kiến thức, mọi sự sáng tạo để biến môn học trở thành một sự cải thiện cuộc sống trong thực tế và cụ thể. Bởi thế, môn học nào cũng có sự lợi ích thiết thực, nếu môn học ấy biết áp dụng đúng mức thì đời sống của mọi người có nhiều thay đổi tiện nghi trong khoa học kỹ thuật công nghệ. Và nhất là đạo đức đã làm cho con người thiếu dục, tri túc (ít muốn, biết đủ), vì thế thân tâm rất an ổn, không ngó lên mà cũng không nhìn xuống với người nào cả, chỉ biết đem sức cần lao tạo thành cuộc sống bình đẳng với bao cuộc sống của mọi người. Người làm được như vậy là thực hiện đức hiếu sinh thương mình.

Thương mình chính là thương mọi người. Người làm được như vậy chính là thực hiện đức

tri ân mọi người, vì có mọi người mới có mình; vì có mình mà có mọi người. Bởi vậy, con người không thể sống đơn độc một mình mà phải sống trong quần thể. Nhờ có quần thể, người này mới nương tựa với người kia, người kia mới nương tựa với người này, đó là cuộc sống trong môi trường sống không thể nào sống khác hơn được, vì sống khác là không thể sống trong môi trường sống này. Vì thế, trong môi trường sống trên hành tinh này không có loài vật nào sống riêng rẽ, mà sống trong tập thể.

Trong cuộc đời này có rất nhiều điều đau khổ, muốn thoát khỏi mọi sự khổ đau này, chỉ có đức hiếu sinh mới đem lại sự sống bình an cho mọi người. Nhưng đức hiếu sinh phải thực hiện bằng sự biết ân. Biết ân cũng là một đạo đức, nên những người biết ân là những người thực hiện đạo đức nhân bản.

Trước tiên, chúng ta nên biết bốn ân nghĩa lớn. Bốn ân nghĩa lớn này gọi là Tứ Trọng Ân:

- 1- Ân cha mẹ.
- 2- Ân sư trưởng.
- 3- Ân tổ quốc.
- 4- Ân thí chủ.

- Ân cha mẹ là biết ân những người sinh thành dưỡng dục. Công lao của cha mẹ như trời biển, không thể lấy gì so sánh được.

- Ân sư trưởng là biết ân những người đã dạy dỗ cho chúng ta nên người; dạy dỗ chúng ta biết đạo đức nhân bản - nhân quả để đối nhân xử thế, để không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh; dạy dỗ chúng ta nghề nghiệp để làm ra sự sống.

- Ân tổ quốc là biết ân tổ tiên, những người đã hy sinh thân mạng để dựng nước và giữ gìn đất nước. Họ đã có công lao để lại cho chúng ta một nền văn hóa đạo đức. Họ đã để lại cho chúng ta một đất nước độc lập thanh bình, hùng cường. Họ đã để lại cho dân tộc chúng ta một tinh thần bất khuất không bao giờ chịu quỳ lụy dưới gót giày của giặc ngoại xâm, v.v...

- Ân đàn na thí chủ là biết ân những người bố thí cúng dàng thực phẩm để chúng sống tu tập; để chúng ta có nhiều thời gian tu học để được giải thoát.

Làm người chúng ta nên ghi khắc những trọng ân này. Bốn trọng ân này là ân nghĩa sâu dày của con người, cho nên làm người không thể quên bốn ân nặng này được. Phải không quý vị?

Ngoài bốn trọng ân này, còn có những ân nghĩa khác nữa như: ân nghĩa bè bạn giúp nhau vượt khó; ân nghĩa chồng nghĩa vợ chia vui, xẻ bùi, cay đắng có nhau; ân nghĩa tình làng nghĩa xóm khi tối lửa tắt đèn, v.v... Cuối cùng, còn có thứ ân nghĩa mà làm người không thể quên được. Đó là ân nghĩa mọi người đối xử nhau biết tôn trọng sự sống bình đẳng của nhau và của muôn loài trong môi trường sống.

Bài 38:

ĐIỀU KỶ DIỆU CỦA CUỘC SỐNG

*T*ôi rất tin vào những phép màu, vì tôi đã chứng kiến rất nhiều điều kỳ diệu.

Còn nhớ một ngày nọ, có một bà lão đã 102 tuổi đến khám tại phòng mạch của tôi. Bà nói: “Phía dưới hàm răng giả của ta bị đau lắm. Ta đã nói với bác sĩ nha khoa riêng của ta rằng ta không sao, nhưng cậu ấy vẫn buộc ta đến gặp con”.

Bà đi cùng người con trai đã 80 tuổi của

minh. Thình thoảng ông định nói thêm cho rõ, nhưng bà luôn gạt phắt đi: “Thôi nào con trai”. Bà muốn tự mình nói với tôi.

Tôi phát hiện bà bị một khối u khá lớn trên vòm họng. Kiểm tra sinh thiết tiếp theo càng củng cố thêm cho chuẩn đoán ấy - đó là một dạng ung thư đặc biệt nghiêm trọng.

Trong lần hẹn tái khám tiếp theo, tôi đã giải thích cho bà nghe rằng vấn đề rất nghiêm trọng. Bà ngồi xuống ghế, khẽ siết chặt bàn tay tôi và nói: “Ta biết con lo lắng cho ta. Nhưng ta vẫn khoẻ mà”.

Tôi lại nghĩ khác. Sau rất nhiều nỗ lực của tôi cùng với sự hợp tác rất tốt của bà - vì bà muốn tôi vui - cuối cùng bà cũng đồng ý để tôi chuyển bà đến một bác sĩ chuyên khoa ung thư. Bà đến gặp ông, nhưng đúng như tôi dự đoán, bà đã từ chối điều trị.

Khoảng sáu tháng sau, bà lại đến phòng khám của tôi.

Tôi hỏi: “Bà thế nào rồi?”. Người con trai của bà vừa định trả lời, lập tức bị bà ngăn lại giống như lần trước.

“Ta khoẻ lắm”. Bà hỏi tôi: “Khi nào thì con mới bắt đầu điều trị chỗ đau dưới hàm răng giả của ta đây?”

Tôi ấp úng trả lời bà: “Để con kiểm tra

miệng của bà, rồi chúng ta sẽ quyết định”. Tôi vẫn nghĩ rằng sẽ chẳng có cách nào cứu vãn được tình hình của bà.

Tôi không thể tin được vào mắt mình. Những khối u ngày nào từng bao phủ gần hết vòm họng của bà nay đã biến mất, chỉ còn một vài đốm đỏ lấm tấm trên vòm họng mà thôi.

Những chuyện lạ như thế này tôi cũng đã được biết qua nhiều, nhưng đây là lần đầu tiên tôi thấy tận mắt. Tôi ngạc nhiên đến nỗi không thốt nên được lời nào.

“Con thấy chưa? Ta đã nói là ta khoẻ mà”. Bà vừa nói vừa vỗ nhẹ vào bàn tay đang mang găng khử trùng của tôi.

Giờ đây, tôi đã thực sự tin bà.

Đó là phép màu đầu tiên tôi đã tận mắt chứng kiến. Kể từ đó về sau, tôi còn chứng kiến nhiều trường hợp kỳ lạ khác nữa, bởi vì càng lúc tôi càng dễ nhận ra chúng. Thật ra đối với tôi, phép màu đơn giản là những sự kiện vẫn thường xảy ra mỗi ngày. Bất cứ khi nào tôi hít vào một hơi thở thật dài và sâu, tôi lại nghĩ tới điều kỳ diệu của sự sống. Bản thân mỗi con người đã là một điều kỳ diệu, vì qua họ, ta có thể hiểu rõ bản thân mình và trải lòng ra với mọi người. Ta còn có cơ hội được thể hiện lòng tốt của mình, có cơ hội được cống hiến và nhìn thấy những điều kỳ diệu của nhau.

Kể từ khi chứng kiến điều thần kỳ ấy, tôi dần hiểu ra rằng thời khắc và không gian mà điều kỳ diệu xuất hiện sẽ hoàn toàn do ta quyết định.

Dane E. Smith
(Vượt Lên Số Phận)

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này nói về sự kỳ diệu của ý chí con người tự quyết định vận mạng của mình.

2- Phân đoạn:

Bài này có 4 đoạn:

1- Tôi rất tin vào những phép màu, vì tôi đã chứng kiến rất nhiều điều kỳ diệu.

Còn nhớ một ngày nọ, có một bà lão đã 102 tuổi đến khám tại phòng mạch của tôi. Bà nói: “Phía dưới hàm răng giả của ta bị đau lắm. Ta đã nói với bác sĩ nha khoa riêng của ta rằng ta không sao, nhưng câu ấy vẫn buộc ta đến gặp con”.

Bà đi cùng người con trai đã 80 tuổi của mình. Thình thoảng ông định nói thêm cho rõ,

nhưng bà luôn gạt phắt đi: “Thôi nào con trai”.
Bà muốn tự mình nói với tôi.

2- Tôi phát hiện bà bị một khối u khá lớn trên vòm họng. Kiểm tra sinh thiết tiếp theo càng củng cố thêm cho chuẩn đoán ấy - đó là một dạng ung thư đặc biệt nghiêm trọng.

3- Trong lần hẹn tái khám tiếp theo, tôi đã giải thích cho bà nghe rằng vấn đề rất nghiêm trọng. Bà ngồi xuống ghế, khẽ siết chặt bàn tay tôi và nói: “Ta biết con lo lắng cho ta. Nhưng ta vẫn khoẻ mà”.

Tôi lại nghĩ khác. Sau rất nhiều nỗ lực của tôi cùng với sự hợp tác rất tốt của bà - vì bà muốn tôi vui - cuối cùng bà cũng đồng ý để tôi chuyển bà đến một bác sĩ chuyên khoa ung thư. Bà đến gặp ông, nhưng đúng như tôi dự đoán, bà đã từ chối điều trị.

Khoảng sáu tháng sau, bà lại đến phòng khám của tôi.

Tôi hỏi: “Bà thế nào rồi?”. Người con trai của bà vừa định trả lời, lập tức bị bà ngăn lại giống như lần trước.

“Ta khoẻ lắm!”. Bà hỏi tôi: “Khi nào thì con mới bắt đầu điều trị chỗ đau dưới hàm răng già của ta đây?”

Tôi áp úng trả lời bà: “Để con kiểm tra miệng của bà rồi chúng ta sẽ quyết định”. Tôi

vẫn nghĩ rằng sẽ chẳng có cách nào cứu vãn được tình hình của bà.

Tôi không thể tin được vào mắt mình. Những khối u ngày nào từng bao phủ gần hết vòm họng của bà nay đã biến mất, chỉ còn một vài đốm đỏ lấm tẩm trên vòm họng mà thôi.

Những chuyện lạ như thế này tôi cũng đã được biết qua nhiều, nhưng đây là lần đầu tiên tôi thấy tận mắt. Tôi ngạc nhiên đến nỗi không thốt nên được lời nào.

“Con thấy chưa? Ta đã nói là ta khoẻ mà”. Bà vừa nói vừa vỗ nhẹ vào bàn tay đang mang găng khỉ tròng của tôi.

Giờ đây tôi đã thực sự tin bà.

4- Đó là phép màu đầu tiên tôi đã tận mắt chứng kiến. Kể từ đó về sau, tôi còn chứng kiến nhiều trường hợp kỳ lạ khác nữa, bởi vì càng lúc tôi càng dễ nhận ra chúng. Thật ra đối với tôi, phép màu đơn giản là những sự kiện vẫn thường xảy ra mỗi ngày. Bất cứ khi nào tôi hít vào một hơi thở thật dài và sâu, tôi lại nghĩ tới điều kỳ diệu của sự sống. Bản thân mỗi con người đã là một điều kỳ diệu, vì qua họ, ta có thể hiểu rõ bản thân mình và trái lòng ra với mọi người. Ta còn có cơ hội được thể hiện lòng tốt của mình, có cơ hội được cống hiến và nhìn thấy những điều kỳ diệu của nhau.

Kể từ khi chứng kiến điều thần kỳ ấy, tôi dần hiểu ra rằng: thời khắc và không gian mà điều kỳ diệu xuất hiện sẽ hoàn toàn do ta quyết định.

3- Đáp án:

Bài này có 4 đức:

- 1- Đức tự tin.
- 2- Đức giác ngộ thân vô thường.
- 3- Đức tự tin tín lực.
- 4- Đức tự tin ý thức lực.

4- Giải trình án:

ĐỨC THỨ NHẤT ĐỨC TỰ TIN

Có ai tin rằng cơ thể của chúng ta có một sức mạnh đề kháng chống lại các mô bệnh trên thân một cách tuyệt vời không? Có ai tin rằng ý thức của chúng ta có một nội lực đẩy lùi tất cả những bệnh khổ trên thân mà không cần phải uống thuốc thang, đi bác sĩ hay nằm bệnh viện không?

Điều này, phần đông mọi người chưa có ai nghĩ đến và tin tưởng, nhưng với một số người rất ít, họ đã chứng kiến được những điều kỳ diệu của cơ thể cũng như tác giả (bác sĩ) trong bài “Điều kỳ diệu của cuộc sống”.

Một bác sĩ đã từng chứng kiến trên lâm sàng bệnh nhân những điều kỳ lạ do cơ thể con người đề kháng chống lại các mô bệnh một cách kỳ diệu như phép màu: *“Tôi rất tin vào những phép màu, vì tôi đã chứng kiến rất nhiều điều kỳ diệu”*.

Đúng vậy, cơ thể con người là một bộ máy hoàn hảo nhất, nó có đầy đủ nội lực để chống lại bất cứ một loại vi trùng hay vi khuẩn nào tác động xâm chiếm vào bản của thân nó. Nhưng với điều kiện tinh thần người ấy phải dũng mãnh không sợ hãi, gan dạ trước những bệnh nan y, những cơn bệnh đau nhức cực ác khiến cho người ta phải lăn lộn rên la. Nhưng lúc ấy, với những người có tín lực nơi thân mình có một sức mạnh vĩ đại sẽ đẩy lùi tất cả những bệnh khổ. Với lòng tin ấy tạo nên một ý chí sắt đá quyết liệt ngút ngàn, không hề dao động tâm trước những cơn bệnh ngặt nghèo. Họ thản nhiên bất động xem thường những bệnh nan y, những cơn đau ác liệt thì cơ thể họ mới có một sức đề kháng mạnh mẽ chống lại những mô bệnh một cách thần kỳ. Còn ngược lại, những người có tinh thần yếu đuối quá sợ hãi, không

gan dạ thì bệnh nhẹ trở thành bệnh nặng, bệnh thường trở thành bệnh nan y, bệnh tình không đáng kể trở thành bệnh tình hiểm nghèo. Bởi vì tinh thần yếu đuối, ý chí không gan dạ thì sức đề kháng của cơ thể bị giảm sút. Cho nên từ cơ thể có một sức mạnh vĩ đại thì lại bị yếu kém như cây sậy, chỉ một cơn gió thoảng qua đều bị ngã rạp.

Hình ảnh một bà lão 102 tuổi đến bác sĩ nha khoa để trị răng, nhưng bác sĩ nha khoa lại phát hiện và nghi ngờ bà cụ bị bệnh ung thư trong miệng, nên khuyên bà đến một bác sĩ khác chuyên xét nghiệm để chuẩn đoán và xác định bệnh cho rõ ràng, nhưng bà cương quyết mạnh mẽ nói: “Ta không sao”. Đó là một lòng tin mạnh mẽ vào cơ thể của mình không bao giờ có bệnh, chỉ là bệnh đau răng thường mà thôi. Chúng ta hãy đọc lại đoạn văn này sẽ thấy bà cụ dừng cảm: *“Còn nhớ một ngày nọ, có một bà lão đã 102 tuổi đến khám tại phòng mạch của tôi. Bà nói: “Phía dưới hàm răng giả của ta bị đau lắm. Ta đã nói với bác sĩ nha khoa riêng của ta rằng ta không sao, nhưng cậu ấy vẫn buộc ta đến gặp con”*”.

Bà đi cùng người con trai đã 80 tuổi của mình. Thỉnh thoảng ông định nói thêm cho rõ, nhưng bà luôn gạt phắt đi: “Thôi nào con trai”. Bà muốn tự mình nói với tôi”. Đúng là một bà cụ gan dạ, ý chí dũng mãnh không hề sợ hãi

những bệnh nan y, chỉ tin chắc vào cơ thể mình không có bệnh, nên quyết liệt từ chối các bác sĩ, không chịu chữa trị. Hành động gan dạ như bà cụ thật là hiếm thấy trên xã hội này. Đó mới chính là tin lực, tức là lòng tin bất di bất dịch.

Lòng tin quá mãnh liệt khiến cho bệnh ung thư của bà không phát triển được và bị triệt tiêu thật là tuyệt vời. Lòng tin là một phép màu, nó sẽ giúp chúng ta vượt qua số phận, vượt qua những sự gian nan thử thách của cuộc đời; lòng tin sẽ giúp chúng ta làm nên những việc phi thường; lòng tin sẽ giúp chúng ta làm chủ nhân quả luân hồi; lòng tin là một thần lực mà không có một sức lực nào hơn được.

ĐỨC THỨ HAI

ĐỨC GIÁC NGỘ THÂN VÔ THƯỜNG

*C*ơ thể con người là một khối vừa tinh thần và vật chất do năm uẩn hợp lại tạo thành:

1- Sắc uẩn (Sắc uẩn gồm có đất, nước, gió, lửa hợp lại tạo thành thân người, sự hoạt động của thân người gồm có mắt, tai, mũi, miệng, thân, ý).

2- Thọ uẩn (Các cảm nhận khổ hay lạc

thuộc về tinh thần và vật chất).

3- Tưởng uẩn (Tưởng uẩn là sự hoạt động trong giác mộng khi mắt, tai, mũi, miệng, thân, ý ngưng nghỉ không tiếp xúc sáu trần: sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp nữa).

4- Hành uẩn (Hành uẩn là sự hoạt động của cơ thể về vật chất cũng như về tinh thần).

5- Thức uẩn (Thức uẩn là phần hiểu biết phi thường về không gian và thời gian, nó thuộc về tuệ Tam Minh).

Như trên đã nói, năm uẩn này là cơ thể con người, nhưng nó vô thường, từ lúc sinh ra cho đến già chết thường thay đổi liên tục, và bệnh tật thường sinh ra trong cơ thể con người. Những sự kiện xảy ra như vậy đều là hiện tượng của sự vô thường. Vì thế bác sĩ đã phát hiện trong vòm họng của bà cụ một dạng ung thư đặc biệt: *“Tôi phát hiện bà bị một khối u khá lớn trên vòm họng. Kiểm tra sinh thiết tiếp theo càng củng cố thêm cho chuẩn đoán ấy - đó là một dạng ung thư đặc biệt nghiêm trọng”*. Cho nên những bệnh trong thân người đều là do sự vô thường thay đổi của thân, nếu ai đã hiểu sự vô thường của thân thì không còn lo lắng và sợ hãi, luôn luôn thản nhiên trước mọi sự vô thường thay đổi của nó. Tuy bà cụ này chưa thông suốt các pháp vô thường, nhưng bà vẫn thản nhiên trước sự lo lắng của các bác sĩ về căn

bệnh ung thư quái ác của bà. Bà chỉ đặt lòng tin vào cơ thể không đau ốm gì cả. Khi đau nhức của bệnh ung thư trong vòm họng, bà chỉ nghĩ là đau răng. Đau răng là một thứ bệnh thông thường không đáng kể.

Thân là một pháp cũng như các pháp khác trên thế gian này đều là vô thường, không có pháp nào là thường hằng bất di bất diệt. Vì thế không có pháp nào là ta, là của ta, là bản ngã của ta, đó là lời xác định của đức Phật từ ngàn xưa đến nay vẫn còn một giá trị tuyệt đối, không ai dám phủ nhận. Vậy mà có một số kinh sách tưởng ngoại đạo dựng lên một vật thường hằng bất biến “BẢN THỂ VẠN HỮU” để chống đối lại thuyết vô thường vô ngã của Phật giáo, thật là mê mờ thiếu hiểu biết. Các pháp vô thường là một sự thật trong cuộc sống của loài người, không ai dám phủ nhận, chỉ có những người chịu ảnh hưởng mù quáng ảo tưởng của người xưa còn lạc hậu mê tín, nên họ mới xây dựng triết thuyết linh hồn thường hằng bất biến rồi bao nhiêu tôn giáo ra đời cũng dựa vào đó chấp nối theo lối mòn dựng lên các cõi Thiên Đàng, Cực Lạc, Niết Bàn, v.v...

Sự truyền thừa sai lệnh, không đúng sự thật đã ăn sâu vào tư tưởng của loài người, cho nên không thể một ngày, một bữa mà buông bỏ được “LINH HỒN, BẢN THỂ hay các cõi SIÊU HÌNH...”

Người chưa biết sống với “ĐỨC GIÁC NGỘ THÂN VÔ THƯỜNG” thì bao giờ cũng tin có thể giới siêu hình, có linh hồn, có Bản Thể Vạn Hữu, v.v... Vì thế gặp tai nạn hay bệnh tật thì họ mất hết lòng tin, ý chí và nghị lực dững mãi cũng không còn, do đó bệnh nhẹ trở thành bệnh nặng, bệnh nặng trở thành bệnh nặng hơn. Cho nên làm người chúng ta cần nên giác ngộ thân vô thường, đó là điều quan trọng nhất, nó giúp chúng ta luôn luôn sống trong một cuộc sống bình an, yên ổn mà không có một ác pháp nào tác động được vào thân tâm.

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC TỰ TIN TÍN LỰC

*T*ín lực là một lòng tin mạnh mẽ không có một điều gì làm lay chuyển và thay đổi được lòng tin ấy. Lòng tin mạnh mẽ ấy trở thành một sức mạnh vĩ đại, nó quyết định làm một điều gì thì làm điều ấy đến tận cùng. Dù gặp bao nhiêu gian lao thử thách, khó khăn vô cùng, nó cũng vượt qua và không bao giờ lui bước. Tín lực làm thay đổi nhân quả của con người khi nó đặt lòng tin ấy đúng đối tượng. Bác sĩ đã khẳng định bà bị ung thư trong vòm họng, nhưng bà vẫn mạnh

mẽ bảo: “*Ta vẫn khỏe mà*”. Dù bác sĩ bảo gì bà vẫn giữ lập trường “*ta vẫn khỏe mà*” và luôn luôn từ chối điều trị. Cuối cùng bác sĩ tái khám cứ ngỡ rằng không còn cách nào cứu chữa bệnh của bà nữa, nhưng nào ngờ, tự cơ thể của bà đã có một phép màu đẩy lui bệnh ung thư trong vòm họng của bà đã tan biến. Thật là một điều kỳ diệu mà trong ngành y khoa không thể nào xác minh được. Phải không quý vị?

Chúng ta hãy đọc lại đoạn văn này thì sẽ rõ đức tự tin TÍN LỰC là một phép màu diệu kỳ mà không có ai ngờ được: “*Trong lần hẹn tái khám tiếp theo, tôi đã giải thích cho bà nghe rằng vấn đề rất nghiêm trọng. Bà ngồi xuống ghế, khế siết chặt bàn tay tôi và nói: “Ta biết con lo lắng cho ta. Nhưng ta vẫn khỏe mà”*”.

Tôi lại nghĩ khác. Sau rất nhiều nỗ lực của tôi cùng với sự hợp tác rất tốt của bà - vì bà muốn tôi vui - cuối cùng bà cũng đồng ý để tôi chuyển bà đến một bác sĩ chuyên khoa ung thư. Bà đến gặp ông, nhưng đúng như tôi dự đoán, bà đã từ chối điều trị.

Khoảng sáu tháng sau, bà lại đến phòng khám của tôi.

Tôi hỏi: “Bà thế nào rồi?”. Người con trai của bà vừa định trả lời, lập tức bị bà ngăn lại giống như lần trước.

“Ta khỏe lắm”. Bà hỏi tôi: “Khi nào thì con

mới bắt đầu điều trị chỗ đau dưới hàm răng giả của ta đây?”

Tôi áp úng trả lời bà: “Để con kiểm tra miệng của bà, rồi chúng ta sẽ quyết định”. Tôi vẫn nghĩ rằng sẽ chẳng có cách nào cứu vãn được tình hình của bà.

Tôi không thể tin được vào mắt mình. Những khối u ngày nào từng bao phủ gần hết vòm họng của bà nay đã biến mất, chỉ còn một vài đốm đỏ lấm tấm trên vòm họng mà thôi.

Những chuyện lạ như thế này tôi cũng đã được biết qua nhiều, nhưng đây là lần đầu tiên tôi thấy tận mắt. Tôi ngạc nhiên đến nỗi không thốt nên được lời nào.

“Con thấy chưa? Ta đã nói là ta khoẻ mà”. Bà vừa nói vừa vỗ nhẹ vào bàn tay đang mang găng khử trùng của tôi. Giờ đây, tôi đã thực sự tin bà”.

Đức tự tin nơi bà cụ đã chuyển được nhân quả nơi thân của bà cụ. Một bệnh ung thư là một loại bệnh mà Đông, Tây y đã bó

tay đầu hàng. Nhưng với tinh thần bất khuất của bà cụ đã chiến thắng bệnh ung thư quái ác với câu tác ý: “Ta khỏe mà”. Với lòng tin không thay đổi, luôn luôn lúc nào cụ cũng nói: “Ta khỏe mà”. Vậy mà bệnh ung thư đã đẩy lùi, làm cho vị bác sĩ này phải ngạc nhiên kinh dị.

Đúng là tín lực một lòng tin bất di bất dịch, một lòng tin ta là con người khỏe mạnh thì nó sẽ khỏe mạnh, tin ta đau ốm nó sẽ đau ốm. Lòng tin là một sức mạnh vĩ đại. Cho nên đạo Phật có ngũ lực, nhưng trong ngũ lực thì lòng tin là đệ nhất nên gọi nó là TÍN LỰC. Người có lòng tin Phật pháp là phải hiểu rõ Phật pháp là chân lý, là pháp chân thật không hư tưởng, ảo tưởng như các pháp ngoại đạo, vì Phật pháp là một nội lực trong thân tâm của mỗi con người, nên tự lực nó, nó cứu khổ cho thân tâm mình ra khỏi nhà sinh tử luân hồi.

ĐỨC THỨ TƯ **ĐỨC TỰ TIN Ý THỨC LỰC**

*N*gười ta không ngờ rằng, ý thức của con người khi biết tập luyện đúng như lời Phật đã dạy thì sử dụng nó trở thành một năng lực diệu kỳ, sai khiến thân tâm theo ý muốn của mình

(Dục Như Ý Túc). Khi thân bị bệnh, dù bất cứ loại bệnh gì, chỉ cần nhiếp tâm và an trú tâm trong trạng thái bất động, thanh thản, an lạc và vô sự. Khi đã ở trong trạng thái đó liền hướng tâm tác ý về căn bệnh thì bệnh gì cũng sẽ triệt tiêu rất hiệu nghiệm. Nếu người ấy có đầy đủ tín lực nữa thì pháp như lý tác ý trở thành một sức mạnh vĩ đại như cọp mọc sừng, như rồng thêm cánh thì trên đời này không có việc gì khó khăn mà không làm được. Bởi vậy đức Phật đã dạy: *“Có như lý tác ý lâu hoặc chưa sinh thì sẽ không sinh và đã sinh thì bị diệt. Không như lý tác ý lâu hoặc chưa sinh sẽ sinh và đã sinh thì tăng trưởng”*. Câu này có nghĩa là khi tâm phiền não, giận hờn thương ghét khởi dậy và tất cả những cảm thọ đau đớn trong thân liền sử dụng pháp như lý tác ý thì tâm phiền não và đau bệnh nơi thân sẽ bị diệt sạch. Nếu lời dạy này ai tin tưởng áp dụng đuổi bệnh, thì tất cả bệnh tật sẽ bị diệt trừ, không có bệnh gì không diệt được.

Muốn đẩy lui được bệnh mà tín lực và an trú tâm không đủ thì việc đẩy lui bệnh cũng trợ trợ. Cho nên pháp nhiếp tâm và an trú tâm chỉ là một điểm tựa, còn pháp hướng tâm và tín lực là cây đòn bẩy vững chắc, nếu pháp hướng tâm mà không có tín lực thì giống như cây đòn bẩy bằng thứ gỗ xấu tạp nạp yếu ớt thì bẩy không nổi nhân quả nghiệp báo. Còn ngược lại, có tín lực mà không dùng pháp hướng tâm thì cũng giống

như chúng ta có cây gỗ tốt mà không biết dùng làm đòn bẩy thì tín lực cũng không làm nên việc gì cả.

Trong bài này, chúng ta thấy rất rõ bà cụ vì lòng tin vào thân bà luôn luôn khỏe mạnh, không có bệnh gì xâm chiếm vào thân bà cụ được. Bà tin như vậy nên luôn luôn gặp bác sĩ là chỉ dùng một câu nói: “Ta khỏe mà”. Ta khỏe mà đã trở thành pháp như lý tác ý. Trở thành pháp như lý tác ý thì vũ trụ này cũng sẽ bày được huống là bệnh tật trên thân con người: *“Đó là phép màu đầu tiên tôi đã tận mắt chứng kiến. Kể từ đó về sau, tôi còn chứng kiến nhiều trường hợp kỳ lạ khác nữa, bởi vì càng lúc tôi càng dễ nhận ra chúng. Thật ra đối với tôi, phép màu đơn giản là những sự kiện vẫn thường xảy ra mỗi ngày. Bất cứ khi nào tôi hít vào một hơi thở thật dài và sâu, tôi lại nghĩ tới điều kỳ diệu của sự sống. Bản thân mỗi con người đã là một điều kỳ diệu, vì qua họ, ta có thể hiểu rõ bản thân mình và trải lòng ra với mọi người. Ta còn có cơ hội được thể hiện lòng tốt của mình, có cơ hội được cống hiến và nhìn thấy những điều kỳ diệu của nhau.*

Kể từ khi chứng kiến điều thần kỳ ấy, tôi dần hiểu ra rằng: thời khắc và không gian mà điều kỳ diệu xuất hiện sẽ hoàn toàn do ta quyết định”.

Đạo Phật dạy chúng ta tu tập từ TÍN LỰC trong chánh tín, chứ không phải TÍN LỰC trong mê tín, cho đến pháp NHƯ LÝ TÁC Ý với mục đích là rèn luyện nội lực thân tâm con người để có TÚ THẦN TỨC. Nhờ TÚ THẦN TỨC chúng ta mới làm chủ nhân quả, tức là làm chủ bốn sự đau khổ trên thân: SINH, GIÀ, BỆNH, CHẾT và chấm dứt LUÂN HỒI.

Bài học trên đây là một điều nhắc nhở và tạo dựng cho các tu sinh một niềm tin bất diệt vào những pháp mà Phật đã chỉ dạy trong các kinh nguyên thủy, để sự quyết tâm của tu sinh ngày một tiến bộ hơn nhiều trong đường tu tập làm chủ sinh tử.

Đức tự tin nơi mình, nơi pháp như lý tác ý thì chúng ta sẽ làm chủ được nhân quả, và như vậy nhân quả sẽ không làm chủ sai khiến chúng ta được.

Cho nên một người tu theo Phật mà không làm chủ được SINH, GIÀ, BỆNH, CHẾT thì không phải là người tu theo Phật giáo, mà tu theo ngoại đạo mang nhãn hiệu Phật giáo. Xin quý vị lưu ý phương pháp hành trì của quý vị.

Bài 39:

AI THA THỨ CHO AI

*C*ó một người muốn lắng nghe Phật, để xem Phật có phản ứng gì không, và thế là anh liền nhổ một bãi nước bọt lên mặt Phật.

Phật lau mặt rồi hỏi anh ta: “Anh còn có điều gì muốn nói nữa không? Đường như anh đã nói rồi phải không?”

Người này bị làm cho lú lẫn, bởi vì anh ta không ngờ lại có câu trả lời như vậy. Anh ta không nói gì rồi bỏ đi. Tối đến, anh ta bị mất ngủ, dần dần anh ta cảm thấy việc mình làm là hoàn toàn sai trái và cảm thấy tội lỗi. Sáng hôm sau anh ta đến, quỳ dưới chân Phật và nói: “Xin

hãy tha lỗi cho con”.

Phật cười: “Bây giờ ai tha lỗi cho anh? Người bị anh nhổ bọt không ở đây, mà người nhổ bọt cũng không ở đây. Hai người đều là pháp vô thường, quá khứ đã mất rồi, vị lai thì chưa đến, chỉ có pháp hiện tại, nhưng hiện tại anh có lỗi gì với Phật mà xin sám hối. Hãy quên chuyện đó đi. Hiện tại anh không có làm gì cả. Hai người đó đều đã chết, tất cả đã kết thúc. Phật và anh là con người mới hoàn toàn”.

(Những mâu chuyện về đời sống của đức Phật Thích Ca Mâu Ni).

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này chỉ rõ các pháp đều vô thường: có gì đúng, có gì sai, có gì tốt, có gì xấu, có gì trắng, có gì đen, có gì phải, có gì trái? Tất cả đúng, sai, tốt, xấu, phải, trái, trắng, đen đều do con người không hiểu sự vô thường của nó, nên cố chấp dính mắc tạo thành một cuộc sống khổ đau.

2- Phân đoạn:

Bài này có 6 đoạn:

1- Có một người muốn lắng nhục Phật, để xem Phật có phản ứng gì không, và thế là anh liền nhổ một bãi nước bọt lên mặt Phật.

2- Phật lau mặt rồi hỏi anh ta: “Anh còn có điều gì muốn nói nữa không? Đường như anh đã nói rồi phải không?”

3- Người này bị làm cho lú lẫn, bởi vì anh ta không ngờ lại có câu trả lời như vậy. Anh ta không nói gì rồi bỏ đi.

4- Tối đến anh ta bị mất ngủ, dần dần anh ta cảm thấy việc mình làm là hoàn toàn sai trái và cảm thấy tội lỗi.

5- Sáng hôm sau anh ta đến, quỳ dưới chân Phật và nói: “Xin hãy tha lỗi cho con”.

6- Phật cười: “Bây giờ ai tha lỗi cho anh? Người bị anh nhổ bọt không ở đây, mà người nhổ bọt cũng không ở đây. Hai người đều là pháp vô thường, quá khứ đã mất rồi, vị lai thì chưa đến, chỉ có pháp hiện tại, nhưng hiện tại anh có lỗi gì với Phật mà xin sám hối. Hãy quên chuyện đó đi. Hiện tại anh không có làm gì cả. Hai người đó đều đã chết, tất cả đã kết thúc. Phật và anh là con người mới hoàn toàn”.

3- Đáp án:

Bài này có 6 đức:

1- Nhân quả đời trước thiếu đức cẩn thận hiếu sinh ý hành, thân hành.

2- Đức bình tĩnh nhẫn nhục hiếu sinh thân hành, khẩu hành.

3- Đức xấu hổ hiếu sinh ý hành.

4- Đức hối hận hiếu sinh ý hành.

5- Đức sám hối hiếu sinh thân hành, khẩu hành.

6- Đức tri kiến các pháp vô thường buông xả khẩu hành.

4- Giải trình:

ĐỨC THỨ NHẤT NHÂN QUẢ ĐỜI TRƯỚC THiếu ĐỨC CẨN THẬN HIẾU SINH Ý HÀNH, THÂN HÀNH

*N*gười thông hiểu luật nhân quả nhìn cuộc sống hiện tại sẽ biết nhân quả quá khứ đã làm

gì, và cũng từ cuộc sống hiện tại sẽ biết tương lai hưởng quả báo gì. Khi hiểu biết được như vậy, thì ngay trong hiện tại chúng ta phải chọn lấy con đường sống toàn thiện. Có sống toàn thiện thì quá khứ và vị lai sẽ hưởng quả an vui và hạnh phúc.

Do nhân quả quá khứ trong một kiếp đã qua, đức Phật đã phạm phải một lỗi là nhỏ nước bọt vào mặt một con vật nào đó, nên hiện kiếp phải trả quả báo. Theo gương này, chúng ta phải ý tứ cẩn thận khi khạc nhổ, phải tránh không được khạc nhổ lên mình chúng sinh. Muốn tránh các duyên vô tình giậm đạp, khạc nhổ hay tiêu tiểu lên chúng sinh, thì chúng ta nên tập tĩnh giác hằng ngày, nhờ tập tĩnh giác hằng ngày mà trở thành một thói quen tĩnh giác. Có tĩnh giác thì đức cẩn thận mới hiện tiền. Đức cẩn thận hiện tiền thì không có ác pháp nào qua mắt chúng ta được.

Khi thông suốt và hiểu biết luật nhân quả rõ ràng thì thời gian hiện tại rất quan trọng cho đời sống của mọi người. Cho nên đức Phật dạy trong bài kệ “NHẤT ĐẠ HIỀN” (Một đêm sống trong hiện tại làm thánh hiền):

*“Quá khứ không truy tìm
Vị lai không ước vọng
Quá khứ đã đi qua
Vị lai thì chưa đến*

*Chỉ có pháp hiện tại
Tuệ quán chính là đây”*

Bởi vậy, chỉ có sống trong hiện tại với tri kiến diệt ngã xả tâm, ly dục ly ác pháp, chứ không phải sống trong hiện tại là sống theo kiểu triết học hiện sinh của Krisnamurti, hay theo kiểu sống hiện sinh của thiền tông “Chẳng niệm thiện niệm ác, bản lai diện mục hiện tiền”.

Phật giáo cũng sống trong hiện tại, nhưng lại “tuệ quán” để ngăn ác diệt ác pháp, sinh thiện tăng trưởng thiện pháp. Đó là những cái sai biệt giữa Phật giáo và các tôn giáo khác trên hành tinh này.

Do nhân quả đời trước mà kiếp hiện tại đức Phật phải trả quả bị người khác nhổ vào mặt một bãi nước bọt, nhưng đức Phật là người tu chứng, nên Ngài mới thản nhiên và đã thốt ra lời nói có một giá trị xả tâm rất tuyệt vời: “Anh còn có điều gì muốn nói nữa không?”.

Sau những ngày bị lương tâm cắn rứt, anh ta đến xin sám hối với Phật. Nhưng đức Phật lại xác định cho anh thấy rõ các pháp vô thường: “*Bây giờ ai tha lỗi cho anh? Người bị anh nhổ bọt không ở đây, mà người nhổ bọt cũng không ở đây. Hai người đều là pháp vô thường, quá khứ đã mất rồi, vị lai thì chưa đến, chỉ có pháp hiện tại, nhưng hiện tại anh có lỗi gì với Phật mà xin sám hối. Hãy quên chuyện đó đi. Hiện*

tại anh không có làm gì cả. Hai người đó đều đã chết, tất cả đã kết thúc. Phật và anh là con người mới hoàn toàn”.

Lời xác định này khiến cho mọi người giật mình, vì từ xưa đến nay ít ai nghĩ đến nghĩa lý này. Có nhiều người đã đọc bài kệ “NHẤT DA HIỀN”, nhưng mấy ai đã tư duy quán xét được lý vô thường của các pháp trong ba thời quá khứ, vị lai và hiện tại rất thâm sâu như vậy.

Sự tư duy quán xét của đức Phật rất tuyệt vời, nếu chúng ta ai cũng tư duy quán xét hiểu như vậy thì thế gian này không bao giờ có sự xung đột và chiến tranh.

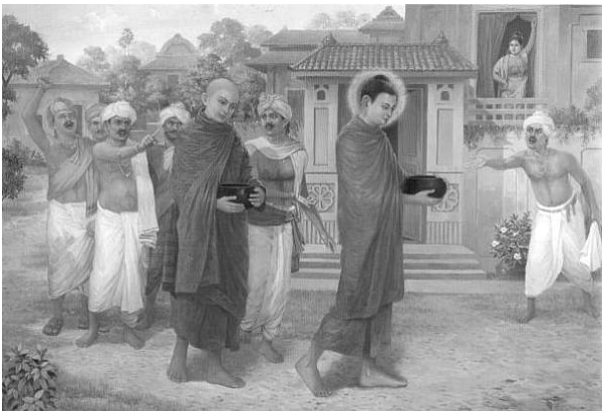
ĐỨC THỨ HAI
ĐỨC BÌNH TĨNH
NHẪN NHỤC HIẾU SINH
THÂN HÀNH, KHẨU HÀNH

*Đ*ức bình tĩnh nhẫn nhục là một đức hạnh tuyệt vời. Nhờ thấu suốt lý nhân quả nên đức Phật đã bình tĩnh, thân nhiên lau mặt và ôn tồn hỏi: “*Anh còn có điều gì muốn nói nữa không?*”. Đúng là lời nói của một bậc giải thoát nên tâm rất bình tĩnh và ôn tồn, nhã nhặn khó có

ai làm được.

Theo gương hạnh này, chúng ta nên học đức bình tĩnh nhẫn nhục hiếu sinh tùy thuận để luôn luôn ứng phó với các ác pháp đang vây quanh chúng ta từng giây, từng phút; đang dẫn dắt chúng ta vào cõi địa ngục từng khắc, từng giờ. Quý vị có biết không?

Đức bình tĩnh nhẫn nhục hiếu sinh rất cần thiết cho đời sống của mọi người để đem lại sự bình an, yên vui. Nếu chúng ta không học đức bình tĩnh nhẫn nhục hiếu sinh thì cuộc sống của chúng ta sẽ không bao giờ thoát khổ. Và như vậy cuộc đời chúng ta sẽ sống trong màn đêm u tối và chẳng biết ngày mai sẽ ra sao.

Người sống với đức bình tĩnh nhẫn nhục hiếu sinh tùy thuận trong hiện tại thì biết rất rõ ngày hôm nay và ngày mai là những ngày bình an,

yêu vui và hạnh phúc.

Nhìn mọi người đang sống quanh ta, họ đang ở trong địa ngục, nhưng nào họ có biết họ đang ở trong địa ngục đâu. Sống trong địa ngục mà cứ ngỡ mình ở cõi thiên đàng đang vui chơi và ham thích như trẻ con, thật là tội nghiệp. Chính vì họ vô minh không sống với đức bình tĩnh, nhẫn nhục, hiếu sinh, tùy thuận hiện tại, mà phải chịu lấy một đời khổ đau, một đời sống trong địa ngục.

Người ta mê muội và mờ mịt không biết con người sinh ra để làm gì? Tại sao lại phải chịu khổ đau trước cảnh sinh ly tử biệt? Tại sao lại chịu biết bao bệnh khổ? Tại sao lại dễ giận hờn thương ghét, sợ hãi lo toan? Tại sao con người từ đâu sinh ra và chết đi về đâu? Trong con người có linh hồn hay không? Và linh hồn là cái gì? Và tại sao? Tại sao????

Biết bao nhiêu câu hỏi mà không có câu trả lời thiết thực, cụ thể. Hiện nay người ta vẫn còn mờ mịt chưa giải đáp án được những câu hỏi này. Chúng tôi xin lần lượt sẽ trả lời từng câu hỏi trên đây để quý vị hiểu biết và thấy rằng những hành động sống hằng ngày thiện ác của quý vị là nhân, là duyên để hợp duyên tứ đại: đất, nước, gió, lửa sinh ra con người và vạn vật trên hành tinh này. Rồi một thời gian ngắn ngủi con người và vạn vật trên hành tinh này theo

luật vô thường tứ đại trả về cho tứ đại, chứ không có con người từ đâu sinh ra và chết đi về đâu. Quý vị có nhận hiểu quy luật sinh diệt này chưa?

Có dịp chúng tôi sẽ trả lời tiếp những điều gì quý vị cần nên biết. Còn bây giờ xin nhắc lại: “Những gì cần thiết cho cuộc sống ngày hôm nay và ngày mai này được an vui và hạnh phúc thì ĐỨC BÌNH TĨNH NHÃN NHỤC HIẾU SINH TÙY THUẬN quý vị phải thực hiện ngay, đừng hẹn ngày mai, ngày mốt, vì thời gian không chờ đợi quý vị.

*“Tắc bóng thời gian một tác vàng
Tắc vàng tìm được không gì khó
Tắc bóng thời gian khó hỏi han”*

Thời gian quý báu vô cùng lắm quý vị ạ! Tuổi đời quý vị không còn bao lâu nữa, phải cố gắng, cố gắng lên tu tập, không ai cố gắng tu tập giúp cho quý vị được, mà chính quý vị phải tự cứu mình thoát ra khỏi biển nghiệp khổ đau.

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC XẤU HỔ HIẾU SINH Ý HÀNH

*N*gười biết xấu hổ là người biết sửa sai.

Người biết sửa sai là người biết khắc phục mình để trở thành người tốt, người toàn thiện, người không làm khổ mình, khổ người và khổ cả hai. Đó là người biết tiến bộ trên đường đạo đức nhân bản - nhân quả của Phật giáo.

Bởi vậy, đức xấu hổ hiếu sinh là một đức hạnh sửa mình tuyệt vời. Trên đời này nếu ai làm khổ người, khổ mình và làm khổ tất cả chúng sinh mà biết xấu hổ, tự khắc phục sửa sai thì xã hội loài người sẽ không còn khổ đau nữa. Chỉ vì trên đời này hầu hết mọi làm khổ mình, khổ người và chúng sinh mà không biết xấu hổ sửa sai, lại còn viện cớ này, lý lẽ kia, lý lẽ khác để chống chế, che dấu những sự sai lầm của mình. Thật là đáng chê trách. Vì thế, thiếu sự thành thật với mình, với người nên cuộc đời này là địa ngục khổ đau. Bởi vậy, nước mắt chúng sinh nhiều hơn nước biển. Đó là một sự thật từ ngàn xưa cho đến ngày nay, chưa có ai biết cách làm thay đổi sự đau khổ này được. Tuy rằng đạo Phật ra đời đã có một nền đạo đức nhân bản - nhân quả thiết thực, cụ thể làm lợi ích cho loài người và muôn loài vạn vật, nhưng chẳng mấy ai hiểu biết và quan tâm triển khai nền đạo đức ấy. Vì thế nền đạo đức ấy bị mai một, chôn vùi dưới nhiều lớp giáo lý của ngoại đạo tà sư.

Hiện giờ, khi người ta nghe nói đến đạo đức nhân bản - nhân quả không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh, thì họ rất ngạc

nhiên. Vì đây là lần đầu tiên nền đạo đức này được xem mới xuất hiện trong thế kỷ thứ XXI. Đúng vậy, nó mới xuất hiện trong thế kỷ này, nhưng nó đã có từ khi loài người có mặt trên hành tinh này.

Cách đây 2552 năm, có một người đã triển khai nền đạo đức này lần đầu tiên, đó là đức Phật Thích Ca Mâu Ni, người Ấn Độ tại đất nước Nepal. Từ đó cho đến ngày nay, nền đạo đức này người ta được biết đến qua giáo lý của đạo Phật, có tên là “NGŨ GIỚI và THẬP THIỆN”.

Hôm nay, trên đất nước Việt Nam vào thế kỷ thứ XXI, có một người Việt Nam sống tại tỉnh Tây Ninh dựng lại và chuyển đổi nền đạo đức văn hóa của Ấn Độ trở thành nền đạo đức văn hóa của dân tộc Việt Nam, nên mới có tên “ĐẠO ĐỨC NHÂN BẢN - NHÂN QUẢ, SỐNG KHÔNG LÀM KHỔ MÌNH, KHỔ NGƯỜI VÀ KHỔ TẤT CẢ CHÚNG SINH”.

Đức xấu hổ hiếu sinh là một đức hạnh trong muôn ngàn đức hạnh của nền đạo đức nhân bản - nhân quả. Vì thế, một người làm sai có lỗi lầm mà biết xấu hổ sửa sai là một người có đạo đức hiếu sinh biết thương mình. Người biết thương mình là người biết làm cho mình tốt hơn, biết chuyển hóa cuộc đời của mình ngày một bình an, yên vui hơn.

Nhờ biết sống trong đức xấu hổ sửa sai những lỗi lầm của mình để không còn lầm lỗi nữa. Không còn lầm lỗi nữa có hai sự lợi ích lớn:

1- Trong hiện tại cuộc sống được yên vui và hạnh phúc.

2- Trong tương lai ít có tai nạn, bệnh tật xảy ra.

Nghe nói Phật là một bậc tu giải thoát, không còn sân giận phiền não, nên anh muốn tìm hiểu sự tu hành của Phật có đúng như vậy không? Do muốn tìm hiểu, anh đã dùng một hành động cực ác, đó là nhổ lên mặt Phật một bãi nước bọt, nhưng anh không ngờ sức bình tĩnh nhẫn nhục và lòng yêu thương của Phật tuyệt vời. Sau khi lau mặt xong, đức Phật hỏi: “Anh còn muốn nói gì nữa không?”. Do câu hỏi này mà anh xấu hổ bỏ ra đi.

Biết xấu hổ bỏ đi nên anh rất hối hận vì một hành động quá tội lỗi đối với Phật. Vì thế người biết xấu hổ thì tội nặng thành nhẹ, và biết sám hối sửa sai thì tội lỗi sẽ không còn nữa.

Bởi vậy đức xấu hổ hiểu sinh là một đức hạnh làm chuyển đổi nhân quả ác thành nhân quả thiện. Và như vậy chúng ta nên khắc ghi trong lòng đừng quên, để sống một đời đạo đức nhân bản và rất hãnh diện mình làm người xứng đáng làm người.

ĐỨC THỨ TƯ

ĐỨC HỐI HẬN HIẾU SINH Ý HÀNH

*L*àm một điều gì hay nói một lời nào khiến cho người khác hoặc cha mẹ, vợ con buồn phiền khổ đau thì hối hận ăn năn, tâm thương hối hận ăn năn là trần trở trong lòng. Người biết hối hận ăn năn là người có đức hối hận.

Đức hối hận là một đức hạnh giúp cho mọi người khắc phục giữ gìn sửa sai những lỗi lầm thường mọi người vô tình hay làm sai trái mà không biết. Tránh tình trạng vô tình sống thiếu đạo đức thì nên cấp sách đến trường lớp tại tu viện Chơn Như học đạo đức nhân bản - nhân quả thì sẽ không còn vô tình làm khổ mình, khổ người và tất cả chúng sinh.

Người đời ít ai biết hối hận những việc làm sai trái của mình, vì thế cứ mãi làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh mà xem như chuyện bình thường, chuyện sống rất tự nhiên.

Ví dụ: Những người sát hại và ăn thịt chúng sinh, họ không biết đó là những việc làm ác nên cứ thản nhiên hằng ngày gây bao tội lỗi. Trong số những người này lại có những người biết đó là những việc làm ác, làm khổ đau loài vật và gây ra bệnh tật cho mình, nhưng thói nào tật ấy không chừa bỏ được, cứ mãi tiếp diễn làm khổ

minh, khổ người và khổ chúng sinh từ đời này sang đời khác.

Do nhân quả ác giết hại và ăn thịt chúng sinh, những người dân làm nghề chài lưới, đánh cá câu tôm trên sông biển họ có hạnh phúc yên vui bao giờ đâu. Mỗi lần ra sông, ra biển để bắt cá tôm là cả gia đình họ đều lo lắng không yên, đến khi trở về nhà còn sống mới hết lo sợ. Thiên tai lũ lụt, sóng thần đều cuốn trôi nhà cửa tài sản của những người dân làm nghề ác độc này. Quý vị có thấy không? Những điều này xảy ra năm nào cũng có, không nước này thì nước khác, mà dân chài lưới thì lãnh đủ.

Tử thần cứ lăm le đến thăm họ, sự sống chết của họ như chỉ mảnh treo chuông, nhưng nào họ có biết. Họ sống khổ đau, sống trong ác pháp như thế mà họ không biết hối hận ăn năn với những việc làm ác đức tội lỗi. Hằng ngày họ giết hàng trăm vạn sinh linh vô tội; hằng ngày họ nhai nuốt biết bao nhiêu loài vật trên dao dưới thớt của họ, cơ thể của họ là nghĩa địa, là gò mả, là mồ chôn xác chúng sinh. Tất cả cá, tôm, gà, vịt, heo, dê, bò, trâu, ngựa, chó, mèo, rắn, rít, v.v.. đều chôn tại chỗ đó. Họ đã biến cơ thể của họ trở thành một nơi tội lỗi giết hại biết bao nhiêu sinh vật vô tội. Với việc làm đầy tội lỗi này mà pháp luật các nước trên thế giới không thể bắt tội họ được. Vì từ xưa đến nay, tổ tiên ông bà của chúng ta đã sống một đời sống

động vật, nhân tính mất, nên họ giết hại và ăn thịt các loài động vật, có khi ăn thịt luôn cả người nữa, rồi truyền thừa lại con cháu về sau nhiều đời nhiều kiếp cũng sống như vậy. Hiện giờ có một số bộ lạc ở trên những vùng cao nguyên trong rừng sâu đang ăn thịt người. Gần đây có một vài nước văn minh, các đại gia đang tìm thịt trẻ con mới sinh, 5, 10 tháng tuổi để làm món ăn thượng hạng.

Đạo đức nhân bản - nhân quả hiếu sinh, sống không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh thì chưa ai biết, nên mọi người thường giết hại và ăn thịt những loài động vật khác đã trở thành một nếp sống, một thói quen ăn uống ác độc, nếu bữa ăn không có thịt chúng sinh thì họ ăn uống không ngon. Từ đó cha truyền con nối cứ tiếp tục giết hại và ăn thịt chúng sinh một cách tự nhiên.

Một truyền thừa nếp sống ác đức, đầy tội lỗi nhưng có mấy ai lưu ý; có mấy ai hiểu rằng nhân nào quả nấy; có mấy ai hiểu rằng luật nhân quả chạy đâu tránh khỏi, dù cho bay lên trời hay chui xuống biển cũng không sao tránh khỏi. Những quả báo khi thời tiết nhân duyên đã đến dù có chư Phật, Bồ Tát cũng đành bó tay.

Luật pháp nhân quả sẽ không tha thứ cho một người nào làm ác, dù người đó là vua quan cũng không trốn khỏi. Cho nên người nào giết

hại và ăn thịt chúng sinh thì cơ thể không bệnh đau thể này thì cũng bệnh đau thể khác. Già trẻ lớn bé đều không thoát khỏi bệnh tật là do ăn thịt chúng sinh. Cho nên làm người ai cũng nuôi mạng sống bằng xương máu chúng sinh thì bệnh tật là do nghiệp ác đó. Muốn thoát khỏi bệnh tật chỉ có những người sống đúng đạo đức nhân bản - nhân quả không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh thì cơ thể sẽ không bệnh tật; thì gia đình sẽ không tai nạn, mọi người đều sống được bình an, yên vui và hạnh phúc.

Thường người ta thấy ai bệnh tật hiểm nghèo thì bảo: “Trời kêu ai nấy dạ”. Người ta không hiểu nhân quả nên nói có luật trời, chứ không có luật trời nào cả, mà chỉ có luật nhân quả. Vì luật nhân quả xử phạt rất công minh và chính trực không sai một li hào nào cả. Chính hành động ác như giết hại và ăn thịt chúng sinh thì trả quả là cơ thể phải bị bệnh đau nhức khổ sở như trên chúng tôi đã nói và thường nhắc đi nhắc lại. Quý vị có nhớ không?

Một lần nữa, chúng tôi xin nhắc lại, vì hằng ngày quý vị nuôi thân mạng bằng sự đau khổ chết chóc của chúng sinh thì thân mạng của quý vị phải bệnh tật khổ đau là đúng luật. Cho nên quý vị giết hại và ăn thịt chúng sinh thì đừng mong thân mạng quý vị không đau bệnh.

Vì thế, gốc bệnh tật khổ đau là do giết hại và

ăn thịt chúng sinh. Hễ ai làm một việc tàn ác cướp lấy mạng sống của loài vật khác để nuôi mạng sống thân mình, đó là hành động bất bình đẳng, đáng chê trách, không xứng đáng làm con người. Vì con người phải sống có đạo đức nhân bản của con người, nên không bao giờ giết hại và ăn thịt chúng sinh. Nuôi mạng sống của mình bằng xương máu của các loài vật khác, những người sống như vậy thật đáng cho chúng ta sợ hãi và nên tránh xa.

Xưa nay chỉ có loài thú vật mới ăn thịt nhau, chứ con người thì không thể ăn thịt nhau như vậy. Con người thật con người khi làm một điều ác, làm một điều đau khổ cho bất cứ một loài vật nào tâm cũng cảm thấy xấu hổ, nghĩ mình không xứng đáng làm người. Chỉ có những người mất nhân tính, tâm còn là thú vật nên sự cảm thấy làm khổ người và làm khổ loài vật khác thì thích thú, vui cười hơn hờ trên sự đau khổ của người và các loài vật khác.

Hành động nhỏ bãi nước bọt vào mặt Phật là một hành động lăng nhục Phật. Khi nhận ra hành động ác độc này, anh ta rất hối hận, suốt đêm không ngủ và cảm thấy việc làm của mình quá sai trái và tội lỗi.

Con người này còn chút nhân tính khi làm một hành động quá ác đối với Phật, anh ta biết hối hận và suốt đêm không ngủ. Bởi vậy đức hồi

hận ăn năn sẽ giúp con người từ ác trở thành thiện; con người từ xấu trở thành tốt. Cho nên làm người luôn luôn phải biết hối hận ăn năn khi chúng ta làm một điều gì mà có sự buồn phiền hay khổ đau cho mọi người và mọi loài động vật, dù con vật nhỏ như con kiến, con sâu, con bọ, v.v.. lỡ chúng ta vô tình giẫm đạp làm hại chúng thì phải hối hận ăn năn, khi đi, đứng, nằm hay ngồi đều phải cẩn thận tránh làm sao không làm đau khổ chúng nữa.

Một cậu bé đi học trễ chỉ vì một đêm mưa gió, loài sâu ra khỏi hang bò ngổn ngang trên lề đường. Thấy những con vật đáng thương này cậu mới đem chúng bỏ vào hang, để chúng tránh khỏi sự giẫm đạp của người khác. Người mẹ đang buồn phiền con đi học trễ, nhưng khi nghe xong lời thuật lại lòng nhân ái của con, người mẹ ôm con vào lòng với hai giòng nước mắt thương yêu.

Nếu đem so sánh đức hiếu sinh của cậu bé 7 tuổi đã thực hiện lòng nhân từ tuyệt vời, đôi khi người lớn vô tình không làm được hành động hiếu sinh như vậy. Phải không quý vị?

Nếu chúng ta không biết hối hận thì không làm sao sửa sai những lỗi lầm. Trên đời này không ai toàn thiện, cho nên sự lỗi lầm làm sao không xảy ra, nhưng xảy ra mà biết hối hận sửa sai là một hành động đem lại sự bình an cho

mình, cho người và cho muôn loài chúng sinh. Vậy quý vị nên ghi nhớ những lời dạy đạo đức hồi hận hiếu sinh này, để mãi mãi cuộc sống loài người và muôn loài vạn vật trên hành tinh là Thiên Đàng, Cực Lạc. Nơi đây không còn thấy sự đau khổ giết hại và ăn thịt chúng sinh nữa, nơi đây không còn thấy sự xung đột và chiến tranh tàn khốc nữa.

Đức hồi hận hiếu sinh là một đức hạnh rất cần thiết cho cuộc sống con người, vì nó sẽ đem lại sự bình an, yên vui cho hành tinh này.

ĐỨC THỨ NĂM

ĐỨC SÁM HỐI HIẾU SINH

THÂN HÀNH, KHẨU HÀNH

*S*ám hối là một đức hạnh biết tự nguyện, tự giác, đầy đủ can đảm nói ra sự thật những lỗi lầm của mình đã vi phạm trong giới luật đức hạnh của Phật, thường vi phạm những lỗi lầm trong giới luật đức hạnh của Phật là làm khổ mình, làm khổ người và khổ các loài vật.

Ví dụ: Từ ngày thọ Tam Quy, Ngũ Giới đến nay, người phật tử vẫn còn giết hại và ăn thịt cá, tôm, gà, vịt, heo, dê, v.v.. thì hãy đến trước

tượng Phật Thích Ca Mâu Ni hay một vị thầy giới luật nghiêm chỉnh mà xin phát lồ sám hối như sau: *“Con pháp danh Thích Minh Hiền xin sám hối trước Thầy, vì từ khi thọ Tam Quy, Ngũ Giới, con không giữ gìn trọn vẹn, đến nay vẫn còn ăn thịt chúng sinh. Vậy cúi mong Thầy chứng minh cho con, từ nay về sau con quyết tâm không giết hại và ăn thịt chúng sinh nữa, một lòng quyết giữ gìn giới luật thanh tịnh”*.

Khi nào làm một điều gì hay to tiếng nói lời thô lỗ, hỗn hào dữ tợn hoặc nói nặng lời mắng người như: *“Anh sao ngu quá! Đồ ngu! Đồ điên!...”* Nếu có lỡ lời nói hay có hành động làm buồn phiền người khác thì hãy quỳ trước một vị thầy có đức độ xin sám hối: *“Kính thưa thầy, vừa rồi con không dẫn được lòng sân nóng nảy, con đã nặng lời mạ nhục chửi mắng anh ấy hay chị ấy đồ ngu, đồ mất dạy, đồ vô đạo đức... Nên nay con đến đây xin thầy nhủ lòng thương xót, chứng minh cho con thành tâm sám hối những gì con đã làm khổ người, khổ mình. Kể từ đây con không còn tái phạm những lỗi lầm ấy nữa. Con kính mong thầy chứng minh để con đánh lễ được tiêu trừ lời nói ác”*.

Bất cứ làm hay nói một điều gì mà biết mình làm hay nói là sai trái thì nên đến xin lỗi với người mình đã làm phiền, tức là sám hối để từ đây về sau mình không còn tái phạm nữa, nhất là hiện tại trong tâm mình được nhẹ nhàng thư

thái, không còn day dứt dày vò.

Ở câu chuyện trên đây cũng vậy: “*Tối đến anh ta bị mất ngủ, dần dần anh ta cảm thấy việc mình làm là hoàn toàn sai trái và cảm thấy tội lỗi*”. Anh rất hối hận với việc làm thô lỗ kém văn hóa nên đến xin Phật tha lỗi. Hành động đến xin lỗi Phật là hành động biết sám hối, ăn năn chừa bỏ những lỗi lầm sai trái của mình.

Bởi vậy, đức sám hối là một đức hạnh giúp mình trở thành những con người tốt, những người thiện không làm khổ mình, khổ người và chúng sinh. Con người sinh ra ở đời chắc ai cũng có những lỗi lầm, nhưng có lỗi lầm mà biết sám hối sửa sai thì sẽ trở thành người tốt. Đó là một điều xác quyết chắc chắn không sai.

ĐỨC THỨ SÁU

ĐỨC BUÔNG XẢ BẰNG TRI KIẾN

CÁC PHÁP VÔ THƯỜNG

KHẨU HÀNH, Ý HÀNH

*Đ*ức buông xả bằng tri kiến giải thoát là phải thông suốt các pháp vô thường. Muốn thông suốt các pháp vô thường là phải có đức hạnh minh mẫn. Có đức hạnh minh mẫn mới

thấy rõ ràng các pháp vô thường như thật.

Mọi người trên hành tinh này còn đang bị một lớp màn vô minh che mờ ý thức, nên không thấy các pháp vô thường như thật. Vì không thấy các pháp vô thường như thật nên làm chấp các pháp trong thế gian này là thật có: Cửa cải, tài sản, nhà cửa, tiền bạc, châu báu, ngọc ngà là những pháp có thật. Rồi đến thân tâm mình cũng cho là có thật, dù có chết đi nhưng tâm này vẫn còn mãi mãi không chết. Do vô minh hiểu một cách lệch lạc như vậy nên tâm sinh ra tham đắm, dính mắc không xả ly được. Do tâm tham dính mắc, không buông xả ly được nên tâm sinh ra ngũ triền cái. Ngũ triền cái gồm có: Tham, sân, si, mạn, nghi. Chính năm cái màn ngăn che này mà con người vốn mê mờ nay lại càng mê mờ hơn nữa. Càng mê mờ hơn nữa thì lại càng khổ đau.

Khi anh ta hối hận việc làm vô cùng tội lỗi với một vị tu hành nghiêm chỉnh như Gotama, càng suy ngẫm anh ta thấy tội lỗi càng nặng hơn. Gotama là một người sinh ra trong giai cấp vua chúa (Xá đế lị), bỏ ngai vàng, vợ đẹp con thơ là một việc làm ít ai làm được, vậy mà anh có những hành động vô lễ hết sức. Khi nghĩ như vậy anh đến xin lỗi, đức Phật cười và khuyên: *“Anh hãy quên chuyện đó đi. Hiện tại anh không có làm gì cả. Hai người đó đều đã chết, tất cả đã kết thúc trong quá khứ. Phật và anh là*

con người mới hoàn toàn”.

Lời dạy này rất tuyệt vời: *“Quá khứ thì đã qua, vị lai thì chưa đến, chỉ có pháp hiện tại”.* Chỉ có pháp hiện tại, hiện tại sống thiện thì tương lai thiện và quá khứ cũng thiện. Tất cả ba thời gian đều thiện thì cuộc đời là Thiên Đàng, loài người không còn xung đột và chiến tranh nữa.

Như vậy thời gian “HIỆN TẠI” rất cần thiết cho đời sống của chúng ta. Khi chúng ta am tường Phật giáo thì nên lấy mốc thời gian “HIỆN TẠI” làm cuộc sống cho mình, cho người và cho chúng sinh. Tức là chúng ta không làm khổ cho mình, cho người và cũng không làm khổ cho tất cả các loài chúng sinh.

Không làm khổ tức là chúng ta đã buông xả

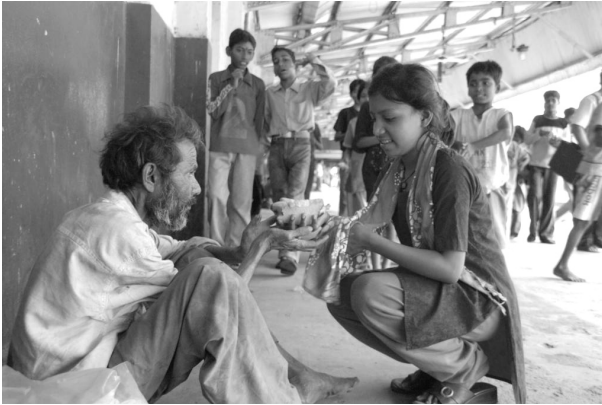
sạch, buông xả sạch tức là ly dục ly ác pháp, hay nói đúng hơn là chúng ta đang tu tập trên pháp môn Tứ Chánh Cần từng phút giây ngăn ác, diệt ác pháp, và luôn luôn nhớ kỹ lúc nào cũng ở trong tâm bất động thanh thân, an vui và vô sự, đó là sinh thiện, tăng trưởng thiện pháp.

Cái thấy ở các pháp thiện trong hiện tại là cái thấy đúng không sai, cái thấy đem lại sự bình an cho mình, cho người, cho muôn loài vạn vật. Cái thấy này thật là tuyệt vời, không còn có cái thấy nào hơn nữa được, tức là cái thấy diệt ngã, xả tâm, ly dục, ly ác. Chính nhờ cái thấy này mà người tu sĩ Phật giáo mới làm chủ bốn sự đau khổ của kiếp người, nếu không có cái thấy này thì người tu sĩ Phật giáo dù có tu tập bao nhiêu pháp môn cũng không bao giờ chứng quả A La Hán. Cái thấy ấy chính là tri kiến giải thoát của Phật giáo. Xin quý vị hãy nhớ lấy lời dạy này. Lời dạy bằng tâm huyết của đức Phật, vì thương chúng sinh như thương con một của mình.

Còn cái tánh thấy của Thiền tông và Đại thừa, cái tánh thấy của ảo tưởng (Phật tánh). Cái thấy này không làm chủ sinh, già, bệnh, chết được. Xin quý vị đừng tin theo.

Bài 40:

CHIỀU SÂU CỦA SỰ CHIA SẺ

*S*au khi tốt nghiệp, tôi tham gia công tác từ thiện tại địa phương. Công việc của tôi là phân phát thực phẩm cho những gia đình thật sự khó khăn.

Một buổi tối nọ, tôi nhận được tin báo từ Hội Từ Thiện: Có một gia đình có 8 đứa trẻ đang rất cần sự giúp đỡ. Họ không còn gì để ăn từ nhiều ngày qua. Tôi vội vã rời nhà, mang theo một ít gạo và thức ăn trong túi. Đó là một ngôi nhà cũ nát. Trong nhà không có một vật dụng gì đáng giá. Những đứa trẻ quần áo rách rưới, đang run

lên vì đói. Nhìn những khuôn mặt vàng vọt, xám xịt lại vì thiếu ăn, tôi không thể cầm lòng được.

Tôi vội vã mở túi, dốc hết gạo và thức ăn ra, rồi thúc giục người mẹ:

- Chị hãy nấu ngay cho bọn trẻ một bữa ăn thật ngon nào!

Dường như bà không nghe lời tôi nói, cũng không nhìn thấy ánh mắt nôn nóng, trông chờ của lũ trẻ, bà lập tức chia số gạo và thức ăn ra làm hai phần, để ở nhà một phần và mang phần kia chạy nhanh ra khỏi nhà.

Vài phút sau, bà quay về với vẻ mặt trông rất mãn nguyện, tôi liền hỏi:

- Chị đi đâu thế?

- Tôi đem gạo sang người hàng xóm. Họ cũng đang đói như chúng tôi!

Tôi thực sự ngạc nhiên trước hành động đầy nhân ái của người phụ nữ. Theo lẽ thường, khi con người đã quá khổ sở với những khó khăn, cơ cực mà mình đang nếm trải, thì sẽ ít, thậm chí không có thời gian và tâm sức để quan tâm đến người khác, cho dù họ cũng có những nỗi đau và khó khăn như mình. Nhưng trong căn nhà cũ nát này, tôi đã thấy điều ngược lại.

Tôi đã học được từ người phụ nữ nghèo khổ ấy nhiều điều ý nghĩa về tình người. Con người luôn có nhu cầu được chia sẻ, cả khi tuyệt vọng

nhất hay hạnh phúc nhất. Chỉ cần như thế, nỗi đau sẽ vơi đi một nửa và niềm hạnh phúc sẽ được nhân đôi.

Hạt Giống Tâm Hồn
Tập VI, trang 10

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này nói về đức hiếu sinh đa hướng thương người bằng cách san sẻ mới chính là thương mình.

2- Phân đoạn:

Bài này có 7 đoạn:

1- Sau khi tốt nghiệp, tôi tham gia công tác từ thiện tại địa phương. Công việc của tôi là phân phát thực phẩm cho những gia đình thật sự khó khăn.

2- Một buổi tối nọ, tôi nhận được tin báo từ Hội Từ Thiện: Có một gia đình có 8 đứa trẻ đang rất cần sự giúp đỡ. Họ không còn gì để ăn từ nhiều ngày qua. Tôi vội vã rời nhà, mang theo một ít gạo và thức ăn trong túi.

3- Đó là một ngôi nhà cũ nát. Trong nhà không có một vật dụng gì đáng giá. Những đứa trẻ quần áo rách rưới, đang run lên vì đói. Nhìn những khuôn mặt vàng vọt, xám xịt lại vì thiếu ăn, tôi không thể cầm lòng được.

4- Tôi vội vã mở túi, dốc hết gạo và thức ăn ra, rồi thúc giục người mẹ:

- Chị hãy nấu ngay cho bọn trẻ một bữa ăn thật ngon nào!

5- Dường như bà không nghe lời tôi nói, cũng không nhìn thấy ánh mắt nôn nóng, trông chờ của lũ trẻ, bà lập tức chia số gạo và thức ăn ra làm hai phần, để ở nhà một phần và mang phần kia chạy nhanh ra khỏi nhà.

Vài phút sau, bà quay về với vẻ mặt trông rất mãn nguyện, tôi liền hỏi:

- Chị đi đâu thế?

- Tôi đem gạo sang người hàng xóm. Họ cũng đang đói như chúng tôi!

6- Tôi thực sự ngạc nhiên trước hành động đầy nhân ái của người phụ nữ. Theo lẽ thường, khi con người đã quá khổ sở với những khó khăn, cơ cực mà mình đang nếm trải, thì sẽ ít, thậm chí không có thời gian và tâm sức để quan tâm đến người khác, cho dù họ cũng có những nỗi đau và khó khăn như mình. Nhưng trong căn nhà cũ nát này, tôi đã thấy điều ngược lại.

7- Tôi đã học được từ người phụ nữ nghèo khổ ấy nhiều điều ý nghĩa về tình người. Con người luôn có nhu cầu được chia sẻ, cả khi tuyệt vọng nhất hay hạnh phúc nhất. Chỉ cần như thế, nỗi đau sẽ vơi đi một nửa và niềm hạnh phúc sẽ được nhân đôi.

3- Đáp án:

Bài này có 7 đức:

- 1- Đức hiếu sinh từ thiện thân hành.
- 2- Đức bố thí hiếu sinh ý hành, thân hành (được tin mang gạo và thực phẩm).
- 3- Thiếu đức hiếu sinh bố thí (nhân quả tâm keo kiệt quá khứ).
- 4- Đức bố thí hiếu sinh thân hành, khẩu hành (mở túi và thức dục).
- 5- Đức hiếu sinh bố thí cao thượng thân hành, khẩu hành (chia số gạo và thức ăn ra làm hai phần...).
- 6- Một tâm hồn cao thượng hiếu sinh.
- 7- Một bài học đức hiếu sinh tuyệt vời.

4- Giải trình án:

**ĐỨC THỨ NHẤT
ĐỨC HIẾU SINH TỪ THIỆN
THÂN HÀNH**

*N*ếu cuộc đời này ai cũng được như người phụ nữ trong bài này thì đời đâu còn khổ đau nữa. Mọi người đều sống có tình người, biết thương người. Từ những người có đầy đủ phước báu, cơm ăn áo mặc dư thừa đến những người còn thiếu thốn mọi thứ, nhưng đứng trước cảnh những người bất hạnh gặp nhiều khó khăn thì họ tự nguyện, tự giác đem chia sẻ với nhau từng bát cơm, manh áo như người phụ nữ nghèo khó trong câu chuyện trên đây thì xã hội loài người hạnh phúc biết bao, vì mọi người đối xử với nhau tràn đầy tình thương yêu.

Trong đức hiếu sinh có nhiều hành động cao thượng thương người tuyệt vời. Chúng tôi xin kể lại một câu chuyện đức hiếu sinh đơn giản, nhưng làm cho mọi người đều xúc động và khó quên:

“MÓN QUÀ TỪ TRÁI TIM”

“Khi tôi còn là một thiếu niên, có lẽ khoảng 13 tuổi, mẹ đã dạy tôi một bài học quý giá mà

tôi chẳng bao giờ quên được. Một ngày nọ, lúc chúng tôi đang mua tạp hoá ở một cửa hàng nhỏ, thì tôi để ý thấy một gia đình khác cũng vừa bước vào cửa hàng như chúng tôi.

Trông có vẻ đó là một bà mẹ, một cô con gái và một đứa cháu nhỏ. Họ trông khá tươm tất dù quần áo đã cũ sờn, và rõ ràng là họ chẳng lấy gì làm giàu có cả. Họ đẩy chiếc xe đi khắp cửa hàng, cẩn thận và cân nhắc lựa chọn từng món hàng. Tôi để ý thấy hầu hết những món hàng họ mua đều là những mặt hàng tầm thường và thực phẩm thiết yếu cho một gia đình.

Mẹ và tôi mua sắm đã xong, hai bên đẩy xe hàng đi thẳng đến quầy để tính tiền. Lúc chúng tôi đến đó, gia đình nọ đã có mặt từ trước, cùng với một người khách khác đang đứng ở giữa, ngay trước chúng tôi, chờ đến lượt mình tính tiền.

Khi nhìn gia đình họ đặt hàng hóa lên băng chuyền, tôi nghe bà mẹ luôn miệng nhờ người thu ngân tính tổng số tiền khi mỗi món hàng được đưa qua máy, bởi bà cần phải dành tiền chi phí cho nhiều việc khác nữa. Việc làm này hơi mất thời gian một chút, và người khách đứng trước tôi lắc đầu tỏ ra mất kiên nhẫn thấy rõ, thậm chí bà ta còn cầu nhàu những điều mà tôi đoán chắc là ai cũng có thể nghe được.

Khi cô thu ngân đưa ra tổng số tiền cuối

cùng, người đàn bà nọ đã không có đủ tiền mặc dù đã lục hết các túi quần, túi áo, vì thế bà ấy trả bớt lại vài món thực phẩm đã mua. Ngay lúc ấy, mẹ tôi cho tay vào ví, lấy ra tờ 20 đô la cuối cùng của mình và trao cho người đàn bà nọ. Bà ấy tỏ vẻ rất ngạc nhiên và nói: “Tôi không thể nhận được đâu!”. Mẹ tôi nhìn thẳng vào mắt bà, khẽ đáp: “Không sao đâu, chị có thể nhận nó mà. Xin hãy xem đó như một món quà cũng được. Chẳng có món đồ nào trong chiếc xe đây mà chị không cần cả, vì vậy xin chị hãy vui lòng nhận”.

Người phụ nữ đó không khỏi xúc động khi nghe mẹ tôi nói chân thành như thế, bà đưa tay ra nhận lấy tờ bạc. Lúc đó, bà nắm chặt tay mẹ tôi một lúc và nước mắt lăn dài trên má, bà xúc động nói với mẹ tôi: “Cảm ơn cô rất nhiều. Cô thật tốt bụng. Trước nay chưa từng có ai đối xử với tôi tốt như thế cả! Tôi thật lòng rất biết ơn cô”.

Tôi biết mình đã rời khỏi cửa hàng với đôi mắt đỏ hoe, và đó sẽ là điều mà tôi mãi mãi gìn giữ trong lòng mình. Bạn biết không, ba mẹ tôi đã phải nuôi dạy sáu đứa con và bản thân họ cũng không lấy gì làm giàu có. Thế nhưng, tôi rất lấy làm hạnh phúc để nói rằng mình đã được thừa hưởng từ mẹ một trái tim nhân hậu. Nhờ có mẹ, tôi đã biết sống không ích kỷ, và tôi tin rằng đi khắp thế gian này cũng không tìm

được cảm giác nào tuyệt vời hơn thế đâu!”

Một việc làm từ thiện xuất phát từ lòng thương yêu những người bất hạnh trong xã hội, những người gặp những hoàn cảnh khó khăn hoặc tai nạn và bệnh tật ngặt nghèo. Vì lòng yêu thương ấy, sau khi tốt nghiệp đại học xong, người sinh viên liền xin gia nhập vào đoàn từ thiện thành phố.

Làm việc từ thiện là một việc làm có ý nghĩa cao đẹp “tình người”; là một hành động đạo đức bổ thí đem tình yêu thương đến với mọi người bất hạnh trên toàn cầu mà không có ý nghĩa trao đổi “bánh sếp đi bánh qui trở lại”.

Làm việc từ thiện đó là một điều làm cho chúng ta sung sướng nhất, hạnh phúc nhất; đó là một điều nói lên từ trong trái tim của chúng ta biết chia sẻ những nỗi đau buồn với những người khác. Cho nên đức hiếu sinh bổ thí từ thiện chúng ta phải tu học, trau dồi, rèn luyện cho thấm nhuần tất cả những hành động thân, miệng, ý. Nhờ đó con người của chúng ta mới trở thành những con người đức hạnh toàn diện.

Đứng trước cảnh khổ của người khác làm sao chúng ta làm ngơ được. Phải không quý vị?

Nếu không làm ngơ được, chúng ta phải xông vào công việc từ thiện giúp người, an ủi người trong cơn hoạn nạn bằng cách kêu gọi mọi người, kể ít người nhiều cùng nhau đóng

góp những vật dụng cần thiết như: quần áo, cơm gạo, rồi cùng nhau chuyển đến những nơi xảy ra cảnh màn trời chiếu đất. Những người không tiền của thì ra công hợp sức nhau dựng lại từng mái ấm tình thương, đó là những hành động tương thân tương ái lá lành đùm lá rách.

Những việc làm này nói lên tình yêu thương của mọi người với nhau trong môi trường sống trên hành tinh này. Và như vậy mới thấm đượm tình người, mới nói lên được đức hiếu sinh đa hướng từ thiện.

Trên đời này chỉ có đức hiếu sinh mới đem lại sự bình an cho mình và cho mọi người. Vì vậy, chúng ta cần phải học tập và rèn luyện đức hiếu sinh cho thấm nhuần thân hành, khẩu hành và ý hành. Nếu không học tập, trau dồi thì không sao trở thành một con người có đạo đức được.

ĐỨC THỨ HAI

ĐỨC BỐ THÍ HIẾU SINH Ý HÀNH, THÂN HÀNH

Chúng tôi vừa nghe tin ở Trung Quốc động đất tại tỉnh Triết Giang, và bão tố lũ lụt ở Manyan nhà cửa sập đổ tan nát, người chết và bị thương quá nhiều. Tin tức này đã loan tin khắp nơi trên thế giới qua các thông tin truyền hình, truyền thanh và trên những trang mạng vi tính. Từ nước này đến nước kia, mỗi người dân có tâm từ thiện, kể ít người nhiều cùng nhau đóng góp để gửi về cứu trợ.

Hiện giờ tình thương của con người không còn biên giới nước này nước khác. Cho nên, bất cứ một nước nào trên thế giới có tai ách, khổ nạn thiên tai lũ lụt, sóng thần, động đất, v.v.. thì mọi người trên thế giới không phân biệt màu da, thứ tóc; không phân biệt tiếng nói, sắc tộc, v.v.. họ đều tập trung, kể ít người nhiều tùy khả năng của mỗi người, mỗi gia đình, rồi những món quà đóng góp ấy được gửi đến cứu trợ với đầy đủ tình thương yêu từ trong trái tim của mọi người trên toàn cầu.

Đoàn từ thiện y bác sĩ Việt Nam sang Manyan đem theo dụng cụ y khoa và thuốc thang đến xứ này với tổng trị giá 100.000 USD

để chích thuốc trị bệnh và ngửa bệnh cho những nạn nhân thiên tai tại xứ sở này với tình thương yêu tràn đầy tình người.

Con người hôm nay trên hành tinh này sẽ gần gũi nhau hơn nhờ những mạng thông tin, Vì thế, tình thương yêu của họ sẽ ban tặng cho nhau một cách cụ thể qua những món quà nho nhỏ, những gói trọn đầy lòng yêu thương trong đó.

Cho nên bất cứ một nước nào, khi nhân dân ở nước đó có tai nạn xảy ra thì tất cả mọi người dân trên thế giới đều gửi quà, gửi lời thăm viếng và chia sẻ những nỗi đau buồn mất mát. Những gói quà, những lời thăm viếng và những sự chia sẻ sự đau buồn đã nói lên được tình người, tình yêu thương nhân loại. Do đó, tình yêu thương của con người tràn đầy khắp nơi trên thế giới thì thế giới làm sao còn chiến tranh; thì thế giới làm sao còn có nước này đem quân đi xâm chiếm nước kia. Phải không quý vị?

Thế giới không hòa bình là vì con người chưa có tình yêu thương, con người chưa có sống trong đạo đức hiếu sinh. Vì thế sự xung đột thường xảy ra hằng ngày khắp nơi, không chỗ này thì chỗ khác.

Đức hiếu sinh bổ thí là do từ lòng thương yêu của những người có từ tâm, luôn luôn họ muốn giúp đỡ và chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn, bất hạnh, chứ không vì “DANH”

làm từ thiện; chứ không vì “SỰ NGHIỆP LÀM ẺN” mà lợi dụng từ thiện, làm giàu trên danh nghĩa nhân từ; chứ không vì một thế lực nào bắt ép làm từ thiện. Từ thiện xuất phát từ lòng yêu thương mới chính từ thiện. Làm từ thiện chính từ lòng tự nguyện, tự giác; vì lòng yêu thương.

Một câu chuyện có thật trong cuộc đời này xuất phát từ lòng yêu thương bạn:

“NĂM NĂM CỒNG BẠN ĐẾN TRƯỜNG”

(Một hình ảnh đẹp của đôi bạn Bình và Phil)

“Nguyễn Thái Bình, học sinh lớp 11 trường cấp 2, 3 Bình Khánh, huyện Cần Giờ - TP HCM.

Cuộc sống gia đình Bình cũng không khá giả gì, sau giờ học, em phải làm việc giúp gia đình. Nhưng bao giờ em cũng dành thời gian cho người bạn cùng lớp thiếu may mắn Quách Văn

Phil.

Nhà ở gần nhau, nên Bình luôn cố gắng sắp xếp để có thể ở bên cạnh để giúp đỡ Phil và cùng nhau học tập. Bình bảo: “Em rất thương và nể Phil. Tuy bạn ấy là người kém may mắn, nhưng không bao giờ tự ti mà luôn cố gắng học tập, sống hòa nhã và vui vẻ với mọi người”. Còn với Phil, Bình là người bạn thân thương và chân thành nhất.

Bạn bè vẫn trêu đùa Bình là đôi chân của Phil. Quả vậy, năm 5 qua, hơn 1.000 ngày, Phil đến trường trên lưng bạn. Không những vậy, Bình còn công Phil đi thăm thầy cô, đến tham gia các hoạt động của lớp, cắm trại, dã ngoại... Ngay cả việc đưa Phil vào nhà vệ sinh trong giờ lên lớp, Bình cũng đảm nhận. Phil đã như một người bạn, người em gắn bó với Bình suốt cả quãng đời học sinh. Thầy cô giáo, bạn bè trong trường cũng như những người dân xã Tam Thôn Hiệp đều biết và thường nhắc đến hình ảnh công bạn đến trường của Bình với cả lòng yêu thương và trân trọng”.

Tiểu Quyên

Tình yêu thương xuất từ trái tim con người, ở đây không ai bắt buộc em Bình công bạn, mà Bình tự nguyện vì thương bạn mà chịu khó công bạn suốt năm 5 liền trong tuổi học trò. Em Bình thể hiện đức hiếu sinh tuyệt vời.

Đây là em Bình đã thực hiện ĐỨC BỐ THÍ HIẾU SINH THÂN HÀNH. Ở đời, người ta bố thí bằng tiền bạc, của cải, tài sản, cơm ăn, áo mặc, nhà ở, v.v.. nhưng có người bố thí bằng công lao, sức lực thì cũng đâu thua kém gì tiền bạc, của cải, vật chất, v.v.. như em Bình ở đây đã bố thí công sức công bạn đi học suốt năm năm liền. Thật là một gương hạnh đức hiếu sinh bố thí công sức tuyệt vời, không thể lấy vàng bạc, châu báu mà sánh được!

Trong đức hiếu sinh bố thí còn mang theo một đức hạnh tuyệt vời nữa, đó là ĐỨC BUÔNG XẢ. Vì thế, người biết bố thí là người biết buông xả tâm ích kỷ, hẹp hòi, bõn xẽn; người biết bố thí là người biết lìa tâm tham, sân, si. Vì lìa tâm tham, sân, si, mạn, nghi là người ly dục ly ác pháp. Người ly dục ly ác pháp thân tâm sẽ bất động, thanh thản, an lạc và vô sự. Chính đó là ĐỨC HẠNH GIẢI THOÁT CỦA PHẬT GIÁO.

ĐỨC THỨ BA

THIỆU ĐỨC HIẾU SINH BỐ THÍ

*N*hìn cảnh thiếu trước, hụt sau là biết ngay nhân quả đời trước thiếu đức bố thí. Người thiếu đức bố thí là người sống ích kỷ, bõn xẽn, hẹp

hồi, v.v... Họ chỉ biết lo cho cá nhân của mình, muốn cho mọi thứ, mọi vật trên đời này đều dồn về cho mình, chỉ một mình mình giàu có, còn ai nghèo khổ mặc kệ. Lòng tham muốn của con người giống như chiếc túi không đáy, đựng không bao giờ đầy. Vì thế, lòng ham muốn không bao giờ đạt được thỏa mãn. Và lại, chúng ta ai cũng biết, ngoài lòng tham muốn của chúng ta, còn có luật nhân quả. Nhưng luật nhân quả có cho phép chúng ta làm thỏa mãn lòng ham muốn đó không? Chắc là không, vì lòng ham muốn của chúng ta là túi không đáy. Túi không đáy làm sao đầy được. Phải không quý vị?

Khi còn lòng dục tham muốn thì tâm tạo tác biết bao nhiêu là ác pháp. Do tạo tác các ác pháp nên phải trả những quả ác, như ích kỷ, bòn xén, tham lam, trộm cắp, lấy của không cho thì trả quả phải bị thiên tai sóng thần, bão tố, động đất, hỏa hoạn, lũ lụt, nước trôi, v.v... Do sống trong ác pháp làm ra của cải, tài sản, nên của cải, tài sản ấy phải bị tiêu tan, mất trắng tay. Như vậy, không bao giờ làm thỏa lòng ham muốn được.

Lòng dục ham muốn càng cao thì lại càng nghèo đói hơn. Cho nên chúng ta phải biết xả lòng tham muốn. Xả lòng ham muốn tức là khi chúng ta có một cái gì để sống liền đem chia sẻ cho người nghèo đói như mình. Một người đang nghèo đói, nhưng khi được những nhà từ thiện bố thí thực phẩm liền san sẻ chia làm đôi, đem

bố thí cho người khác cùng trong cảnh ngộ như mình.

Những người nghèo mà làm được những điều này chắc chắn những người này sẽ giàu lòng yêu thương mình và yêu thương người. Nếu trên đời này ai thực hiện được như vậy là người giàu có nhất. Giàu lòng yêu thương. Người giàu lòng yêu thương là người được đầy đủ hơn, cơm ăn áo mặc không còn thiếu nữa.

Như vậy, đức hiếu sinh bố thí thật là tuyệt vời, luôn đem lại sự bình an cho mình và cho mọi người. Vì thế làm người chúng ta nên học hỏi và trau dồi, rèn luyện đức hạnh này.

ĐỨC THỨ TƯ

ĐỨC BỐ THÍ HIẾU SINH

THÂN HÀNH, KHẨU HÀNH

*H*ành động trên đây của một người mẹ nghèo san sẻ của bố thí cho người khác nghèo như mình. Trong khi cả gia đình mình đang đói khổ mà dám phân chia sự sống của mình cho người khác. Đó là một hành động bố thí trên bố thí, những con người này đã biết buông xả bằng đức hiếu sinh “Thương mình, thương người”

như cụ Nguyễn Trãi đã dạy:

*“Thương người như thể thương thân
Thấy ai đói rét thì thương
Rét thường cho mặc
Đói thường cho ăn”*

Lời dạy trên đây là lời dạy chúng ta nên sống với đức hiếu sinh bồ thí. Người có lòng bồ thí giúp người thì không bao giờ đói khổ, cơm ăn áo mặc dư thừa. Đó là luật nhân quả, nếu sống đức hạnh thì đức hạnh sẽ chuyển quả khổ thành quả yên vui.

Theo quy luật nhân quả thì con người ai cũng có lòng tham dục, nhưng người nào có đức hiếu sinh từ trong lòng từ ái thì tâm tham dục của họ được làm giảm đi rất nhiều. Do đức hiếu sinh lòng từ ái mới biết thương người, thương mình, vì có thương mình thương người nên thấy ai hoạn nạn bất hạnh thì sẵn lòng thương giúp đỡ. Giúp đỡ bằng công sức hay tiền của, cơm ăn, áo mặc. Tất cả những hành động giúp người như vậy đều gọi là đức bồ thí. Cho nên đức bồ thí là phương cách thức thể hiện lòng yêu thương.

Khi thấy ai biết bồ thí cho người khác là biết người ấy thương mình, thương người. Nhưng chính vì biết thương mình, thương người khác, đó mới thật sự thương mình. Còn cứ nghĩ thương mình mà cứ lo gom góp mọi thứ vào cho mình, còn ai khổ mặc kệ ai, ai đói cũng không

cần biết tới. Do không cần biết đến cuộc sống của mọi người nên đã tự làm khổ mình, biến mình trở thành những con người vô đạo đức.

Người ích kỷ, bòn xén lúc nào cũng nơm nớp sợ mọi người sẽ trộm cắp, cướp lấy hay chiếm đoạt của cải, tài sản của mình. Vì thế, người có của cải giàu sang cũng khổ. Khổ vì sợ hao mất tài sản nên ăn không ngon, ngủ không yên giấc; khổ vì phải nghĩ ngợi trăm mưu ngàn kế để làm ra tiền của; khổ vì phải sinh lòng gian tham, dối trá, lừa đảo trăm muôn vạn người để thu tóm danh lợi về một mình.

Người giàu sang biết chia sẻ, giúp đỡ những người nghèo khổ bất hạnh trong xã hội thì của cải tài sản không bao giờ hết, không cần giữ gìn cũng không bao giờ mất mát, vì nhân bố thí, nên quả phải giàu sang. Còn người giàu sang mà tính tình bòn xén ích kỷ, không dám bố thí cho ai một đồng một cắc thì của cải sẽ không giữ gìn trọn vẹn. Tại sao vậy?

Vì người giàu sang ích kỷ, bòn xén, keo kiệt là người chưa xả lòng tham lam. Chưa xả lòng tham lam là nhân nghèo đói. Hiện giờ giàu sang nhưng không giữ gìn sự giàu sang được bền lâu đâu, đến khi phước báu hết thì của cải sẽ theo con cái hư phá tán, ăn chơi, bài bạc hoặc bệnh tật mà đi sạch, ruộng vườn cũng không còn, trở thành những người nghèo đói.

Đây là một câu chuyện bố thí để nhắc nhở chúng ta, khi bố thí rồi thì không nên ân hận; không nên tiếc rẻ, dù chúng ta bị kẻ khác lừa đảo. Thà bị người lừa đảo còn hơn bỏ qua khi gặp một người có hoàn cảnh khó khăn hoặc có tai nạn, bệnh tật ngặt nghèo cần nên giúp đỡ.

“TIỀN LẺ” là tựa đề của một câu chuyện xảy ra để nhắc nhở chúng ta lúc thực hiện đức hiếu sinh bố thí để thân tâm được thanh thản, an lạc và vô sự. Khi đã bố thí giúp người rồi thì không nên hối tiếc, dù bị người khác lừa đảo:

“Trong suy nghĩ của tôi, những người ăn xin luôn tự bịa ra những câu chuyện cực kỳ thuyết phục đến nỗi bạn không thể biết được đâu là thật, đâu là giả. Sau vài lần bị mắc lừa, tôi thật sự bực mình, không phải vì mất mấy đồng tiền lẻ đó mà vì tôi cảm thấy mình giống như một thằng ngốc vậy. Từ đó, tôi tự nhủ sẽ không bố thí cho ai một xu nào nữa.

Ngày nào trên đường đi làm, tôi cũng ghé mua một tách cà phê cappuccino, và lần nào người ta cũng thối lại cho tôi vài đồng tiền lẻ. Hôm đó, khi tôi chuẩn bị cất những đồng tiền lẻ vào ví thì có một người đàn ông tiến về phía tôi và nói: “Thưa ông, tôi đang trên đường về nhà thì xe bị hết xăng. Chiếc xe của tôi đậu cách đây bốn dãy nhà, và có hai đứa bé đang chờ tôi trong xe. Nếu có thể ông làm ơn...” Nghe thế,

tôi bực mình lắm lắm: “Lại nữa!”, nhưng rồi vẫn đưa ông ta 10 đô la. Tôi ngòì lại uống hết tách cà phê của mình rồi trở ra xe. Bỗng tôi thấy người đàn ông lúc nãy vội vàng chạy đến, mỉm cười thật tươi: “Rất cảm ơn ông, tôi đã đủ đủ xăng để về đến nhà và vẫn còn dư đây 2 đô la để trả lại ông. Ngày mai, tôi sẽ đến gửi trả 8 đô la còn lại cho ông”.

Ở hàng phía sau, hai đứa bé con ông in mũi vào tấm kính xe, trao cho tôi nụ cười thơ ngây.

Cầm hai tờ bạc trong tay, tôi cảm thấy mình như người có lỗi. Từ ngày đó trở đi, tôi không bao giờ còn cảm thấy phiền hà khi có ai đó nhờ giúp đỡ, và tôi cũng luôn cố hết sức có thể để chia sẻ cùng họ trong khó khăn”.

*Theo Spare Change
(Ngọc Khanh)*

Câu chuyện trên đây cũng là một câu chuyện nói đến tâm trạng chung của những ai có lòng thương người, biết bố thí để chúng ta an tâm khi bố thí chia sẻ với những ai gặp hoàn cảnh khó khăn, dù chúng ta có bị kẻ khác lừa đảo lường gạt.

Mặc dù chúng ta có bị lường gạt, nhưng chúng ta đừng nên nghĩ mình bị lường gạt, mà nên nghĩ chúng ta đã giúp cho người bất hạnh là đủ. “*Có một cậu sinh viên đến bệnh viện thăm người thân, vừa đến bệnh viện có một người*

chạy ra xin tiền cậu: “Cậu ơi, cậu hãy giúp cho con tôi 500 đồng để đóng tiền vào phòng cấp cứu, nếu không có thì con tôi phải chết”. Không do dự, cậu sinh viên móc túi đưa cho bà ta 500 đồng. Bà ta cảm ơn rồi rút và chạy vào bệnh viện.

Lúc bấy giờ, có người nói với cậu sinh viên nọ: “Cậu bị gạt rồi! Có đứa trẻ nào cấp cứu đâu”.

Cậu sinh viên trả lời: “Như vậy cháu rất mừng là không có đứa trẻ nào chết”. Mục đích của cháu là cứu giúp cho em bé thoát chết, và bây giờ không có em bé nào chết là mục đích của cháu đã đạt được. Đó là nỗi mừng thật sự của cháu”.

Với tinh thần yêu thương bố thí là phải nghĩ đến sự cứu giúp người thoát khổ, chứ đừng nghĩ chúng ta bị người khác lừa gạt, mà hãy nghĩ rằng chúng ta giúp người thoát khổ là mình vui mừng.

Cậu sinh viên này có một tri kiến hiểu sinh bố thí tuyệt vời, không bao giờ nghĩ rằng mình bị người khác lừa gạt, mà chỉ biết không có em bé nào chết là mãn nguyện.

Với sự sống của em bé mới có giá trị lớn, còn 500 trăm ngàn đồng của cậu sinh viên chỉ tượng trưng cho tình thương của cậu mà thôi.

Lòng yêu thương bố thí cứu người thoát chết, thoát khổ là mục đích, nên khi biết người khác đang khổ là chúng ta giúp đỡ ngay liền, chứ không chần chừ, đắn đo, suy tư hơn thiệt sợ bị lường gạt hay không bị lường gạt. Người khác lường gạt mình là vay nợ mình, kiếp này không trả thì kiếp sau cũng phải trả. Luật nhân quả không ai trốn đâu cho khỏi. Vì thế bất cứ thấy bất hạnh khổ đau thì nên sẵn sàng giúp đỡ với lòng thương yêu.

Người gian xảo lường gạt không thể qua mắt được người có trí tuệ. Nhờ có trí tuệ và tình thương thì không ai dám lường gạt chúng ta được. Vì thế, chúng ta không sợ bị lường gạt. Nhưng khi đã bố thí xong thì chỉ biết giúp người thoát khổ, chứ không nên nghĩ mình bị lường gạt. Khi làm một việc từ thiện như bố thí tiền của hay công sức của mình thì chúng ta nên tin rằng sẽ có những người được an ủi trong hoàn cảnh khổ; sẽ có những người thoát chết, thoát nạn, v.v...

Đó là mục đích của việc làm từ thiện bố thí do đức hiếu sinh. Đức hiếu sinh bố thí mới thực sự là làm việc từ thiện, còn ngoài ra, làm việc từ thiện coi chừng mình sẽ lợi dụng danh từ “từ thiện” để làm một việc khác, một việc làm “danh và lợi”. Cho nên quý vị phải nhớ: Làm việc từ thiện phải xuất phát từ đức hiếu sinh.

ĐỨC THỨ NĂM ĐỨC HIẾU SINH BỐ THÍ CAO THƯỢNG THÂN HÀNH, KHẨU HÀNH

Đức hiếu sinh bố thí cao thượng là một hành động bố thí thân mạng mình để cứu người trong cơn hoạn nạn, v.v... Trong cảnh nghèo đói, nhưng lại biết san sẻ từng sự sống của mình cho người khác thì đó là đức hiếu sinh bố thí cao thượng.

Trong lúc đang nguy kịch, Hoàng Văn Trọng và một số bạn nam đã không ngần ngại lao ra dòng nước dữ cứu các bạn nữ cùng lớp bị sóng cuốn, lún cát; có người may mắn thoát nạn, nhưng có người ra đi mãi mãi, để lại vô vàn thương tiếc... của mọi người. Chúng ta hãy đọc bài: “ANH HÙNG NHỎ TUỔI” trên báo Thanh Niên và Cuộc Sống số 124, Thứ bảy 03/5/2008, tác giả Trương Quang Nam:

“Vào 14 giờ ngày 18/02/2007, em Hoàng Văn Trọng và một số bạn cùng lớp rủ nhau đi chơi Tết và chụp ảnh. Để có những tấm hình đẹp, các bạn cùng rủ nhau ra biển lấy vỏ sò, vỏ ốc kết lại và cùng tắm biển tại thôn Bắc Hòa, xã Ngư Thủy Bắc. Nhưng sự việc đáng tiếc không may đã xảy ra, một số bạn nữ trong lúc tắm bị

sóng cuốn, lún cát hoảng loạn kêu cứu. Nghe tiếng các bạn kêu cứu, Hoàng Văn Trọng và một số bạn nam nhanh chóng lao về các bạn nữ gặp nạn. Sau một thời gian vật lộn với sóng lớn và cát lún. Hoàng Văn Trọng đã cứu được một nữ vào bờ an toàn và tiếp tục quay ra để cứu tiếp các bạn khác. Nhưng vì đuối sức, lại thêm cát lún và những đợt sóng lớn đã cướp đi sự sống khi em vừa mới 14 tuổi”.

Một tấm gương anh hùng tuổi nhỏ dám hy sinh bố thí thân mạng mình cứu người trong khổ ải. Thật đáng ca ngợi, khen tặng “anh hùng nhỏ tuổi mà gan dạ”.

Trước cảnh khổ của người khác, lúc bấy giờ lòng thương yêu dâng lên cao độ, chúng ta quên mình nên mới dám xông pha vào sóng dữ, gió to để cứu người chết đuối; mới dám xông vào lửa bỏng, nước sôi để cứu người chết cháy. Hành

động xông pha vào chỗ hiểm nguy cũng giống như những người lính xông vào trận mạc, vì muốn bảo vệ tổ quốc quê hương; vì thương yêu nòi giống, nên xông pha vào trận mạc, dám hy sinh thân mạng trước lần tên mũi đạn để cứu dân, cứu nước thoát khỏi ách cai trị nô lệ của ngoại bang. Đó là những người dùng hạnh bố thí thân mạng cho tổ quốc quê hương mà lịch sử còn ghi danh mãi mãi muôn đời muôn kiếp.

Trong bài học trên đây là đức hiếu sinh bố thí trên hạnh bố thí. Khi cả gia đình mình đang trong cơn đói khổ, nhưng khi có được phần bố thí của người khác đem cho. Lúc bấy giờ lại dám đem phần bố thí ấy ra phân chia làm hai, cho người nghèo đói khác, thì người phụ nữ này đang thực hiện đức hạnh bố thí trên đức hạnh bố thí. Đó là một hành động biết thương mình, thương người, ít ai làm được. Nếu trên đời này ai cũng có tấm lòng biết chia sẻ như vậy thì thế gian này tốt đẹp biết bao!

Cho nên đạo đức hiếu sinh bố thí rất cần thiết cho mình, cho người, cho các loài thú vật đang sống trên hành tinh này. Trong một xã hội mà mọi người ai cũng đều biết quý trọng sự sống của mình như quý trọng sự sống của người khác và của muôn loài thú vật khác, thì cuộc sống này là Thiên Đàng, Cực Lạc.

Con người chỉ có sống với đức hạnh hiếu

sinh bố thí thì con người mới biết san sẻ cho nhau từng sự sống. Nhờ có những hành động này mà thế giới loài người sẽ không còn xung đột và chiến tranh nữa.

Bởi vậy, cuộc sống của loài người trên hành tinh này chỉ có đạo đức hiếu sinh là quan trọng trên hết. Một con người mà không đạo đức, dù là người có tài giỏi, nhưng tài giỏi ấy sẽ không làm lợi ích cho cuộc đời mà còn làm khổ đau cho đời nhiều hơn. Ngược lại, một người không có tài mà có đức thì xã hội này mọi người đối xử với nhau bằng đạo đức thương yêu, đùm bọc, san sẻ, tha thứ, nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng, v.v... thì sẽ đem lại sự an vui, hạnh phúc cho nhau. Đức hiếu sinh bố thí rất quan trọng cho đời sống của loài người và loài vật, xin quý vị cố gắng rèn luyện nhân cách của mình để mình trở thành là con người hiếu sinh.

ĐỨC THỨ SÁU

MỘT TÂM HỒN CAO THƯỢNG

HIẾU SINH

*M*ột người có tâm hồn cao thượng là người luôn sống với đức hiếu sinh. Khi sống với đức hiếu sinh thì họ luôn luôn sẵn sàng dám hy sinh

thân mạng mình cho sự sống của người khác, dù gặp bao nhiêu gian khổ họ cũng không bao giờ chùn bước hoặc từ nan trước những sự khó khăn và gian khổ.

Một câu chuyện dưới đây, “*MỘT NGƯỜI VÌ MỌI NGƯỜI*”, để chứng minh cho chúng ta thấy sự dũng cảm gan dạ, trước cái chết người ta vẫn coi thường, xem sự sống của mình nhẹ nhàng như lông hồng. Người dám hy sinh như vậy là người có một tình yêu thương rộng lớn, thấy sự sống của mọi người rất quan trọng. Chỉ có những người xem tiền bạc, châu báu là trên hết, nên mới giết người cướp của mà chẳng chút lòng thương xót. Ngược lại, những người biết quý trọng sự sống trên đời này, xem như không có một vật gì quý báu hơn, thì mới dám hy sinh thân mạng sống của mình, chỉ vì có một ước mong là làm sao cho mọi người được sống bình an, yên vui. Chính vì sự sống bình an, yên vui của mọi người thì mình mới có sự sống yên vui, an ổn chân thật cho mình. “Người vui mình mới có vui, người buồn mình có vui đâu bao giờ”. Điều này có đúng không quý vị?

Những người sống vì mọi người là những người biết đặt tình yêu thương lên hàng đầu trong cuộc sống. Vì biết yêu thương mọi người nên đời sống của mình mới được bình an, yên ổn.

Đây là câu chuyện do một vị linh mục cao tuổi kể lại vào một ngày chủ nhật. Đó là một câu chuyện có thật xảy ra khi ông còn phục vụ trong quân ngũ:

“Một ngày nọ, vị trung sĩ huấn luyện cho doanh trại của ông bất thành linh ném một quả thủ pháo vào một nhóm lính trẻ. Tất cả những người lính đó đều bỏ chạy, sau đó vị trung sĩ từ tốn nói rằng: Quả lựu đạn thật ra không được cài kíp nổ, và ông làm vậy chỉ để xem phản ứng của họ như thế nào mà thôi.

Ngày hôm sau, có một tân binh gia nhập vào nhóm lính đó. Vị trung sĩ huấn luyện yêu cầu những người lính không được nói với anh lính mới này về những gì sắp xảy ra. Khi trung sĩ ném quả lựu đạn vào nhóm lính, người lính mới đó không hề biết rằng nó sẽ không nổ, anh đã dũng cảm lao vào đề lên quả lựu đạn trong lòng

để ngăn không cho nó gây thương tổn đến những người khác. Anh ấy sẵn sàng hy sinh vì đồng đội của mình.

Năm đó, người lính trẻ ấy được trao tặng huân chương cao quý duy nhất cho lòng can đảm và tinh thần quả cảm của mình, đó là tám huân chương chưa một ai từng nhận được trong những cuộc chiến trước đó”.

Một tấm gương dũng cảm dám hy sinh bố thí thân mạng của mình để cho mọi người thoát chết. Những người làm được những điều này đều là những người sống với một tâm hồn cao thượng hiếu sinh bố thí thân mạng. Một hành động dũng cảm gan dạ mà ít có người làm được. Bởi vậy, những ai làm được điều này chúng ta đều nên kính phục và tôn trọng lòng dũng cảm đức hiếu sinh cao thượng bố thí vĩ đại.

Chúng ta làm người cần phải tập những gương hạnh hiếu sinh bố thí cao thượng này để xứng đáng là một con người.

ĐỨC THỨ BẢY MỘT BÀI HỌC ĐỨC HIẾU SINH TUYỆT VỜI

*N*ói về đạo đức trong cuộc đời này thì không có đạo đức nào hơn “ĐỨC HIẾU SINH”. Bởi vậy con người chỉ cần đào tạo đạo đức hiếu sinh cho họ thì xã hội này không còn xung đột và chiến tranh nữa như trên đã nói.

Bởi con người sinh ra từ TÌNH THƯƠNG, được nuôi dưỡng lớn lên trong TÌNH THƯƠNG, và muốn có cuộc sống được an vui không làm khổ mình, khổ người thì phải duy trì sự sống bằng TÌNH THƯƠNG.

Chính tình thương mới đem lại hạnh phúc an vui cho con người, cho nên mỗi hành động trong cuộc sống hằng ngày phải thực hiện bằng tình thương. Nếu ai đi ngược lại là người ấy đã tạo sự khổ đau cho mình, cho người ngay liền.

Hành động TÌNH THƯƠNG nhiều khi người ta thường sống với nó, nhưng không mấy khi lưu ý. Thường người ta lưu ý khi người ta nói: “TÔI THƯƠNG”. Nhưng sự thật lời nói: “tôi thương”, chưa hẳn là “tôi thương”. Vì lời nói “tôi thương” nhưng liền đó lại có thể hai người cãi cọ chửi mắng nhau như trâu trắng, trâu đen. Cho nên trên đời này chỉ có tình thương bằng

hành động mới chân thật, tuy không nói ra lời THƯƠNG YÊU, nhưng tình THƯƠNG YÊU rất thâm thía như câu chuyện “SỢI TÓC TRONG HỘP CƠM”.

“Trong những năm tháng gian khổ đó, rất nhiều học sinh ngay đến khả năng mang những món cơm hộp giản tiện nhất trông chẳng ra hồn để đến trường học cũng không có, bạn học ngồi cạnh tôi chính là như vậy. Thức ăn của cậu ta mãi mãi là đậu xị, đen xị, còn cơm hộp của tôi thì thường mang giảm bông và trứng ốp lết. Sự khác biệt của hai người quả là một trời, một vực. Hơn nữa, bạn học này mỗi lần ăn đều nhặt các sợi tóc ở trong cơm hộp trước, rồi mới ăn như không có gì xảy ra. Tôi thấy việc này vẫn kéo dài mãi, ngày này sang ngày khác không có gì thay đổi.

“Có thể nói là mẹ cậu ta rất luộm thuộm, cho nên trong cơm hằng mang đi đều có tóc”. Các bạn học sinh đều bàn tán vụng trộm.

Có một hôm nhà trường nghỉ học, bạn học sinh đó mời tôi: “Nếu bạn không bận việc gì, xin mời đến nhà mình chơi”.

Tuy trong lòng không muốn lắm. Song từ ngày vào học cùng lớp, đây là lần đầu cậu ta mời tôi tới nhà chơi, cho nên tôi không nỡ từ chối.

Theo bạn đến thôn nghèo nơi địa hình dốc

núi dựng đứng ở vùng núi ngoại thành.

“Mẹ, con đưa bạn đến chơi đây nè!”. Sau khi nghe thấy tiếng nói phẩn khởi của bạn tôi, cửa buồng mở ra. Bà mẹ già cả của cậu ta đã xuất hiện ở cửa.

“Anh bạn của con tôi đến rồi à! Để tôi xem nào”. Nhưng mẹ bạn tôi ra khỏi cửa buồng, cứ dùng tay sờ sờ chiếc cột bức tường ở ngoài cửa. Hóa ra bà ta là một người bị mù cả hai mắt.

Tôi cảm thấy xúc động mắt cay cay, không nói được lời nào. Thức ăn trong suất cơm hộp của bạn tôi, tuy mỗi ngày thường chỉ là đậu xị, song là do người mẹ mất mù không nhìn thấy, cẩn thận giúp cậu sửa soạn cơm hộp. Đó không chỉ là suất cơm trưa, mà đó còn là tấm lòng đầy yêu thương của người mẹ, thậm chí việc lân sợi tóc vào trong đó cũng không sao, nó vẫn là tình yêu của người mẹ”.

Tình thương yêu không lời, không ranh giới, nó thực hiện bằng đức hiếu sinh. Cho nên người biết sống với đức hiếu sinh là người biết thương mình, thương người và thương tất cả những loài chúng sinh khác. Bởi đức hiếu sinh rất tuyệt vời, luôn luôn đem lại sự bình an, yên vui cho mọi người.

Đức hiếu sinh rất tuyệt vời mà trong tất cả mọi người ai ai cũng đều có, chỉ vì mọi người chưa có dịp thực hiện đức hạnh đó mà thôi.

Dưới đây là một câu chuyện có thật bằng tình yêu thương hiến máu của mọi người giúp cháu Lê Hữu Minh Quân thoát bệnh hiểm nghèo:
“TRÁI TIM CON TÔI ĐÃ ĐÁP LẠI TỪ MÁU BẠN ĐỌC GẦN XA!”

Báo pháp luật TP.HCM ra ngày 27/4 có bài “Thông Điệp Xanh Từ Blog”, thông tin về bệnh trạng của bé Lê Hữu Minh Quân, con của anh Lê Minh Nghĩa (phóng viên báo Giao Thông Vận Tải), mắc bệnh tim bẩm sinh, cần phẫu thuật gấp. Bé Quân thuộc nhóm máu AB, một nhóm máu hiếm, cần bốn người có cùng nhóm máu tương thích để tiếp máu cho cháu trong quá trình phẫu thuật.

Anh Nghĩa tải thông tin lên mạng qua blog của một người bạn. Sau đó chưa đầy 48 giờ, nhiều người trong cộng đồng blogger đã tình nguyện hiến máu để giúp bé Quân. Kết quả xét

nghiệm nhóm có bốn người cho máu, trong đó có chị Nguyễn Thị Bình An, thư ký toà soạn báo Pháp Luật TP.HCM. Sau ca phẫu thuật, trình trạng sức khoẻ của bé Quân phát triển khá tốt. Cha cháu viết thư cảm ơn gửi Báo: “Tôi thật sự xúc động sau khi gửi thông tin cầu cứu nhóm máu AB trên mạng, các anh chị phóng viên, biên tập viên của báo Pháp Luật TP.HCM đã tự nguyện đến Viện Tim TP.HCM xin được thử máu. Có chị còn kêu gọi cả chồng và những người thân đến hiến máu. Tôi nhớ rất rõ gương mặt chị Bình An vẫn cười tươi dù sắc mặt rất xanh xao khi được rút đi một đơn vị máu và nếu cần, chị sẵn sàng hiến tiếp. Phóng viên Q.V và T.N viết bài, có rất nhiều bạn đọc tận Hà Nội, Bình Thuận sẵn sàng vào TP.HCM cho máu bé Quân. Ca phẫu thuật ngày 28/5 thành công và đủ máu AB. Trái tim đau đớn của con trai đầu lòng tôi đã nhịp đập trở lại bằng những giọt máu quý giá của bạn đọc gần xa”...

PV báo Pháp Luật Thành Phố Hồ Chí Minh Xã Hội. Ngày 27/6/2007.

Còn biết bao hành động đức hiếu sinh đã để lại cho đời những tấm gương đạo đức cao thượng mà mọi người ai cũng có thể làm được, chỉ chúng ta có thật lòng thương yêu hay không. Nếu thật lòng yêu thương với nhau thì trên đời này làm sao còn khổ đau nữa. Phải không quý vị?

Đức hiếu sinh là một đức hạnh tuyệt vời, chúng tôi kêu gọi mọi người trên hành tinh này hãy cùng nhau học tập, rèn luyện đức hiếu sinh cho thấm nhuần, để thân tâm mình trở thành một thói quen luôn luôn biết thương mình, thương người và thương các chúng sinh. Nhờ đó chúng ta mới tìm thấy sự an vui và hạnh phúc chân thật của kiếp làm người. Chỉ có đức hiếu sinh chúng ta mới yêu thương nhau chân thật; chúng ta mới tha thứ cho nhau mọi lỗi lầm. Có như vậy thế gian này mới không còn xung đột và chiến tranh nữa.

Bài 41:

SỰ CHIA SẺ BÌNH DỊ

Tôi đứng xếp hàng ở bưu điện để mua tem gửi thư, ngay sau tôi là một phụ nữ với hai đứa con còn rất nhỏ. Hai đứa nhỏ khóc lóc, không chịu đứng yên trong hàng. Bà mẹ trông mệt mỏi và nhếch nhác như mấy đứa trẻ. Thấy thế, tôi liền nhường chỗ của tôi cho bà. Bà cảm ơn tôi rồi vội vã bước lên...

Chỉ còn vài phút nữa là đến giờ đóng cửa. Dòng người xếp hàng chậm chạp nhích từng

bước một. Và nhân viên bưu điện đã thông báo đóng cửa ngay sau khi đến lượt người phụ nữ đó, tức là trước tôi. Điều đó có nghĩa hôm nay tôi không thể gửi thư được, chỉ vì tôi đã nhường cho người phụ nữ đó xếp hàng trước mình.

Tôi cảm thấy thật sự rất bức mình và hối hận vì đã nhường chỗ của mình cho người khác. Tôi lại càng khó chịu hơn khi nghĩ đến việc phải quay trở lại vào ngày mai. Chợt người phụ nữ quay sang tôi và nói: “Tôi cảm thấy rất ngại! Chỉ vì nhường chỗ cho tôi mà cô lại gặp khó khăn như vậy. Cô biết không, nếu hôm nay tôi không gửi phiếu thanh toán tiền gas, thì công ty điện và gas sẽ cắt hết nguồn sưởi ấm của gia đình tôi”.

Tôi sửng người, không ngờ rằng chỉ đơn giản bằng một hành động nhường chỗ của mình, tôi đã giúp người phụ nữ ấy và hai đứa trẻ qua một đêm giá rét. Tôi rời khỏi bưu điện với niềm vui trong lòng. Tôi không còn cảm giác khó chịu khi nghĩ đến việc phải lái xe đến bưu điện, tìm chỗ đậu xe và đứng xếp hàng nữa, mà thay vào đó là cảm giác thanh thản, phần chấn.

Kể từ ngày hôm đó, tôi cảm thấy được sự quan tâm của mình đến với mọi người có giá trị như thế nào. Tôi bắt đầu biết quên mình đi và chia sẻ với người khác, vì tôi nhận ra, đôi khi chỉ một cử chỉ nhỏ, bình dị của mình cũng có

thể làm ấm lòng, làm thay đổi hoặc tạo nên sự khác biệt và ý nghĩa cho cuộc sống của một người khác.

NGỌC KHANH
Theo Keeping The Heat On

Đọc bài này quý vị nghĩ sao? Riêng tôi rất xúc động, một hành động rất đơn giản nhưng mang lại một tình thương cao thượng vô cùng. Nhưng chỗ giúp cho người là đã đem lại sự bình an, yên vui cho người thì hạnh phúc an vui nào bằng, khi chúng ta đã thực hiện. Chính điều này đã xả tâm ích kỷ bỏn xẻn của chúng ta.

Một hành động bình dị, đơn giản ai cũng có thể làm được, nhưng nó nói lên được một tình yêu thương của chúng ta đối với mọi người thật tuyệt vời.

BÀI LÀM

1- Đại ý:

Bài này nói lên một cử chỉ nhỏ, rất bình dị đơn giản mà ai cũng có thể làm ấm lòng, làm thay đổi hoặc tạo nên sự khác biệt cho cuộc sống của người khác.

2- Phân đoạn:

Bài này có 8 đoạn:

1- Tôi đứng xếp hàng ở bưu điện để mua tem gửi thư, ngay sau tôi là một phụ nữ với hai đứa con còn rất nhỏ. Hai đứa nhỏ khóc lóc, không chịu đứng yên trong hàng. Bà mẹ trông mệt mỏi và nhếch nhác như mấy đứa trẻ.

2- Thấy thế, tôi liền nhường chỗ của tôi cho bà. Bà cảm ơn tôi rồi vội vã bước lên...

3- Chỉ còn vài phút nữa là đến giờ đóng cửa. Dòng người xếp hàng chậm chạp nhích từng bước một. Và nhân viên bưu điện đã thông báo đóng cửa ngay sau khi đến lượt người phụ nữ đó, tức là trước tôi. Điều đó có nghĩa hôm nay tôi không thể gửi thư được, chỉ vì tôi đã nhường cho người phụ nữ đó xếp hàng trước mình.

4- Tôi cảm thấy thật sự rất bực mình và hối hận vì đã nhường chỗ của mình cho người khác. Tôi lại càng khó chịu hơn khi nghĩ đến việc phải quay trở lại vào ngày mai.

5- Chợt người phụ nữ quay sang tôi và nói: “Tôi cảm thấy rất ngại! Chỉ vì nhường chỗ cho tôi mà cô lại gặp khó khăn như vậy. Cô biết không, nếu hôm nay tôi không gửi phiếu thanh toán tiền gas, thì công ty điện và gas sẽ cắt hết nguồn sưởi ấm của gia đình tôi”.

6- Tôi sửng người, không ngờ rằng chỉ đơn giản bằng một hành động nhường chỗ của mình, tôi đã giúp người phụ nữ ấy và hai đứa trẻ qua một đêm giá rét.

7- Tôi rời khỏi bưu điện với niềm vui trong lòng. Tôi không còn cảm giác khó chịu khi nghĩ đến việc phải lái xe đến bưu điện, tìm chỗ đậu xe và đứng xếp hàng nữa, mà thay vào đó là cảm giác thanh thản, phấn chấn.

8- Kể từ ngày hôm đó, tôi cảm thấy được sự quan tâm của mình đến với mọi người có giá trị như thế nào. Tôi bắt đầu biết quên mình đi và chia sẻ với người khác, vì tôi nhận ra, đôi khi chỉ một cử chỉ nhỏ, bình dị của mình cũng có thể làm ấm lòng, làm thay đổi hoặc tạo nên sự khác biệt và ý nghĩa cho cuộc sống của một người khác.

3- Đáp án:

Bài này có 8 đức:

1- Luật nhân quả nghiệp báo thân hành, ý hành.

2- Đức hiếu sinh nhường chỗ thân hành.

3- Đức hiếu sinh duyên nghiệp báo nhân quả thân hành.

4- Thiếu đức hiếu sinh nhường chỗ ý hành.

5- Đức tri ân hiếu sinh khẩu hành.

6- Đức hiếu sinh nhường chỗ thân hành có giá trị không phải nhỏ.

7- Đức hoan hỷ nhường chỗ hiếu sinh ý hành.

8- Đức quên mình quan tâm đến người hiếu sinh ý hành.

4- Hướng dẫn giải trình án:

Hướng dẫn giải trình án là chỉ dẫn làm những bài luận văn về đạo đức hiếu sinh mà đầu đề là tám đoạn trong bài học đã được phân chia rành rọt, các tu sinh phải tự làm lấy cho đầy đủ nghĩa lý thâm sâu của đạo đức hiếu sinh cá nhân, gia đình và xã hội. Nếu làm chưa đủ ý nghĩa trên đã hướng dẫn thì bài luận văn chưa hoàn chỉnh. Phải ghi nhớ những lời hướng dẫn trên đây để cố gắng triển khai tri kiến giải thoát. Vì cuộc đời tu hành theo Phật giáo duy nhất chỉ có tri kiến hiểu biết giới luật đức hạnh thì tâm mới ly dục ly ác pháp, còn không có tri kiến giải thoát thì tâm không bao giờ giải thoát, vì thế tu hành chỉ còn ức chế tâm mà thôi.

5- Giải trình án:

ĐỨC THỨ NHẤT
LUẬT NHÂN QUẢ NGHIỆP BÁO
THÂN HÀNH, Ý HÀNH

Như chúng tôi đã nói, luật nhân quả rất công bằng và công lý, ai làm ác tức là làm khổ mình, khổ người và khổ các loài vật thì phải trả quả khổ đau, còn ngược lại ai làm điều lành thì sẽ hưởng được phước báu, hoàn cảnh bản thân, gia đình đều được yên vui và hạnh phúc.

Hai đứa con nhỏ khóc lóc không chịu đứng vào hàng để chờ mua bưu phiếu, chúng làm cho bà mẹ rất khổ sở giữa đám đông người. Đây là nhân quả. Người đời thường bảo: “Con nợ, vợ oan gia, cửa nhà tội báo”. Đúng vậy, nhân quả có vay phải có trả, nếu không vay làm sao lại có con mà trả quả. Con cái không phải là nhân quả sao?

Trên thế gian này, trai lớn lên lấy vợ, gái lớn lên gả chồng, đó là một truyền thống từ ngàn xưa. Người ta cứ ngỡ rằng trai gái lớn lên yêu nhau là hạnh phúc. Hạnh phúc mà con người hằng mơ ước đó là hạnh phúc trong tưởng. Còn hạnh phúc chân thật không phải tìm từ trai gái yêu nhau. Trai gái yêu nhau là qui luật nhân quả

sinh tồn. Vạn vật sinh ra đều theo qui luật này cả. Từ cây cỏ thảo mộc cho đến loài người và loài thú vật đều phải theo qui luật này cả, không có một loài vật nào ra khỏi qui luật này.

Vì thế, con người ít ai thoát ra khỏi qui luật này, ngoại trừ những bậc chân tu giải thoát người ta mới cắt ái, ly gia, đoạn tuyệt con đường tâm sắc dục.

Chúng ta hãy đọc câu chuyện thương tâm, do nhân quả kiếp trước đã gây tạo nhân quả chia lìa cha mẹ và con cái nên kiếp này lũ đã cướp đi cha mẹ của ba cháu gái, để lại một người chị còn tuổi học trò mà phải gánh vác nuôi hai em thật là xót thương vô cùng. Ai thấy cảnh này mà không động lòng rơi nước mắt. Phải không quý vị?

THAY BA MẸ ĐƯA EM ĐẾN TRƯỜNG

“Sáng ngày 05/9 ở thôn Lâm Lang, xã Châu Hóa, huyện Tuyên Hóa, tỉnh Quảng Bình, ba chị em Ngô Thị Nhung, Ngô Thị Huyền và Ngô Thị Ngọc Trinh dắt nhau tới trường dự khai giảng năm học mới. Trong con lũ lớn ngày

07/8 vừa qua, cả ba mẹ của ba cháu gái đã bị chết do lũ... Chị cả Ngô Thị Nhung bây giờ trở thành ba, thành mẹ chăm lo cho hai em. “Hôm qua Trinh cứ khóc mãi. Hấn đòi đưa đi học chứ không chịu đi một mình. Rồi còn cả Huyền nữa thì mần rãng mà đưa cả hai đứa một lúc”. Nhung nói trong nước mắt. Khi ba mẹ còn, ngày khai trường Nhung chỉ lo cho riêng mình. Nay Nhung phải dậy từ 4 giờ sáng để nấu cơm cho hai em ăn. Suốt cả tuần qua, cả ba chị em cứ xúm xít chuẩn bị sách vở, áo quần cho ngày khai giảng. Không còn ba mẹ để nhắc nhở từng thứ, nên em soạn sách vở, chị lại lấy ra, quay lui quay tới, chẳng biết cái nào cần cái nào chưa...”

Trông hình ảnh này thật đáng thương cho ba chị em Nhung. Càng thương xót ba chị em Nhung chúng ta lại nhớ câu tục ngữ: “Còn mẹ gót đỏ như son, chẳng may mẹ mất gót con dính bùn”. Đúng vậy, cuộc đời này sao con người phải chịu nhiều đau khổ mà không còn nước mắt để khóc nữa. Phải không quý vị?

Nhìn cảnh này chúng ta xót thương vô cùng. Một cháu gái tuổi còn học trò làm sao nuôi dưỡng hai em. Đêm đêm ba chị em nằm sát bên nhau để nương tựa vào nhau mà sống. Tình thương của cha và của mẹ còn đâu nữa. Ba cháu này còn kiếm đâu ra tình thương ấy. Ôi xót xa vô cùng!

Nhớ ba mẹ, ba chị em chỉ còn biết ôm nhau mà khóc. Trẻ con chỉ biết nương tựa vào cha mẹ, ông bà, vào những người thân của mình. Còn bây giờ biết nương tựa vào ai đây? Hai em thì nương tựa vào chị, còn chị biết làm gì đây mà nuôi các em. Càng nghĩ tâm can càng rã rời; càng suy nghĩ tâm can càng thấy khổ đau vô cùng, vô tận. Nhìn hình ảnh ba cháu trợ trợ chúng ta không thể cầm những giọt nước mắt, thương cho thân phận các cháu ngày mai sống sẽ ra sao! Cháu gái tuổi còn học trò biết làm gì nuôi hai em. Cuộc đời đầy dẫy cạm bẫy, ác pháp muôn mặt, rồi đây các cháu có thoát khỏi nanh vuốt của loài chồn cáo ác độc chăng? Chúng đang rình rập chờ có cơ hội là dớp ngay...

Cuộc sống con người đều do nhân quả điều hành. Cho nên, vay nhân nào thì gặt quả nấy, nhìn hoàn cảnh của ba cháu Nhung, Huyền, Trinh thì biết ngay nhân quả đời trước ba cháu đã gieo quả chia lìa, nên đời nay phải gặt quả lìa cha, lìa mẹ trong lúc tuổi còn thơ ngây. Nhân quả quá khứ của các cháu như thế nào chúng ta làm sao biết được, nhưng chắc chắn phải có nhân quả. Phải không quý vị?

Đứng trước cảnh các cháu sớm lìa cha, lìa mẹ, sống bơ vơ trên đường đời trợ trợ thì ai lại không xót xa thương cảm.

Cho một vài ví dụ như đời trước các cháu đã

từng bắt cá cha và cá mẹ giết và ăn thịt, để lại một đàn cá con bơ vơ thì hiện giờ các cháu cũng phải trả quả mất cha mất mẹ bơ vơ như vậy. Cho nên, khi am tường hiểu biết luật nhân quả thì chúng ta rất sợ hãi những hành động ác thường làm đau khổ mình, đau khổ người và đau khổ tất cả chúng sinh. Khi những hành động ác làm đau khổ cho mình, cho mọi người và chúng sinh thì chúng ta không thể nào tránh khỏi những hậu quả tai nạn, bệnh tật, đói khổ, mất cha, mất mẹ, v.v.. có thể đến với chúng ta khi thời tiết nhân duyên hội đủ. Khi thời tiết nhân duyên đã đủ thì trốn đâu cũng không khỏi.

Vì hiểu biết luật nhân quả không tha thứ cho một ai và không ai trốn bất cứ nơi đâu mà thoát khỏi luật nhân quả này. Cho nên, ngay từ bây giờ chúng ta phải hết sức cẩn thận về thân hành, khẩu hành và ý hành. Đó là ba nơi xuất phát nhân và quả. Nhất là ý hành, khi chúng ta muốn khởi một ý niệm thì ý niệm ấy phải được suy tư kỹ càng rồi mới biến ra hành động làm hay nói. Nhờ đó nó thành một thói quen hay tư duy, khi muốn làm một điều gì thì tâm chúng ta nhắc nhở phải suy nghĩ, phải tư duy kỹ lưỡng xem ý niệm ấy có làm hại ai không. Nếu không có hại thì mới bắt đầu hành động nơi miệng, nơi thân. Và như vậy hành động thân miệng sẽ không làm khổ mình, khổ người và khổ chúng sinh. Còn ngược lại làm khổ mình, khổ người và khổ

chúng sinh thì nhất định chúng ta không nói, không làm. Bởi vì nói hay làm đó là làm những hành động ác. Nói hay làm những hành động ác là tự chúng ta đã đem sự đau khổ vào thân, tức là chúng ta đang tạo nhân ác. Và cũng đã, đang phải trả quả báo khổ đau mà chúng ta không chạy trốn đường trời nào thoát khỏi.

Cho nên, khi biết luật nhân quả chúng ta rất sợ làm điều ác, vì thế chúng ta phải học pháp NHƯ LÝ TÁC Ý để thực hiện trên pháp môn TỨ CHÁNH CẦN. Hằng ngày chúng ta ngăn ác, diệt ác pháp và luôn luôn lúc nào cũng sinh thiện, tăng trưởng thiện pháp. Ở đây, trong câu này có những danh từ rất khó hiểu như ác pháp nghĩa là gì? Thiện pháp nghĩa là gì? Và nhận diện ác pháp và thiện pháp ra sao?

Quý vị hãy lắng nghe cho kỹ: Ác pháp là những hành động thân, miệng, ý làm khổ mình, khổ người và khổ chúng sinh, còn ngược lại, những hành động nào không làm khổ mình, khổ người và khổ chúng sinh thì đó là thiện pháp, và có một thiện pháp tuyệt vời mà trong pháp môn TỨ CHÁNH CẦN thường nhắc nhở chúng ta nên sinh thiện pháp đó và tăng trưởng. Vậy thiện pháp đó như thế nào? Đó là tâm vô lậu hoàn toàn; đó là trạng thái tâm bất động trước các ác pháp và các cảm thọ; đó là tâm thanh thân, an lạc và vô sự.

Có tu tập như vậy, thiện pháp sinh và tăng trưởng thì chúng ta mới không bị dục vọng sai khiến làm những điều vi phạm giới luật đức hạnh. Nhờ đó chúng ta không bị NHÂN QUẢ NGHIỆP BÁO khổ đau chi phối; nhờ đó chúng ta mới sống được bình an, yên vui tràn đầy hạnh phúc; nhờ đó thân tâm mới được thanh thản, an lạc và vô sự.

Cho nên chúng ta phải nhớ LUẬT NHÂN QUẢ NGHIỆP BÁO là một đạo luật rất công bằng và công lý. Phải thường nhắc nhở tâm sống không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh.

ĐỨC THỨ HAI

ĐỨC HIẾU SINH NHƯỜNG CHỖ

THÂN HÀNH

*N*hường chỗ ngồi cho người khác là một đức hạnh, đó là đức hiếu sinh nhường chỗ. Đức hiếu sinh nhường chỗ ngồi cho những người già yếu, cho những phụ nữ có em bé nhỏ trên xe buýt, trong phòng họp hay bất cứ nơi công cộng nào cũng đều phải biết nhường nhịn chỗ ngồi cho những người bất hạnh kém may mắn, kém sức khỏe, khuyết tật, bệnh tật, v.v...

Hành động nhường chỗ ngồi, đó là một hành động đạo đức đẹp đẽ tuyệt vời mà mọi người trong chúng ta ai ai cũng đều phải thực hiện hành động đạo đức này, để nói lên một đất nước có văn minh tiên bộ, có văn hóa nhân bản. Một đất nước mà có những người dân biết sống đạo đức nhân bản, thường sống không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh, đó là một nền văn hóa và văn minh tiến bộ trong thời đại khoa học kỹ nghệ hoá toàn cầu. Nếu toàn dân trong một nước mà không có những hành động đạo đức như vậy thì không được gọi là một nước văn minh và văn hóa. Cho nên, đức hiếu sinh nhường chỗ ngồi là đức hạnh nhân bản mà toàn dân trong nước đó đều thực hiện được như vậy. Đó là một hành ảnh đẹp đẽ để xác định cho một đất nước có văn minh, có văn hóa. Nhiều khi người ta chỉ nói hay viết chữ VĂN MINH và VĂN HÓA, mà nhìn cách mọi người dân trong nước đối xử nhau thiếu nhường nhịn, thiếu tôn trọng thì biết ngay đất nước đó chưa văn minh tiến bộ và văn hóa bị xuống cấp.

Trong bài học trên đây, tác giả nhường chỗ xếp hàng trước cho người phụ nữ có hai cháu bé nhỏ để mua bưu phiếu. Hành động nhường chỗ là một đức hạnh hiếu sinh tuyệt vời mà mọi người trong chúng ta cần phải học, cần phải tu tập rèn luyện nhân cách này. Vì có thương người tàn tật, người già yếu, người có con nhỏ còn

bồng ẵm trên tay mà đi xe buýt hay xếp hàng mua vé tàu, xe cộ, máy bay, v.v.. là một sự khó khăn vô cùng, khi xe dừng hoặc xe chạy đều bị nghiêng qua, ngã lại thật là tội nghiệp. Phải không quý vị?

Đây là một câu chuyện trên chuyến xe buýt mà tác giả đã thuật lại để làm một bài học về đạo đức hiếu sinh biết nhường chỗ cho mọi người với tựa đề: “TÔI ĐI XE BUÝT”.

“Hàng ngày, tôi mất khoảng 35 phút đi xe buýt đến công sở, và cũng chừng ấy thời gian để ngồi xe buýt đi về. Khi phải đi xe buýt nhiều như tôi, bạn mới nhận ra sự khác biệt giữa việc tìm được một chỗ ngồi trên xe và việc phải đứng suốt chuyến đi. Có một chỗ ngồi có nghĩa là bạn có thể tranh thủ nhắm mắt một chút hoặc đọc báo, hay ít nhất là có thể ngả lưng trong giây

lát. Ngược lại, nếu phải đứng suốt chuyến, thì không đơn giản chân bạn sẽ mỏi như, mà bạn còn liên tục bị xô qua bên đây, đẩy qua bên kia. Bạn phải gồng mình để không té nhào vào người khác và phải liên tục di chuyển mỗi khi có ai lên hoặc xuống xe. Chính những điều bất tiện đó khiến tôi bằng mọi cách phải tìm được một chỗ ngồi tử tế trên suốt tuyến đường. Nhiều lần đi lại, tôi đã có được kinh nghiệm rằng nếu tôi chịu khó đón xe sớm hơn một chút thì chắc chắn là tôi luôn có chỗ ngồi.

Có một người phụ nữ lớn tuổi, hình như lúc nào cũng đi cùng một tuyến đường với tôi. Lúc trước, khi tôi lên xe buýt sau bà thì tôi luôn luôn phải đứng trong khi bà có chỗ ngồi đằng hoàng. Từ khi tôi đón xe sớm hơn, tôi luôn có mặt trên xe buýt trước bà, và dĩ nhiên là ngồi chễm chệ trong khi bà phải đứng. Ban đầu tôi cảm thấy hơi ray rứt, cảm thấy như mình đang giành chỗ ngồi của bà vậy, nhưng lâu dần, tôi mặc kệ cái cảm giác đó và cứ ngồi yên cái chỗ mình giành được.

Hôm đó, trên đường về nhà, khi vừa bước lên xe buýt, đột nhiên tôi cảm thấy buồn nôn khủng khiếp. Tôi cố gắng gượng lại, gồng mình để chịu đựng vì sợ rằng mình sẽ nôn ra đầy xe mát. Bỗng nhiên, một bàn tay ấm áp nhẹ nhàng dìu tôi ngồi xuống ghế. Tôi ngạc nhiên khi nhận ra rằng đó chính là người phụ nữ tôi vẫn gặp

mỗi sáng đi làm, là người mà tôi đã giành lấy chiếc ghế bằng cách đi làm sớm hơn. Bà dìu tôi ngồi vào ghế của bà và dịu dàng đứng bên cạnh che cho tôi khỏi bị va quệt bởi những người lên xuống xe. Đến trạm dừng, tôi bối rối cảm ơn bà và đi về nhà. Từ ngày đó trở đi, sáng nào tôi cũng mong được gặp bà để có thể nhường ghế của mình cho bà”.

*Ngọc Khanh
Theo “On The Bus”*

Chiếm ghế ngồi của một người khác trên xe buýt là một hành động không tốt, được xem là thiếu đạo đức, vì lòng ích kỷ nghĩ đến bản thân của mình mà trong bài học này tác giả đã chân thật nói lên tâm niệm của mình đi sớm hơn để chiếm ghế ngồi của người khác. Một hành động xem thì bình thường nhưng ý niệm trong tâm mình là một tâm niệm ác tham lam, chỉ biết nghĩ cho mình, chẳng nghĩ đến ai cả. Một hành động vì mình là một hành động xấu xa. Chúng ta làm người phải hiểu biết, nếu vì mình thì phải vì người. Vì chúng ta không thể sống có một mình mà phải cùng sống có nhiều người. Có nhiều người thì mọi người vui thì mình mới vui. Thử hỏi chỉ có một mình mình vui, còn bao nhiêu người không vui thì mình có vui được không?

Cho nên sống trong tập thể là phải sống có tình, có nghĩa, có văn hóa đạo đức, có pháp luật,

kỷ cương, có nề nếp tôn ti trật tự, v.v...

Chúng ta là những con người học đạo đức nhân bản thì nên cẩn thận từng tâm niệm của mình, vì nó thường xui khiến chúng ta làm những điều ác, những điều vô đạo đức, giống như tác giả viết bài trên đây đã làm một điều mà lương tâm tác giả hối hận, vì chiếm chỗ ngồi trên xe buýt của người khác.

Người học đạo đức thì luôn luôn thực hiện đức hiếu sinh nhường chỗ ngồi cho người khác, chứ không bao giờ chiếm chỗ ngồi của người khác. Bởi mọi hành động đạo đức hiếu sinh thì nhường chỗ ngồi cho người khác cũng là một hành động đạo đức nhân bản rất đáng khen và tán dương hành động đẹp đẽ đó, vì nó đem lại sự yên vui cho mình, cho người. Và như vậy, chúng ta mới thấy tâm mình hân hoan, một niềm vui lâng lâng thanh thoát nhẹ nhàng, khi biết mình đã làm một điều lợi ích cho người yếu đuối già cả, cho người phụ nữ có em bé nhỏ. Ngược lại, chúng ta chiếm chỗ ngồi của người khác là làm cho người mất chỗ ngồi, khiến họ phải khổ sở nhọc nhằn trong khi chúng ta ngồi an ổn trên xe buýt. Sự an ổn như vậy không hạnh phúc và an vui đâu quý vị ạ!?

ĐỨC THỨ BA

ĐỨC HIẾU SINH NHÂN QUẢ NGHIỆP BÁO THÂN HÀNH

*T*hương người, đem lại sự bình an cho người là đạo đức hiếu sinh mà mọi người cần phải học tập, nhất là muốn sống được với đức hiếu sinh thì thường nhắc nhở tâm mình không nên làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả chúng sinh. Chính nhờ sống có đạo đức được như vậy, đó là chúng ta sống với đức hiếu sinh nhân quả nghiệp báo thiện. Người sống với đức hiếu sinh nhân quả nghiệp báo thiện thì cuộc sống thường được bình an, yên vui, không tai nạn, không bệnh tật, trí tuệ thông minh, v.v...

Thời đại chúng ta là một thời đại văn minh tiến bộ về mặt khoa học kỹ thuật, nhờ đó công nghệ sản xuất ra nhiều vật chất phục vụ đời sống con người rất đầy đủ tiện nghi. Nhưng được mặt này, mất mặt kia, nên đời sống con người về mặt văn hóa đạo đức đang xuống cấp trầm trọng. Trong khi xã hội đạo đức đang xuống cấp thì lại xuất hiện những thần đồng văn hóa đạo đức để quân bình vật chất và đạo đức loài người. Chúng ta hãy đọc những câu chuyện thần đồng đã xảy ra khắp nơi trên thế giới. Đó là những bài học VĂN HÓA ĐẠO ĐỨC từ những

trẻ em, khiến cho người lớn chúng ta phải thấy xấu hổ và gượng mình. Đây là những bài học đạo đức từ các em thần đồng: “*BÀI HỌC TỪ TRẺ CON*”

“Chẳng biết đùa hay thật, nhà thơ Trần Đăng Khoa kể có lần anh bị một cậu bé ở Hải Dương giáng cho một lưỡi tầm sét. Khi nghe giới thiệu người đàn ông trung niên đứng trước mặt là thần đồng thơ Việt đạo nào, cậu bé ấy nói luôn: “Ai chứ bác Khoa là con biết. Bác chuyên làm thơ con cóc. Bác có bài thơ y hệt bài “Con cóc”, đó là bài “Con bướm vàng”.

“Kia là Con cóc, từ xa đến, nó ngồi đấy, rồi nhảy đi”.

“Đây là con bướm vàng, nó cũng từ xa đến, rồi bay đi”.

Nghĩa chẳng có gì khác nhau cả, chỉ khác là bác đã cho con cóc đôi cánh của con bướm và bác cứ tưởng nó là con bướm. Thật tình nó chỉ là con cóc thôi...”. Nhà thơ Trần Đăng Khoa rút ra bài học: “Lúc 8 tuổi như nó, tôi chỉ làm được những câu thơ ngớ ngẩn, chứ đâu đã có được những ý kiến riêng, đặc biệt là ý kiến khác mọi người!”.

Tôi cũng có cảm giác giống như Trần Đăng Khoa khi đọc thơ Mattie, một thần đồng nước Mỹ. Mattie mắc bệnh hiểm nghèo, tác phẩm của cậu bé không chỉ chứng minh một nghị lực sống

phi thường mà còn khẳng định một tài năng độc đáo. Mở đầu tập “Khúc hát trái tim”, Mattie viết: “Cuốn sách này dành tặng những ai tin rằng cần phải biết ơn mỗi ngày qua như một món quà của cuộc sống”.

Cuộc đời Mattie thật ngắn ngủi, đã từ giã nhân gian lúc chưa đầy 14 tuổi, nhưng cậu bé nghĩ về mẹ: “Những khi tôi đau hoặc buồn, thì mẹ cũng rất buồn hoặc rất đau”, và nhận ra sự cao thượng từ một chú chó nhỏ: “Hãy luôn tha thứ cho sự lãng quên, nhưng đừng bao giờ quên tha thứ”.

Có thể thần đồng thơ Việt - Trần Đăng Khoa hay thần đồng thơ Mỹ - Mattie là vài trường hợp hi hữu, nhưng không thể che lấp được thực tế trẻ con đang ngày càng thông minh hơn. Mặt khác, nếu chịu khó quan sát thì từ sự hồn nhiên và trong trẻo của trẻ con sẽ mang lại cho chúng ta nhiều cái giât mình thú vị.

Đứa cháu gái của tôi sống ở Hong Kong, nghỉ hè được về Việt Nam chơi. Tôi dắt cháu đi dạo ở trung tâm Sài Gòn và mua cho mấy cái kẹo. Khi bỏ viên kẹo vào miệng rồi, cháu cứ cầm mãi cái vỏ kẹo. Tôi giục quăng đi, cháu nhìn quanh rồi phụng phịu: “Không thấy thùng rác nào gần đây đâu, cậu ạ!”. Cứ thế, cháu nắm chặt cái vỏ kẹo trong tay cho đến khi tìm được thùng rác thì bàn tay đã ướt đầm mồ hôi.

Ở nước ta, hình như các lớp mẫu giáo cũng dạy thiếu nhi giữ gìn vệ sinh công cộng, nhưng người lớn xả rác bừa bãi thì trẻ con làm sao noi gương?

Về nhà, tôi khen đứa cháu gái 6 tuổi ngay trước mặt đứa cháu trai 7 tuổi: “Bé là thần tượng của cậu về ý thức bảo vệ môi trường!”. Không ngờ, thằng cháu không được khen nên giận, không thèm nói chuyện với tôi suốt cả buổi chiều. Sáng hôm sau, thằng cháu vừa gặp tôi đã nhe răng cười: “Cháu không ghét chú nữa!”. Tôi hỏi tại sao, không ganh tị nữa à? Thằng cháu lắc đầu: “Ghét chú làm đêm qua cháu khó ngủ quá. Ghét người ta thì mình cũng mệt lắm. Từ nay cháu không ghét ai nữa...”. Thú thật, tôi không thể ngờ lại nhận được hai bài học thấm thía nơi hai đứa cháu nhỏ dại.

Tuổi tác ngày một nhiều, tôi càng thấy trẻ con là một thế giới vô cùng đáng trân trọng.

Chúng ta thường tự hào đã làm điều này điều nọ cho thiếu nhi, nhưng ít chịu thừa nhận rằng trẻ con cũng giúp người lớn sống tốt đẹp thêm. Trẻ con không mưu cầu gì, trẻ con không nhân danh ai, nên những lời con trẻ thật chân thành. Tôi tự nhủ hãy học tập cái nhìn xanh tươi của trẻ con để mỗi ngày luôn mới mẻ và lương thiện!

Người lớn dạy dỗ cho trẻ con luôn trưởng thành, mà có khi người lớn cũng học được những bài học của trẻ con!”

*Lê Thiếu Nhơn
Báo Tuổi Trẻ*

Những câu chuyện thần đồng trên đây là những bài học đạo đức từ trẻ em đã khéo nhắc nhở mọi người lớn hãy rèn luyện nhân cách đạo đức của mình. Trẻ em còn biết đạo đức, còn chúng ta là người lớn thì làm sao đây?

Không lẽ chúng ta là anh, chị, là cô dì, chú bác, là ông bà, cha mẹ của các cháu mà sống không bằng đạo đức của các cháu sao? Các cháu biết giữ gìn vệ sinh từ cái vỏ kẹo mà phải kiếm thùng rác để bỏ vỏ kẹo vào, không chịu ném bỏ bậy bạ. Trong lúc chúng ta là cô bác, dì, cậu mợ, anh chị của các cháu mà quăng ném rác bừa bãi, đi đâu ta cũng thấy bao bì bằng ni lon ném bỏ khắp nơi, thậm chí ngay cả dưới chân bảng đề chữ “ÁP VĂN HÓA” mà rác rến, bao ni lon đầy

dẩy dưới chân.

Hành động cháu bé tìm thùng rác bỏ vỏ kẹo vào là một bài học vệ sinh môi trường có một giá trị đối với toàn dân trong một đất nước độc lập. Cho nên chúng ta là anh chị, cô bác của các cháu thì hãy học gương hạnh đức vệ sinh của cháu bé này mà thực hiện đời sống đạo đức vệ sinh môi trường.

Rác bần thì nên chia ra làm hai phần: phần hữu cơ và phần vô cơ. Phần hữu cơ như vỏ trái cây, rau cải úng hư thối thì để riêng. Và phần vô cơ như bao bì bằng bọc nylon thì bỏ riêng ra. Vỏ trái cây và rau cải úng hư thối thì đem bỏ có nơi chôn kín đáo hoặc chôn lấp, không nên để mùi hôi thối bay bốc lên làm ô nhiễm không khí. Phần vô cơ như bao bì bằng nylon thì đem thiêu đốt, không nên ném bỏ bậy bạ. Nhất là cô bác, anh chị lại quăng ném ra ngoài đường nơi công cộng mọi người qua lại làm bẩn thỉu môi trường vô cùng.

Hiện giờ chúng ta đi bất cứ nơi đâu, khắp cùng trong đất nước từ hang cùng ngõ hẻm đến thành phố đông người đi lại tấp nập, nhưng đều thấy bao bì nylon ném quăng bừa bãi dọc hai bên lề đường. Dù đường lớn hay đường nhỏ đều đầy rác bần. Trước nhà, sau nhà của mọi người dân đều thấy rác bần, nhất là bao bì nylon lại quăng ném khắp nơi trông thấy mất vệ sinh

không thể tưởng. Thấy thế chúng ta biết ngay đời sống của nhân dân không có văn hóa chút nào cả. Thật là đáng trách, một người công dân trong một nước độc lập mà sống thiếu đức vệ sinh như vậy thì không xứng đáng là một người công dân trong một nước độc lập. Một nước tiên tiến, văn minh khoa học kỹ thuật mà nhân dân nước đó sống không giữ gìn đức vệ sinh môi trường thì nước đó có văn minh thật sự đi nữa, cũng không xứng đáng là một nước văn minh tiên tiến, khoa học kỹ thuật. Một nước gọi là một cường quốc thế giới mà nền văn hóa đạo đức vệ sinh môi trường sống còn kém cỏi đến mức độ như vậy thì không thể nào chấp nhận là một cường quốc thế giới được. Cho nên đạo đức vệ sinh môi trường có tầm quan trọng rất lớn. Một đất nước muốn có tầm cỡ quốc tế thì toàn dân cần phải ý thức được trách nhiệm và bổn phận văn hóa đạo đức của mình đối với quê hương tổ quốc, để đất nước xứng đáng sánh vai cùng các nước tiên tiến trên thế giới.

Một cháu bé biết giận hờn là tự mình làm cho mình đau khổ nên giữ thái độ vui vẻ bình thường. Ai đã dạy cho trẻ con điều đó? Chính từ trong nhân quả nghiệp báo tiền kiếp đã sống chối dẫy và nhắc nhở chúng. Nếu tiền kiếp chúng không có huân tập những đạo đức ấy thì làm sao kiếp này chúng biết lý luận để xả tâm mình thoát khỏi những ác pháp như vậy. Thật là

tuyệt vời, trẻ con mà còn biết xả tâm để được giải thoát! Còn chúng ta là những người lớn thì làm sao đây? Không lẽ chúng ta là những người lớn có đầy đủ trí hiểu biết về cuộc đời mà không xả tâm sân hận khổ đau được như các cháu sao?

Những bài học từ trẻ con là tấm gương sáng chói nhắc nhở cho người lớn phải biết trong xã hội đạo đức đang mất dần. Vì thế, chúng ta hãy xem những bài học này quý giá vô cùng. Trẻ con thời đại này sao mà thông minh về đạo đức không thể ngờ được. Có phải chăng vì nền đạo đức của loài người đang xuống cấp trầm trọng thì qui luật nhân quả phải điều hành để cân bằng thiện ác, không thể để ác nhiều. Vì thế các vị thần đồng đạo đức xuất hiện để cân bằng thế giới vật chất và đạo đức.

Cho nên trẻ con ngày nay phát triển trí tuệ mọi mặt rất sớm, đó là một việc tự nhiên của vũ trụ. Nhờ đó mà con người mới ra sức rèn luyện nhân cách đạo đức làm người, làm Thánh để chuyển dần cuộc sống đến chỗ hoàn toàn yên vui và hạnh phúc chân thật.

Dù sao con người sinh ra trên hành tinh này cũng đầy đủ phước báu, nên có những bậc thầy vĩ đại đã góp sức mình vào sự nghiệp vì loài người... mang đầy tính nhân bản - nhân văn. Họ là Đức Phật, là Booker T. Washington, là John Dewey, là Leo Buscaglia, là Môsê, là Đức Chúa

Jesus, v.v...

Họ là những ân nhân của nhân loại, họ đã để lại cho loài người những bài học đạo đức nhân bản - nhân quả tuyệt vời.

ĐỨC THỨ TƯ

THIỆU ĐỨC HIẾU SINH

NHUỜNG CHỖ Ý HÀNH

*B*iết nhường chỗ ngồi của mình cho người khác là để đem lại sự bình an, yên ổn cho người thì đó là một điều đáng ca ngợi.

Hãy sống với đạo đức này. Nó sẽ mang lại những giây phút hân hoan cho tâm hồn của chúng ta. Chúng ta hãy đọc câu chuyện dưới đây sẽ thấy được sự hướng dẫn đạo đức cho người rất tuyệt vời. Khi chúng ta dạy cho người khác sống có đạo đức thì chúng ta sẽ nhận được lòng tốt đạo đức đó. Bởi nhân tốt thì quả phải tốt, nhân đạo đức thì quả phải hưởng phước báu của đạo đức đó. Trồng cam thì phải được quả cam; trồng ớt thì sẽ được quả ớt. Cam ngọt, ớt cay. Ai muốn hưởng quả nào thì nên gieo nhân quả ấy, chứ không thể gieo hạt giống này mà ra quả khác, điều này không bao giờ xảy ra được. Câu

chuyện nhân quả sau đây do gieo nhân nào thì gặt quả nấy: “*GIÁ TRỊ CỦA CÁCH CU XỬ*”.

“*Một bà giáo hưu mỗi một cố len mình vào dòng người đang xếp hàng rỗng rảnh trước quầy thu ngân tại siêu thị Kmart. Chân trái của bà lại bắt đầu đau nhức vì phải đi lại quá nhiều, và bà ước rằng phải chi mình đã uống hết số thuốc mà bác sĩ đã kê toa cho ngày hôm nay: chứng bệnh cao huyết áp, chóng mặt và rất nhiều những thuốc trị các thứ bệnh khác của người già mà bà không may mắc phải. “Cám ơn trời là mình đã nghỉ hưu được mấy năm rồi”, bà tự nhủ. “Những lúc như thế này, mình thật chẳng còn hơi sức đâu để dạy học cho lũ trẻ nữa”.*

Ngay sau lưng bà, cả một dòng người đang chờ đến lượt mình thanh toán, bà để ý thấy một chàng thanh niên đi cùng với hai đứa con nhỏ và người vợ trẻ đang mang thai. Bà giáo không thể không trông thấy hình xăm trên cổ và tay của chàng thanh niên ấy. “*Cậu ta chắc từng ở tù đây*”, bà nghĩ thầm và tiếp tục dò xét họ. Khuôn mặt bặm trợn cùng với cái áo thun bụi bặm lỗi thời và cái quần rộng thùng thình của anh ta khiến bà ngờ ngợ một điều gì đó. “*Cậu ta hẳn là thành viên của một băng đảng khét tiếng nào đó chứ chẳng sai*”.

Nghĩ thế, nhưng bà giáo vẫn cố ý để cho cậu trai lên trước. “*Thôi kệ, cậu ta còn có hai đứa*

trẻ đi cùng nữa mà”.

“Cậu lên trước đi”, bà nhẹ nhàng đề nghị và bước lùi lại phía sau để nhường đường cho họ.

“Không, bà cứ đi trước ạ!”, anh ta khẳng khái từ chối.

“Không, cậu còn dẫn theo nhiều người nữa mà”, bà giáo nói.

“Chúng con phải kính trọng người lớn tuổi chứ ạ!”, người thanh niên viện lý do để từ chối. Vừa nói, anh ấy vừa bước nhanh sang một bên ngõ ý nhường lối cho bà.

Bà thoáng nở một nụ cười trên môi và khập khiễng bước lên phía trước. Theo thói quen xử thế của mình, bà nhất định không bỏ qua giây phút này. Bà quay lại và hỏi anh họ: “Ai đã dạy cậu cư xử lễ phép như vậy?”.

“Chính cô đã dạy cho con hồi lớp ba đó, cô Simpson ạ! Cô không còn nhớ con sao?”

Paul Karrer

Một câu chuyện đạo đức hiếu sinh nhường chỗ cho người khác thật tuyệt vời. Chính cô giáo đã giáo dục những học trò của mình về môn đạo đức hiếu sinh này. Khi những người học trò của cô đã thể hiện hành động đạo đức đó đối với cô mà cô cũng không bao giờ ngờ được. Cô đã dạy những đạo đức đó cho những học trò của mình lúc còn thơ bé. Hiện giờ cô đã già, học

trò cô đã lớn, đã trở thành những người làm lợi ích cho gia đình và xã hội, nhưng họ không quên những lời dạy đạo đức năm xưa của cô.

Khi biết học trò của mình đã thực hiện đạo đức như vậy, cô rất hân hoan sung sướng trong thành quả giảng dạy đạo đức của mình.

Hạnh phúc thay cho những ai dạy đạo đức nhân bản - nhân quả làm người, để mọi người trên thế gian này đừng làm khổ cho mình, cho người và cho tất cả chúng sinh! Bởi vậy với loài người, chỉ có đạo đức mới giúp cho họ sống được bình an, yên vui, không còn xung đột và chiến tranh nữa.

ĐỨC THỨ NĂM

ĐỨC TRI ÂN HIẾU SINH

KHẨU HÀNH

*D*ức tri ân hiếu sinh rất cần cho con người, vì làm người ai mà không thọ bốn thâm ân to lớn như trời biển:

- Công ân thứ nhất: Ân sinh thành dưỡng dục của cha mẹ. Nếu không có cha mẹ làm sao chúng ta có mặt trên đời này. Và lại, công ân sinh thành dưỡng dục nuôi dạy cho đến lớn

khôn nên người thật là một ân nghĩa lớn vô cùng, không thể lấy trời biển, sông núi mà sánh được. Nhưng người ta không còn lấy vật gì to lớn hơn để so sánh, vì thế phải lấy núi và nguồn nước mà nói lên lòng biết ơn của mình:

*“Công cha như núi Thái Sơn
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra”*

- Công ân thứ hai: Ân thầy dạy bảo. Tục ngữ có câu: “Không thầy đố mày làm nên”. Đó cũng là một ân sâu nghĩa nặng không thể lấy gì sánh được. Nếu không có thầy dạy bảo thì làm sao biết được văn chương chữ nghĩa; thì làm sao biết được văn hoá đạo đức mà sống đối xử với nhau cho phải đạo; thì làm sao biết được công việc nghề nghiệp làm ăn sinh sống hằng ngày. Bởi vậy ơn thứ hai cũng nặng lắm, không thua gì ân thứ nhất.

- Công ân thứ ba: Ân Tổ quốc, tức là ân tổ tiên của chúng ta. Các người đã có công dựng nước và giữ nước. Máu xương của tổ tiên chúng ta đã đổ trên mảnh đất quê hương này trùng trùng lớp lớp không biết bao nhiêu, kể sao cho hết. Hôm nay đất nước được độc lập, toàn dân sống trong tự do và hạnh phúc không làm nô lệ cho một nước nào. Đó là công ân của Tổ quốc mà mỗi người công dân đều phải biết ân nghĩa sâu dày này.

- Công ân thứ tư: Ân của mọi người. Trong

cuộc đời này nếu chúng ta sống một mình thì không thể nào sống nổi. Bởi muốn có cơm ăn thì công người nông phu làm ruộng rẫy; muốn có áo mặc thì công người dệt cửi và người thợ may; muốn có nhà ở thì công người thợ nề, v.v... Trong cuộc sống hằng ngày, chúng ta phải trao đổi cho nhau tất cả sự sống thì mới có thể sống được. Vậy mà mọi người lại không biết cái thâm ân này, nên thường sống vì mình mà làm khổ muôn người, muôn vật. Quý vị có biết không?

Bốn thâm ân, ân nào cũng quan trọng, nhưng ân nghĩa cuối cùng lại rất quan trọng cho đời sống của con người hơn hết. Đó là **ÂN NGHĨA CỦA SỰ SỐNG**, nếu không có sự sống của mọi người và sự sống của muôn loài vạn vật chung quanh ta thì cũng không có sự sống của chúng ta. Cho nên muốn sống vì mình thì hãy sống vì mọi người, vì mọi loài vật.

Ai cũng biết loài người cũng như loài vật đang sống trên hành tinh này đều có sự nương tựa vào nhau mà sống. Vì vậy sống vì người khác là sống vì mình. Quý vị có hiểu chăng?

Câu chuyện dưới đây là câu chuyện ân nghĩa thâm sâu của một người mẹ: **“GÁNH HÀNG RONG CỦA MẸ”**.

“Mẹ kể, nhà ngoại nghèo lắm. Con cái trong nhà cứ độ 14, 15 tuổi là phải tự kiếm sống. Các anh, chị của mẹ người làm thợ hồ, người bán

hàng ăn... Riêng mẹ, mẹ chọn cho mình đôi quai gánh, theo người chị họ đi bán hàng rong.

Những gánh hàng rong thời ấy thường bán thức ăn cho gia đình và những vật dụng hàng ngày của cá nhân. Nhưng gánh hàng của mẹ chỉ bán những món ăn dành cho lứa tuổi học trò. Mẹ bảo, ngày còn được đi học, mẹ từng nhìn thấy những gánh hàng rong như thế. Mẹ thích hình ảnh lũ học trò xúm xít bên gánh hàng, tranh nhau những quả xoài, quả ổi.

Những tưởng gánh hàng rong của mẹ sẽ chỉ còn là kỷ niệm khi mẹ lên xe hoa về nhà chồng, nhưng thời thế đổi thay bất ngờ, kinh tế gia đình chồng suy sụp. Gánh hàng lại theo mẹ tàn tảo khắp nơi để phụ chồng, nuôi con. Tuy nhiên, giờ gánh hàng của mẹ không còn những món ăn của tuổi học trò nữa, mà thay vào đó mẹ bán rau, bán cá, bán thịt. Mẹ bảo bán những thứ đó

lãi nhiều hơn.

Muốn có hàng ngon, hàng rẻ, mẹ phải dậy sớm đến các chợ đầu mối mua hàng. Có hàng rồi phải đi hàng chục cây số để bán. Thương mẹ vất vả, tôi hỏi sao lại không đi bán hàng gần nhà, mẹ giải thích: Gần nhà có nhiều chợ, nếu muốn mua thì họ ra chợ mua, mấy ai mua của gánh hàng rong.

Mẹ không chỉ buôn bán giỏi mà còn nuôi dạy con rất khéo. Tôi nấu cơm sống, mẹ không chê cười hay mắng mỏ, mà ân cần giảng giải cho tôi cách canh nước, canh lửa. Lúc tắm em, tôi sơ ý để xà phòng rơi vào mắt em, mẹ vừa đỡ em vừa cầm tay tôi hướng dẫn cách gội đầu cho em. Cứ như thế, tôi trở thành cô gái đảm đang bép núc, vén khéo việc chăm sóc các em.

Ngày đó, con gái vùng tôi ít ai được học hành đến nơi đến chốn. Tư tưởng “con gái học lắm thì cũng về nhà chồng, phục vụ chồng” đã khiến nhiều cô gái dở dang chuyện học hành. Với mẹ thì khác, mẹ luôn quan niệm: Làm người phải có trí thức mới có cuộc sống tốt đẹp. Gánh nặng học hành của tôi lại chất lên đôi vai gầy của mẹ. Mỗi lần ngồi vào bàn học, tôi lại như thấy có giọt mồ hôi của mẹ lăn theo từng con chữ. Tôi tự nhủ: Phải học thật giỏi để mẹ được vui lòng.

Một ngày, gánh hàng rong của mẹ được cất

vào góc nhà như một vật kỷ niệm. Sự trưởng thành của tôi đã giúp mẹ được nghỉ ngơi, thanh thản bên con, bên cháu. Nhưng không vì thế mà mẹ quên những tháng ngày cơ cực. Mẹ vẫn thường nhắc tôi về những ngày đi bán hàng rong. Tôi hiểu, mẹ không có ý kể công hay bảo tôi phải mang ơn mẹ. Mẹ chỉ muốn tôi hiểu: Đừng bao giờ quên quá khứ.

Mẹ ơi! Đưa con được mẹ nuôi dưỡng từ những ngày đi bán hàng rong, dù có thành đạt, có giàu sang vẫn luôn ghi nhớ trong lòng một điều: Tất cả những gì con có được ngày hôm nay đều do sự tần tảo, chắt chiu của mẹ mà nên. Con biết ơn mẹ rất nhiều.

Sương Mai
Báo Phụ Nữ

Người phụ nữ Việt Nam là người phụ nữ đảm đang trong gia đình, gánh vác mọi việc nặng nhọc, nuôi dạy các con nên người. Thật xứng đáng là người mẹ Việt Nam. Cho nên đối với cha mẹ là ân sâu, nghĩa nặng. Chúng ta làm người đừng bao giờ quên ân nghĩa ấy.

Bởi vậy làm người chúng ta phải biết nhớ ân, dù một ân nghĩa rất nhỏ, nhưng mãi mãi phải ghi khắc trong tim. Vì biết nhớ ân cũng là đạo đức nhân bản, vì sống có đạo đức nhân bản nên chúng ta không còn mang bản chất của loài cầm thú.

Người không biết ân nghĩa là người vong ân, người vong ân là người vô đạo đức. Trên đời này những người vô đạo đức là những người không xứng đáng làm người, chỉ là một con thú vật mang hình người. Chúng ta hãy coi chừng những con thú vật mang hình lớp người, nó rất hung ác, giết hại người cướp của không góm tay. Họ chẳng còn nhân tính của con người, nên không còn thương xót ai cả, chỉ biết tiền tài, danh lợi, vật chất mà thôi. Hãy tránh xa những người ấy quý vị ạ! Nếu quý vị muốn được an thân.

ĐỨC THỨ SÁU

ĐỨC HIẾU SINH

NHUỜNG CHỖ THÂN HÀNH

CÓ GIÁ TRỊ KHÔNG PHẢI NHỎ

*K*hi chúng ta biết nhường chỗ cho người khác là chúng ta đã có suy tư chín chắn về người được nhường chỗ là những người đáng thương như già yếu, bệnh tật, có con còn bé, v.v... Đó là nhường chỗ về vật chất để làm tinh thần và cơ thể họ dễ chịu, thoải mái hơn. Còn về nội tâm thì nhường chỗ như thế nào? Về nội tâm nhường chỗ là làm thay đổi thói hư, tật xấu ác của người

khác để họ được an ổn, yên vui.

Ví dụ: một người hay giận dữ, chúng ta hướng dẫn anh ta một phương pháp làm cho anh ta không còn giận dữ nữa, đó là chúng ta đã nhường chỗ không giận dữ cho anh ta, khiến anh ta không còn giận dữ nữa.

Ở đây, cô giáo đem tình thương làm thay đổi tâm tính những người học trò của mình. Bởi vậy chỉ có lòng yêu thương mới làm thay đổi tâm tính con người. Lòng thương yêu ấy rất thâm thía tình người qua bài học: “*SỰ THAY ĐỔI TRONG TIM*”.

“Steve là một đứa bé to xác, trông nó lớn hơn nhiều so với tuổi mười hai của nó. Cả bố và mẹ của Steve đều nghiện rượu, nên nó học hành rất bê trễ và sắp bị nhà trường cho nghỉ học, vì kết quả quá tệ hại. Chẳng ai để ý đến việc học của Steve cho đến ngày nó gặp được cô White.

Cô là một cô giáo trẻ đẹp với mái tóc màu đỏ rực và gương mặt vui tươi. Steve cảm thấy thích cô ngay trong lần gặp đầu tiên, nó không rời mắt khỏi cô giáo. Tuy vậy, nó không gây được sự chú ý cho cô. Do không bao giờ làm bài tập về nhà, nên nó luôn gặp rắc rối với cô. Nó rất buồn khi nghe cô trách cứ và khi bị phạt vì không làm bài tập về nhà, nó cảm thấy vô cùng khổ sở. Tuy vậy, nó vẫn không chịu học.

Vào giữa học kỳ một, toàn bộ học sinh lớp

bây phải làm bài kiểm tra kỹ năng cơ bản. Steve hối hả làm cho xong bài kiểm tra rồi chống tay mơ mộng về những điều mông lung đang diễn ra trong tâm trí nó, trong khi thời gian cứ chậm chậm trôi qua. Nó không còn nhớ gì đến bài kiểm tra nữa, mà đang để tâm hồn phiêu du trong khu rừng nhỏ cạnh nhà, nơi nó vẫn thường trốn chạy vào đó một mình để khỏi phải nhìn thấy cảnh cha mẹ nó đang lả người đi trong những cơn say, mùi rượu nồng nặc bao trùm lấy ngôi nhà. Không ai quan tâm đến nó. Không ai biết nó đã đi khỏi nhà, vì không ai còn đủ tỉnh táo để quan tâm. Điều lạ lùng là Steve chưa bao giờ bỏ học một ngày nào.

Một hôm, đang để tâm trí lang thang trong khu rừng ấy, giọng của cô White đột nhiên cất lên phá vỡ giấc mơ ban ngày của nó: “Steve!” Nó giật mình quay sang nhìn cô. “Chú ý vào bài học!”.

Cô đang công bố kết quả bài kiểm tra giữa học kỳ: “Tất cả các em đều làm bài rất tốt”, cô nói với cả lớp, “trừ một người, và cô rất buồn phải thông báo điều này, nhưng...”, cô chân chừ, cái nhìn của cô như ghim chặt Steve trên ghế... “người học sinh thông minh nhất khối lớp bảy đã không làm được bài thi này!”.

Cả lớp quay sang nhìn Steve. Nó cúi mặt xuống nhìn vào mấy ngón tay. Sau đó, giữa cô

và nó đã xảy ra một cuộc chiến. Cô tìm mọi cách để thuyết phục nó làm bài, từ nhẹ nhàng đến cương quyết, thế nhưng nó vẫn nhất định không chịu thay đổi ý định, ngay cả khi cô buộc phải áp dụng hình thức kỷ luật.

“Tại sao con không chịu làm bài. Con đủ thông minh để làm những bài tập này mà!”. Mặc những lời khuyến khích hết sức của cô, nhưng nó vẫn trơ trơ và còn lầm lì hơn nữa. “Hãy cho mình một cơ hội đi! Con phải gắng sức chứ, đừng bỏ cuộc con ạ!”. Vô phương, lời của cô vẫn như gió lùa nhà trống.

“Steve! Tại sao con lại hành động lạ lùng như thế. Con có biết là cô rất lo lắng cho con không?”.

Lo lắng cho nó ư? Steve chột sững người lại. Nó thấy một cảm giác lạ bóp nghẹt trong tim, có

người lo lắng cho nó sao? Một người hoàn hảo như cô mà lại quan tâm lo lắng cho nó ư?

Trưa hôm đó, đi học về Steve cứ trầm ngâm suy nghĩ mãi. Nó bước vào nhà, nhìn xung quanh. Cả cha và mẹ nó đều đã ngủ vùi trong cơn say, quần áo xóc xếch, mùi rượu nồng nặc bao trùm lấy ngôi nhà. Nó nhanh chóng thu dọn một vài thứ thường mang theo khi vào rừng như: một hộp bơ, một ổ bánh mì, nhưng lần này nó đem thêm quyển sách giáo khoa. Nét mặt cau lại đầy quyết tâm, nó đi thẳng vào rừng một mình, không nhìn lại bất cứ một ai.

Ngày thứ hai đầu tuần. Nó đến trường đúng giờ và nóng lòng chờ khi cô giáo đến. Khi cô bước vào lớp và mỉm cười, nó chưa bao giờ thấy cô đẹp đến thế. Nó chờ cho nụ cười của cô dừng lại ở chỗ nó, nhưng cô không nhìn đến nó, cô giáo dường như đang chuẩn bị một việc gì: dọn bài, kiểm bài hay giảng bài, v.v...

Nhưng ngay lập tức, cô cho cả lớp làm một bài kiểm tra dựa theo bài tập cô đã cho về nhà tuần trước. Steve nhanh chóng làm bài mà nó là đưa đầu tiên nộp bài cho cô. Cô White rất ngạc nhiên, cô bối rối cầm lấy bài làm của nó và nhìn lướt qua. Tim đập thình thịch trong lồng ngực, Steve quay trở về bàn. Nhưng ngay khi vừa ngồi xuống, nó không thể kìm nổi tò mò nên lén nhìn lên cô giáo một lần nữa.

Nét mặt cô White đang bất ngờ và thể hiện sự vui mừng tột độ. Cô chăm chú nhìn Steve và nở một nụ cười. Đứa học trò thông minh nhất khối lớp bảy đã qua được bài kiểm tra đầu tiên.

Kể từ giây phút đó, Steve hoàn toàn đổi khác. Cuộc sống của gia đình nó vẫn vậy, nhưng cuộc sống của nó đã thay đổi. Nó khám phá ra một điều rằng không những nó có thể học, mà hoàn toàn có thể học giỏi và nó còn biết cách áp dụng những điều đã học vào cuộc sống. Steve bắt đầu vươn lên, và nó cứ tiếp tục vững bước như vậy trong suốt mấy năm học sau.

Sau khi tốt nghiệp trung học, Steve gia nhập vào hải quân, trở thành một sĩ quan quân đội xuất sắc. Trong thời gian đó, nó có người yêu và lập gia đình. Nó tốt nghiệp đại học hạng xuất sắc trong thời gian phục vụ quân đội. Nó cũng đã góp phần động viên rất nhiều người, những người mà sau này đã thừa nhận rằng nếu không có Steve, họ khó mà còn tự tin vào chính mình. Sau khi xuất ngũ, Steve chọn con đường trở thành phụ tá giáo sư ở trường đại học gần nhà.

Bạn thấy đó, một sự thay đổi lớn lao đã diễn ra trong tim một đứa bé trai, tất cả chỉ nhờ vào tình yêu thương chân thành của một cô giáo biết quan tâm đến học sinh. Bằng sự tận tâm với nghề, cô White đã lập nên một chiến công kỳ vĩ.

Cô đã nhen lên niềm tình yêu cuộc sống cho học sinh mình, cứu lấy cuộc đời người này và chính người này lại làm thay đổi cuộc đời của rất nhiều người khác nữa. Tôi biết rõ mọi chuyện, vì tôi chính là tình yêu của anh ấy.

*Kỳ Thư
Tổng Hợp & Biên dịch*

Đây quý vị thấy chưa? Chỉ có đức hiếu sinh mới làm thay đổi cuộc đời, từ chỗ khổ đau đến chỗ bình an, yên vui. Nhưng chỗ cũng từ trong lòng thương yêu lưu xuất để làm ích lợi cho đời, đem lại niềm an vui cho đời, làm thay đổi cuộc đời. Nhưng lòng yêu thương ấy phải từ trong trái tim, ngoài trái tim yêu thương thì tình thương yêu ấy không thật.

Chúng ta là con người, phải siêng năng rèn luyện lòng yêu thương để luôn luôn sẵn sàng ban tình thương yêu ấy cho mọi người, để mọi người cùng sống trong đức hiếu sinh thì cuộc sống mới có sự bình an, yên vui. Và như vậy là chúng tôi mãn nguyện và hân hoan hạnh phúc lắm rồi.

ĐỨC THỨ BẢY

ĐỨC HOAN HỠ NHƯỜNG CHỖ

HIẾU SINH Ý HÀNH

*L*òng hoan hỷ và sung sướng nhất của chúng ta là thấy mọi người biết thương yêu nhau, biết sống vì nhau, biết tha thứ mỗi lỗi lầm của nhau, v.v... Đức hạnh hoan hỷ nhường chỗ hiếu sinh rất cần thiết cho đời sống con người. Có hoan hỷ mới có thương yêu, mới có tha thứ. Có tha thứ mới có buông xả. Nhờ buông xả chúng ta mới chuyển từ người xấu để trở thành người tốt như câu chuyện dưới đây: “*LỜI KHEN QUÝ BẢO*”.

“Tiệm kinh doanh các sản phẩm từ sữa của cha tôi thường xuyên thuê khoảng mười lăm người làm việc hằng ngày. Chúng tôi khử trùng và tinh lọc sữa do những nông dân mang đến mỗi sáng, đóng chai rồi giao cho các hộ gia đình và các nhà hàng. Với khách hàng là trẻ em, chúng tôi có kem đủ loại (gồm 27 hương vị mê ly khác nhau) và sữa đựng trong hộp giấy nhỏ.

Khu nhà chứa sữa của chúng tôi trước đây, nay được sửa sang thành cửa hiệu nhỏ, bên trong đựng một bồn sữa thật lớn. Suốt mùa hè, từng đoàn du khách xếp hàng lũ lượt tại quầy

kem tuyết hảo do cha tôi chế biến.

Tuy là cửa hàng nhỏ, nhưng công việc lại cực kỳ vất vả, cho nên mọi người phải liên tục làm không hề ngơi tay. Dòng du khách cứ nườm nượp, không hề đứt đoạn. Giờ cao điểm trong những ngày nóng nực thường kéo dài nhiều giờ liền. Bấy anh em tôi phụ giúp cha tôi ngay từ nhỏ, do vậy, chuyện chứng kiến những người làm công mới đến rồi bỏ đi vì không chịu nổi nhịp độ làm việc căng thẳng, đối với chúng tôi là thường tình.

Một ngày năm 1967, chúng tôi có người giúp việc mới, cô Debbie, đến tranh thủ làm thêm trong kỳ nghỉ hè.

Ngày làm việc đầu tiên, Debbie hầu như đụng việc gì cũng hỏng: tính tiền sai trong sổ, báo lầm giá, đưa hàng không đúng cho khách và còn đánh đổ sữa vung vãi. Thấy cô cứ liên tục mắc sai sót như vậy, chịu hết nổi, tôi bèn đến gặp cha và gay gắt:

- Cha hãy ra ngoài kia xem có thể giải thoát cho cô ta khỏi những hành động vụng về được không! - Trong lòng tôi mong cha sa thải cô Debbie đi cho rồi.

Vì văn phòng của cha trông thẳng ra ngoài, nên chắc chắn ông không lạ gì những điều tôi nói. Ông ngồi trầm tư giây lát, rồi chậm rãi đứng dậy và bước tới chỗ cô Debbie đang đứng

đăng sau quầy.

- Cô Debbie này - cha tôi cất giọng nhẹ nhàng, khẽ đặt tay lên vai cô - tôi đã quan sát cô làm việc và cũng đã thấy cách cô bán hàng cho bà Forbush.

Mặt cô Debbie đỏ ửng lên, rơm rớm nước mắt, cố nhớ xem bà Forbush là ai trong số những khách hàng bị cô đã thổi nhảm tiền hay làm đổ sữa. Cha tôi tiếp:

- Tôi chưa bao giờ thấy bà Forbush lịch sự như vậy với bất kỳ ai trong cửa hàng của tôi. Vậy là cô đã biết cách làm bà ấy hài lòng. Tôi chần chẫn mai một mỗi lần đến mua sữa, thế nào bà ấy cũng mong muốn được cô phục vụ. Hãy cứ làm tốt như thế nhé!

Tâm lòng nhân ái cùng với xử sự thông minh của cha tôi đã mang lại cho ông một sự đền đáp xứng đáng. Trong suốt mười sáu năm sau, doanh nghiệp gia đình chúng tôi đã có một nhân viên trung thành tận tụy và một người bạn tốt bụng”.

Hạt Giống Tâm Hồn

(Cho lòng dũng cảm và tình yêu cuộc sống)

Thương yêu và tha thứ, câu chuyện trên đây quý vị có thấy chăng? Từ một nhân viên làm việc vụng về lỗi lầm, nhưng khéo giúp đỡ an ủi bằng lời khuyên dạy nhẹ nhàng để giúp họ trở

thành người làm việc tốt. Đây là tình thương yêu và tha thứ của người có đạo đức, nếu người không có đạo đức thì chỉ còn có nước cho trôi việc.

Trên đời này, mọi người rất cần tình yêu thương và tha thứ. Nhờ có tình thương yêu tha thứ mà con người mỗi ngày giảm bớt sự khổ đau. Cuối cùng trên hành tinh này chỉ còn là tiếng cười hoan hỷ.

ĐỨC THỨ TÁM
ĐỨC QUÊN MÌNH
QUAN TÂM ĐẾN NGƯỜI KHÁC,
HIẾU SINH Ý HÀNH

*Q*uên mình quan tâm đến người khác là một hành động đạo đức cao thượng mà người đời ai cũng mến phục và yêu thương.

Trải qua trong cuộc đời của chúng ta có rất nhiều gương hạnh hiếu sinh dám hy sinh mình để cứu người khác trong nước sôi lửa bỏng. Những người làm được những việc vĩ đại ấy, thật là những người có tâm hồn cao thượng tuyệt vời. Những tâm hồn cao thượng ấy lại mai danh ẩn bóng không để cho người đời biết đến

tên tuổi của mình, như câu chuyện dưới đây:
“ANH HÙNG VÔ DANH”.

“Willy cao hơn hai mét và nặng gần một trăm năm chục ký - một thân hình to lớn so với lứa tuổi 16 của cậu. Đó chính là lý do vì sao bọn trẻ trong khu phố lao động của chúng tôi rất e sợ cậu. Bọn chúng thường tùm tùm lại kể cho nhau nghe rằng đã có lần, Willy kẹp cổ một người suýt chết ngạt chỉ với đôi tay trần của mình. “Tiếng tăm lẫy lừng” đó khiến hết thảy mọi người phải kiêng nể cậu, nhất là ở cái khu phố đầy bạo lực này - nơi mà cả người lớn lẫn lũ trẻ con đều giải quyết mọi việc bằng bạo lực là chính.

Willy và tôi chơi với nhau từ thuở cả hai còn bé xíu. Ngày đó, Willy đã cao to như một thiếu niên, còn tôi thì vừa béo vừa lùn, với mái tóc cháy nắng đỏ hoe. Lớn lên, chúng tôi cùng làm việc ở một nhà máy nhỏ trong thị trấn. Công việc của tôi là ở văn phòng, còn Willy thì phải ra tận bến tàu. Ngay cả những người làm việc lâu năm nhất ở đó cũng có vẻ e sợ Willy, vì một lẽ đơn giản là cậu ấy rất khoẻ và lại làm lì ít nói.

Sau giờ làm việc, Willy luôn đưa tôi về nhà an toàn và rất kín miệng về bí mật của cậu ấy. Chỉ có một mình tôi mới biết rằng, vào mỗi tối, thay vì lượn lờ trên các con phố và gây sự với

khách bộ hành như mọi người vẫn đồn đại, Willy lại trở về nhà, nhẹ nhàng đỡ bà ngoại của mình ra khỏi chiếc xe lăn, giúp bà tắm rửa. Sau bữa ăn tối và xem ti vi cùng nhau, cậu lại đặt bà lên giường và bắt đầu đọc truyện cho bà nghe đến khi bà chìm vào giấc ngủ. Mỗi sáng, Willy đều chải tóc cho bà, giúp bà mặc những bộ quần áo mà cậu đã mua bằng tiền công dành dụm của mình, rồi lo cho bà bữa sáng chu đáo. Xong đâu đấy, cậu lại bế bà đặt vào chiếc xe lăn rồi mới chịu đi làm.

Cha mẹ Willy đều đã mất, vì thế, bà ngoại chính là người thân duy nhất còn lại của cậu. Willy chăm sóc bà rất chu đáo, và bà chính là lý do để cậu luôn cố gắng sống thật tốt. Rõ ràng là những lời đồn đại về Willy chẳng có chút gì là sự thật, nhưng cậu ấy cũng chẳng bao giờ để ý hay có thái độ phản bác gì. Willy cứ để mặc cho người khác tin vào những gì mà họ nghĩ về cậu, và cũng chẳng lấy làm buồn lòng khi mọi người cứ né tránh cậu như là hung thần trên đường phố vậy.

Một ngày nọ, tôi có việc phải nấn ná lại văn phòng nên Willy đi về trước. Xong việc, tôi đi bộ về nhà như thường lệ thì thấy ngay gần nhà máy đóng hộp là năm sáu chiếc xe cứu hỏa đang nối đuôi nhau thành hàng dài trên đường. Một màn khói dày đặc phủ kín cả một góc trời phía trên dãy nhà. Len qua đám đông, tôi nhìn thấy một

phụ nữ nước mắt lưng tròng đang ôm trong tay đứa bé được quấn trong chiếc áo sơ mi cũ, vài ca rô đỏ đen mà tôi trông rất quen. Người phụ nữ đang nói chuyện với vài người lính cứu hỏa và một phóng viên của tờ tin buổi chiều.

“...Lửa cháy, khói bốc lên nghi ngút, chàng thanh niên to cao ấy nghe tiếng con tôi khóc và đã nhảy ngay vào lửa để cứu nó”, cô ta kể trong nước mắt, nét mặt vẫn chưa hết kinh hoàng, hai tay ôm chặt lấy đứa bé như sợ sẽ mất nó lần nữa. “...Cậu bé quấn thằng bé bằng cái áo sơ mi này trước khi trao nó lại cho tôi. Tôi còn chưa kịp nói lời biết ơn thì cậu ấy đã mất hút vào đám đông, ngay khi xe cứu hỏa vừa đến”.

Tối hôm ấy, đài truyền hình địa phương đã đưa tin về vụ hỏa hoạn xảy ra ở khu phố nọ, cùng với lời tuyên dương người anh hùng vô danh đã dũng cảm xông vào ngọn lửa cứu

người già và trẻ em. Bản tin cũng cho biết, chánh quyền thành phố sẽ trao tặng huy chương và phần thưởng cho những ai chứng minh được mình là người anh hùng vô danh đó. Nhưng cho đến hôm nay, nhân vật anh hùng đó vẫn là một ẩn số”.

*Anh Khang
Theo “Big Willy”*

Làm một việc nghĩa mà không để cho đời biết mình làm việc nghĩa, thì chính đó là một nhà từ thiện vĩ đại. Làm việc từ thiện có bỏ ra một chút tiền mà hô hào cho mọi người biết, đó là làm việc thiện để cầu danh. Làm việc thiện cầu danh thì đó không phải là việc từ thiện. Có người làm việc từ thiện thường đi cứu trợ chỗ này, chỗ khác, nhưng lại làm nghề cho vay lấy lãi thì còn gì là thiện. Nếu muốn làm việc từ thiện mà thật thiện thì nên làm nghề khác, nghề lương thiện. Từ đồng tiền lương thiện của mình mà làm việc từ thiện, lại còn dấu tên tuổi thì mới thật sự làm việc từ thiện.

Cậu Willy cứu người xong liền biến dạng trong đám đông người, để tránh mọi người khen tặng tán dương, đến đổi người mẹ của cháu bé bị tai nạn cũng không kịp cảm ơn, thì đủ biết cậu Willy cố ý để không ai biết mình cứu em bé. Đúng là một nhà từ thiện vĩ đại, làm từ thiện như vậy mới thật là nhà làm từ thiện.

Cho nên bài này lấy tựa đề ANH HÙNG VÔ DANH thật xứng đáng với con người vĩ đại mà mọi người phải kính phục.

Dưới đây là những bài viết về những nhân vật có thật trong xã hội chúng ta hiện nay. Họ đang thực hiện đức hiếu sinh sống vì người; họ đem tình thương đến với mọi người. Họ là những tấm gương sáng để chúng ta cùng noi theo những đức hạnh và tình người cao quý - con người đối với con người. Chúng tôi mong rằng đức hiếu sinh này luôn luôn ở trong lòng mọi người, để con người xứng đáng làm người.

Bởi chỉ có tình thương mới làm ấm lòng người, chỉ có tình thương mới đem lại sự bình an cho mọi người.

Bài viết số 1:

CHIA ĐÔI GIỌT MÁU CỨU NGƯỜI

Bữa cơm tối của gia đình anh Bùi Công Minh (quận 1) vừa dọn ra còn bốc khói, chưa ai kịp chạm đũa thì điện thoại reo. Sau vài câu trao đổi với người bên kia đầu dây, anh Minh buông đũa, vợ vội chiếc áo treo trên vách và hỏi hả dất

xe ra khỏi nhà. Như đã quá quen với những lần vắng nhà đột ngột như thế này của chồng, vợ anh Minh chẳng thấy lạ lắm.

1. Những ca hiến máu nhớ đời

Bệnh nhân cần cho máu khẩn cấp là một bé gái sơ sinh đang nằm ở bệnh viện Từ Dũ. Bé là kết quả tình yêu muộn màng của đôi vợ chồng lớn tuổi sau nhiều năm điều trị vô sinh. Ngay lúc chào đời, bé bị thiếu máu nghiêm trọng. Mặc dù bệnh viện có nguồn máu dự trữ, nhưng vắt cạn cả kho máu cũng không tìm đâu ra được một giọt thuộc nhóm RH. “Nhìn ánh mắt thất vọng của hai vợ chồng họ khi kết quả thử máu không phù hợp, mình cũng thấy đau ran cả lòng cả dạ. Lúc cho máu em bé xong, người cha đã đến nắm lấy tay tôi bật khóc”, anh Minh nhớ lại. Lần đó anh hiến hai đơn vị máu (450ml). Bệnh viện và gia đình đưa bé hồi tên và địa chỉ, nhưng anh lác đầu rồi lạng lẽ đội mưa về cho kịp bữa cơm tối cùng vợ con.

Một lần đang trao đổi công việc với khách hàng, chị Lê Thị Thanh Hà (quận 1) được tin một bệnh nhân đang cấp cứu ở bệnh viện Chợ Rẫy cần truyền máu hiến gấp. Bỏ dở công việc, chị lao vội từ tầng hai xuống đất, gọi taxi đến ngay bệnh viện. Người cần cho máu hôm đó là một thanh niên bị nạn khi chạy xe đuổi bắt một tên cướp vừa giật giỏ xách của người đi đường.

Nhờ hai đơn vị máu của chị Hà, sau một tuần điều trị, người thanh niên ấy đã hồi phục. Lúc tỉnh lại, anh ấy nói vui: “Tôi lo cứu người khác, còn chị cứu tôi”, chị Hà cười giòn tan kể.

Anh Lâm ở quận Tân Phú bảo: “Tôi rất hạnh phúc đã hiến máu cho cháu bé là cháu nội duy nhất của một bà mẹ Việt Nam anh hùng ở miền Trung”. Nhờ hai đơn vị máu của anh, đứa bé đã được cứu sống.

2. Quên mình cứu người dung

Sau lần cho máu bé gái ở bệnh viện Từ Dũ, anh nằm bệnh viện suốt cả tuần. “Theo quy định, thời gian giữa hai lần hiến máu với người nam là ba tháng, với người nữ là bốn tháng. Nhưng tại vì trước đó 10 ngày, tôi đã hiến hai đơn vị máu cứu một người bị tai nạn giao thông nên sức khỏe xuống hơi nhanh”, anh Minh giải thích. Cũng mắc cái tội hiến máu không theo đúng nguyên tắc như anh Minh, sau lần cứu anh “Lục Vân Tiên thời nay”, chị Hà cũng đổ ốm mấy ngày liền. Chị bực bạch: “Thiệt tình lúc đó điện thoại kêu đi hiến máu, sức khỏe tôi không tốt lắm. Nhưng cứ nghĩ đến cảnh người cần cho máu đang giành giật từng phút giây để sống, tôi không cam tâm từ chối...”.

Không chỉ hiến máu cứu người trong nước, các thành viên còn cứu người nước ngoài. Một đêm tháng 5/2003, ông Jacob Deutsh, một

chuyên gia người Đức được đưa vào bệnh viện Chợ Rẫy trong tình trạng giảm tiểu cầu trầm trọng. Ông đã được những người dung nơi đất khách cứu khỏi cơn nguy kịch. Trước khi về nước, ông Jacob Deutsh ghé Trung tâm hiến máu nhân đạo TP.HCM bày tỏ: “Trong con người tôi có thêm dòng máu của người Việt Nam, của những người luôn sống chân tình. Các bạn là những ân nhân mà suốt đời tôi không thể quên”.

Có một điểm chung ở các thành viên câu lạc bộ hiến máu, họ không muốn người được cứu sống phải mang ơn họ, ngay khi phải có tên tuổi hoặc địa chỉ. Bác sĩ Bùi Văn Thêm, giám đốc Trung tâm hiến máu nhân đạo TP.HCM, chủ nhiệm câu lạc bộ hiến máu kể, nhiều bệnh nhân sau khi hết bệnh đến Trung tâm xin địa chỉ

người đã cho máu cứu mình, nhưng ông buộc lòng phải từ chối. Sống trên đời cần có một tấm lòng để gió cuốn đi... Nhiều người từng được cứu sống bằng máu của những người tốt bụng đã tham gia câu lạc bộ như một cách tri ân. Dòng máu của họ cùng các thành viên trong nhóm lại tiếp tục tuần hoàn hiến tặng, mang theo thông điệp cao cả cứu người.

Trần Ngọc

Ngày 27/4/2007, báo Xã Hội Pháp Luật

Bài viết số 2:

HAI MẸ CON CHUẨN BỊ... BỎ THI

Hai mẹ con đứng trước quầy vé, chuẩn bị mua vé trở về quê và bỏ thi Đại học, vì trong túi chỉ còn 100.000 đồng. Thế rồi những tấm lòng lại mở ra...

“Lần đầu tiên đi thi Đại học, gặp một cú sốc vô cùng lớn, tưởng rằng em sẽ bỏ thi giữa đất Sài Gòn rộng lớn này... Em cảm ơn các anh chị rất nhiều!...”. Đó là lời tâm sự chân thành mà thí sinh Nguyễn Thảo Hoài Hương ghi trong nhật ký Tiếp Sức Mùa Thi của các sinh viên tình

nguyện tại bến xe Miền Tây.

Cô Nguyễn Thị Ánh dắt con gái Hoài Hương lặn lội từ Tiền Giang lên Sài Gòn để thi vào Trường ĐH Mở TP.HCM. Lần đầu lên thành phố, không biết đường xá, lại chỉ có ít tiền, nên cô Ánh và Hương đón xe đến bến xe miền Đông để cầu cứu người quen. Thế nhưng hai mẹ con đành lui thủi quay lại bến xe miền Tây, vì người quen không cho ở. Trong túi cô chỉ còn hơn 100.000 đồng, Hương và mẹ dự định lại quây mua vé trở về quê. Cô Ánh vô cùng đắn đo giữa quyết định về hay ở, vì nếu về thì Hương phải chấp nhận bỏ thi. Rất may các sinh viên tình nguyện tại bến xe miền Tây đã kịp thời liên lạc với trung tâm hỗ trợ sinh viên Trường ĐH Mở TP.HCM để thu xếp chỗ ăn ở miễn phí cho hai mẹ con. Cô Ánh và Hương mừng rơi nước mắt và không ngớt lời cảm ơn các sinh viên tình nguyện. Cô tâm sự: “Nhà nghèo, nhưng thấy con ham đi thi nên ráng lo cho con lên đây. Nếu không có các cô cậu giúp đỡ thì tôi cũng không biết làm sao. Về không nữa, ở thì không tiền”.

Mỹ Phụng
Báo Tuổi Trẻ

Bài viết số 3:

**THƠM THẢO TÂM LÒNG
NGƯỜI THÀNH PHỐ
HỒ CHÍ MINH**

“Tui là nông dân ở quê, đưa con vào TP.HCM thi, vừa xuống bến xe thì được các anh chị sinh viên tình nguyện chở về đây ở! Không ngờ ở Sài Gòn lại có nhiều người tốt như thế!”, ông Phạm Lợi, bố của thí sinh Phạm Tuấn, ở trọ miễn phí tại nhà 41/7 đường Cô Giang (Q.1), xúc động nói.

1. Ở đây sướng lắm!

Đến căn nhà vào buổi sáng, lên tầng trên nhìn ra ban công, năm phụ huynh đang ngồi uống nước trà và trò chuyện, nhìn sang phía đối diện là các sĩ tử đang ôn bài. Mặc dù chỉ đăng ký cho ở năm người, nhưng bây giờ số người ở miễn phí tại đây đã tăng gấp ba. Đã chín năm nay, năm nào tới mùa tuyển sinh, căn nhà của ông Hồ Đắc Dung (68 tuổi) cũng là nơi ở miễn phí cho nhiều thí sinh và phụ huynh ở tỉnh xa. Ông dành nguyên cả tầng trên để các thí sinh và người thân ở, còn mình thì nghỉ tầng dưới. Các căn phòng đều trang bị đầy đủ bàn và ghế ngồi học.

“Tui là người thành phố, trước kia lại là cán

bộ Đoàn, cứ mỗi năm tới mùa tuyển sinh tôi lại bắt gặp nhiều cháu ở quê lên không có tiền thuê nhà trọ, không có tiền ăn cơm, phải ngủ bờ ngủ bụi để thi. Thậm chí có nhiều cháu còn bị giật mất quần áo, tiền bạc... thấy thương quá! Thôi thì mình có điều kiện hơn, nhà cũng có chỗ trống, cho ở được cháu nào hay cháu đó”.

“Năm đầu tiên chỉ cho hai cháu ở, vì mình cũng còn e ngại, nhưng đến hôm nay thì vượt chỉ tiêu”, ông vừa cười vừa kể. “Vui nhất là khi nhận được điện thoại báo đậu đại học của các cháu điện về. Nhiều cháu còn mang quà ở quê vào cảm ơn rồi nói: Nhờ ở nhà ông mà con đậu đại học đó!”.

Một ngôi nhà ở đường Ngô Văn Năm (Q.1). Trong các căn phòng rộng và sạch sẽ là cảnh học sinh đang ôn bài chuẩn bị cho kỳ thi sắp tới, phụ huynh thì nằm nghỉ ngơi. Chị YBRai, mẹ của thí sinh Chu Thị Thu Hà (quê Đakglây, Kontum) kể: “Bố nó mất từ lúc nó lên sáu tuổi, một mình tui phải làm để nuôi hai chị em ăn học. Làm nông nghèo, phải chạy vạy khắp nơi mới vay được tiền xuống thành phố thi. Đến nơi, may mà nhờ các anh chị sinh viên tình nguyện chở đến đây ở miễn phí, nếu không thì không biết lấy tiền đâu mà thuê chỗ ở”.

2. Như là gia đình thứ hai

Vợ chồng lương y Cao Văn Đắc (phòng chẩn

trị y học cổ truyền Phú Lâm, 14-16 Bà Hom, Q.6) mùa thi này lăng xăng dọn dẹp nhà cửa, giặt chăn màn, sửa lại bóng điện, chuẩn bị chỗ ngủ... để đón thí sinh. Đợt 1 vừa qua, căn nhà của bà là nơi ở của hơn 20 thí sinh. Ông bà đã cho thí sinh ở từ ba năm nay.

Bà bồi hồi kể lại: “Năm đầu tiên cô đăng ký cho ở miễn phí thì chẳng có ai ở cả, đến năm thứ hai bắt đầu đông. Năm rồi cô phải liên hệ xin nhà chùa cho các em ở miễn phí mới đủ chỗ. Ngày trước lúc cô đi thi, cô cũng từng sống những tháng ngày cơ cực, từng ngủ ngoài công viên chờ trời sáng rồi thi. Bây giờ nhìn những đứa trẻ ở quê lên bờ vợ, lạc lõng là mình thấy thương. Biết rằng các cháu có chí, muốn vươn lên nên mình đâu thể làm ngơ được”.

“Thiếu nước thì nói chú mua nước, tôi quá thì bật điện lên học chứ để mờ mắt”, lâu lâu ông Đắc cũng nhắc. Trần Thị Kim Liên (quê Đắc Lắc), thi vào ĐH Sư phạm, tâm sự: “Lần đầu tiên xa nhà nhớ nhà nhiều lắm, nhưng sống ở đây cô chú quan tâm không khác gì cha mẹ ở nhà nên cũng đỡ nhớ. Em thấy đây giống như gia đình thứ hai của mình”.

Quang Phương

Báo Tuổi Trẻ

Thứ bảy, 07/7/2007

MỤC LỤC

<i>Lời nói đầu</i>	5
Bài 32: Cậu bé Brian	14
1- Đại ý	16
2- Phân đoạn	16
3- Đáp án	17
4- Giải trình án	18
<i>Đức thứ nhất: Thiếu đức nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng ý hành</i>	18
<i>Đức thứ hai: Tính nghiêm khắc ý hành</i>	22
<i>Đức thứ ba: Thiếu đức nhẫn nhục ý hành, khẩu hành</i>	25
<i>Đức thứ tư: Thiếu đức nhân quả ý hành</i>	28
<i>Đức thứ năm: Đức điềm tĩnh ái ngữ khẩu hành</i> ..	30
<i>Đức thứ sáu: Đức thành thật khẩu hành</i>	32
<i>Đức thứ bảy: Đức tìm hiểu ái ngữ khẩu hành</i>	34
<i>Đức thứ tám: Đức hiếu sinh đa hướng khẩu hành</i>	37
<i>Đức thứ chín: Đức cảm thông lòng yêu thương khẩu hành, thân hành</i>	39
Bài 33: Hộp kem	41
1- Đại ý	42
2- Phân đoạn	42
3- Đáp án	43
4- Giải trình án	44
<i>Đức thứ nhất: Đức lễ</i>	44
<i>Đức thứ hai: Thiếu đức bằng lòng</i>	50

<i>Đức thứ ba: Đức hiếu sinh bố thí</i>	54
<i>Đức thứ tư: Đức hối hận</i>	57
Bài 34: Còn ai nói lời cảm ơn	65
1- Đại ý	69
2- Phân đoạn	69
3- Đáp án	73
4- Giải trình án	74
<i>Đức thứ nhất: Đức cảm ơn khẩu hành</i>	74
<i>Đức thứ hai: Đức chăm sóc thân hành</i>	76
<i>Đức thứ ba: Thiếu đức cảm ơn khẩu hành</i>	79
<i>Đức thứ tư: Quen mặt xem thường, thiếu đức cảm ơn khẩu hành</i>	82
<i>Đức thứ năm: Thiếu đức cảm ơn khẩu hành</i>	85
<i>Đức thứ sáu: Đức cảm ơn khẩu hành</i>	87
<i>Đức thứ bảy: Đức hối hận ý hành</i>	89
<i>Đức thứ tám: Thiếu đức lễ cung kính, tôn trọng khẩu hành</i>	92
<i>Đức thứ chín: Quen mặt, thiếu đức cung kính cảm ơn</i>	95
<i>Đức thứ mười: Thiếu đức cung kính, tôn trọng khẩu hành</i>	97
<i>Đức thứ mười một: Đức cảm ơn, bao gồm đức cung kính hiếu sinh</i>	101
<i>Đức thứ mười hai: Đức hối hận khẩu hành, ý hành</i>	102
<i>Đức thứ mười ba: Đức lễ cung kính và tôn trọng</i>	108
Bài 35: Lời cảm ơn muện màng	111

1- Đại ý	114
2- Phân đoạn	114
3- Đáp án	116
4- Giải trình án	117
<i>Đức thứ nhất: Đức hiếu sinh quà tặng</i> <i>thân hành</i>	<i>117</i>
<i>Đức thứ hai: Thiếu đức cẩn thận kiểm tra</i> <i>ý hành, thân hành</i>	<i>120</i>
<i>Đức thứ ba: Đức hiếu sinh khẩu hành</i> <i>cao thượng</i>	<i>123</i>
<i>Đức thứ tư: Đức cảm ơn bằng sự quyên góp,</i> <i>bố thí thân hành</i>	<i>126</i>

**Bài 36: Có phải cháu sẽ chết
ngay bây giờ không?129**

1- Đại ý	130
2- Phân đoạn	131
3- Đáp án	132
4- Giải trình án	132
<i>Đức thứ nhất: Thiếu đức nhân quả thiện</i>	<i>132</i>
<i>Đức thứ hai: Đức nhân quả thiện</i> <i>chuyển nghiệp</i>	<i>136</i>
<i>Đức thứ ba: Đức bố thí hiếu sinh</i>	<i>145</i>
<i>Đức thứ tư: Đức hân hoan thân hành</i>	<i>148</i>
<i>Đức thứ năm: Đức hiếu sinh khẩu hành</i>	<i>150</i>
<i>Đức thứ sáu: Đức hy sinh thân hành</i>	<i>153</i>

Bài 37: Người tạo dựng niềm tin156
 Đại ý164
 Hướng dẫn165

1- Phân đoạn	165
2- Đáp án	173
3- Giải trình án	174
<i>Đức thứ nhất: Thiếu đức hiếu học ý hành</i>	174
<i>Đức thứ hai: Đức nghiêm nghị thân hành,</i> <i>ý hành</i>	185
<i>Đức thứ ba: Đức khuyến học khẩu hành</i>	189
<i>Đức thứ tư: Đức biết ân tổ quốc khẩu hành</i>	195
<i>Đức thứ năm: Đức truyền đạt tư tưởng</i> <i>môn sử học thân hành, khẩu hành</i>	199
<i>Đức thứ sáu: Đức truyền đạt bài học</i> <i>vào cuộc sống</i>	202
<i>Đức thứ bảy: Đức chăm học ý hành,</i> <i>thân hành</i>	206
<i>Đức thứ tám: Thiếu đức sáng tạo</i> <i>truyền đạt bài học sống động</i>	210
<i>Đức thứ chín: Đức chấp nhận tùy thuận</i> <i>khẩu hành</i>	215
<i>Đức thứ mười: Đức dũng cảm thân hành,</i> <i>khẩu hành</i>	218
<i>Đức thứ mười một: Đức biết ơn ý hành</i>	221
Bài 38: Điều kỳ diệu của cuộc sống	226
1- Đại ý	229
2- Phân đoạn	229
3- Đáp án	232
4- Giải trình án	232
<i>Đức thứ nhất: Đức tự tin</i>	232
<i>Đức thứ hai: Đức giác ngộ thân vô thường</i>	235

<i>Đức thứ ba: Đức tự tin tín lực</i>	238
<i>Đức thứ tư: Đức tự tin ý thức lực</i>	241
Bài 39: Ai tha thứ cho ai	245
1- Đại ý	246
2- Phân đoạn	247
3- Đáp án	248
4- Giải trình	248
<i>Đức thứ nhất: Nhân quả đời trước thiếu đức cẩn thận hiếu sinh ý hành, thân hành</i>	248
<i>Đức thứ hai: Đức bình tĩnh nhẫn nhục hiếu sinh thân hành, khẩu hành</i>	251
<i>Đức thứ ba: Đức xấu hổ hiếu sinh ý hành</i>	254
<i>Đức thứ tư: Đức hối hận hiếu sinh ý hành</i>	258
<i>Đức thứ năm: Đức sám hối hiếu sinh thân hành, khẩu hành</i>	264
<i>Đức thứ sáu: Đức buông xả bằng tri kiến các pháp vô thường khẩu hành, ý hành</i>	266
Bài 40: Chiều sâu của sự chia sẻ	270
1- Đại ý	272
2- Phân đoạn	272
3- Đáp án	274
4- Giải trình án	275
<i>Đức thứ nhất: Đức hiếu sinh từ thiện thân hành</i>	275
<i>Đức thứ hai: Đức bố thí hiếu sinh ý hành, thân hành</i>	280
<i>Đức thứ ba: Thiếu đức hiếu sinh bố thí</i>	284
<i>Đức thứ tư: Đức bố thí hiếu sinh thân hành,</i>	

<i>khẩu hành</i>	286
<i>Đức thứ năm: Đức hiếu sinh bố thí cao thượng thân hành, khẩu hành</i>	293
<i>Đức thứ sáu: Một tâm hồn cao thượng hiếu sinh</i>	296
<i>Đức thứ bảy: Một bài học đức hiếu sinh tuyệt vời</i>	300
Bài 41: Sự chia sẻ bình dị	306
1- Đại ý	308
2- Phân đoạn	309
3- Đáp án	310
4- Hướng dẫn giải trình án	311
5- Giải trình án	312
<i>Đức thứ nhất: Luật nhân quả nghiệp báo thân hành, ý hành</i>	312
<i>Đức thứ hai: Đức hiếu sinh nhường chỗ thân hành</i>	318
<i>Đức thứ ba: Đức hiếu sinh nhân quả nghiệp báo thân hành</i>	324
<i>Đức thứ tư: Thiếu đức hiếu sinh nhường chỗ ý hành</i>	332
<i>Đức thứ năm: Đức tri ân hiếu sinh khẩu hành</i> ..	335
<i>Đức thứ sáu: Đức hiếu sinh nhường chỗ thân hành có giá trị không phải nhỏ</i>	341
<i>Đức thứ bảy: Đức hoan hỷ nhường chỗ hiếu sinh ý hành</i>	348
<i>Đức thứ tám: Đức quên mình quan tâm đến người khác, hiếu sinh ý hành</i>	351
1- Chia đôi giọt máu cứu người	356

2- Hai mẹ con chuẩn bị... bỏ thi	360
3- Thơm thảo tấm lòng người TP Hồ Chí Minh ..	362
<i>Mục lục</i>	366

GIỚI THIỆU SÁCH

Sách của Trưởng lão Thích Thông Lạc chỉ tặng, không bán. Xin các bạn tìm đọc:

- 1- Đạo Đức Làm Người (tập I, II - 2011)
- 2- Sống Mười Điều Lành (2011 - Quý IV)
- 3- Những Lời Gốc Phật Dạy (4 tập - 2011)
- 4- Đường Về Xứ Phật (10 tập - 2011)
- 5- Văn Hóa Phật Giáo Truyền Thống
(2 tập - 2011)
- 6- Lòng Yêu Thương - tập II (2011)
- 7- Lòng Yêu Thương (2009, 2011)
- 8- Linh Hồn Không Có (2010 - Quý IV)
- 9- Người Phật Tử Cần Biết (2 tập - 2011)
- 10- Những Chặng Đường Tu Học
Của Người Cư Sĩ (2011)
- 11- Giới Đức Làm Người (2 tập - 2010)
- 12- Thanh Quy Tu Viện Chơn Như (2010)
- 13- Mười Hai Cửa Vào Đạo (2012)

- 14- Sống Một Mình Như Con Tê Ngưu (2010)
- 15- Ba Mươi Bảy Phẩm Trợ Đạo (2010)
- 16- Muốn Chứng Đạo Phải Tu
 Pháp Môn Nào (2010)
- 17- Hỏi Đáp Oai Nghi Chánh Hạnh (2011)
- 18- Tạo Duyên Giáo Hóa Chúng Sinh (2011)
- 19- Lịch Sử Chùa Am (2010)
- 20- Thiền Căn Bản - tập I
- 21- Thời Khóa Tu Tập Trong Thời Đức Phật
- 22- Giáo Án Rèn Nhân Cách Lớp Ngũ Giới:
 Đức Hiếu Sinh (tập I, II, III - 2012)
- 23- Giáo Án Rèn Nhân Cách Lớp Ngũ Giới:
 Đức Ly Tham (tập I)
- 24- Giáo Án Rèn Nhân Cách Lớp Ngũ Giới:
 Đạo Đức Gia Đình (tập I)
- 25- Mười Giới Thánh Đức Sa Di (tập I, II)
- 26- Giới Đức Thánh Tăng, Thánh Ni
- 27- Phật Giáo Có Đường Lối Riêng Biệt
- 28- Định Niệm Hơi Thở
- 29- Những Lời Tâm Huyết (tập I, II)
- 30- Pháp Môn Niệm Phật Tứ Bất Hoại Tịnh
- 31- Nghi Thức Thọ Trai
- 32- Thọ Tam Quy Ngũ Giới (2012)

.....

Phật tử đã đưa hầu hết kinh sách của Tu Viện
Chơn Như lên mạng ở địa chỉ:

<http://chonnhu.net>

<http://chonlac.org>

Sách này do Phật tử nhiều nơi, cả trong nước
và nước ngoài phát tâm ấn tống.

Ước mong mọi người sẽ cùng nhau sống
không làm khổ mình, khổ người và khổ tất cả
chúng sinh.

**GIÁO ÁN RÈN NHÂN CÁCH LỚP NGŨ GIỚI
ĐỨC HIẾU SINH - Tập 3**

Trưởng lão THÍCH THÔNG LẠC

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

Phường Yên Hòa - Q. Cầu Giấy - Hà Nội
ĐT: (04) 37822845 - Fax: (04) 37822841

Chịu trách nhiệm xuất bản:
NGUYỄN CÔNG OÁNH

Biên tập: Nguyễn Thị Hà

Bìa: Thiện Thành

Trình bày: Thiện Thành

Sửa bản in: Ngọc Phúc

Đối tác liên kết:

TU VIỆN CHƠN NHƯ

Điện thoại: (066) 389.2911 - 098.809.4445

Email: chonnhu2@gmail.com

Số lượng in: 3.000 bản, khổ: 13 x 20,5 cm
In tại **CÔNG TY CP IN KHUYẾN HỌC PHÍA NAM**
TP.HCM - ĐT: (08) 38164415
Số xuất bản: 396-2012/CXB/16-49/TG
In xong và nộp lưu chiểu Quý III năm 2012